

INTERNATIONAL
**Congress of
Health
Research**

08 - 09 December 2022

ULUSLARARASI
**Sağlık
Araştırmaları
Kongresi**

08 - 09 Aralık 2022

2022
USAK

ÖZET KİTABI

ABSTRACT BOOK

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
**SAĞLIK BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ**

E-Posta
usak2022.1@gmail.com

Web
aybu.edu.tr/saglikbe

ULUSLARARASI
Sağlık Araştırmaları Kongresi
08 - 09 December 2022 08 - 09 Aralık 2022
International
Congress of Health Research

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü

2022
USAK
ÖZET KİTABI

ISBN: 978-605-4929-25-2

ABSTRACT BOOK

Editör

Dr. Öğr. Üyesi K. Büşra KAYNAK EKİCİ

Ankara 2022

ULUSLARARASI

Sağlık Araştırmaları Kongresi

08 - 09 December 2022

08 - 09 Aralık 2022

International

Congress of Health Research

Editor/Editör

Dr. Öğr. Üyesi K. Büşra KAYNAK EKİCİ

Cover Desing / Kapak Tasarımı

Adil DEMİRBAŞ, MSc

Interior Desing / İç Tasarım

Adil DEMİRBAŞ, MSc

Yayın Ekibi / Publishing Team

Dr. Öğr. Üyesi K. Büşra KAYNAK EKİCİ

Arş. Gör. Nursel BEKTAŞ

Arş. Gör. Rüveyda KURNAZ

Adil DEMİRBAŞ, MSc

ISBN: 978-605-4929-25-2

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü

1st Edition / 1. Baskı : December / Aralık 2022

Adress / Adres : Ayvalı Mah. Gazze Cad. No:7 Keçiören/Ankara

E-Mail: saglikbilimleri@ybu.edu.tr

Web: aybu.edu.tr/kongre_saglikbe

Ankara 2022

Ön Söz

Sağlık ve yaşam kalitesinin artırılarak idame ettirilmesi yönünde sağlık araştırmalarına katkıda bulunan her disiplin, güncel durumda elimizde olan en uygun seçeneklerden yola çıkarak sorunlara çözüm bulmaya destek vermeyi amaçlar. Hızla kazanılan yeni bilgi birikimi ve böylece zaman kaybetmeden ileri ufuklara taşınmakta olan yeni nesil sağlık teknolojilerinin keşfi, dünyada bu yönde gelişmekte olan eğitim, öğretim, araştırma, geliştirme, sanayileşme ve klinik uygulamaların yakından izlenmesini gerektirmektedir. Bu anlamlı ilerleyiş, kuşkusuz, mevcut yaklaşımların yeni keşiflerle daha kolay geliştirmesine yol açacaktır. Ne kadar hızlı yol kat edilmiş olsa da hastalıkların erken veya mutlak teşhisi, çığır açan bakım, önlem ve tedavi yaklaşımları, gelecek nesillerin iyi halinin korunması ve bu yollarla kamu sağlığına küresel düzeyde hizmet etmek gibi konularda henüz yanıtlanmamış birçok soru işareti bulunmaktadır.

08-09 Aralık 2022'de iki gün boyunca gerçekleştirilmiş olan panel ve sunumlarda, alanında uzman araştırmacılardan sağlık araştırmaları kapsamında yetişmekte olan lisans ve lisansüstü düzeydeki öğrencilerin anlatımlarını takip ettik. Bu oturumlarda, dünyadaki güncel sağlık teknolojilerinin araştırmacı yetiştirmekten tedavi yaklaşımları geliştirmeye, toplumların yaşam kalitesine anlamlı katkı sağlamaktan sağlık sektörünü güçlendirmeye ve böylece, bu minvalde oluşturulmakta olan çok disiplinli işbirliklerine kadar uzanan yelpazenin getirdiği yeni trendi hep birlikte ele alma şansını elde ettik.

Uluslararası Sağlık Araştırmaları Kongresine katkı ve katılım sağlayan herkese teşekkür ederiz.

PREFACE

Disciplines which contribute to health research in order to increase and maintain health and quality of life aims to foster finding solutions to problems based on the most appropriate options available in the current situation. The rapidly gained new knowledge and thus the discovery of new generation health technologies, which are being carried forward without losing time, require close monitoring of education, training, research, development, industrialization and clinical practices that are developing in this direction in the world. This meaningful progress will undoubtedly lead to the easier development of existing approaches with new discoveries. No matter how quickly progress has been made, there are still many unanswered questions about the early or absolute diagnosis of diseases, groundbreaking care, prevention and treatment approaches, protecting the well-being of future generations and thus serving public health at a global level.

In the panels and presentations held for two days on 08-09 December 2022, we followed the lectures of undergraduate and graduate students from experts in their fields within the scope of health research. In these sessions, we were able to discuss together the new trend of current health technologies in the world, ranging from training researchers to developing treatment approaches, making a meaningful contribution to the quality of life of societies, strengthening the health sector, and multidisciplinary collaborations being formed in this regard.

We would like to thank everyone who contributed to and participated in the International Health Research Congress.

COMMITTEES / KURULLAR

Supporting Institutions / Destekleyen Kurumlar

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Honor Committee / Onur Kurulu

Prof. Dr. İbrahim AYDINLI, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektörü

Chairman of the Organizing Committee / Düzenleme Kurulu Başkanı

Doç. Dr. Fatma Elif KILINÇ, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Congress Secretary / Kongre Sekreteryası

Adil DEMİRBAŞ, MSc

Congress Organizing Committee / Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Gülşen YILMAZ
Prof. Dr. Leyla Didem KOZACI
Doç. Dr. Fatma Elif KILINÇ
Doç. Dr. Yahya ÖZDOĞAN
Doç. Dr. Birgül ÖZKAN
Dr. Öğr. Üye. K. Büşra KAYNAK EKİCİ
Öğr. Gör. Dr. Pelin KILIÇ
Öğr. Gör. Bünyamin OĞUZ
Öğr. Gör. Ahmet Gürkan KARATAŞ
Arş. Gör. Dr. Aydın Birsin YILDIZ
Arş. Gör. Nursel BEKTAŞ
Arş. Gör. Şerife ÇAMURCU
Arş. Gör. Rüveyda KURNAZ
Arş. Gör. Mustafa KOCAKAYA
Beyza Gül AŞKIN
Şeyma ÇAKIOĞLU

Committee of Scientific Assessment / Bilim ve Hakem Kurulu

- Prof. Dr. Ahmet CARHAN (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Ayşe Filiz YAVUZ (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Can Demir KARACAN (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Cengiz ÖZBESLER (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Fahri BAYIROĞLU (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Fatma YÜLEK (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Fazlı ERDOĞAN (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Hatice Rahmet GÜNER (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Joseph Calvin Gagnon (University of Helsinki)
Prof. Dr. Kadir DESDİCİOĞLU (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Leyla Didem KOZACI (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Maryam Rassouli (Shahid Beheshti University of Medical Sciences)
Prof. Dr. Mehmet GÜMÜŞ (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Salih MOLLAHALİLOĞLU (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Sevil CAYLI (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Şervan GÖKHAN (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Tahir DURMAZ (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Yavuz SANİSOĞLU (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Prof. Dr. Ziya Cibali ACIKGÖZ (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Şeyda TOPRAK ÇELENAY (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Bahar ANAFOROĞLU KÜLÜNKOĞLU (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Banu MÜJDECİ (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Birgül ÖZKAN (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Derya EVGİN (Kayseri University)
Doç. Dr. Ender ŞİMŞEK (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Fatma Elif KILINÇ (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Gamze ERİKOĞLU ÖRER (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Gözde ALGÜN DOĞU (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Gülsüm AKDENİZ (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Laura Creemers (University Medical Center (UMC) Utrecht)
Doç. Dr. Metin DİNÇER (Ankara Yıldırım Beyazıt University)
Doç. Dr. Wael Kafienah (University of Bristol)
Doç. Dr. Rıdvan KARABULUT (Kayseri University)
Doç. Dr. Tanya PASKALEVA (Trakia University)

ULUSLARARASI

Sağlık Araştırmaları Kongresi

08 - 09 December 2022

08 - 09 Aralık 2022

International

Congress of Health Research

Doç. Dr. Yahya ÖZDOĞAN (Ankara Yıldırım Beyazıt University)

Dr. Öğr. Üyesi Devrim DEMİR DORA (Akdeniz University)

Dr. Öğr. Üyesi Serdal Deniz (Kayseri University)

Dr. Öğr. Üyesi Ercan BAL (Ankara Yıldırım Beyazıt University)

Dr. Öğr. Üyesi Zekai Murat KILIÇ (University of Manchester)

Dr. Öğr. Üyesi H. Merve İMİR (Ankara Yıldırım Beyazıt University)

Dr. Öğr. Üyesi İlkem KARA (Ankara Yıldırım Beyazıt University)

Öğr. Gör. Dr. Pelin KILIÇ (Ankara University)

Dr. Besa HAVZIU (University of Tetova)

Dr. Berivan Çeçen (Rowan University)

ULUSLARARASI
Sağlık Araştırmaları Kongresi
08 - 09 December 2022 08 - 09 Aralık 2022
International
Congress of Health Research

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü

ÖZETLER

ABSTRACTS

08.12.2022

09.12.2022

Ankara 2022

İÇİNDEKİLER

Gıda Sistemlerinde Küresel Sürdürülebilirliğe Yönelik Uyarlanabilir Gıda Okuryazarlığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması	17
Sürdürülebilir Beslenmede Alternatif Besinler: Hücresel Ortamda Üretilmiş Etler ve Et Analogları.....	19
Diyet Ürün Olan ve Olmayan Bazı Paketli Gıdaların Etiketlerinin İncelenmesi	21
Türkiye’de Yaşayan Yetişkin Tüketiciler Yapay Et İçin Hazır Mı?.....	23
Hücre Kültürü ve Car-T Hücre Terapisinde Bitki Ekstraktlarının Rolü	25
Doku Mühendisliği Yaklaşımları ile Nazal Rekonstrüksiyonda Kullanılmak Üzere Biyopolimerik Doku İskelelerinin Geliştirilmesi	27
Mezenkimal Kök Hücre Kaynaklı Eksozomlar ile Egzama (Atopik Dermatit)’nin Tedavi Edilmesi	29
İnsan Ki-Mkh Eksosomları Kolorektal Kanserde Hücre Proliferasyonu, Migrasyon ve İnvazyonunu Destekler	31
Kronik Lenfositik Lösemi (KLL)’de, Eksozom Yüzeyinde Fosfatidilserin (Ps) ve Tyro3-Axl-Mertk (Tam) Reseptör Tirozin Kinaz (Rtk) Düzeylerinin Belirlenmesi	33
Osteomeatal Kompleksteki Anatomik Varyasyonların Kronik Maksiller Sinüzit İle İlişkisi.....	35
Gürültünün Ses Başlangıç ve Akustik Değişimler İle Oluşturulmuş Kortikal Cevaplar Üzerindeki Etkisinin Karşılaştırılması.....	37
COVID-19’un Kronik Hastalıklarla İlişkisi ve Tedavisine Yönelik Güncel Yaklaşımlar	39
Pes Planusu Olan Bireylerde Ayak ve Ayak Bileği Stabilizasyon Eğitiminin Ayak Postürü Üzerine Etkilerinin İncelenmesi	41
Lomber Disk Herniasyonu Olan Hastalarda Spinal Mobilizasyon Uygulamalarının Radyolojik Bulgular ve Fonksiyonel Düzey Üzerine Etkisi	43
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yaz Stajının Meslekler Arası Yeterlilik Açısından İncelenmesi: CICS-29 Psikometrisi Üzerinden Çıkarımlar	45

Sinir Biliminde Fizyoterapinin Önemi 47	47
Korse Kullanan Skolyozlu Bireylerde Üst Ekstremitte Etkileniminin Araştırılması 49	49
Diyabetik Retinopatili Hastalarda Vitreus Kanamasında Vitrektomi Sonuçları 51	51
Diyabetik Yara Tedavisinde Kullanılmak Üzere Geliştirilen Çok Katmanlı Akıllı Yara Örtüsü 53	53
Tip 2 Diyabetli Bireylerde Gece Yeme Sendromu ile Duygu Durumu Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi 55	55
Daha Önce Tedavi Almamış Diyabetik Maküla Ödemli Hastalarda Ranibizumab ve Aflibersept'in Anatomik ve Fonksiyonel Etkinliklerinin Karşılaştırılması: Gerçek Yaşam Verileri 57	57
Covid-19 Pandemi Sürecindeki Uygulamaların ve Çalışma Koşullarının İş Performansı Ve Yaşam Tatmini Üzerine Etkisi: Sağlık Sektörü Örneği 59	59
Türkiye'de Hippoterapi Uygulama Alanlarının Değerlendirilmesi 61	61
Açık Alan Hokey Sporcularında Spor Yaralanmaları ve Kaygı Durumlarının Değerlendirilmesi 63	63
Aktif Bireylerde Postural Salınım Performanslarının İncelenmesi 65	65
Özel Gereksinimli Bireylerde Fiziksel Aktivite ve Sporun Yaşam Kalitesine Etkisi: Sistematik Bir Derleme 67	67
Çocuk İzleminde Gelişimsel Pediatri ve Çocuk Gelişimi İşbirliği 69	69
Bilinçli Farkındalık ve Olumlu Düşünme Becerileri: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma 71	71
Ders Kitaplarında Bağumluluk: Ortaokul Ders Kitapları Üzerine Bir İçerik Analizi 73	73
Ergenlerde Algılanan Ebeveyn Akademik Başarı Baskısı ile Psikolojik İstismar Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi 75	75
Sporcu ve Enerji İçecekleri: Kimde, Nasıl ve Ne Zaman Kullanılmalı? 77	77
Glutensiz Diyetler 79	79
Hemşirelik Öğrencilerine Verilen Beslenme Eğitiminin Beslenme Bilgi, Tutum, Davranış ve Uyku Kalitesine Etkilerinin Değerlendirilmesi 81	81
Aromalı ve Meyveli İçeceklerde Şeker Azaltma Çalışması 83	83

Tavuk Derisinden Kolajen İzolasyonu ve Karakterizasyonu	85
The Effect of Sarcopenia on the Prognosis of Biliary Pancreatitis Patients	87
Subperiosteal Implants: An Old Concept Revisited	89
Measurements That May Predict Rotator Cuff Disorder Outcome: Feasibility For A Cohort Study.....	90
Functional Near Infrared Spectroscopy (Fnirs) As An Alternative and Effective Neuroimaging Technique: A Literature Review	91
Mononuclear Cell Distribution Analysis From Peripheral Blood As Regards Individual Discrepancies	92
Orem Özbakım Modeli Kullanılarak Verilen Bakımın Hasta Çıktıları Üzerine Etkisi İle İlgili Lisansüstü Tezlerin Gözden Geçirilmesi.....	95
Özel Sağlık Bakım Gereksinimi Olan Çocuklara Uygulanan Mola Bakımının Aile Üzerine Etkileri	97
Bağımlı Davranış Gösteren Onkoloji Hastalarında Kanıta Dayalı Hemşirelik Uygulamaları	99
Sağlık Hizmetlerinde Kariyer Geliştirmenin Mentorluk Yoluyla Uygulanabilirliği: Ameliyathane Hemşireliği Örneği	101
Palyatif Bakımda Hemşirelik Becerileri	103
Menekşe Bitkisinin Ekstraktından Siklotidlerin Mikroakışkan Çip Yoluyla Eldesi.....	105
Akılcı Laboratuvar Kullanımı Açısından Hba1c İçin Lipemi Etkileşiminin Değerlendirilmesi	107
Kenevir Bileşenlerinden Kannabigerolun (Cannabigerol) Prostat Kanseri Hücre Hattı Du145 Ve Pc3 Üzerindeki Anti-Kanser Etkisi.....	109
Cluttering Terapisinde Çok Yönlü Yaklaşım: Olgu Sunumu.....	111
Karşılıklı Konuşma Bağlamında Kekeleyen Ve Kekelemeyen Yetişkinlerin Dakika Başına Ürettikleri Sözcük Sayısı: Ön Çalışma	113
Okullarda Saldırganlığa Nöropsikolojik Bakış	115
Siber Zorbalık Önleme ve Müdahale Programlarının İncelenmesi	117

İtfaiyeci Adaylarının Core Kas Dayanıklılığı İle Dinamik Denge Performansları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi	119
Toparlanma Stratejisi: Sporcularda Uyku Süresinin Arttırılması	121
Eğitim Yönetici Davranışlarına Psikosomatik Çerçveden	123
Bir Bakış	123
Covid-19 Sürecinde Shmyo Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Fiziksel Aktivite, Yeme Alışkanlıkları ve Sağlık Okuryazarlığının Değerlendirilmesi	125
Covid-19 Pandemisinde Çocuk Ve Hemşirelik	127
Kronik Hastalığı Olan Çocuklarda Ebeveyn Bakım Yükünün Hastalık Yönetimine Etkisi	129
Kronik Böbrek Yetersizliğinde Olgu Sunumu	131
Aile Gelişim Dönemlerinin Psikiyatri Hemşireliği Açısından Önemi	133
Profesyonel Hemşirelik İçin Bilim Felsefesi Birlikteliğine Gereksinim	135
Hizmetkar Liderlik ve Örgüt Kültürünün Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi	137
Diyabet Yönetimi ve Tedavisinde Kullanılan Güncel Uygulamaların Etkililiği	139
Hemşirelik Eğitiminde Simülasyon Kullanımının Uygulama Becerisi Gelişimindeki Etkinliği	141
Enüreziste Yönetim	143
Kronik Hastalığı Olan Çocukların Sağlığını Geliştirmede Okul Hemşireliği Uygulamaları	145
Spiritual Sıkıntısı Olan Bireylerin Manevi İhtiyaçlarının Doyurulması	147
Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemlerine Bir Bakış: Sistemik Derleme	149
Sağlık Bilimleri Fakültesinde Okuyan Öğrencilerin Kültürlerarası Ve Etik Duyarlılık Düzeylerinin Değerlendirilmesi	151
Hemşirelik Alanında Savunma Mekanizmalarının Kullanımı: Sistemik Derleme	153
Ergen Bakış Açısıyla Metaverse ve Beyin	155

Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Parietal Lob Beyin Bölgesi Haritalaması: EEG Ön Analiz Çalışması	157
Preklinik Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Dikkat Eksikliği Ve Hiperaktivite Bozukluğu Özbildirimi: Bir Pilot Çalışma	159
Bilinç Elektroensefalogram ile Ölçülebilir Mi?	161
Sosyal Hizmet Program Akreditasyonu Üzerine Otoetnografik Bir Bakış	163
Safra Taşlı Hastalarda Tekrarlayan Bilier Pankreatit: 41 Hastanın Retrospektif Analizi	165
Hiperparatiroid Adenomlu Hiperkalsemik Acil Kalça Kırığı Cerrahisi Hastasında Kombine Spinal-Epidural Anestezi Yönetimi	167
Dirençli Hipertansiyon Hastalarında İlaç Uyuncunu Artırmada Akıllı Telefon Uygulamalarının Rolü	169
Spastik Serebral Palsili Bireylerde Solunum Kas Kuvveti ve Gövde Kontrolü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi- Ön Çalışma	171
Assessing The Biocompatibility Of Medical Device	173
'Duyarlı' Beyin Çalışmaları: Etik Tartışmalar	174
Vestibüler Nöritli ve Rekürren Vestibülopatili Hastalarda Vestibüler Uzamsal Çalışma Belleği Rehabilitasyon Sonuçlarının Karşılaştırılması	176
Serebral Otozomal Dominant Arteriyopati İle Subkortikal Enfarklar Ve Lökensefalopatinin Odyovestibüler Sistem Üzerindeki Etkileri: Olgu Sunumu	178
Unilateral Meniere Hastalığı Olan Bireylerin Anksiyete Duyarlılığı ve Stres Yönetiminin Araştırılması; Preliminer Sonuçlar	180
Çocuklarda Bilateral Koklear İmplant Kullanımının Akademik Beceriler Üzerindeki Etkisi: Literatür Taraması	182
Kulak Burun Boğaz Polikliniğine Vertigo Yakınması ile Başvuran Kişilerin Bu Yakınmasının Bir Temporal Lob Epilepsisi Semptomu Olarak Değerlendirilmesi	184
Guv Üretimi İçin Ucuz ve Taşınabilir Elektroformlu Kit	186
Naringenin: Sıçanlarda Valproik Asit Kaynaklı Hepatotoksisiteye Karşı Potansiyel Bir Doğal İlaç	188

Safra Taşlı Hastalarda Preoperatif Ercp Sonrası İnterval Kolesistektomi:	190
70 Olgunun Retrospektif Analizi	190
65 Yaş Üstü Meme Kanserli Hastalarımız: 106 Vakanın Retrospektif Analizi	192
Kanser Tedavisinde Kullanılmak Üzere Ultrason Destekli Kontrollü Salimli İlaç Taşıyıcı Sistemlerin Geliştirilmesi	194
Prostat Kanseri Risk Faktörlerinin Makine Öğrenme Yöntemleri ile Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma**	196
Cranium İskeletine Ait Bilgisayarlı Tomografi Görüntülerinden Elde Edilen Parametreler ile Geometrik Morfometri Yöntemi Kullanılarak Cinsiyet Tahmini	198
Taşıyıcı Holstein İneklerde Progesteron Düzeyinin Gebelik Oranları Üzerine Etkisi .	200
Ankara Bölgesinde Geleneksel Yollarla Hazırlanan Yoğurt Örneklerinden Elde Edilen Probiyotik Suş Kaynaklı Postbiyotiklerin Antioksidan Aktivitelerinin Belirlenmesi** 202	
Alan Odaklı Epistemolojik İnanç Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	204
Covid-19 Sürecinde Adölesanların Çocukluk Dönemi Mutluluk-Huzur Anılarının Empati-Sempati Kurma Yeteneği ile İlişkisinin İncelenmesi	206
Bir Üniversite Hastanesinin Erken Müdahale Ünitesine Yönlendirilen Çocukların Denver II Gelişimsel Tarama Testi Sonuçlarının İncelenmesi	208
Annelerin Ebeveynlik Görevlerinde Öz Yeterlik ve Tükenmişlikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi	210
11-13 Yaş Aralığında Çocuğu Olan Ebeveynlerin Çocuklarının Sosyal Medya Kullanımı Konusunda Aile Eğitimi İhtiyaçlarının Belirlenmesi	212
Göç ve İklim Değişikliğinin Kadın Sağlığına Etkisi	214
Mülteci Kadınlarda Üreme Sağlığı Hizmetleri	216
Kadın Sağlığı Alanında Teknoloji Kullanımı ve Bakım	218
Yeni Doğan Bakım Ünitesinde Pediatrik Sosyal Hizmet Uygulamalarının Kapsamı ve Önemi	220
Kadınlarda Kamusal Alanda Emzirmesinin Önündeki Engeller: Literatür İncelemesi 222	
3 Boyutlu Yazıcılardan 3 Boyutlu Biyo-Yazıcılara	224

Proksimal Femur ve Acetabulum Yapısının Morfometrik Olarak Araştırılması ve Klinik Açıdan Değerlendirilmesi	226
Kolelitiazisli ve Sağlıklı Bireylerde Hepatobilier Kanal Sisteminin Morfometrik İncelenmesi: Radyolojik Çalışma	228
Türkiye’de Tirajda Yer Alan 3 Gazetenin 2020 ve 2021 Yıllarındaki Covid-19 Haberleri	230
Hastalıklara Karşı Kullanılan Başa Çıkma Stratejileri ve Savunma Mekanizmaları ..	232
Hemşirelikte Eğitimde Microöğretim Yönteminin Kullanımı.....	234
Farklı Durum ve Topluluklarda Psikososyal Beceriler Ve Müdahaleler	236
112 Acil Çağrı Merkezi Çalışanlarının Stresle Başa Çıkma Yöntemlerinin Değerlendirilmesi	238
Türk Yükseköğretiminde Sağlık Programlarının Niceliksel Gelişimi	240
Sağlık Hizmetlerinde Kalite Uygulamalarının Yeniliklerin Yayılması Teorisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	242
Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Sosyal Problem Çözme Becerileri Ve Anne Baba Tutumları	244
Bebeklik döneminde Reggio Emilia uygulamaları: İtalya'daki örnekler üzerine düşünceler	246
Özel Spor İşletmelerinde Çalışan Kadın Antrenörlerin Kraliçe Arı Sendromuna Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi.....	248
Median Arcuat Ligament Syndrome: Case Report	250
Tracheal Bronchus: A Rare Bronchial Anomaly Variation.....	251

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-7918-3142

Gıda Sistemlerinde Küresel Sürdürülebilirliğe Yönelik Uyarlanabilir Gıda Okuryazarlığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması

Arş. Gör. Seda KAYA¹, Arş. Gör. Merve İLHAN ESGİN¹, Nisa Nur YILMAZ¹, Şevval Gül ADALI¹, Nurten ŞEN¹, Prof. Dr. Funda Pınar ÇAKIROĞLU¹

¹Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arş. Gör. Seda KAYA

Özet

Gıda sistemleri; artan küresel nüfus, dünya ekonomisinin istikrarsız gelişimi ve iklim değişiklikleri gibi pek çok antropojenik nedenden kaynaklı büyük değişikliklerle karşı karşıyadır. Özellikle gıda sistemleriyle ilgili olarak Birleşmiş Milletler daha sağlıklı, eşitlikçi ve sürdürülebilir gıda sistemleri sunmak için güçlü stratejiler ve çözümlerin harekete geçilmesi gerektiğini bildirmektedir. Bu da daha geniş ve heterojen gıda sistemleri bağlamlarını gıda okuryazarlığının kavramsallaştırılmasıyla bütünleştirmeyi amaçlayan kavramsal ve ampirik bir çerçevede Gıda Okuryazarlığı Projesi'nin geliştirilmesine temel teşkil etmiştir. Bu nedenle, bu çalışmada Gıda Sistemlerinde Küresel Sürdürülebilirliğe Yönelik Uyarlanabilir Gıda Okuryazarlığı Ölçeği online anket yoluyla uygulanmıştır. Ölçeğin geçerliliğini test etmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu ölçek beş alt boyut (Mutfak yetkinlikleri, Ürün ve kalite, Seçme ve planlama, Çevre güvenliği, Menşei) ve 24 sorudan oluşmaktadır. Analizler R-Project yazılımı ile yapılmıştır. Bireylerin %63.0'ı erkek, %37.0'ı ise kadındır. Bireylerin yaş ortalamaları 35.035±14.147 yıl, Beden Kütle İndeksi ortalamaları 24.769±4.560 kg/m²'dir. Katılımcıların %53,3'ü bekar, %71.2'si sigara içmektedir. Gıda Sistemlerinde Küresel Sürdürülebilirliğe Yönelik Uyarlanabilir Gıda Okuryazarlığı Ölçeğinin genel ve alt boyutları için Cronbach Alfa katsayıları sırasıyla 0.937, 0.914, 0.847, 0.870, 0.767 ve 0.814 olarak belirlenmiştir. DFA bulguları incelendiğinde ki-kare/sd=4.981; GFI, AGFI, CFI ve TLI değerleri 0.95'in üzerindedir. Ayrıca RMSEA değeri 0.08'in altında olduğu belirlenmiştir. Gıda Sistemlerinde Küresel Sürdürülebilirliğe Yönelik Uyarlanabilir Gıda Okuryazarlığı Ölçeğinin tüm alt maddeleri istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde toplandığı bulunmuştur (p<0.05). Bulgular, Gıda Sistemlerinde Küresel Sürdürülebilirliğe Yönelik Uyarlanabilir Gıda Okuryazarlığı Ölçeğinin Türkçe versiyonunun, yetişkin popülasyonda geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, gıda okuryazarlığı, gıda sistemleri, geçerlik, güvenilirlik.

ADAPTATION OF THE ADAPTABLE FOOD LITERACY TOOL TOWARDS GLOBAL SUSTAINABILITY WITHIN FOOD SYSTEMS INTO TURKISH

Abstract

Food systems are facing major changes due to many anthropogenic causes such as increasing global population, unstable development of the world economy and climate change. With regard to food systems in particular, the UN states that strong strategies and solutions need to be acted upon to deliver healthier, equitable and sustainable food systems. This served as the basis for the development of the Food Literacy Project in a conceptual and empirical framework aimed at integrating the wider and heterogeneous contexts of food systems with the conceptualization of food literacy. Therefore, in this study, it is aimed to adapt the Therefore, in this study, it is aimed to adapt the adaptive food literacy scale for global sustainability in food systems into Turkish. 1507 individuals between the ages of 18-65 living in Turkey were included in this cross-sectional study, which was supported within the scope of the TUBITAK 2209-A project. Questions including sociodemographic characteristics of individuals and the scale were administered through an online questionnaire. Confirmatory factor analysis (CFA) was used to test the validity of the scale. This scale consists of five sub-items and 24 questions. Analyzes were made with R-Project software. 63.0% of individuals are male and 37.0% are female. The mean age of the individuals is 35.035 ± 14.147 years, and the mean BMI is 24.769 ± 4.560 kg/m². The Cronbach Alpha coefficients for the overall and sub-items of the scale were determined as 0.937, 0.914, 0.847, 0.870, 0.767 and 0.814, respectively. When the CFA findings were examined, chi-square/sd=4.981; GFI, AGFI, CFI and TLI values are above 0.95. In addition, the RMSEA value was determined to be below 0.08. All sub-items of the scale were found to be statistically significant ($p < 0.05$). The findings showed that the Turkish version of the scale is a valid and reliable scale in the adult population.

Keywords: Sustainability, food literacy, food systems, validity, reliability.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-3915-21861

Sürdürülebilir Beslenmede Alternatif Besinler: Hücresel Ortamda Üretilmiş Etler ve Et Analogları

Rumeysa AYVALI¹, Doç. Dr. Yahya ÖZDOĞAN²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Rumeysa AYVALI

Özet

Geçmişten günümüze dünyada hızla artan nüfusun besin ihtiyaçlarını karşılamak ve gelecek nesillere daha temiz bir gelecek bırakmak hayatımıza sürdürülebilirlik olarak girmiştir. Buna ek olarak küresel ısınma gibi çevresel etkiler ve iklim değişiklikleri de besinlerin büyüüp gelişmesini olumsuz etkilemektedir. Araştırmacıların su ve karbon ayak izini azaltabilmek ve sürdürülebilir bir beslenme planı oluşturmak adına yaptıkları çalışmalar sonucunda laboratuvar ortamında hücresel olarak üretilmiş sentetik etler ve bitkisel et analogları hayatımıza girmiştir. Aynı zamanda vegan, vejetaryen diyet tarzını benimseyen bireylerin sayısının da artması nedeniyle bu alternatiflerin yaygınlığı da gün geçtikçe artmaktadır. Bu derleme çalışmasıyla gittikçe yaygınlaşan ve önem kazanan sürdürülebilir beslenmede alternatif olarak kullanılan et analogları ve hücresel ortamda üretilmiş etlerin besleyicilikleri, vücuttaki biyoyararlanımları ve tüketicilerin bu tür besinlere karşı yaklaşımlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada Pubmed, Science Direct ve Google Scholar veri tabanlarındaki araştırma makaleleri, meta analizler ve tezler incelenmiştir. Tüketicilerin ve gıda üreticilerinin et ve et ürünlerine alternatif aramalarının birçok nedeni vardır ve bunlar arasında sağlık, çevresel veya etik yönler yer almaktadır. Gelişen teknoloji sayesinde her geçen gün ilerleyen üretim teknikleri sayesinde tüketicilerin et analoglarına karşı kabul edilebilirliği artırılmaya çalışılmaktadır. Ancak farklı ülkeler üzerinde yapılan çalışmaların sonuçlarına göre tüketicilerin et analoglarına karşı kabul edilebilirlikleri oldukça yetersizdir ve bu durumun uygun araştırma ve farkındalık yaratma yoluyla iyileştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, bitki bazlı et analoglarının gastrointestinal yolaktaki sindirim ve emilimleri, bu ürünlerin besinsel biyoyararlanımı hakkında daha iyi bir anlayışa sahip olmak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, Biyoyararlanım, Et Analogları, İn-vitro et, Sentetik Et, Sürdürülebilir Beslenme, Tüketici Davranışları

ALTERNATIVE FOODS IN A SUSTAINABLE NUTRITION: CELL CULTURED MEAT AND MEAT ANALOGUES

Abstract

From past to present, meeting the nutritional needs of the rapidly increasing population in the world and leaving a cleaner future for future generations has entered our lives as sustainability. In addition, environmental effects such as global warming and climate changes negatively affect the growth and development of foods. As a result of the studies carried out by researchers in order to reduce the water and carbon footprint and to create a sustainable diet plan, synthetic meats and vegetable meat analogues produced in the laboratory environment have entered our lives. At the same time, the prevalence of these alternatives is increasing day by day due to the increase in the number of individuals who adopt a vegan and vegetarian diet. In this review study, it is aimed to examine the nutritional status, bioavailability of the meat in the body and the approaches of consumers towards such foods, of meat analogues and cellular meat produced as an alternative in sustainable nutrition, which is becoming increasingly widespread and important. In this study, research articles, meta-analyses and theses in Pubmed, Science Direct and Google Scholar databases were examined. There are many reasons why consumers and food producers seek alternatives to meat and meat products, and these include health, environmental or ethical aspects. Thanks to the production techniques that are advancing day by day thanks to the developing technology, the acceptability of the consumers against meat analogues is tried to be increased. However, according to the results of studies conducted in different countries, the acceptability of consumers towards meat analogues is quite insufficient and this situation needs to be improved through appropriate research and awareness raising. Furthermore, further research is needed to have a better understanding of the digestion and absorption of plant-based meat analogues in the gastrointestinal tract and the nutritional bioavailability of these products.

Keywords: Nutrition, Bioavailability, Meat Analogs, In-vitro meat, Synthetic Meat, Sustainable Nutrition, Consumer Behavior

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8162-1981

Diyet Ürün Olan ve Olmayan Bazı Paketli Gıdaların Etiketlerinin İncelenmesi

Dyt. Bersu Nur HACIFETTAHOĞLU¹, Dyt. Elif Aysima GENÇ², Dyt. Etkin TEKİN³, Dyt. Elif Nur AKSU⁴, Dyt. Kübra TEKİNARSLAN⁵, Doç. Dr. Yahya ÖZDOĞAN⁶

¹⁻⁵Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik AD

⁶Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dyt. Bersu Nur HACIFETTAHOĞLU

Özet

Tüketicilerin genellikle diyet ürünleri düşük kalori ve yağ içeriğinden dolayı tercih ettikleri bilinmektedir. Bu derleme çalışmanın amacı, diyet ürün olan ve olmayan bazı paketli gıdaların etiket bilgilerinin, enerji, yağ ve karbonhidrat içeriği açısından irdelenmesidir. Bununla birlikte tüketicilerin gıda maddelerini satın alırken bilgi düzeylerini artırmak, satın almada önem verdikleri faktörleri ortaya koymak ve konuyla ilgili farkındalıklarını artırmakta amaçlanmıştır. Piyasaya sunulan rastgele seçilmiş beş diyet ürünün muadil beş diyet olmayan ürün ile etiket içerikleri karşılaştırılmıştır. Genel olarak, paketli gıda ürünlerinin üzerindeki etiket bilgilerinin özelliklerine, kişilerin sağlıklı beslenmeye karşı duydukları ilgiye, beslenme bilgi düzeylerine ve yaş aralıklarına göre değişiklik gösterebildiği bilinmektedir. Tüketiciler diyet ürünlerin kalori ve yağ bakımından daha düşük içeriğe sahip olduğunu düşünmektedirler, bu yüzden normal ürünlere göre bu ürünleri daha fazla tercih etme eğilimi göstermektedirler. Oysaki incelenen diyet ürünler ile diyet olmayan ürünler arasında sanıldığı kadar büyük bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Etiket okuma alışkanlığının bilindiğin aksine geliştirilmesi gerekliliğinin önemi bir daha ortaya çıkmıştır. Bireyler besin etiketlerini doğru okumak konusunda eksik bilgiye sahip oldukları için çoğunlukla yanılgıya düşebilmektedirler. Etiket okumanın önemi hakkında farkındalık yaratıcı çalışmaların artması ve toplumla bu sonuçların paylaşılması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Besin Etiketi Okuma, Besin Etiketleri, Diyet Ürün, Paketli Gıda, Beslenme Bilgi Düzeyi, Besin İçeriği

EXAMINING OF SOME DIET and NON DIET PACKAGED FOOD PRODUCTS LABELS

Abstract

It is known that consumers generally prefer diet products because of their low calorie and fat content. The aim of this review study is to examine the label information of some packaged foods, which are diet products and not diet products, in terms of energy, fat and carbohydrate content. In addition, it is aimed to increase the knowledge level of consumers when purchasing foodstuffs, to reveal the factors they find important in purchasing and to increase their awareness on the subject. The label contents of five randomly selected dietary products introduced to the market were compared with five equivalent non-diet products. In general, it is known that the label information on packaged food products may vary according to the characteristics, the interest people feel towards healthy nutrition, their level of nutritional knowledge levels and age ranges. Consumers think that dietary products contain lower amounts of calories and fat, so they tend to prefer these products more than regular products. However, it was determined that there was not a big difference between diet products and non-diet products. Contrary to what is known, the importance of developing the habit of reading labels has emerged once again. Since individuals have inadequate information on reading food labels accurately they can be mistaken most of the time. It is really important to increase the amount of inventive research on label reading and offer the results to the society.

Keywords: Nutrition Label Reading, Food Labels, Dietary Product, Packaged Food, Nutritional Knowledge Level, Nutrient Content

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-5684-4390

Türkiye’de Yaşayan Yetişkin Tüketiciler Yapay Et İçin Hazır Mı?

Arş. Gör. Cansu MEMİÇ İNAN¹, Prof. Dr. Ayşe Özfer ÖZÇELİK²

¹Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

²Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arş. Gör. Cansu MEMİÇ İNAN

Özet

Yapay ete yönelik ilginin artması nedeni ile son yıllarda birçok ülkede tüketicilerin bu teknolojiyi kabulü araştırılmaktadır. Türkiye’de yaşayan yetişkin tüketicilerin yapay et algısı ve yapay eti deneme isteği bilinmemektedir. Bu çalışma Türkiye’de yaşayan yetişkin tüketicilerin yapay ete bakış açısının ve yapay eti deneme isteğinin belirlenmesi amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür. Araştırma verileri anket formu kullanılarak çevrimiçi olarak toplanmıştır. Çalışmaya katılan 915 bireyin %56,17’si kadın, %63,6’sı 19-30 yaş aralığında, %77,0’si üniversite mezunudur. Katılımcıların%48,6’sı düzenli olarak et tükettiğini, %56,9’u yapay eti daha önceden duyduğunu belirtmişlerdir. Yapay etin saçma ve/veya iğrenç olduğunu düşünenler örneklemin %48,2’sini, yapay eti denemek istemeyenler %39,4’ünü oluşturmuştur. Doğal olmaması (%69,1), üretim yapılan laboratuvarlara güvenilmemesi (%55,4) ve iğrenme-tiksinme (%36,9) yapay eti denemek istememe nedenleri arasındadır. Katılımcıların çoğunluğu (~%40) yapay etin geleneksel etin yol açtığı etik ve çevresel sorunların çözümü olacağına inanmamakta, %24,8’i yapay etin İslami açıdan haram olduğunu düşünmektedir. Türkiye’de yaşayan yetişkin tüketicilerin yapay et için henüz hazır olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etik sorunlar, çevresel sorunlar, deneme isteği, yapay et, yetişkin tüketici, Türkiye.

ARE ADULT CONSUMERS LIVING IN TURKEY READY FOR ARTIFICIAL MEAT?

Abstract

Due to the increasing interest in artificial meat, consumer acceptance of this technology has been investigated in many countries in recent years. The perception of artificial meat and the desire to try artificial meat of adult consumers living in Turkey are unknown. This study was planned and conducted to determine the point of view of adult consumers living in Turkey and their desire to try artificial meat. Research data were collected online using a questionnaire. Of the 915 individuals participating in the study, 56.17% were women, 63.6% were between the ages of 19-30, and 77.0% were university graduates. 48.6% of the participants stated that they consume meat regularly, 56.9% of them stated that they had heard of artificial meat before. Those who thought artificial meat was ridiculous and/or disgusting comprised 48.2% of the sample, and those who did not want to try artificial meat comprised 39.4%. Unnatural (69.1%), not trusting the laboratories (55.4%) and disgust-disgust (36.9%) are among the reasons why they do not want to try artificial meat. The majority of the participants (~40%) do not believe that artificial meat will solve the ethical and environmental problems caused by traditional meat, while 24.8% think that artificial meat is haram in Islam. It has been concluded that adult consumers living in Turkey are not yet ready for artificial meat.

Keywords: Adult consumer, artificial meat, ethical issues, environmental issues, Turkey, willingness to try.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7103-4668

Hücre Kültürü ve Car-T Hücre Terapisinde Bitki Ekstraktlarının Rolü

Eczacı Merve Yalçın^{1,2*}

¹Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi İngilizce Program,

²HücreCELL Biyoteknoloji Geliştirme ve Ticaret A.Ş.

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Eczacı Merve YALÇIN

Özet

Günümüzde artan talep ile birlikte gelişen teknolojiler bitki özlerini hücre tedavilerine uygulayarak kök hücre ve rejeneratif tıp alanında önemli rol oynamaya başlamıştır. Hücre tedavisi temel olarak embriyonik ve fetal dokulardan, yetişkin organizmalardan ve indüklenabilir pluripotent kök hücrelerden (iPSC'ler) elde edilen kök hücre tedavilerinden oluşur. Ayrıca immün hücre tedavisi, kimerik antijen reseptörü T-hücresi immünoterapisi (CAR-T) ve T-hücresi reseptörü ile modifiye edilmiş T-hücresi immünoterapisi (TCRT) ile gösterilir. Bitkiler, birkaç yıldır başta kanser ve bulaşıcı hastalıklar olmak üzere birçok hastalığın tedavisinde çare olarak kullanılmaktadır. Bitkilerin flavonoidler, alkaloidler ve polifenoller gibi sekonder metabolitleri, bu tür hastalıkların tedavisi amacıyla terapötik ajanlar olarak araştırılmıştır. İlaçların ve bitkisel terapötiklerin- yani metformin, berberin ve östrojen- vücut uyarımı ile sonuçlanan kök hücrelere uygulanmasıyla ilgili bazı araştırmalar vardır. Tıbbi bitkiler, inme, Alzheimer hastalığı, kronik böbrek hastalığı ve küçük hücreli olmayan akciğer kanseri ve karaciğer kanseri gibi hastalıklarda indüklenen bağışıklık hücreleri çalışmalarında kök hücrelerin terapötik etkilerini göstermiştir. Bitki özleri, proliferasyon ve farklılaşmayı indükleyerek mezenkimal kök hücreler (MSC'ler), nöral kök hücreler (NSC'ler), iPSC'ler ve bağışıklık hücreleri üzerinde etki eder. Daha spesifik olmak gerekirse, bitki özleri iPSC üretimini, apoptozu ve farklılaşmayı tetikler. Örneğin Salvia miltiorrhiza (Salvianolic asit B), nestin ve mikrotübülle ilişkili protein 2 (MAP2) genleri ve proteinlerinin ekspresyonunu önemli ölçüde indükleyerek iPSC'leri sinir hücrelerine farklılaştırabilir. Ayrıca liyofilize Aloe vera jeli olarak kullanılan Aloe barbadensis (acemannan), MSC'lerin farklılaşması üzerinde uyarıcı bir etki gösterir. Ayrıca, Hypericum perforatum yaprağı (hiperisin), diş özü mezenkimal kök hücrelerinin (DP-MSC'ler) osteojenik farklılaşmasını artırır. Uygulamada, hemen hemen tüm CAR-T hücre ürünleri, CD4+ T-hücrelerinden ve CD8+ T-hücrelerinden türetilir ve her iki hücre tipi de muhtemelen tedavi etkisine katkıda bulunur. Lycium barbarum polisakarit (arabinoz, ramnoz, ksiloz, mannoz, galaktoz, glikoz, vb.) ve Ganoderma lucidum özü (ganoderik asit) CD3+, CD4+, CD4+/CD8+ ve NK+ hücrelerini yukarı regüle edebilir. Sonuç olarak, hücre tedavisi ve bitki özlerinin birleştirilmesi muhteşem sonuçlara sahiptir. Bununla birlikte, bitki ekstraktlarının kullanılması, doza bağlılık ve uzun vadede yan etkiler açısından daha fazla araştırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Bitki özleri, CAR-T hücreler, Hücre tedavisi, MSCs, TCRT, iPSCs.

THE ROLE OF PLANT EXTRACTS IN CELL CULTURE AND CAR-T CELL THERAPY

Abstract

Nowadays, with increasing demand, developing technologies by applying plant extracts to cell therapies has started to play an important role in the field of stem cells and regenerative medicine. Cell therapy is mainly comprised of stem cell therapies which are obtained from embryonic and fetal tissues, adult organisms, and inducible pluripotent stem cells (iPSCs). Also, immune cell therapy is shown by chimeric antigen receptor T-cell immunotherapy (CAR-T), and T-cell receptor-modified T-cell immunotherapy (TCRT). Plants have been used as a remedy to treat most of the diseases, especially cancer and infectious diseases, for several years. Plants' secondary metabolites such as flavonoids, alkaloids, and polyphenols have been investigated as therapeutic agents with the aim of treating such diseases. There are some researches about applying drugs and herbal therapeutics – i.e., metformin, berberine, and estrogen - to stem cells, that have resulted in body stimulation. Medical plants have presented therapeutic effects of stem cells in studies of stroke, Alzheimer's disease, chronic kidney disease, and immune cells induced in diseases such as non-small-cell lung cancer and liver cancer. Plant extracts act on mesenchymal stem cells (MSCs), neural stem cells (NSCs), iPSCs, and immune cells by inducing proliferation, and differentiation. To be more specific, plant extracts induce iPSC production, apoptosis, and differentiation. For example, *Salvia miltiorrhiza* (Salvianolic acid B) can differentiate iPSCs into nerve cells by significantly inducing the expression of nestin and microtubule-associated protein 2 (MAP2) genes and proteins. Also, *Aloe barbadensis* (acemannan) which is utilized as a lyophilized Aloe vera gel shows a stimulant influence on MSCs differentiation. Furthermore, *Hypericum perforatum* leaf (hypericin), increases the osteogenic differentiation of dental pulp mesenchymal stem cells (DP-MSCs). In application, almost all CAR-T cell products are derived from CD4⁺ T-cells and CD8⁺ T-cells, and both cell types likely contribute to the treatment effect. *Lycium barbarum* polysaccharide (arabinose, rhamnose, xylose, mannose, galactose, glucose, etc.) and *Ganoderma lucidum* extract (ganoderic acid) can upregulate CD3⁺, CD4⁺, CD4⁺/CD8⁺, and NK⁺ cells. In conclusion, combining cell therapy and plant extracts has spectacular results. However, using plant extracts should be further investigated by means of dose-dependence and side effects in the long term.

Keywords: CAR-T cells, Cell therapy, MSCs, Plant extracts, TCRT, iPSCs.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-0976-6160

**Doku Mühendisliği Yaklaşımları ile Nazal Rekonstrüksiyonda Kullanılmak Üzere
Biyopolimerik Doku İskelelerinin Geliştirilmesi**

¹Dilek Arslan, ²Ayşenur Acuner, ²Emir Baki Denkbaş

¹*Bahçeşehir University, Regenerative Medicine and Tissue Engineering Division, İstanbul, Türkiye*

²*Başkent University, Biomedical Engineering Department, 06790 Bağlıca, Ankara, Türkiye*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dilek Arslan

Özet

Burun kemiği ve kıkırdak patolojileri sıklıkla karşılaşılan ve yaşam kalitesini önemli oranda olumsuz etkileyen vakalardır. Söz konusu olumsuzlukların giderilmesindeki başarı, bir başka deyimle burnun fonksiyonel ve estetik olarak yeniden yapılandırılması en uygun malzemenin seçilmesi ve bu malzeme ile gerekli tasarımın uygun bir şekilde yapılmasına bağlıdır. Burada yaygın olarak uygulanan ve en çok kabul gören yaklaşım, rekonstrüksiyon çalışmalarında otolog kıkırdak tedavileri ile yapılan çalışmalar olmakla beraber, bunun uygulanabilirliği sınırlı kıkırdak greftinin kalitesi, miktarı ile donör bölge morbiditesi ve enfeksiyon, rezorpsiyon gibi cerrahi komplikasyonlar ile sınırlı olmaktadır. Bu gibi sınırlamalar nedeniyle alloplastik uygulamalar olarak adlandırılan ve klinik olarak denenmiş değişik malzemelerden hazırlanmış olan rekonstrüksiyon sistemlerinin kullanımı her geçen gün artmaktadır. Değişik sebeplerle meydana gelen nazal olumsuzlukların giderilmesinde kullanılmak üzere nazal rekonstrüksiyon sistemlerinin biyolojik olarak bozunabilen ve biyolojik uyumlu malzemelerden yararlanılması planlanmıştır. Bu malzemelerden bazıları; suda çözünebilirler (örneğin; aljinat, ipek proteinleri vb) ya da organik çözücüde çözünebilir yapılar(örneğin; polihidroksialkanoatlar, PHA vb) şeklinde düşünülmektedir. Doku iskelelerinin hazırlanmasında liyofilizasyon ve elektrospinleme teknikleri kullanılacaktır. Bu yaklaşımlardan öncelikle suda çözünebilir polimerik yapılar kullanılarak önceden hazırlanan nazal kalıpların uygun polimerik yapılar ile doldurulması ve ardından liyofilize edilmesiyle 3 boyutlu doku iskelesinin bileşenlerinden biri olarak süngerimsi yapı geliştirilmiş olacaktır. Bir diğer bileşen ise elektrospinleme tekniği ile mikro ve nanofiberlerden oluşan matrisler hazırlanmış olacaktır. Hazırlanan bileşenler tamamlandıktan sonra ya da tabakalı bir yapı şeklinde son halini alacaktır.

Anahtar Kelimeler: Biyopolimer, doku iskeleleri, nazal rekonstrüksiyon, doku mühendisliği yaklaşımları, nanolifler.

DEVELOPMENT OF BIOPOLYMERIC TISSUE SCAFFOLDS TO BE USED IN NASAL RECONSTRUCTION WITH TISSUE ENGINEERING APPROACHES

Abstract

Nasal organs and cartilage pathologies are the cases that are seen significantly negatively in groups and life care. The success in achieving the aforementioned negativities, in other words, the functional and aesthetic restructuring of incineration depends on the appropriate design with this material, which does not involve the most appropriate consumption. Although the widely applied and most accepted approach depends on the examination performed with autologous cartilage treatments during reconstruction, its applicability is limited by the quality and weight of the cartilage graft, donor site morbidity, and surgical limitations such as conviction and resorption. Due to such restrictions, the use of alloplastic applications, which is mandatory and not performed in clinically tested practices, is increasing day by day. It is planned to use nasal reconstruction bodies as biodegradable and biocompatible to be used in the disposal of nasal negativities caused by the causes. This limited part; Water-soluble (eg, alginate, silk proteins, etc.) or organic solvent-soluble structures (eg, polyhydroxyalkanoates, PHA, etc.) seven or seven. It is the use of lyophilization and electrospinning in the preparation of tissue scaffolds. From these approaches, first of all, according to the water-soluble polymeric structures, the spongy structure will expand as one of the ends of the 3 tissue-dimensional scaffold by pre-filling the solid nasal molds with suitable polymeric structures and then lyophilizing them. In another mixture, matrices consisting of micro and nanofibers will be prepared by electrospinning technique. It will last after the prepared breastfeeding or in the form of a stratified structure.

Keywords: Biopolymer, tissue scaffolds, nasal reconstruction, tissue engineering approaches, nanofibers.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-6645-5487

**Mezenkimal Kök Hücre Kaynaklı Eksozomlar ile Egzama (Atopik Dermatit)'nın
Tedavi Edilmesi**

Fatıma ELMUSA¹, Öğr. Gör. Dr. Mohammad Reza DASTOURI¹

¹Ankara Üniversitesi, Biyoteknoloji Enstitüsü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Fatıma ELMUSA

Özet

Deri, insanı dış etkenlere karşı koruma, sıvı kaybını önleme ve vücut ısısını düzenleme başta olmak üzere çeşitli temel işlevleri olan bir organdır. Ancak cildin yüzeyinde meydana gelen yaralanmalar, derinin işlevlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Egzama olarak bilinen atopik dermatit, gelişmiş ülkelerde %20'ye kadar yaşam-boyu prevalansı olup en yaygın görülen kronik inflamatuvar deri hastalığıdır. Şiddetli kaşıntı ve cilt yüzeyinin kuruluğu ile karakterize edilen bu hastalık, farklı genetik ve çevresel faktörler içeren çok faktörlü bir hastalık olması sebebiyle henüz bir tedavi tekniği veya önleme yolu bulunamamıştır. Günümüzde uygulanan atopik dermatitin tedavi yöntemleri, hastalığın ilerlemesini kontrol etmeye ve semptomları hafifletmeye odaklıdır. Dolayısıyla egzamanın tedavi edilmesine yönelik yeni yaklaşımlar geliştirmek üzere araştırmalar devam etmektedir. Son yıllarda yapılan araştırmalar, rejeneratif ve immünomodülatör etkisi tespit edilen Mezenkimal Kök Hücre (MKH)'lerin çeşitli cilt hastalıklarının tedavisi ve cildin onarılmasında kullanılabileceği bildirilmiştir. Ancak kök hücre temelli tedavisinde tümör oluşması, spesifik olmayan hücre farklılaşması ve istenmeyen immün yanıtın oluşması gibi risklere sahip olduğundan dolayı araştırmacılar, MKH'lerin kullanılması yerine MKH'lerden salınan ve kaynak aldıkları hücreler ile aynı özellikleri taşıyan eksozomların kullanılmasını önermişlerdir. Hücrelerden salınan eksozomlar, salındıkları hücrelerin protein ve nükleik asitler gibi yüklerini taşıyan nanokeseceklerdir. Eksozomlar, kök hücrelerin aksine çoğalmadıkları için tümör oluşturma riskleri bulunmamaktadır. Bunun yanında eksozomlar, hem uzun raf ömrüne sahiptirler hem küçük hacimlerinden dolayı kolayca hedef doku ve hücrelere ulaşabilmektedirler. Bu derlemede, MKH'lerin cilt hastalıkları üzerindeki terapötik etkinliği ve etki mekanizmaları açıklandıktan sonra MKH'lerin eksozomları ve tedavi potansiyeli hakkında bilgi verilecektir. Daha sonra egzamanın MKH kaynaklı eksozomlar ile tedavi edilmesi üzerinde yapılan ve literatüre geçmiş birkaç *in vitro*, *in vivo* ve klinik çalışmaya değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mezenkimal kök hücre, eksozom, tedavi, egzama, atopik dermatit, immünomodülasyon.

TREATMENT OF ECZEMA (ATOPIC DERMATITIS) WITH MESENCHYMAL STEM CELL-DERIVED EXOSOMES

Abstract

The skin is an organ with various essential functions, such as protecting the body against external factors, preventing fluid loss, and regulating body temperature. However, injuries on the surface of the skin adversely affect the functions of the skin. Atopic dermatitis, known as eczema, is the most common chronic inflammatory skin disease with a lifetime prevalence of up to 20% in developed countries. Since this disease, characterized by severe itching and dryness of the skin surface, is a multifactorial disease involving different genetic and environmental factors, no treatment technique or prevention method has yet been found. Current treatments for atopic dermatitis are focused on controlling disease progression and relieving symptoms. Therefore, research continues to develop new approaches to the treatment of eczema. Recent studies have reported that Mesenchymal Stem Cells (MSCs), which have regenerative and immunomodulatory effects, can be used in the treatment of various skin diseases and skin repair. However, since stem cell-based therapy has risks such as tumour formation, non-specific cell differentiation, and unwanted immune response, researchers have recommended the use of exosomes released from MSCs, which have the same characteristics as the cells from which they originate, instead of using MSCs. Exosomes released from cells are nanovesicles that carry the cargoes of the cells from which they are released, such as proteins and nucleic acids. Since exosomes do not proliferate unlike cells, they do not have the risk of forming tumours. In addition, exosomes have a long shelf life and can easily reach target tissues and cells due to their small volume. In this review, after explaining the therapeutic efficacy and mechanism of action of MSCs on skin diseases, information about MSCs exosomes and their therapeutic potential will be given. Then, several *in vitro*, *in vivo* and clinical studies on the treatment of eczema with MSC-derived exosomes will be discussed.

Keywords: Mesenchymal stem cell, exosome, treatment, eczema, atopic dermatitis, immunomodulation.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0952-8499

İnsan Ki-Mkh Eksozomları Kolorektal Kanserde Hücre Proliferasyonu, Migrasyon ve İnvazyonunu Destekler

Dr. Öznur Coşkun^{1*}, Mol. Bio. Dünya Aydos¹, Prof. Dr. Can Akçalı²

¹Ankara Üniversitesi Kök Hücre Enstitüsü

²Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Öznur Coşkun

Özet

Kanser; insidansı ve mortalitesinin yüksek olması nedeniyle dünyanın en önemli halk sağlığı problemlerinden biridir. Kanserın progresyonu ve yayılımına etki eden faktörleri saptamak, kanser araştırmalarının en önemli hedeflerinden biridir. Mezenkimal Kök Hücre (MKH) eksozomlarının ise kanser progresyonundaki rolü halen tartışmalıdır. Biz bu çalışmada, MKH eksozomlarının, kolorektal kanserde (KRK) proliferasyon, metastaz ve invazyona etkisini göstermeyi amaçladık. Eksozom kaynağı olarak insan primer kemik iliği kaynaklı süpernatantları kullanılmıştır. İzole edilen eksozomlar, karakterizasyonu yapıldıktan sonra HT29 hücrelerine (KRKhücre hattı) uygulanmıştır. MKH eksozomları, kolorektal kanser hücreleri içinde konfokal mikroskopi ile görüntülenmiştir. Daha sonra eksozom uygulanan HT29 hücrelerinde yara iyileşmesi, 2,5-difenil-2H-tetrazolyum bromür (MTT) ve invazyon-metastaz deneyleri gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, MKH eksozomlarının, KRK proliferasyon, metastaz ve invazyonunu artıcı yönde etkisi olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eksozom, ekstraselüler veziküller, invazyon Kİ-MKH, kolorektal kanser, metastaz.

**HUMAN BM-MSC EXOSOMES PROMOTES CELL PROLIFERATION,
MIGRATION AND INVASION IN HUMAN COLORECTAL CANCER**

Abstract

Cancer is one of the most important public health problems in the world due to its high incidence and mortality. Identifying the factors affecting the progression and spread of cancer is one of the most important goals of cancer research. The role of Mesenchymal Stem Cell (MSC) exosomes in cancer progression is still controversial. In this study, we aimed to show the effect of MSC exosomes on proliferation, metastasis and invasion in colorectal cancer (CRC). Human primary bone marrow-derived supernatants were used as exosome source. Isolated exosomes were applied to HT29 cells (CRC cell line) after characterization. MSC exosomes were visualized in CRC cells by confocal microscopy. Then, wound healing, 2,5-diphenyl-2H-tetrazolium bromide (MTT) and invasion-metastasis assays were performed in exosome-treated HT29 cells. In conclusion, it was determined that MSC exosomes have an increasing effect on proliferation, metastasis and invasion in CRC.

Keywords: Exosome, extracellular vesicles, invasion, BM-MSC, colorectal cancer, metastasis.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-7645-5368

Kronik Lenfositler Lösemi (KLL)'de, Eksozom Yüzeyinde Fosfatidilserin (Ps) ve Tyro3-Axl-Mertk (Tam) Reseptör Tirozin Kinaz (Rtk) Düzeylerinin Belirlenmesi

Dr. Meltem Bay¹, Dr. Güldane Cengiz Seval², Dr. Öznur Coşkun¹, Prof. Dr. Günhan Gürman², Prof. Dr. Nesrin Özsoy Erdaş³

¹Ankara Üniversitesi Kök Hücre Enstitüsü

²Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hematoloji BD

³Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Meltem Bay

Özet

Kronik Lenfositler Lösemi (KLL); kanda, kemik iliğinde, lenf nodu ve dalakta olgun CD5+ B lenfositlerinin klonal artışı ve birikimi ile karakterize bir hastalık olup, yetişkinler arasında en yaygın görülen lösemi türlerinden biridir. Bu çalışmada amaç, KLL hastaları ile sağlıklı kişilerde eksozom yüzeyinde fosfatidilserin (PS) ve Tyro-3, Axl, MERTK (TAM) reseptör tirozin kinaz (RTK) düzeylerinin karşılaştırılmasıdır. Çalışmaya, Rai (O-I) evresinde yeni tanı alan/tedavisiz takip edilen 25 KLL hastası (11K/14E) ve kontrol grubu olarak da bilinen herhangi bir hastalığı olmayan 15 sağlıklı kişi (11K/4E) dahil edilmiştir. İlk olarak, hasta ve sağlıklı kişilerin plazmaları santrifüj ile ayrıştırılmış ve çalışılacağı güne kadar -80 °C'de saklanmıştır. Daha sonra eksozomlar, "Boyutça eleme kromatografisi" yöntemi ile saflaştırılmıştır. Sonra, partikül boyutu için Qnano ile, eksozoma özgü yüzey belirteçlerinin belirlenmesi için akım sitometri ile karakterizasyon testleri yapılmıştır. Son olarak, eksozom yüzeyinde PS ve TAM RTK seviyelerinin belirlenmesi için de akım sitometri yöntemi ile kullanılmıştır. Sonuçlar değerlendirildiğinde, eksozom yüzeyinde PS seviyesinin KLL hastalarında kontrol gruba göre belirgin derecede ($p<0.0001$) azaldığı bulunmuştur. Buna zıt olarak, TAM RTK düzeylerinin ise hastalarda kontrol gruba göre istatistiksel olarak belirgin şekilde ($p<0.0001$) arttığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, KLL hastalarının eksozomlarında düşük seviyede olan PS'nin hedef alındığı tedaviler, KLL hastaları için başarısız olabilir. Tam tersine, kontrol gruba göre KLL hastalarında arttığı tespit edilen TAM RTK'lar ise hedef tedavilerde eksozom düzeyinde daha iyi sonuçlar verebilir. Çalışmaların sayısı arttığında, hastalığın seyrinde bu moleküllerin etkisine dair daha fazla bilgi sahibi olunabilir. Bu sonuçlar, ileri klinik çalışmalar ile desteklendiğinde gelecekte KLL hastaları için yeni tanı ve tedavi yöntemlerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Kronik Lenfositler Lösemi (KLL), eksozom, fosfatidilserin (PS), Tyro3-Axl-Mertk (TAM) Reseptör Tirozin Kinaz (RTK)

PHOSPHATIDYLSERINE (PS) AND TYRO3-AXL-MERTK (TAM) RECEPTOR TYROSINE KINASE (RTK) LEVELS DETECTION ON EXOSOMES SURFACE IN CHRONIC LYMPHOCYTIC LEUKEMIA (CLL)

Abstract

Chronic lymphocytic leukemia (CLL) is characterized by the existence of mature CD5-positive B cells in the blood, bone marrow, spleen and lymphoid organs and it is the most prevalent leukemia in adults. The aim of this study is to compare Phosphatidylserine (PS), Tyro3, Axl and Mertk (TAM) receptor tyrosine kinase (RTK) levels in exosome CLL patients versus healthy donors. We studied with, 25 newly diagnosed/untreated CLL patients (11F/14M) with Rai stage O-I and 15 healthy donors (11F/4M) whose they had no disease to known as control group. Firstly, patients' and donors' plasma are seperated by centrifuge and stored at -80 0C until to study day. Then, exosomes purified from plasma via "size exclusion chromatography" technique. After that, they tested about particle size by Qnano and exosome specific surface markers by flow cytometry for characterization. Finally, flow cytometry technique used to determine the exosome levels of PS and TAM RTK's . When the results are evaluated, exosome PS levels found significantly less in CLL patients ($p<0.0001$) according to control group. As opposite to this, TAM RTK exosome surface levels detected statistically significant increased in patients ($p<0.0001$) to control. In conclusion, for PS targeting therapies of CLL exosomes can be failure according to low concentrations of PS levels.. On the contrary, targeting of the exosome surface TAM RTK therapies may be better than PS targeting therapies. Because we found high levels TAM RTK in patients to control. So it can also be used for diagnose in CLL. When the number of studies increased, we can learn much more knowledge about effects of these molecules on course of the disease. If these results supported advanced clinical trials, new diagnostic methods and therapies can be developed for CLL disease in the future.

Keywords: Chronic Lymphocytic Leukemia (CLL), exosomes, phosphatidylserine (PS), Tyro3-Axl-Mertk (TAM), Receptor Tyrosine Kinase (RTK).

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8356-8344

Osteomeatal Komplesteki Anatomik Varyasyonların Kronik Maksiller Sinüzit İle İlişkisi

Dr. Öğr. Üyesi Umut PAMUKÇU¹

¹ *Gazi Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi A.D.*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Öğr. Üyesi Umut PAMUKÇU

Özet

Maksiller sinüsteki mukoza (Schneiderian membran) kalınlaşmasının ≥ 2 mm olduğu durumun patolojik (Kronik Maksiller Sinüzit [KMS]) olarak kabul edilmesi gerektiği önerilmiştir. KMS'nin etyopatogenezinde, tekrarlamasında ve akut/kronik inflamasyonun devam etmesinde paranazal sinüslerin ve Osteomeatal Kompleks (OMK) anatomisindeki varyasyonların etkisi olduğu iddia edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, Konik Işınlı Bilgisayarlı Tomografi (KIBT) görüntüleri üzerinden radyolojik KMS varlığı/yokluğu ile OMK'teki anatomik varyasyonlar arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir. Çalışmada maksiller sinüs ve OMK'in birlikte gözlemlendiği 18 yaş ve üstü hastaların tam yüz KIBT görüntüleri incelendi. Maksiller sinüsteki mukozada 2 mm ve daha fazla kalınlaşma KMS'nin radyolojik bulgusu olarak kabul edilerek çalışma grubunda 50, kontrol grubunda 50 olmak üzere toplam 100 hasta çalışmaya dahil edildi. Araştırılan anatomik varyasyonlar; Nazal Septum Deviasyonu (NSD), Konka Bülloza (KB), Haller Hücresi (HH) ve Maksiller Aksesuar Ostium (MAO) idi. İstatistiksel analiz için Ki-kare (χ^2) testi kullanıldı ve $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. 18-82 yaş aralığındaki hastaların yaş ortalaması 47,57 idi. Çalışma grubundaki en az bir varyasyon gözlenme sıklığı kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede daha yüksekti (%96>%76) ($p < 0,05$). Çalışma grubundaki sıklığı kontrol grubundaki sıklığına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösteren tek varyasyon NSD idi (%64>%38) ($p < 0,05$). OMK'deki anatomik varyasyonlar maksiller sinüsü KMS için yatkın hale getirmekle birlikte KMS'nin mutlaka bir varyasyonun varlığı ile ilişkili olduğu anlamına gelmemektedir. Bu çalışmada KMS hastalarındaki en yaygın varyasyonlar NSD ve AMO idi. Ancak, sadece NSD'nin KMS'nin radyolojik bulgusu olarak kabul edilen 2 mm ve üstü mukozal kalınlaşma ile anlamlı bir ilişkisi bulundu.

Anahtar Kelimeler: Maksiller sinüs, osteomeatal kompleks, sinüzit, anatomik varyasyon, mukozal kalınlaşma, radyoloji.

THE RELATIONSHIP OF ANATOMIC VARIATIONS IN THE OSTEOMEATAL COMPLEX AND CHRONIC MAXILLARY SINUSITIS

Abstract

It has been suggested that a thickening of the mucosa (Schneiderian membrane) in the maxillary sinus ≥ 2 mm should be considered pathological (Chronic Maxillary Sinusitis [CMS]). It is claimed that variations in the anatomy of the paranasal sinuses and the Osteomeatal Complex (OMC) have an effect on the etiopathogenesis, recurrence, and persistence of acute/chronic inflammation of CMS. The aim of this study was to evaluate the relationship between the presence/absence of radiological CMS and anatomical variations in OMC on Cone Beam Computed Tomography (CBCT) images. In the study, full-face CBCT images of patients aged 18 years and older in whom maxillary sinus and OMC can be observed together were examined. A total of 100 patients, 50 in the study group and 50 in the control group, were included in the study, by being accepted as the thickening of the mucosa in the maxillary sinus of 2 mm or more as a radiological finding of CMS. Anatomical variations investigated were Nasal Septum Deviation (NSD), Concha Bullosa (CB), Haller Cell (HC), and Maxillary Accessory Ostium (MAO). Chi-square (χ^2) test was used for statistical analysis and $p < 0.05$ was considered statistically significant. The mean age of patients between the ages of 18-82 was 47.57. The frequency of at least one variation observed in the study group was statistically significantly higher than the control group (96% > 76%) ($p < 0.05$). The only variation with a statistically significant difference in the study group compared to the control group was NSD (64% > 38%) ($p < 0.05$). Although anatomical variations in OMC predispose the maxillary sinus to CMS, it does not necessarily mean that CMS is associated with the presence of a variation. In this study, the most common variations in CMS patients were NSD and AMO. However, only a significant correlation was found between NSD and mucosal thickening of 2 mm or more, which is accepted as the radiological manifestation of CMS.

Keywords: Maxillary sinus, osteomeatal complex, sinusitis, anatomical variation, mucosal thickening, radiology.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8948-1020

Gürültünün Ses Başlangıç ve Akustik Değişimler İle Oluşturulmuş Kortikal Cevaplar Üzerindeki Etkisinin Karşılaştırılması

Arş. Gör. Ayşe Nur BALABAN¹, Dr. Öğr. Üyesi Mehmet YARALI²

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi

² Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arş. Gör. Ayşe Nur BALABAN

Özet

Sessiz ortamla karşılaştırıldığında gürültüde elde edilen kortikal potansiyellerin farklı amplitüd ve latans değerlerine sahip olduğu daha önceki çalışmalarda gösterilmiştir. Bu etki hem ses başlangıç hem de ses değişim cevapları için gözlenmiş, gürültünün etkisi kullanılan uyarana göre farklı olmuştur. Bu çalışma farklı uyarılar ile uyarılmış ses başlangıç ve ses değişim cevaplarının farklı gürültü tiplerinden nasıl etkilendiğini incelemek için yapılmıştır. Normal işiten 24-33 yaş aralığında 20 yetişkinden (10 kadın, 10 erkek) sessiz ortam, +10 dB sinyal gürültü oranında beyaz gürültü ve konuşma sesi ile şekillendirilmiş gürültüde /ui/ ve /iu/ uyarıları ile oluşturulmuş ses başlangıç ve ses değişim N1 cevapları kaydedilmiştir. Analizlerde /ui/ için ses başlangıç amplitüdüleri sessiz ortama göre beyaz gürültüde daha düşük, latansları ise her iki gürültü koşulunda daha geç elde edilmiştir. Ses değişim amplitüdüleri ise sadece konuşma sesi ile şekillendirilmiş gürültüde daha düşük elde edilmiş, latansları gürültüden etkilenmemiştir. /iu/ için ise sadece ses başlangıç latansları her iki gürültüde daha geç elde edilmiştir. Aynı koşulda iki uyaran için oluşan cevaplar karşılaştırıldığında; ses başlangıç latansları sadece sessiz ortamda /ui/ için /iu/ya göre daha geç elde edilmiş, diğer koşullarda /ui/ ve /iu/ için latans ve amplitüdüleri farklı olarak elde edilmemiştir. /ui/ ve /iu/ için ses değişim cevapları ise sadece gürültü koşullarında latansları bakımından benzer olmuştur. Aynı koşulda ses başlangıç ve ses değişim cevapları karşılaştırıldığında ise bütün koşullarda her iki uyaran için ses değişim amplitüdüleri daha küçük, latansları ise daha geç elde edilmiştir. Sonuç olarak gürültünün etkisi ses başlangıç ve ses değişim cevaplarını oluşturan uyarılara ve kullanılan gürültü tiplerine göre değişiklik göstermektedir. İleriki çalışmalarda farklı formant geçişleri içeren uyarılarla ve farklı gürültü tipleriyle kaydedilen ses başlangıç ve ses değişim cevaplarının gürültüden etkilenimlerinin gürültüde konuşmayı ayırt etme problemleri olan bireylerde incelenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: İşitsel kortikal N1, beyaz gürültü, konuşma sesi ile şekillendirilmiş gürültü, ses başlangıç cevabı, akustik değişim cevabı.

COMPARISON OF THE EFFECT OF NOISE ON CORTICAL RESPONSES EVOKED BY SOUND ONSET AND ACOUSTIC CHANGES

Abstract

It has been shown in previous studies that cortical potentials obtained in noise have different amplitude and latency values compared to the quiet environment. This effect was observed for both the sound onset and acoustic change responses, and the effect of noise was different based on the stimulus. This study was conducted to examine how the sound onset and acoustic change responses evoked by different stimuli are affected by different noise types. Sound onset and acoustic change N1 responses were recorded from 20 adults with normal, in quiet, in white noise and speech shaped noise at a signal to noise ratio of +10 dB with stimuli /ui/ and /iu/. In the analysis sound onset amplitudes for / ui / were lower in white noise than in the quiet, and latencies were prolonged in both noise conditions. Acoustic change amplitudes were lower only in speech shaped noise, latencies were not affected by noise. For / iu / , only sound onset latencies were prolonged in both noises. When the responses for two stimuli under the same condition were compared; sound onset latencies were prolonged for / ui / than / iu / only in quiet environment, in other conditions latencies and amplitudes for / ui / and / iu / were not different. The acoustic change responses for / ui / and / iu / were similar only in terms of latencies under noise conditions. When the sound onset and acoustic change responses in the same condition were compared, the acoustic change amplitudes were lower, latencies were higher for both stimuli in all conditions. In conclusion, the effect of noise varies according to the stimuli evoking sound onset and acoustic change responses and to the type of noise utilized. In future studies, examining the effects of noise on sound onset and acoustic change responses obtained with stimuli containing different formant transitions in different noise types among individuals with speech discrimination problems may be suggested.

Keywords: Auditory cortical N1, white noise, speech-shaped noise, sound onset response, acoustic change response.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5559-4745

COVID-19'un Kronik Hastalıklarla İlişkisi ve Tedavisine Yönelik Güncel Yaklaşımlar

Ecz. Furkan KENAR¹, Dr. Öğr. Üyesi Nazlı TURAN YÜCEL²

¹Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmakoloji ABD, Eskişehir, Türkiye

²Anadolu Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakoloji ABD, Eskişehir, Türkiye

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Ecz. Furkan KENAR

Özet

Yeni Koronavirüs Hastalığı, milyonlarca yaşam için küresel bir tehdit ve önemli sağlık problemleri oluşturan COVID-19 pandemisine sebebiyet vermiştir. Koronavirüsler, hem insanlar hem hayvanlar üzerinde hastalık etkeni olabilecek geniş bir virüs ailesidir. COVID-19'un etkeni olan SARS-CoV-2, Betakoronavirüs cinsinin bir üyesidir. İnsanlar için hafif atlatılan soğuk algınlığından Orta Doğu Sendromu (MERS) ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS) gibi çok daha etkili solunum yolu enfeksiyonlarına yol açtığı bilinmektedir.

COVID-19 tanılı hastaların özellikle multiorgan enfeksiyonları nedeniyle durumlarının ağır ve kritik seyrettiği; aynı zamanda mevcut kronik hastalıkların tabloyu daha da ağırlaştırdığı ve ölümlere sebebiyet verdiği bildirilmiştir. Özellikle bağışıklıklarının zayıflaması nedeniyle yaşlı popülasyonun koronavirüsten etkilenmeye daha yatkın oldukları gözlenmiştir.

COVID-19 salgını, küresel boyutta sağlık sistemleri üzerinde ağır bir etki yaratmış ve gerekli tedavi yöntemleri üzerine yapılması gereken araştırmaların boyutunu ciddi olarak arttırmıştır. COVID-19'a yönelik antiviral ajanlar üzerine çalışmalar devam etse de hastalığın kesin çözümü tam aydınlatılamamıştır. İlaç odaklı çalışmalarının yanı sıra; mevcut teknolojiler kullanılarak geliştirilmekte olan aşı yöntemleri ile SARS-CoV-2'ye karşı kayda değer koruma sağlandığı rapor edilmiştir.

Bu çalışmada; COVID-19'un etiyolojisi, kronik hastalıklar ile ilişkisi, tedavi süreçleri ve COVID-19 pandemisi sürecinde kronik hastalıkların yönetimi üzerine güncel bilgilerin derlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, SARS-CoV-2, pandemi, kronik hastalıklar, aşı, antiviral ilaçlar.

THE RELATIONSHIP OF COVID-19 WITH CHRONIC DISEASES AND CURRENT APPROACH ON ITS TREATMENT

Abstract

Coronavirus disease (COVID-19) has caused a pandemic, which poses a global threat to millions of lives and causes significant health problems. Coronaviruses are a large family of viruses that can be the causative agent of disease in both humans and animals. The agent responsible for COVID-19, SARS-CoV-2, is a member of the genus Betacoronavirus. For humans, it leads to respiratory infections from mild colds to much more severe infections, such as Middle East Respiratory Syndrome (MERS) and Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS).

The conditions of patients diagnosed with COVID-19 are known to be severe and critical, especially due to multiorgan infections; in addition, existing chronic diseases exacerbates the situation and could cause deaths. It has been observed that the elderly population is more prone to being affected by coronavirus, especially due to the weakness of their immunity.

The COVID-19 pandemic has had a severe impact on health systems globally and has seriously expanded the dimension of research that needs to be performed on the required treatment strategies. Although there are ongoing studies on antiviral agents for COVID-19, the specific cure for the disease has yet to be determined. In addition to drug research studies, it has been reported that significant protection against SARS-CoV-2 has been provided by vaccines that are being developed using existing technologies.

In this study; it is aimed to compile current information on the etiology of COVID-19, its relationship with chronic diseases, treatment processes, and the management of chronic diseases during the COVID-19 pandemic.

Keywords: COVID-19, SARS-CoV-2, pandemic, chronic diseases, vaccine, antiviral drugs.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5873-626X

Pes Planusu Olan Bireylerde Ayak ve Ayak Bileği Stabilizasyon Eğitiminin Ayak Postürü Üzerine Etkilerinin İncelenmesi

Öğr. Gör. Ayşe KARAGÖZOĞLU DİKİCİ¹, Prof. Dr. Fatma Gül YAZICIOĞLU²

¹ *Yalova Üniversitesi, Termal Meslek Yüksekokulu, Yalova, Türkiye*

² *Hacettepe Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Ayşe KARAGÖZOĞLU DİKİCİ

Özet

Çalışmanın amacı, pes planusu olan bireylerde ayak ve ayak bileği stabilizasyon eğitiminin ayak postürü üzerine etkilerinin incelenmesidir. 18-49 yaş arasındaki pes planusu olan 34 birey çalışmaya dahil edildi. Ayak pronasyonu naviküler yükseklik ve naviküler düşme testi ve ayak postür indeksine göre değerlendirildi. Naviküler düşme 10 mm ve üzeri olan ve ayak postür indeksinden 6 puan ve üzeri alan bireyler çalışmaya dahil edildi. Her bireye stabilizasyon eğitimi öncesi ve sonrası her iki ayağa yönelik fizyoterapi ölçümleri yapıldı. Bireyler stabilizasyon eğitiminde “Ayak kısaltma egzersizini” 6 hafta boyunca yaptı. Çalışmaya yaş ortalaması 32,91±9,26 olan 34 birey dahil edildi. Egzersiz eğitimi öncesi ve sonrası ayak postür indeksi sonuçları arasında anlamlı farklılık bulundu ($p<0,001$). Pes planusu olan bireylerde ayak kısaltma egzersizinin ayak postürüne olumlu etkisi vardır.

Anahtar Kelimeler: Pes planus, stabilizasyon, ayak kısaltma egzersizi, medial longitudinal ark, pronasyon, ayak postürü.

**ANALYZING THE EFFECTS OF FOOT AND ANKLE STABILIZATION
TRAINING ON FOOT POSTURE IN INDIVIDUALS WITH PES PLANUS**

Abstract

The objective of this study was to investigate the effects of foot and ankle stabilization training on foot posture in individuals with pes planus. 34 individuals aged 18-49 with pes planus participated in the study. Foot pronation was evaluated by navicular height and navicular drop test and foot posture index. Individuals having 10 mm and more navicular drop and getting 6 points and more from foot posture index was included in the study. Physiotherapy evaluations and pain assessments were carried out for both feet. The subjects performed short foot exercises (SFE) within stabilization programme for 6 weeks. The average age of the participants included in the study was $32,91 \pm 9,26$. Significant difference was found between the results of foot function index before and after exercise training ($p < 0,001$). Short foot exercise has positive effects on foot posture in individuals with pes planus.

Keywords: Pes planus, stabilization, short foot exercise, medial longitudinal arch, pronation, foot posture.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8632-1494

Lomber Disk Herniasyonu Olan Hastalarda Spinal Mobilizasyon Uygulamalarının Radyolojik Bulgular ve Fonksiyonel Düzey Üzerine Etkisi

Öğr. Gör. Burhan TAŞKAYA¹, Prof. Dr. Öznur YILMAZ², Uzm. Dr. İsmail Taşkent³,
Uzm. Dr. Mahmut Çakıllı⁴

¹Muş Alparslan Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokul,

²Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Fakültesi

³Kastamonu Üniversitesi, Radyoloji Anabilim Dalı

⁴Bossan Hospital, Fizik tedavi ve Rehabilitasyon Kliniği

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Burhan TAŞKAYA

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı lomber disk herniasyonu olan hastalarda mobilizasyon uygulamalarının radyolojik bulgular ve fonksiyonel düzey üzerine etkisini incelemektir.

Metod: Çalışmaya fiziksel muayene ve MR ile LDH tanısı konmuş ve LDH a bağlı ağrısı olan 32 (26 erkek, 6 kadın) hasta dahil edildi. Hastalar kapalı zarf usulü randomizasyon ile Müdahale grubu (yaş 39.81±9.45yıl) ve Kontrol grubu (yaş 38.31±9.21) olarak ayrıldılar. Çalışmada radyolojik bulgular çalışma öncesi ve sonrası MR ile disk yüksekliği, herniasyon mesafesi ve sağ ve sol faset eklem mesafeleri değerlendirildi. Fonksiyonel durum bel performans skalası ile çalışma öncesi, çalışma sonrası ve 3 ayda değerlendirildi. Kontrol grubuna haftada 2 seans olmak üzere 5 hafta toplan 10 seans stabilizasyon egzersizleri uygulandı. Müdahale grubuna ise stabilizasyon egzersizlerine ek olarak Anterior-Posterior Lumbal Spinal Mobilizasyon, Lumbal Spinal Rotasyonel Mobilizasyon ve Lumbal Fleksiyon Pozisyonunda Eklem Mobilizasyon uygulamalarını içeren mobilizasyon uygulamaları yapıldı.

Bulgular: Hastaların radyolojik değerlendirilmesinde müdahale grubunda uygulama sonrası disk yüksekliğinin uygulama öncesine göre arttığı ($p<0.05$), kontrol grubunda ise fark olmadığı bulundu ($p>0.05$). Hem müdahale hem de kontrol gruplarında tedavi sonrası herniasyon mesafesinin azaldığı ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı ($p<0.05$), fakat müdahale grubunda etki büyüklüğünün daha fazla olduğu belirlendi. Grup içi karşılaştırmada hem müdahale hem de kontrol grubunda yer alan hastalarda uygulama sonrası sağ Z gap ve sol Z gap mesafesinde istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğu gözlemlendi ($p<0.05$). Hastaların bel performans skalası puanlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>0.05$), ancak hem müdahale hem de kontrol gruplarında grup içi puanlarda anlamlı farklılık olduğu saptandı ($p<0.05$). Yapılan ileri analizde farkların tedavi öncesi puanlarından kaynaklandığı saptandı.

Sonuç: LDH hastalarında uygulanan mobilizasyon uygulamalarının radyolojik bulguların tamamında ve fonksiyonel durumda anlamlı iyileşmelere sebep olduğu tespit edildi

Anahtar Kelimeler: Lomber disk herniasyonu, manuel terapi, mobilizasyon, LDH.

EFFECT OF SPINAL MOBILIZATION APPLICATIONS ON RADIOLOGICAL FINDINGS AND FUNCTIONAL LEVEL IN PATIENTS WITH LUMBAR DISC HERNIATION

Abstract

Objective: The aim of this study is to examine the effect of mobilization applications on radiological findings and functional level in patients with lumbar disc herniation. **Methods:** Thirty-two (26 males, 6 females) patients diagnosed with LDH by physical examination and MRI and suffering from LDH-related pain were included in the study. Patients were divided into Intervention group (age 39.81 ± 9.45 years) and Control group (age 38.31 ± 9.21 years) by closed-envelope randomization. In the study, radiological findings, disc height, herniation distance, and right and left facet joint distances were evaluated by MRI before and after the study. Functional status was evaluated with the back performance scale before, after and at 3 months. The control group received 10 sessions of stabilization exercises for 5 weeks, 2 sessions per week. In the intervention group, in addition to stabilization exercises, mobilization practices including Anterior-Posterior Lumbal Spinal Mobilization, Lumbal Spinal Rotational Mobilization and Joint Mobilization in Lumbal Flexion Position were performed. **Results:** In the radiological evaluation of the patients, it was found that the disc height increased after the application in the intervention group compared to the pre-application ($p < 0.05$), while there was no difference in the control group ($p > 0.05$). It was determined that the post-treatment herniation distance decreased in both the intervention and control groups and this difference was statistically significant ($p < 0.05$), but the effect size was higher in the intervention group. In the intragroup comparison, a statistically significant increase was observed in the right Z gap and left Z gap distances after the application in both the intervention and control groups ($p < 0.05$). It was determined that there was no significant difference between the groups in the back performance scale scores of the patients ($p > 0.05$), but there was a significant difference in the intragroup scores in both the intervention and control groups ($p < 0.05$). Further analysis revealed that the differences were due to pre-treatment scores. **Conclusion:** It was determined that mobilization applications applied in LDH patients caused significant improvements in all radiological findings and functional status.

Keywords: Lumbar disc herniation, manual therapy, mobilization, LDH.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-6593-3758

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yaz Stajının Meslekler Arası Yeterlilik Açısından İncelenmesi: CICS-29 Psikometrisi Üzerinden Çıkarımlar

Öğr. Gör. Dr. Fatih ÖZDEN¹, Dr. Öğr. Ü. Mehmet ÖZKESKİN²

¹Muğla Sıtkı Koçman University, Köyceğiz Vocational School of Health Services

²Ege University, Faculty of Health Sciences

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Dr. Fatih ÖZDEN

Özet

Fizyoterapistler, sağlık hizmetlerini multidisipliner veya interdisipliner ekip üyeleri olarak sunarlar. Ekip çalışması ile sunulan kaliteli bir rehabilitasyon hizmetinde profesyoneller arası yeterlilik konusu önem taşımaktadır. Çalışmanın amacı, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin ikinci yılın sonundaki yaz stajı sonrası meslekler arası yeterlilik düzeylerini değerlendirmektir. Araştırmaya toplam 54 öğrenci katıldı. Öğrencilerin tamamı stajlarını son yaz tatili döneminde yapmıştı. Katılımcılar Chiba Meslekler Arası Yeterlilik Ölçeği (CICS29) ile değerlendirildi. CICS29, iç tutarlılık ve yapı geçerliliği açısından analiz edildi. İstatistiksel analiz sonuçları, meslekler arası yetkinlik ile ilgili pratik uygulamalar açısından ele alındı. CICS-29'un iç tutarlılığı mükemmeldi ($\alpha=0,92$). CICS-29'un toplam puanı, alt puanları ile yüksek oranda korele idi ($r=0.729-908$). Öğrencilerin en yüksek yeterlikleri "profesyonel olarak tutum ve inançlar" kategorisinde gözlemlendi. Öte yandan, en düşük yetkinlik düzeyi "takım bütünlüğünü geliştiren tutum ve davranışlar" alt ölçeğinde gözlemlenmiştir. "Takım hedeflerine ulaşmak için eylemler" kategorisi, öğrencilerin meslekler arası yeterlilik düzeyleriyle en yüksek korelasyona sahipti ($r=0,908$). Çalışmanın sonuçları, fizyoterapi öğrencilerinin yaz stajları sırasında multidisipliner ekiple daha az iletişim kurduklarını ortaya koydu. Öğrenci görüşleri, ekip hedeflerine ulaşmaya yönelik etkinliklerin profesyonellerin öncelikli konusu olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin yaz stajı sırasında multi-disipliner ekip üyeleriyle daha fazla iletişim halinde olmalarının gerekli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Staj, multidisipliner ekip, fizyoterapi, rehabilitasyon.

**INVESTIGATION OF PHYSIOTHERAPY AND REHABILITATION SUMMER
INTERNSHIP IN TERMS OF INTERPROFESSIONAL COMPETENCE: A
PERSPECTIVE ON CICS-29 PSYCHOMETRICS**

Abstract

Physiotherapists provide health services as multidisciplinary or interdisciplinary team members. Interprofessional competence is essential to provide high-quality rehabilitation with network-based teamwork. The aim of the study was to evaluate the interprofessional competence levels of Physiotherapy and Rehabilitation students after the summer internship at the end of the second year. A total of 54 students enrolled in the study. All of the students completed their internship in the last summer period. Participants were evaluated with Chiba Interprofessional Competency Scale (CICS29). CICS29 was analyzed in terms of internal consistency and construct validity. The statistical analysis results were handled regarding practical implications on interprofessional competency. The internal consistency of the CICS-29 was excellent ($\alpha=0.92$). The total score of the CICS-29 was highly correlated with its subscores ($r=0.729-908$). Students' highest competency was the "attitudes and beliefs as a professional" category. On the other hand, the lowest level of competence was observed in the "attitudes and behavior that improve team cohesion" subscale. The "actions for accomplishing team goals" category had the highest correlation with students' interprofessional competence levels. The study's results revealed that physiotherapy students communicate less with the multidisciplinary team during their summer internships. Students' opinions emphasized that the activities to achieve the team goals are the primary subject of professional. These outcomes clarified that the students should be in contact with more multidisciplinary team members during the summer internship.

Keywords: Internship, multi-disciplinary, physiotherapy, rehabilitation.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8211-9096

Sinir Biliminde Fizyoterapinin Önemi

Öğr. Gör. Amine ATAÇ¹

¹*İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Amine ATAÇ

Özet

Sinirbilim (nörobilim) bilgisi ve uygulaması fizyoterapi uygulamasının temelidir. Normal insan hareketinin, sinir sistemi disfonksiyonunun, nöral iyileşmenin anlaşılmasını destekler ve rehabilitasyon stratejileri için temel sağlar. Bu çalışma sinirbiliminde fizyoterapinin literatürdeki yeri hakkındaki bilgileri derlemeyi amaçladı. PUBMED veri tabanı arama motorunda, "neuroscience" AND "physiotherapy" ile "neuroscience" AND "physical therapy" şeklinde filtresiz, randomize kontrollü çalışmalar, derleme ve sistematik derlemeler filtreleme sistemi ile ilgili makaleler incelendi. Son 5 yılda yayınlanan makaleler ayrıca bakıldı. PUBMED veri tabanında; "neuroscience" AND "physiotherapy" aramasında filtresiz 2,565 sonuç, 287 adet randomize kontrollü çalışma, 362 derleme ve 327 sistematik derleme sonucu ile karşılaşılmaktadır. "neuroscience" AND "physical therapy" araması yapıldığında ise filtresiz 3,102 sonuç, 340 randomize kontrollü çalışma, 364 derleme ve 149 sistematik derleme sonucunun olduğu görüldü. Son 5 yılda 1,803 adet "neuroscience" AND "physiotherapy" aramasında, 2,039 adet "neuroscience" AND "physical therapy" aramasında ilgili makalelerin olduğu bulundu. Fiziksel rehabilitasyonda nörobilim ve uğraşı terapisi paralel yollarda gelişmiştir. Serebral palsi ve çocuk felci hastalarının tedavisine yönelik erken çalışmalar, üst motor nöron bozukluğu olan hastalarda motor beceriyi ve fonksiyonel motor beceriyi kolaylaştırmak için kullanılan tedavi yaklaşımlarında gelişmelere yol açtı. Literatürde özellikle nöroloji ve algoloji alanlarında fizyoterapi ve nörobilim yöntemlerinin bir arada kullanılmasının kaçınılmaz olduğu ancak kombine bir tedavi programı ile asıl başarının elde edildiği vurgulanmakta ve yapılan çalışmalarla da ortaya konmaktadır. Dijital sağlıkla destekli fizyoterapi müdahalelerinin nörobilim konsepti içerisinde daha ileri çalışmaların yapılmasını önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Algoloji, fizyoterapi, fiziksel tıp, sinirbilim, nöroloji.

THE IMPORTANCE OF PHYSIOTHERAPY IN NEUROSCIENCE

Abstract

Neuroscience knowledge and practice is the basis of physiotherapy practice. It supports the understanding of normal human movement, nervous system dysfunction, neural recovery and provides the basis for rehabilitation strategies. This study aimed to compile information about the place of physiotherapy in neuroscience in the literature. In the PUBMED database search engine, articles related to "neuroscience" AND "physiotherapy" and "neuroscience" AND "physical therapy" unfiltered, randomized controlled studies, reviews and systematic reviews filtering system were reviewed. Articles published in the last 5 years were also examined. In the PUBMED database; The search for "neuroscience" AND "physiotherapy" yields 2.565 unfiltered results, 287 randomized controlled trials, 362 reviews, and 327 systematic reviews. A search for "neuroscience" AND "physical therapy" yielded 3.102 unfiltered results, 340 randomized controlled trials, 364 reviews, and 149 systematic reviews. Related articles were found in 1.803 "neuroscience" AND "physiotherapy" searches and 2.039 "neuroscience" AND "physical therapy" searches in the last 5 years. Neuroscience and occupational therapy in physical rehabilitation have developed in parallel paths. Early work on treating patients with cerebral palsy and polio led to improvements in treatment approaches used to facilitate motor skill and functional motor skill in patients with upper motor neuron disorders. In the literature, it is emphasized that it is inevitable to use physiotherapy and neuroscience methods together, especially in the fields of neurology and algology, but the main success is achieved with a combined treatment program, and it is also demonstrated by studies. Further studies can be recommended within the neuroscience concept of digital health-supported physiotherapy interventions.

Keywords: Algology, physiotherapy, physical medicine, neuroscience, neurology.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-4616-4468

Korse Kullanan Skolyozlu Bireylerde Üst Ekstremitte Etkileniminin Araştırılması

Dr. Öğr. Üyesi Özden GÖKÇEK¹, Prof. Dr. Zübeyir SARI², Dr. Fizyoterapist Mine ARGALI DENİZ³, YL Öğrenci Miray BAŞER¹, Dr. Öğr. Üyesi İrem HÜZMELİ⁴

¹İzmir Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

²İstanbul Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

³Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Uygulama ve Araştırma Merkezi

⁴Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Öğr. Üyesi Özden GÖKÇEK

Özet

Skolyoz sonucu proksimal yönelimde değişimlerden kaynaklı olarak, üst ekstremitte fonksiyonlarında etkilenimler olmaktadır. Özellikle kavrama kuvvetinde azalma ve omuz ağrısına yol açtığı görülmektedir. Bu çalışmanın amacı skolyoz tedavisinde kullanılan korsenin üst ekstremitte fonksiyonuna etkisini araştırmaktır. Mustafa Kemal Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu'na başvuran ve çalışmaya katılmayı kabul eden 7 birey çalışmaya dahil edildi. Bu çalışma için Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan onay alındı. Bireylerin demografik bilgileri, push up sayısı ve Cobb açıları kaydedildi. Dijital kas kuvveti ölçüm cihazıyla üst ekstremitte kas kuvveti, gonyometre ile üst ekstremitte normal eklem hareketi, dinamometre ile kavram kuvveti ölçüldü. Nottingham Sağlık Profili ile yaşam kalitesi ve Newyork Postür Analiz Yöntemi ile postür değerlendirildi. Bireylerin yaş ortalaması 14,71±1,60 idi. Cobb açısı ortalama 26,28± 6,79 idi. Omuz elevasyon, kol hareketleri, dirsek fleksiyon ve ekstansiyon, ön kol pronasyon ve supinasyon kas kuvvetleri korsesiz daha yüksek olduğu görüldü. Sağ el kavrama gücü ortalama; korsesiz 47,00±17,41 korsesiz 50,14±17,46 olduğu ve istatistik olarak anlamlı fark bulundu (p=0,04). Ayrıca korsesiz push up sayısının daha fazla olduğu ve korse ile yapılan push up ile korsesiz yapılan push up arasında anlamlı fark bulundu (p<0.05). Korse kullanımı üst ekstremitte fonksiyonelliği ile ilişkilidir. Korsesiz dirsek fleksiyon-ekstansiyon, ön kol kas kuvvetinde ve el kavrama gücünde kas kuvvetinin daha fazla olduğu görüldü. Etkili bir farkın gözlenebilmesi için daha fazla örneklem sayısına gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: Skolyoz, Cobb Açısı, Kas Kuvveti, Korse, Push Up, Genel Sağlık.

INVESTIGATION OF UPPER EXTREMITY EFFECT IN INDIVIDUALS WITH SCOLIOSIS USING CORSETS

Abstract

As a result of scoliosis, there are effects on upper extremity functions due to changes in proximal orientation. In particular, it is seen to lead to a decrease in grip strength and shoulder pain. The aim of this study was to investigate the effect of the corset used in the treatment of scoliosis on upper extremity function. 7 individuals who applied to Mustafa Kemal University School of Physical Therapy and Rehabilitation and agreed to participate in the study were included in the study. Individuals' demographics, number of push-ups and Cobb angles were recorded. Upper limb muscle strength was measured with a digital muscle strength meter, upper limb normal joint movement was measured with a goniometer, and concept force was measured with a dynamometer. Quality of life with Nottingham Health Profile and posture with New York Posture Analysis Method were evaluated. The mean age of the individuals was 14.71 ± 1.60 years. The mean Cobb angle was 26.28 ± 6.79 years. Muscle forces of shoulder elevation, arm movements, elbow flexion and extension, forearm pronation and supination were higher without the corset. Right hand grip strength is average; corset $\pm$ was $47.00.17.41$ and 50.14 ± 17.46 without corset and a statistically significant difference was found ($p=0.04$). In addition, the number of uncorseted push-ups was higher and there was a significant difference between the push up made with the corset and the push up without the corset ($p<0.05$). The use of corsets is associated with upper extremity functionality. It was seen that muscle strength was higher in corsetless elbow flexion-extension, forearm muscle strength and hand grip strength. A larger sample count is needed to observe an effective difference.

Keywords: Scoliosis, Cobb Angle, Muscle Strength, Corset, Push Up, General Health.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-2859-4459

Diyabetik Retinopatili Hastalarda Vitreus Kanamasında Vitrektomi Sonuçları

Op. Dr. Yasemin Fatma ÇETİNKAYA¹

¹Ankara Gülhane Eğitim Araştırma Hastanesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Op. Dr. Yasemin Fatma ÇETİNKAYA

Özet

Vitreus boşluğuna kanama, proliferatif diyabetik retinopati hastalarında oldukça yaygın bir problemdir. Son zamanlardaki gelişmiş cerrahi tekniklerle bile hem cerrahlar hem de hastalar için önemli bir endişe haline gelmiştir. Vitreus kanaması (VH) fundus muayenelerini, iyatrojenik retina yırtıklarının tespitini, retinal fotokoagülasyonun etkinliğini etkileyebilir ve hastaları glokom riski altında bırakabilir. Ayrıca VH hastaların görüşünü de etkiler ve görme keskinliği beklendiği gibi düzelmeyen hastaların endişesine yol açar, bu özellikle monoküler hastalarda çok önemli olabilir.

Vitreus boşluğu kanaması, vitreus boşluğu lavajı veya hava-sıvı değişimi prosedürleriyle yönetilebilir.

Bu çalışmada 66 diyabetik hastada gelişen vitreus hemorajisinin durumu incelenerek yaş, cinsiyet, tedavide kullanılan cerrahi teknik, ortalama takip süresi, preoperatif ve postoperatif görme keskinlikleri kaydedilmiştir. Ayrıca tampon olarak kullanılan maddeler özelinde sonuç görme keskinlikleri değerlendirilmiştir. Tampon olarak serum kullanılan 10 hasta, cf38 kullanılan 10 hasta, hava kullanılan 41 hasta, SF6 kullanılan 1 hasta ve SİL 5000 kullanılan 5 hasta saptanmıştır.

Sonuç olarak kullanılan cerrahi tedavi yönteminin sonuç görme keskinliği üzerindeki etkisi net değerlendirilememiş olsa da, bu tür hastalarda cerrahi tercihin geciktirilmeden uygulanmasının önemli olduğu vurgulanmak istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Diyabetik retinopati, vitreus hemorajisi.

VITRECTOMY RESULTS IN VITREOUS HEMORRHAGE IN PATIENTS WITH DIABETIC RETINOPATHY

Abstract

Hemorrhage into the vitreous space is a fairly common problem in patients with proliferative diabetic retinopathy. Even with the recent advanced surgical techniques, it has become a major concern for surgeons and patients. Vitreous hemorrhage (VH) may affect fundus examinations, detection of iatrogenic retinal tears, and effectiveness of retinal photocoagulation and may place patients at risk for glaucoma. VH also affects patients' vision and is of concern to patients whose visual acuity does not improve as expected, which can be particularly important in monocular patients.

Vitreous cavity bleeding can be managed with vitreous cavity lavage or air-fluid exchange procedures.

In this study, the status of vitreous hemorrhage in 66 diabetic patients was examined and age, gender, surgical technique used in the treatment, mean follow-up time, and preoperative and postoperative visual acuities were recorded. In addition, the final visual insights were evaluated for the substances used as buffers. 10 patients using serum as a buffer, 10 patients using cf38, 41 patients using air, 1 patient using SF6, and 5 patients using SIL 5000 were determined.

As a result, although the effect of the surgical treatment method used on the final visual acuity could not be clearly evaluated, it was emphasized that it is important to apply the surgical choice without delay in such patients.

Keywords: Diabetic retinopathy, vitreous hemorrhage.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-2498-3622

Diyabetik Yara Tedavisinde Kullanılmak Üzere Geliştirilen Çok Katmanlı Akıllı Yara Örtüsü

Ayşenur ACUNER¹, Rümeysa EKİCİ¹, Prof. Dr. Emir Baki DENKBAŞ^{1,2}

¹Ankara Başkent Üniversitesi, Biyomedikal Mühendisliği Anabilim Dalı,

²Ankara Başkent Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoteknoloji Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Ayşenur ACUNER

Özet

Önümüzdeki on yıl içerisinde sayıları yarım milyarı aşacak olan diyabet hastaları, bu hastalık nedeniyle oluşan kronik yaralardan büyük zarar görmekte ve gelecekte uygun tedavi sağlanmazsa, yaranın bulunduğu uzvun bir kısmının veya tamamının ampute edilmesi söz konusu olmaktadır. Bahsedilen amputasyondan sonra hastaların kaybedilme olasılığı da artmaktadır. Bu nedenle bu tür yaraların iyileşmesinde tedavinin etkinliğini artırmak için yeni nesil akıllı yara örtülerine ihtiyaç duyulmaktadır. Sunulan tezin temel amacı; diyabetik ayak yaralarının tedavisinde etkinliği artırmak, uzvun işlevini geri getirmek, geliştirmek ve korumak için gerekli olan terapötik ajanları bünyesinde barındıran ve doğal polimerin ihtiyaç duyulduğunda terapötik ajanı istenen bölgeye kontrollü salmasını sağlayan yeni nesil/akıllı yara örtüsünün geliştirilmesidir. Yeni nesil diyabetik yara örtüsü malzemesinin çok katmanlı akıllı örtüler olarak hazırlanmasında iki farklı yöntem kullanılmıştır. Burada, ilk katman olan yara kısmına temas edecek katman ve kararlı bir yapı sağlanması için koruyucu üst katman, ipek proteinleri (fibroin, serisin) kullanılarak elektroçirme yöntemi ile üretilmiştir. İpek proteinlerinin yara örtüsü oluşturulmasında kullanılması için ipek kozaları piyasadan temin edilmiş ve kimyasal çözücüler kullanılarak ekstrakte edilmiştir. Orta katmanı oluşturmak için ise aljinat polimerleri ile kriyojenik jel matris hazırlama yöntemi kullanılmıştır. Diyabetik yara örtü malzemesi için elde edilen katmanlar, morfolojik olarak (optik mikroskop ve taramalı elektron mikroskobu (SEM) kullanılarak) ve aljinatın hidrojel yapısından dolayı orta katmanın su alma oranı ile fizikokimyasal özelliklere dayalı olarak karakterize edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Diyabetik yara tedavisi, akıllı yara örtüsü, nanofiber, sünger tip yara örtüsü, çok katmanlı, polimerik malzeme.

MULTILAYERED SMART WOUND DRESSINGS TO BE USED IN DIABETIC WOUNDS THERAPIES

Abstract

Diabetes patients, whose number will exceed half a billion in the next ten years, suffer greatly from chronic wounds caused as a result of this disease, and if treatment cannot be provided in the future, amputation of part or all of the limb in which the wound is located may be required. The probability of loss of patients after the aforementioned amputation is increasing. For this reason, a new generation of wound dressings is needed to increase the effectiveness of treatment in the healing of such wounds. The main purpose of the presented thesis; improve the efficiency of the treatment of wounds diabetic foot and the foot to restore the function of bringing needed to enhance and protect natural polymer consisting of therapeutic agents releasing to the environment when it is needed that incorporates a new generation/smart dressing is the development of systems. Two different methods were used in the preparation of the new generation diabetic wound dressings as multilayered smart dressings. Here the first layer to contact the wound part and the protective third one as final layer to ensure a stable structure that used to create the electrospinning method by using silk proteins and the cryogenic gel matrix preparation method was used to create the middle layer with alginate polymers. Silk proteins (i.e., fibroin and sericin) were extracted using silk cocoons and chemical solvents to be supplied from the market in order to silk proteins to be used in the creation of the dressings. The obtained layers for diabetic wound dressing materials were characterized based on morphology (using optical microscope and scanning electron microscope, SEM) and physicochemical characteristics with the water uptake ratio of the middle layer due to the hydrogel structure of the alginates.

Keywords: Diabetic wounds therapy, smart dressing, nanofibrillar, spongy type dressing, multilayer, polymeric materials.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-8669-4319

Tip 2 Diyabetli Bireylerde Gece Yeme Sendromu ile Duygu Durumu Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Anıl Yıldız¹, Rozelin Bilmez², Kübra Bingöl³, Nergiz Doğan⁴

¹Bitlis Eren Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

²Diyetisyen, Diyarbakır

³Diyetisyen, İstanbul

⁴Diyetisyen, Batman

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dyt. Rozelin BİLMEZ

Özet

Diyabetli bireylerde, diyabetli olmayan bireylere oranla anormal yeme davranışları riski artmaktadır. Anormal yeme davranışlarının şiddeti arttıkça depresyon puanlarının da yükseldiği gözlemlenmektedir. Bu çalışmada tip 2 diyabeti olan ve olmayan bireylerde gece yeme sendromu ve duygu durumunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma, Ağustos 2021-Ekim 2021 tarihleri arasında Batman, Diyarbakır ve İstanbul'da yaşayan 19-64 yaş aralığındaki gönüllü 397 tip 2 diyabetli (diyabet grubu) ve kontrol grubu olarak 405 tip 2 diyabetli olmayan bireyle yürütülmüştür. Bireylerin sosyodemografik bilgileri ve beslenme alışkanlıklarını sorgulayan anket soruları ile birlikte gece yeme durumunun saptanmasında Gece Yeme Anketi, duygu durumunu değerlendirmede Beck Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ise SPSS20 paket programından faydalanılmıştır. Bireylerin %59.4'ü kadın, %40.6'sı erkektir ve %9.0'unda gece yeme sendromu saptanmıştır. Beden kütle indeksi ile diyabet varlığı ve depresyon durumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmışken ($p<0.05$), gece yeme sendromu ile anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ancak gece yeme sendromu olanların çoğunluğu şişman bireylerden oluşmaktadır ($p>0.05$). Diyabetli bireylerin Gece Yeme Sendromu Ölçeği puanı 15.71 ± 6.31 iken, kontrol grubunun 15.53 ± 5.91 olarak bulunmuş ve gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0.05$). Diyabeti olan grubun Beck Depresyon Ölçeği puanı 17.06 ± 9.53 , kontrol grubunun ise 14.28 ± 10.57 olarak saptanmış olup diyabetli bireylerin depresyon puanları anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Bireylerin depresyon puanları ile gece yeme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmış, gece yeme sendromu olan bireylerin orta ve üstü depresyon prevalansı kontrol grubuna göre daha fazla bulunmuştur ($p<0.05$). Diyabet ve diyabete bağlı komplikasyonlar yeme bozuklarını beraberinde getirebilmektedir. Bu nedenle diyabetli bireylerde, kişileştirilmiş tıbbi beslenme tedavisi ile birlikte yeme davranışlarına yönelik sorgulamalar mutlaka yapılmalı ve yaşam tarzı değişikliğini sağlamayı hedefleyen eğitimler verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, yeme bozukluğu, anormal yeme, gece yeme, duygu durumu, depresyon.

"1919B012101353 proje numaralı bu çalışma Tübitak 2209-A kapsamında desteklenmiştir."

EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN NIGHT EATING SYNDROME AND MOOD IN INDIVIDUALS WITH TYPE 2 DIABETES

Abstract

Individuals with diabetes have an increased risk of abnormal eating behaviors compared to individuals without diabetes. It is observed that as the severity of abnormal eating behaviors increases, depression scores also increase. In this study, it was aimed to evaluate night eating syndrome and mood in individuals with and without type 2 diabetes. The study was conducted with 397 volunteers with type 2 diabetes (diabetes group) and 405 individuals without type 2 diabetes as a control group, aged 19-64 years, living in Batman, Diyarbakır and Istanbul between August 2021 and October 2021. The Night Eating Questionnaire was used to determine the night eating status, and the Beck Depression Scale was used to evaluate the mood, together with the questionnaire questions questioning the sociodemographic information and eating habits of the individuals. The SPSS20 package program was used in the evaluation of the data. 59.4% of the individuals were female, 40.6% were male, and night eating syndrome was detected in 9.0% of them. While a significant relationship was found between body mass index and the presence of diabetes and depression ($p < 0.05$), no significant relationship was found with night eating syndrome, but the majority of those with night eating syndrome were obese ($p > 0.05$). While the Night Eating Syndrome Scale score of diabetic individuals was 15.71 ± 6.31 , it was found as 15.53 ± 5.91 in the control group and no significant difference was found between the groups ($p > 0.05$). The Beck Depression Scale score of the diabetic group was determined as 17.06 ± 9.53 and 14.28 ± 10.57 in the control group, and the depression scores of the individuals with diabetes were found to be significantly higher ($p < 0.05$). A statistically significant difference was found between the depression scores of the individuals and their night eating status, and the moderate and higher depression prevalence of the individuals with night eating syndrome was found to be higher than the control group ($p < 0.05$). Diabetes and diabetes-related complications can lead to eating disorders. For this reason, questions about eating behaviors should be made in individuals with diabetes, along with personalized medical nutrition therapy, and training aimed at providing lifestyle changes should be given.

Keywords: Diabetes, eating disorder, abnormal eating, night eating, mood, depression.

"This study with project number 1919B012101353 was supported by TUBITAK 2209-A."

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-6786-3941

Daha Önce Tedavi Almamış Diyabetik Maküla Ödemli Hastalarda Ranibizumab ve Aflibersept'in Anatomik ve Fonksiyonel Etkinliklerinin Karşılaştırılması: Gerçek Yaşam Verileri

Uzm. Dr. Eren EKİCİ¹

¹T.C. Sağlık Bakanlığı, Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Göz Hastalıkları Departmanı

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Uzm. Dr. Eren EKİCİ

Özet

Çalışmada, daha önce tedavi görmemiş diyabetik maküla ödemi (DMÖ) olan hastalarda Ranibizumab ve Aflibersept tedavilerinin anatomik ve fonksiyonel etkinliklerini, gerçek yaşam koşullarında karşılaştırmak amaçlandı. Bu prospektif çalışmaya daha önce tedavi görmemiş DMÖ'lü ardışık 70 hastanın yetmiş gözü dahil edildi. Ranibizumab ve Aflibersept grupları için rastgele atanan otuz beşer hasta, 3 enjeksiyonluk bir yükleme aşaması ve takiben Pro Re Nata (PRN) protokolü ile tedavi edildi. Tedavi öncesinde; fundus floresein anjiyografi (FFA) derecelendirmesi esas alınarak diyabetik retinopati (DR) şiddeti, diabetes mellitus (DM) süresi, göz içi basıncı (GİB) ve HbA1C seviyeleri belirlendi. Çalışmanın birincil sonuçları; birinci, üçüncü ve altıncı ay takiplerinde en iyi düzeltilmiş görme keskinliğindeki (EİDGK) ve santral maküler kalınlıktaki (SMK) ortalama değişiklik olarak hedeflenmişken, GİB ölçümleri çalışmanın ikincil sonuçları olarak değerlendirildi. Ranibizumab ve Aflibersept grupları arasında yaş, cinsiyet, DM süresi, DR şiddeti, HbA1c, ödem tipi, EİDGK, SMK, başlangıç anındaki GİB ve ortalama intravitreal enjeksiyon sayıları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktu. Tedavi sonrası birinci, üçüncü ve altıncı ay takiplerinde her iki grupta da EİDGK'de istatistiksel olarak anlamlı bir artış ($p<0.05$) ve SMK'da anlamlı bir azalış ($p<0.05$) tespit edildi. İzlemlerde, Ranibizumab ve Aflibersept grupları arasında EİDGK, SMK ve GİB düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktu ($P> 0.05$). Her iki grupta da ortalama EİDGK ve SMK'nın, ilk ayda en iyi düzeyde olduğu gözlemlendi. Gerçek yaşam verilerine dayanan çalışmamızda Ranibizumab ve Aflibersept'in DMÖ'deki tedavi etkinliği kıyaslandığında, anatomik ve fonksiyonel sonuçlar açısından bir grubun diğerine üstünlüğü olmadığı sonucuna ulaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Diyabetik maküla ödemi, ranibizumab, aflibersept, gerçek yaşam verileri

**COMPARISON OF ANATOMICAL AND FUNCTIONAL EFFICACY OF
RANIBIZUMAB AND AFLIBERCEPT IN PATIENTS WITH TREATMENT-
NAIVE DIABETIC MACULAR EDEMA: REAL-LIFE DATA**

Abstract

The purpose of the study was to compare the functional and anatomical outcomes of Ranibizumab and Aflibercept treatments in patients with treatment-naive diabetic macular edema (DME). Seventy eyes of 70 treatment-naive patients with DME were enrolled in this prospective study. Randomly assigned thirty-five patients for each Ranibizumab and Aflibercept group were treated with a loading phase of 3 injections and a Pro Re Nata protocol. The severity of DR (diabetic retinopathy) by fundus fluorescein angiography (FFA) grading, duration of DM (diabetes mellitus), intraocular pressure (IOP), and HbA1C levels were determined before treatment. The primary outcome measures were the mean change in best-corrected visual acuity (BCVA), and central macular thickness (CMT) in the first, third, and sixth-month follow-ups while IOPs were evaluated as secondary outcomes. There was no statistically significant difference between Ranibizumab and Aflibercept groups in age, sex, duration of DM, the severity of DR, HbA1c, edema type, BCVA, CMT, and IOP at the initiation. There was a statistically significant increase in BCVA ($p < 0.05$) and a decrease in CMT ($p < 0.05$) in both groups in the first, third-, and sixth-month follow-ups after treatment. There was no statistically significant difference between Ranibizumab and Aflibercept groups in BCVA, CMT, and IOP levels during the follow-ups ($P > 0.05$). In both groups, mean BCVA and CMT were observed to be at the best level in the first month. In conclusion, there was no superiority of one group over another in terms of anatomical and functional efficacy between ranibizumab and aflibercept in DME treatment in this real-life study.

Keywords: Aflibercept, diabetic macular edema, ranibizumab, real-life data.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-2452-9016

Covid-19 Pandemi Sürecindeki Uygulamaların ve Çalışma Koşullarının İş Performansı Ve Yaşam Tatmini Üzerine Etkisi: Sağlık Sektörü Örneği

Müjde DEMİREZEN¹, Assoc. Prof. Nazan TORUN²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt University, Institute of Health Sciences, Healthcare Management, Ankara, Turkey.

²Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Health Sciences, Healthcare Management, Ankara, Turkey.

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Müjde DEMİREZEN

Özet

Covid-19 sağlık çalışanlarının çalışma yaşamındaki sorunların derinleşmesine neden olmuştur. Uzun çalışma saatleri, kişisel koruyucu ekipmanların tedarik edilme süresinin uzun olması, hastanelerde gerekli fiziksel alt yapının eksikliği gibi faktörler çalışanları negatif yönde etkilemiştir. Araştırma hastanede çalışan sağlık çalışanlarına, Covid-19 sürecindeki uygulamaların ve çalışma koşullarının iş performansı ve yaşam tatmini üzerindeki etkisinin ölçülmesini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma 10/08/2022- 01/09/2022 tarihleri arasında İstanbul'da bir özel hastanede görev yapmakta olan sağlık çalışanları ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplamak için Kişisel bilgi formu, COVID 19 Uygulamaları Ölçeği, Yaşam Tatmini Ölçeği ve İş Performansı Ölçeği ölçekleri kullanılmıştır. Tanımlayıcı ve kesitsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veriler SPSS 26 paket programı ile incelenmiştir. Verilerin hangi analize uygunluğunun karar verilmesi açısından normal dağılıma uygunluğuna bakılmıştır. Araştırma verilerinin çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerinin (-1,5) ile (+1,5) arasında değer aldıkları ve normla dağılım şartını sağladıkları görülmüştür. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi, pearson korelasyon analizi, basit ve çoklu regresyon analizi yöntemleri tercih edilmiştir. Ölçek yapı geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinde ise AMOS 22 paket programından yararlanılmıştır. Bu araştırmada yapılan analizler sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. COVID 19 uygulamalarının iş performansı üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisinin olduğu saptanmıştır. COVID 19 uygulamalarının iş performansı üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik kurulan regresyon analizi modeli test istatistik değeri istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (p<0,01). COVID 19 uygulamaları ile iş performansı arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir (R: ,366; p<0,01). COVID 19 uygulamaları alt boyutlarının iş performansı üzerindeki etkisini belirlemek için kurulan model istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Test istatistik değerleri ise Covid 19'da sağlık çalışanlarına sağlanan destek ve çalışma koşulları (CDK) anlamlı bulunmuştur. Yaşam kalitesinin iş performansı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ve bu nedenle yaşam tatmininin iş performansı üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür

Anahtar Kelimeler: Covid-19, covid- 19 uygulamaları, iş performansı, yaşam tatmini

* Bu bildiri "Covid-19 Pandemi Sürecindeki Uygulamaların ve Çalışma Koşullarının İş Performansının ve Yaşam Tatmininin Üzerine Etkisi: Sağlık Sektörü Örneği " adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**THE EFFECT OF IMPLEMENTATIONS AND WORKING CONDITIONS IN THE
COVID-19 PANDEMIC PROCESS ON WORK PERFORMANCE AND LIFE
SATISFACTION: HEALTH SECTOR EXAMPLE**

Abstract

Covid-19 has caused the problems in the working life of health workers to deepen. Factors such as long working hours, long supply of personal protective equipment, lack of necessary physical infrastructure in hospitals have negatively affected employees. The research was conducted to determine the effect of the practices and working conditions in the Covid-19 process on the work performance and life satisfaction of the healthcare professionals working in the hospital.

The study was carried out with healthcare professionals working in a private hospital in Istanbul between 10/08/2022 and 01/09/2022. Personal information form, COVID 19 Implementation Scale, Life Satisfaction Scale and Job Performance Scale scales were used to collect data in the study. Descriptive and cross-sectional research method was used. In the research, the data were analyzed with the SPSS 26 package program. It was seen that the skewness and kurtosis values of the research data took values between (-1.5) and (+1.5) and they met the normal distribution condition. In the evaluation of research data; descriptive statistics, independent sample t-test, one-way analysis of variance, Pearson correlation analysis, simple and multiple regression analysis methods were preferred. The AMOS 22 package program was used in the scale construct validity and reliability analysis.

As a result of the analyzes made in this study, the following conclusions were reached. The test statistical value of the regression analysis model established to determine the effect of COVID 19 applications on work performance was found to be statistically significant. ($p < 0.01$). The model established to determine the effect of COVID 19 practices sub-dimensions on work performance was found to be statistically significant. The test statistics values, on the other hand, were significant for the support and working conditions (CDK) provided to healthcare workers in Covid 19. It was seen that quality of life was not statistically significant on job performance and therefore life satisfaction did not have a significant effect on job performance

Keywords: Covid-19, covid-19 implementation, work performance, job satisfaction.

*This declaration is produced from the master's thesis titled'' The Effects of Practices and Working Conditions in the Covid-19 Pandemic Process on Work Performance and Life Satisfaction: Health Sector Example''

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000 00015733 2039

Türkiye'de Hippoterapi Uygulama Alanlarının Değerlendirilmesi

Öğr.Gör. Ali Ekber ÜN¹, Dr.Öğr.Üyesi Cafer YILDIRIM²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Atıcılık Meslek Yüksekokulu

*Corresponding Author: Öğr.Gör.Ali Ekber ÜN

Özet

Özel grupların atın vücut ısısından ve çok boyutlu hareketinden faydalanılarak güç, denge, çeviklik, koordinasyon ve yürüme kabiliyeti gibi çeşitli fiziksel yapı ve fonksiyonlarının geliştirilmesi veya yeniden kazandırılmasına hippoterapi denilmektedir. Hippoterapinin en yaygın kullanıldığı hastalıklar; Serebral Palsi, Motor Mental Retardasyon, Motor Gelişim Anomalileri, Down Sendromu, Serebrovasküler Olay (İnme), Kafa Travması, Multiple Sklerozis, Spina Bifid, Kas Hastalıkları (SMA, DMD v.b.), Omurilik Yaralanmaları, Romatizmal Hastalıklar, Ankilozan Spondilit, Omurga Eğrilikleri (Skolyoz, Kifoz v.b.), Üst ve alt ekstremitte amputasyonları olan özel gruplara terapi ekibi eşliğinde uygulanabilmektedir. Bu bağlamda hippoterapi uygulama alanlarında çalışma ekibi içerisinde doktor, fizyoterapist, dil konuşma terapisti, psikolog, antrenör, yan tutucu, çekici ve en önemlisi at mutlaka yer almalıdır. Hippoterapi uygulama alanlarında ekip çalışma bütünlüğü ve tesis uygunluğunun sağlanmasıyla birlikte özel gruplara faydalı bir hal aldığı yapılan araştırmalarda da belirtilmektedir. Hippoterapi uygulama alanlarında özel grupların ve hippoterapi çalışma ekibinin iş sağlığı ve güvenliği çok önemli olduğu gibi aynı zamanda da at refahı her zaman ön planda tutulmalıdır. Bu çalışmada Türkiye'de mevcut hippoterapi uygulama hizmeti veren alanlarının değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: At, binicilik, hippoterapi, sağlık, tesis, yaşam.

EVALUATION OF APPLICATION AREAS OF HYPOTHOTHERAPY IN TURKEY

Abstract

Developing or regaining various physical structures and functions such as strength, balance, agility, coordination and walking ability by benefiting from the body heat and multidimensional movement of the horse is called hippotherapy. The diseases in which hippotherapy is most commonly used are; Cerebral Palsy, Motor Mental Retardation, Motor Development Anomalies, Down Syndrome, Cerebrovascular Accident (Stroke), Head Trauma, Multiple Sclerosis, Spina Bifid, Muscle Diseases (SMA, DMD etc.), Spinal Cord Injuries, Rheumatic Diseases, Ankylosing Spondylitis, Spinal Curvatures (Scoliosis, Kyphosis, etc.) It can be applied to special groups with upper and lower extremity amputations, accompanied by a therapy team. In this context, physicians, physiotherapists, speech and language therapists, psychologists, trainers, side holders, tow trucks, and most importantly, horses should be included in the work team in hippotherapy application areas. It is also stated in the researches that it becomes beneficial for special groups with the teamwork integrity and facility suitability in the areas of hippotherapy application. Occupational health and safety of special groups and hippotherapy work teams is very important in hippotherapy application areas, and at the same time, horse welfare should always be at the forefront. In this study, the evaluation of the existing hippotherapy application services in Turkey is included.

Keywords: Equestrian, facility, health, hippotherapy, horse, life.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-2785-5477

Açık Alan Hokey Sporcularında Spor Yaralanmaları ve Kaygı Durumlarının Değerlendirilmesi

Murat ŞAHİN¹, Doç. Dr. Gözde ALGÜN DOĞU²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Özet

Bu araştırmanın amacı, açık alan hokey süper lig oyuncularında spor yaralanmaları ve sporcuların kaygı durumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini 2021-2022 hokey açık alan sezonu hokeyi süper ligine katılan 155 sporcu oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında sosyodemografik bilgi formu ve sporcuların spor yaralanmaları ve kaygı durumları arasındaki ilişkiyi ölçmek için Rex ve Metzler (2016) tarafından geliştirilen Caz ve Ark. (2019) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Spor yaralanması kaygı ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 24.0 ile yapılmış olup analizlerde bağımsız örneklem için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analizler sonucunda açık alan hokey sporcularının spor yaralanmaları ve kaygı durumları arasında cinsiyet, mezun olunan okul ve herhangi bir sakatlık geçirip geçirmeme değişkenine göre anlamlı bir fark bulunamamışken, yaş, hokey oynama süresi, haftalık antrenman sayısı ve milli sporcu olma durumlarına göre alt boyutlarda anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hokey, kaygı durumu, spor, sakatlık.

THE ASSESSMENT OF FIELD HOCKEY PLAYERS' INJURIES AND ANXIETY STATES

Abstract

The purpose of this research is to study the relation between sports injuries and players' anxiety states of field hockey super league players. 155 sports player who attended the 2021-2022 hockey outdoor season Super League has formed the sample group of this research. To collect the data, Socio-Demographic Info Form and 'Sports Injuries Anxiety Scale' developed by Rex and Metzler (2016) and adapted to Turkish Caz and Ark. (2019) to evaluate the relation between sports injuries and anxiety states of players are used. The analysis of data being done by SPSS 24.0, in analysis t-test for independent samples and oneway variance analysis (ANOVA) are used. In result of analysis, while a meaningful difference hasn't been found between field hockey players' sports injuries and anxiety states according to gender, grad school and injury history, in sub levels, meaningful differences are detected according to age, hockey playing experience in years, the number of weekly training and being a national sports player.

Keywords: Hockey, anxiety, sport, injury.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-3932-3400

Aktif Bireylerde Postural Salınım Performanslarının İncelenmesi

Arş. Gör. Seyfullah ÇELİK¹, Arş. Gör. Büşra YILMAZ¹ Burak Alperen ÜNSAL²,
Doç. Dr. Gamze ERİKOĞLU ÖRER¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

*Sorumlu Yazar: Arş. Gör. Seyfullah ÇELİK

Özet

Bu çalışma, aktif bireylerde açık ve kapalı göz postural salınım performansları arasında fark olup olmadığının incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Ortalama yaşları 20,28±1,429 yıl, boy uzunlukları 174,96±9,906 cm ve vücut ağırlıkları 68,368±12,707 kg olan, 25 öğrenci basit rastgele örnekleme yöntemi ile araştırma için seçilmiş ve çalışmaya gönüllü olarak katılım göstermiştir. Katılımcılara, antropometrik (boy uzunluğu, vücut ağırlığı ve beden kitle indeksi) ve performans (postural salınım) ölçümleri yapılmıştır. Değişkenler arasındaki farkın tespit edilmesi için bağımlı örneklem t testi kullanılmıştır. Katılımcılara ait açık ve kapalı göz postural salınım performansları arasındaki farklar incelendiğinde, açık ve kapalı göz toplam postural salınım ve anterior-posterior postural salınım arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0.05). Ek olarak, açık ve kapalı göz medial-lateral postural salınımlar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunamamıştır (p>0.05). Sonuç olarak, aktif bireylerde görsel bilginin anterior-posterior ve total postural salınımı etkilediği, ancak medial-lateral postural salınımı istatistiksel olarak etkilemediği görülmüştür. Yani görsel bilginin varlığında postural salınım performansı iyileşmektedir. Görsel bilginin yokluğunda ise postural salınım performansı kötüleşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Denge, görsel bilgi, postural salınım.

EXAMINE OF POSTURAL SWAY PERFORMANCES IN ACTIVE INDIVIDUALS

Abstract

The purpose of this study was to examine whether there is a difference between open and closed eyes postural sway performances in active individuals. 25 students with age $20,28 \pm 1,429$ years, height $174,96 \pm 9,906$ cm and body mass $68,368 \pm 12,707$ kg were selected for the research by simple random sampling method and voluntarily participated in the study. Anthropometric (height, weight and body-mass index) and performance (postural sway) measurements of participants were assessed. Paired sample t test was used to determine the difference between variables. When the differentness between open and closed eyes postural sway performances were analysed, a statistically significant difference was found between open and closed eyes total postural sway and anterior-posterior postural sway values. ($p < 0.05$). Additionally, differences between open and closed eyes medial-lateral postural sways were not statistically significant. ($p > 0.05$) This study demonstrated that visual information affects anterior-posterior and total postural sways in active individuals. However, medial-lateral postural sways are not statistically affected by visual information. In conclusion, postural sway performance ameliorates in the presence of visual information. On the other hand, absence of visual information deteriorates postural sway performance.

Keywords: Balance, visual information, postural sway.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7786-1787

**Özel Gereksinimli Bireylerde Fiziksel Aktivite ve Sporun Yaşam Kalitesine Etkisi:
Sistemik Bir Derleme**

Nihal Sevinç KIRAL¹, Dr. Canan SAYIN TEMUR²

1Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

*Sorumlu Yazar: Nihal Sevinç KIRAL

Özet

Fiziksel aktivite ve sporun zihinsel ve bedensel sağlığı olumlu etkilediği ve özel gereksinimli bireylerde toplumsal katılımı artırdığı yönünde bilimsel kanıtların arttığı gözlenmektedir. Engelli bireylerin sosyal hayata katılımlarını sağlamak, bağımsız yaşam becerilerini geliştirmek ve yaşam kalitelerini artırmak için ülkemizdeki ve dünyadaki gelişmelerin birbirini izlediği görülmektedir. Bu araştırmanın amacı özel gereksinimli bireylerde fiziksel aktivite ve sporun yaşam kalitesine etkisi üzerine yapılan çalışmaların bilimsel kanıtlarını değerlendirerek sentezlemektir. Bu araştırma sistemik derleme niteliğindedir. Bu yöntem doğrultusunda, ulusal alanyazında 2012-2022 yılları arasında yayımlanmış 63 çalışmaya (tez/makale) ulaşılmıştır. Veri kaynaklarına; TÜBES (Türkiye Belge Sağlama Sistemi), TO-KAT (Ulusal Toplu Katalog), TR Dizin veri tabanlarında anahtar kelimelerle arama yapılarak ulaşılmıştır. Ek olarak; Google Scholar, ERIC ve PubMed veri tabanlarında da dünyadaki güncel araştırmaları gözden geçirmek amacıyla literatür taranmıştır. Araştırma kapsamına alınacak çalışmalar bazı ölçütler göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Bu ölçütleri karşılayan tam metin olarak yayımlanmış toplam 17 makale araştırmaya dâhil edilmiştir. Söz konusu makalelerin kalite değerlendirmesi konuyla ilgili çalışmaları bulunan bir akademisyen tarafından yapılmıştır. Sistemik derlemeye dâhil edilen çalışmaların bulgularına göre; fiziksel aktivite ve sporun, özel gereksinimli bireylerin psikomotor, bilişsel ve sosyal-duygusal gelişimlerine olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Engelli birey, fiziksel aktivite, özel gereksinimli birey, özel sporcu, spor, yaşam kalitesi.

THE EFFECT OF PHYSICAL ACTIVITY AND SPORTS ON QUALITY OF LIFE IN INDIVIDUALS WITH SPECIAL NEEDS: A SYSTEMATIC REVIEW

Abstract

It is observed that there is increasing scientific evidence that physical activity and sports positively affect mental and physical health and increase social participation in individuals with special needs. It is seen that the developments in our country and in the world follow each other in order to ensure the participation of disabled people in social life, to develop their independent living skills and to increase their quality of life. The aim of this research is to evaluate and synthesize the scientific evidence of the studies on the effect of physical activity and sports on the quality of life in individuals with special needs. This research is a systematic review. In line with this method, 63 studies (theses/articles) published between 2012-2022 in the national literature were reached. Data sources; It was reached by searching with keywords in TÜBES (Turkish Document Supply System), TO-KAT (National Collective Catalogue), TR Directory databases. In addition; the literature was also searched in Google Scholar, ERIC and PubMed databases to review current research in the world. The studies to be included in the research were selected by considering some criteria. A total of 17 full-text articles meeting these criteria were included in the study. The quality evaluation of the articles in question was made by an academician who has studies on the subject. According to the findings of the studies included in the systematic review; it has been concluded that physical activity and sports have positive effects on the psychomotor, cognitive and social-emotional development of individuals with special needs.

Keywords: Disabled individual, individual with special needs, physical activity, special athlete, sport, quality of life.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0983-0807

Çocuk İzleminde Gelişimsel Pediatri ve Çocuk Gelişimi İşbirliği

Özge Balcı¹, Serpil Özkoç Erol²

¹T.C. Sağlık Bakanlığı, Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Gelişimsel Pediatri,
²T.C. Sağlık Bakanlığı, Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Gelişimi Birimi

*Corresponding Author: Uzm. Dr. Özge Balcı

Özet

Amaç: Bu çalışmada Gelişimsel Pediatri Polikliniği'nden Çocuk Gelişim Birimi'ne yönlendirilen çocuklar hakkında tanımlayıcı ve istatistiksel bilgi elde etmek amaçlanmıştır ve multidisipliner çalışmaya dikkat çekmek hedeflenmiştir. **Gereç-Yöntem:** Bu çalışma retrospektif olarak planlanmıştır. Veriler Ocak 2019 – Ocak 2022 yılları arasında Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi Gelişimsel Pediatri Polikliniği'nden Çocuk Gelişim Birimi'ne yönlendirilen çocuklar oluşturmaktadır. Veriler birime yönlendirilen çocukların dosyalarından demografik bilgileri, yönlendirilme nedenleri, değerlendirme aracı ve değerlendirmede kullanılan test aracının sonuçları taranarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. **Bulgular:** Bu bölümde çalışma verilerinin analizinden elde edilen sonuçlar yüzde (%) ve frekans (f) cinsinden ifade edilerek tablolaştırılmıştır. Çocuk Gelişimi Birimi'ne Ocak 2019 – Ocak 2022 yılları arasında 1189 çocuk yönlendirilmiştir. Çocukların %38.7'si (460) kız, %61.3'ü (729) erkektir. Çocukların yaş aralığı 3 ay ile 60 aydır. Birime yönlendirilen çocukların %9.8'i (116) 0-12 ay aralığında, %9'u (107) 13-24 ay aralığında, %24.3'ü (289) 25-36 ay aralığında, %29.8'i (354) 37-48 ay aralığında ve %27.2'si (323) 49 ay üzeri yaşadadır. **Sonuç:** Bu çalışma; gelişimsel pediatri ve çocuk gelişimi izleniminde multidisipliner çalışmanın önemine dikkat çekmektedir. Çocuk Gelişimi Birimi ve Gelişimsel Pediatri iş birliğinin sonucunda hastanemizde daha çok sayıda çocuğa gelişim değerlendirmesi yapılabilmüş ve tanı konulmuştur. Hastalara erken dönemde müdahale edilerek gerekli destekler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gelişimsel pediatri, çocuk gelişimi, gelişimsel destek, gelişimsel değerlendirme, Denver, Agte.

**DEVELOPMENTAL PEDIATRIC AND CHILD DEVELOPMENT
COLLABORATION IN CHILD FOLLOW-UP**

Abstract

Objective: In this study, it was aimed to obtain descriptive and statistical information about the children referred to the Child Development Unit from the Developmental Pediatrics Clinic and to draw attention to the multidisciplinary study. **Materials-Methods:** This study was planned retrospectively. The data consists of children who were referred to the Child Development Unit from Ankara Training and Research Hospital Developmental Pediatrics Clinic between January 2019 and January 2022. The data were obtained from the files of the children who were referred to the unit by scanning their demographic information, reasons for being referred, the assessment tool and the results of the test tool used in the assessment. The obtained data were analyzed using the SPSS package program. **Results:** In this section, the results obtained from the analysis of the study data are tabulated in terms of percentage (%) and frequency (f). Between January 2019 and January 2022, 1189 children were referred to the Child Development Unit. 38.7% (460) of the children were girls and 61.3% (729) were boys. The age range of children is between 3 months and 60 months. Of the children referred to the unit, 9.8% (116) were between 0-12 months, 9% (107) between 13-24 months, 24.3% (289) between 25-36 months, 29.8% (354) 37 Between -48 months and 27.2% (323) of them are older than 49 months. **Conclusion:** This study draws attention to the importance of multidisciplinary work in the monitoring of developmental pediatrics and child development. As a result of the cooperation between the Child Development Unit and Developmental Pediatrics, more children were diagnosed and evaluated in our hospital. The patients were given the necessary support by intervening in the early period.

Keywords: Developmental pediatrics, child development, developmental support, developmental assessment, Denver, Agte.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-2590-866X

**Bilinçli Farkındalık ve Olumlu Düşünme Becerileri:
Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma**

Dr. Öğr. Üyesi Aydınır Birsin YILDIZ¹, Nilüfer ÇAT², Prof. Dr. Baki YILMAZ¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

*Corresponding Author: Nilüfer ÇAT

Özet

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin bilinçli farkındalık ile olumlu düşünme becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmaya toplam 164 üniversite öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma kapsamında verilerin elde edilmesinde Akın, Uysal ve Akın (2015) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Olumlu Düşünme Beceri Ölçeği ile Özyeşil, Arslan, Kesici ve Deniz (2011) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Bilinçli Farkındalık Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen yanıtların iç tutarlılıkları Cronbach's Alpha ile test edilip, kabul edilebilir düzeyde oldukları belirlendikten sonra yapılacak testlerin belirlenmesi adına verilerin normal dağılım özelliği incelenmiştir. Sonuçlar doğrultusunda Bağımsız Gruplar T-Testi kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla da Pearson Korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan tüm analizler “p<.05” anlamlılık düzeyine tabi olarak SPSS 22 paket programı aracılığıyla yapılmıştır. Analizler sonucunda çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin bilinçli farkındalık ve olumlu düşünme becerilerinin fakültelerine, düzenli olarak spor yapma durumlarına ve algılanan gelir düzeylerine göre farklılaştıkları tespit edilirken cinsiyet değişkeni açısından bilinçli farkındalık ve olumlu düşünme becerilerinin farklılaşmadıkları belirlenmiştir. Bilinçli farkındalık düzeyi ile olumlu düşünme becerileri arasında ise pozitif yönlü orta dereceli doğrusal bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli farkındalık, farkındalık, olumlu düşünme, üniversite öğrencileri, sağlık, spor.

**MINDFULNESS AND POSITIVE THINKING SKILLS:
A RESEARCH ON UNIVERSITY STUDENTS**

Abstract

This study aims to examine the mindfulness and positive thinking skill levels of university students according to various variables. A total of 164 university student participated in the study voluntarily has joined. Within the scope of the research the Positive Thinking Scale, of which adapted to Turkish language by Akın, Uysal ve Akın (2015) and Mindful Attention Awareness Scale, of which adapted to Turkish language by Özyeşil, Arslan, Kesici ve Deniz (2011), were used as data collection tools. The internal consistency of responses in the study was tested with Cronbach's Alpha and determined to be acceptable. The normal distribution of the data were examined in order to determine the tests to be performed. As a result of the normal distribution of the obtained values independent samples t-test was used for unrelated samples. Moreover, a Pearson Correlation coefficient was calculated to determine the relationship between variables. All analyzes were performed using the SPSS 22 package program, taking the significance level of " $p<.05$ " into account. As a result of the research, there was a significant difference in terms of the situation of sporting regularly, faculty and perceived income variables, mindful and positive thinking skills, while no significant relationship was found between the gender variable. It was found that there was a moderate positive relationship between mindfulness and positive thinking.

Keywords: Mindfulness, awareness, positive thinking, university student, health, sport.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-8331-0746

Ders Kitaplarında Bağımlılık: Ortaokul Ders Kitapları Üzerine Bir İçerik Analizi

Melike EROĞLU¹, Doç.Dr. Fatma Elif KILINÇ², Dr.Öğr.Üyesi Gülseren ÇITAK TUNÇ³, Emine DURA BUDAK⁴

¹Çocuk Gelişimci, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı, Ankara

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Ankara

³Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bursa

⁴Uzman Psikiyatri Hemşiresi, T.C.S.B. Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Dörtçelik Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ek Hizmet Binası, Bursa

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): Melike EROĞLU

Özet

Bağımlılık, günümüz toplumunun en önemli halk sağlığı sorunlarından biridir. Bağımlılıkta yaş gruplarında bir düşüş gözlenmektedir. Bundan dolayı ergenlik dönemi bağımlılık için risk faktörüdür. Ders kitapları, davranış kazandırmada kolay ulaşılabilir olması ve fırsat eşitliğine sahip olması nedeniyle önemlidir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 5, 6, 7 ve 8.sınıflarda okutulan ortaokul ders kitaplarını taramak, bağımlılık türlerine ve bunların zararlarına ilişkin mesajların yer alma biçimini belirlemek için içerik analizini gerçekleştirmektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi kullanılmıştır. Program dahilinde Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı onayı ile hazırlanmış olan Türkçe (n=4), Matematik (n=4), Fen Bilimleri (n=4), Sosyal Bilgiler (n=3), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (n=4) ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (n=1) olmak üzere toplam 20 ders kitabının içeriği incelendi. Değerlendirmede; “teknoloji bağımlılığı”, “tütün bağımlılığı”, “davranışsal bağımlılık” ve “sağlıklı yaşam” olmak üzere dört alt boyutta sınıflandırıldı. Dört alt boyutta toplam 46 kavram, kodlama ile değerlendirildi. Her bir kavramın mesaj niteliği; “görsel destek”, “uyarı”, “sorgulama”, “özendirme” ve “teşvik” özelliğine göre kategorize edilerek kodlandı. Özelliği belirtilmeyen mesajlar “belirsiz” olarak kodlandı. Veriler; frekans, yüzde, minimum ve maksimum puanları hesaplanarak değerlendirildi. Ortaokul ders kitaplarında “teknoloji bağımlılığı” alt boyutunda “genel ağ ve internet” ile ilgili kavramlara daha fazla yer verildiği, burada yer alan kavramların mesaj niteliklerinin çoğunun ise “belirsiz” olduğu görüldü. En az yer verilen alt boyutun ise “tütün bağımlılığı” olduğu ve bununla ilgili kavramların mesaj özelliklerinin ise “uyarı” niteliğinde olduğu saptandı.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul ders kitabı, teknoloji bağımlılığı, tütün bağımlılığı, davranışsal bağımlılık, sağlıklı yaşam, Türkiye.

ADDICTION IN TEXTBOOKS: A CONTENT ANALYSIS ON SECONDARY SCHOOL TEXTBOOKS

Abstract

Addiction is the most important public health one of the problems the whole of society. A decrease in addiction is observed in age groups. Therefore, the adolescent period is a risk factor for addiction. Textbooks are important because they are easily accessible in behavioral acquisition and have equal opportunities. The aim of the present study is to scan the textbooks used at 5th, 6th, 7th and 8th grades in Turkey, to conduct a content analysis to determine how the messages about the types of addictions and their harms are included. In the study, document analysis which is one of the qualitative research methods was used. Within the scope of the program, prepared with the approval of the Head Council of Education and Discipline (TTKB) Turkish (n=4), Mathematics (n=4), Science (n=4), Social Studies (n=3), Religion Culture And Moral Knowledge and Turkish Republic Revolution History and Kemalism (n=1) which are 20 textbooks in total were examined. The evaluation was classified into four dimensions; “technology addiction”, “tobacco addiction”, “behavioral addiction” and” healty living”. A total of 46 concepts in four sub-dimension were evaluated by encoding. The message attribute of each concept was coded by categorizing according to the “visual support”, “cautionary”, “query”, “inciting”and “incentive”. Messages without specification were coded as "ambiguous." The data were evaluated by calculating frequency, percentage, minimum and maximum scores. It was seen that in secondary school textbooks, concepts related to “general network and Internet” were given more space in the “technology addiction” sub-dimension, while most of the message qualities of the concepts contained here were “ambiguous”. It was found that the least included sub-dimension is “tobacco addiction” and the message characteristics of the related concepts are “cautionary.

Keywords: Secondary school textbooks, technology addiction, tobacco addiction, behavioral addiction, healty living, Turkey.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7307-1235

Ergenlerde Algılanan Ebeveyn Akademik Başarı Baskısı ile Psikolojik İstismar Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Ar. Gör. Şerife ÇAMURCU¹, Dr. Öğr. Üyesi K. Büşra KAYNAK EKİCİ²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Ar. Gör. Şerife ÇAMURCU

Özet

İlişkisel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı, ergenlerin algıladıkları ebeveyn başarı baskısı ile psikolojik istismar arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bu kapsamda gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini uygun örnekleme yolu ile belirlenmiş 717 ergen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri “Algılanan Ebeveyn Akademik Başarı Baskısı Ölçeği”, “Psikolojik İstismar Ölçeği” ile araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan “Demografik Bilgi Formu” kullanılarak Google Forms aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22 paket programı ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler neticesinde ergenlerin algıladıkları ebeveyn başarı baskısının ergenlerin cinsiyetlerine, kardeş sayılarına, sınıf düzeylerine ve öğrenime devam ettikleri okul türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ergenlerin psikolojik istismar algı düzeylerinin ise ergenlerin cinsiyet, kardeş sayısı, okul türü ve okul başarı ortalamalarına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca ergenlerin algıladıkları psikolojik istismarın alt boyutlarından yıldırma/ aşağılama, suça yönelme, reddetme/izolasyon ile algılanan akademik başarı baskısının alt boyutları arasında pozitif yönlü orta ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler bulunurken; psikolojik istismarın alt boyutlarından duygusal tepki vermeyi reddetme ile algılanan akademik başarı baskısının alt boyutları arasında negatif yönlü orta ve düşük düzeyde ilişkiler bulunduğu tespit edilmiştir. Tüm bu sonuçlardan hareketle oldukça hassas bir dönemde bulunan ergenlerin ruh sağlıklarının korunması adına ebeveynlerinden algıladıkları gerek psikolojik istismarın gerekse akademik başarı baskısının azaltılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ergen, başarı baskısı, ebeveyn baskısı, psikolojik istismar.

*Bu araştırma birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN PERCEIVED PARENTAL ACADEMIC ACHIEVEMENT PRESSURE AND PSYCHOLOGICAL ABUSE IN ADOLESCENTS

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between adolescents' perceived parental success pressure and psychological abuse in terms of various variables. In this study, in which the relational scanning model was used, the data were collected through the form prepared on Google Forms, since the educational activities were continued online during the pandemic process. A total of 717 students took part in the study, the sample group of which consisted of adolescents continuing their high school education. In the research, "Perceived Parent Academic Success Scale", "Psychological Abuse Scale" and "Demographic Information Form" created by the researcher were used as data collection tools. The obtained data were analyzed with the SPSS 22 package program and non-parametric tests were used as the data were not normally distributed. As a result of the analyzes made in this direction, it was determined that the perceived parental success pressure of adolescents differed significantly according to their gender, number of siblings, grade level and the type of school they attended. It was found that the psychological abuse perception levels of adolescents differed significantly according to gender, number of siblings, school type and school success averages. The results obtained as a result of examining the relationships between perceived parental academic success pressure and psychological abuse of adolescents will be presented in detail at the International Health Sciences Congress 2022.

Keywords: Puberty, adolescent, teenager, achievement pressure, parental pressure, psychological abuse.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-6250-2303

Sporcu ve Enerji İçecekleri: Kimde, Nasıl ve Ne Zaman Kullanılmalı?

Arş. Gör. Dr. Eren CANBOLAT* Uzm. Dyt. Seyit Ramazan KARADOĞAN

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü.

² Eğirdir Kemik Eklem Hastalıkları Hastanesi.

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arş. Gör. Dr. Eren CANBOLAT

Özet

Türk Gıda Kodeksi Sporcu Gıdaları Tebliği'ne göre "karbonhidrat, sıvı ve elektrolitlerin hızlı bir şekilde yerine konmasını sağlamak amacıyla formüle edilmiş karbonhidrat ve elektrolit içeren ürünler" ve "kafein içeren taurin, glukoronolakton, inositol, karbonhidrat, aminoasitler vitaminler, mineraller ve diğer gıda ve bileşenlerini içerebilen aromalandırılmış alkolsüz içecek" olarak tanımlanan sporcu ve enerji içecekleri profesyonel-amatör sporcuların yanı sıra lise ve üniversite öğrencilerinde bile yaygın olarak tüketimi görülen içeceklerdir. Sporcu içecekleri sporcunun kaybettiği sıvı ve elektrolitlerle birlikte karbonhidrat da sağlayan, antrenman öncesi ve sonrası ile yarışma dönemleri için en ideal sıvı tüketim yöntemi olarak bilinmektedir. American College of Sport Nutrition (ACSM), International International Society for Sports Nutrition (ISSN) sporcuların 1 saatten uzun süren aktivitelerinde her 15-20 dakikada 150-300 mL %6-8 oranında karbonhidrat içeren sporcu içeceklerini içerek saatte 30-60 gr karbonhidrat tüketimlerini önermektedir. Yapılan çalışmalarda sporcu içeceklerinin özellikle dayanıklılık ve takım sporlarında spor performansını olumlu yönde etkilediği ve spor sonrası toparlanmayı hızlandırdığı görülmektedir. Sporcu içecekleri gibi enerji içecekleri içinde sporcunun performansını arttıracakmış gibi bir algı bulunsa da durum pek öyle değildir. Kafein ve yüksek oranda karbonhidrat içeren bu içeceklerin kuvvet sporlarında güç/kuvvet kazanımına olası olumlu etkisinin dışında diğer branşlarda ve toparlanma üzerinde olumlu etkisi net olarak gösterilememiştir. Ayrıca egzersiz öncesi yüksek miktarda enerji içeceği içen bireylerde kardiyak arrest ve vazospazmın görüldüğü olgular mevcuttur. Bu durumda enerji içeceklerine yönelik bir tüketim önerisinden ziyade tüketim hususunun tartışılması gerekmektedir. Birçok Avrupa ülkesinde enerji içeceklerinin 18 yaş altı bireylere satışı yasaklanırken, Türkiye'de enerji içeceklerinin 150 mg/L'den daha fazla kafein içermemesi, 18 yaşından küçüklere satılmaması, spor tesisi ve okullarda satışının yapılmaması yönünde yasal düzenlemeler vardır. Ancak yapılan bir çalışmada Türkiye'de satılan enerji içeceklerinin büyük çoğunluğunun daha yüksek miktarda kafein içerdiği görülmüştür. Bu bilgiler ışığında bu derleme çalışmanın sporcu ve enerji içecekleri hakkında bir kılavuz rehber özelliği taşıması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sporcu beslenmesi, sporcu içeceği, enerji içeceği, performans, kafein, sağlık.

SPORTS AND ENERGY DRINK: WHO, HOW AND WHEN SHOULD IT BE USED?

Abstract

Sports and energy drinks, which are defined as "products containing carbohydrates and electrolytes formulated to provide rapid replacement of carbohydrates, fluids and electrolytes" and "flavored soft drink containing caffeine, which may contain taurine, glucoronolactone inositol, carbohydrates, amino acids, vitamins, minerals and other food and ingredients" according to the Turkish Food Codex Communiqué on Sports Food, are widely consumed even by high school and university students as well as professional-amateur athletes. Sports drinks are known as the most ideal fluid consumption method for pre- and post-training and competition periods, providing carbohydrates along with the fluid and electrolytes lost by the athlete. American College of Sport Nutrition (ACSM) and The International Society for Sports Nutrition (ISSN) recommends that athletes consume 30-60 g of carbohydrates per hour by drinking 150-300 mL of sports drinks containing 6-8% carbohydrates every 15-20 minutes in activities that last longer than 1 hour. Studies have shown that sports drinks have a positive effect on sports performance, especially in endurance and team sports and accelerate post-sport recovery. Although there is a perception that energy drinks such as sports drinks will increase the performance of the athlete, this is not the case. Apart from the possible positive effect of these drinks, which contain caffeine and high carbohydrates, on strength/strength gain in strength sports, positive effects on other branches and recovery have not been clearly demonstrated. In addition, there are cases of cardiac arrest and vasospasm in individuals who drink high amounts of energy drinks before exercise. In this case, the consumption issue should be discussed rather than a consumption recommendation for energy drinks. While the sale of energy drinks to individuals under the age of 18 is prohibited in many European countries, there are legal regulations in Turkey that energy drinks should not contain more than 150 mg/L of caffeine, should not be sold to those under the age of 18, and should not be sold in sports facilities and schools. However, a study showed that the majority of energy drinks sold in Turkey contain higher amounts of caffeine. In the light of this information, in this review study, it is aimed to be a guide about sports and energy drinks.

Keywords: Sports nutrition, sports drink, energy drink, performance, caffeine, health.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-9294-8717

Glutensiz Diyetler

Fatma KASAP¹, Doç. Dr. Yahya ÖZDOĞAN²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik ABD. Y.L.

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Fatma KASAP

Özet

Dünya çapında çölyak hastalığı giderek yaygınlaşmaktadır. Glutensiz diyet tedavileri çeşitli hastalıklarla ilişkilendirilmiştir. Klinik açıdan güncel kanıtlar ışığında glutensiz beslenen hastaların beslenme durumlarının takibi ve değerlendirilmesi besin ögesi yetersizliklerinin önüne geçilerek sağlıklı bir şekilde planlanması önemlidir. Bu derlemenin amacı glutensiz diyet uygulamalarının hastalıklarla ilişkisini ve diyete uyumunun değerlendirilmesidir. Aynı çerçevede yapılmış araştırmaların sonuçlarından elde edilmiş veriler bu çalışmanın kaynağını oluşturmuştur. Araştırma verileri Pubmed, Scopus, Science Direct, Taylor&Francis gibi elektronik veri tabanları, üzerinden Glutensiz Diyet, Çölyak, Gluten Free Diet, Celiac Disease vb. şeklinde Türkçe ve İngilizce anahtar kelimeler kullanılarak elde edilmiştir. Gluten kompleksinin ana kaynağı olan tahıllar birçok medeniyet için enerji kaynağı olarak kullanılmaktadır. Akdeniz tipi beslenme modeli dahil çok sayıda beslenme modelinde temelini oluşturmaktadır. Gluten enteropatisi (çölyak hastalığı), çölyak dışı gluten duyarlılığı, buğday veya tahıl alerjisi, gluten ataksisi ve dermatitis herpetiformis gibi glutenle ilişkilendirilen geniş bir hastalık alanında uygulanır. Ayrıca yeni çalışmalar Otizm, Multiple Skleroz, Tip 1 Diyabet, Sedef Egzama gibi hastalıklarla da ilişkisini ortaya koymuştur. Herhangi bir besin ögesine veya besin grubuna karşı vücutta intolerans veya alerji gelişimi gözleniyorsa diyetten bir süre veya yaşam boyu bu öğeleri uzaklaştırmak birinci basamak tedavi yöntemidir. Gıda endüstrisi glutensiz ürünlere artık piyasada daha çok yer vermektedir. Çölyak hastalığı olan ve gluten intoleransına sahip kişiler için glutensiz besinlerin çeşitliliğinin, miktarının ve ulaşılabilirliğinin artması sevindiricidir. Buna rağmen sağlık trendlerinde hızla yükselen ‘glutensiz beslenme’ eğilimi normal şartlar altında gluten ihtiva etmeyecek ürünlerin üzerine glutensiz ibaresi eklenmesi tüketiciler için tercih nedeni sayılabilmektedir. Glutensiz beslenme halk arasında yaygınlaşmaktadır ve ağırlık kaybetmek için sıklıkla başvurulur hale gelmiştir. Glutensiz beslenme bazı tıbbi semptomların varlığında gerektiğinde diyetisyen & beslenme uzmanı kontrolünde uygulanmalıdır. Gluten intoleransı ve çölyak hastalığı birbirine karıştırılmamalıdır. İntolerans varlığında yaşam tarzında bir süre gluteni elimine ettikten sonra diyete uyumla birlikte iyileşmeler gözlenmesi halinde hekim gözetiminde diyete yeniden küçük miktarlarda başlanarak dahil edilebilir. Çölyak hastalığında ise beslenme, kişisel bakım ve kozmetik dahil, kişinin hayatından gluteni hayat boyu uzaklaştırmak gerekmektedir. Glutensiz beslenme şu anda etkili ve tek tedavi yöntemi olarak bilinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Glutensiz diyet, çölyak, gluten free, celiac disease, diet adherence, Otizm.

GLUTEN-FREE DIETS

Abstract

Celiac disease is becoming increasingly common worldwide. Gluten-free diet treatments have been associated with several diseases. In the light of clinically up-to-date evidence, it is important to monitor and evaluate the nutritional status of patients on a gluten-free diet, to prevent nutrient deficiencies and to plan them in a healthy way. The aim of this review is to evaluate the relationship between gluten-free diet practices and diseases and their compliance with the diet. The data obtained from the results of the studies conducted in the same framework constituted the source of this study. Research data is available from electronic databases such as Pubmed, Scopus, Science Direct, Taylor&Francis, Gluten Free Diet, Celiac, Gluten Free. Diet, Celiac disease etc. were obtained by using Turkish and English keywords. Grains, which are the main source of gluten complex, are used as an energy source for many civilizations. It forms the basis of many nutrition models, including the Mediterranean diet. Gluten enteropathy (celiac disease), non-celiac gluten sensitivity, wheat or grain allergy, gluten ataxia, and dermatitis It is applied in a wide range of diseases associated with gluten, such as herpetiformis. In addition, new studies have revealed its relationship with diseases such as Autism, Multiple Sclerosis, Type 1 Diabetes, Psoriasis Eczema. If intolerance or allergy development is observed in the body against any food item or food group, removing these items from the diet for a while or for life is the first-line treatment method. The food industry now gives more space to gluten-free products on the market. It is pleasing for people with celiac disease and gluten intolerance to increase the variety, quantity and availability of gluten-free foods. Despite this, the 'gluten-free diet' trend, which is rapidly increasing in health trends, can be considered as a reason for preference for consumers to add gluten-free expression to products that will not contain gluten under normal conditions. Gluten-free diet is becoming widespread among the people and has become frequently used for weight loss. Gluten-free nutrition should be applied under the control of a dietitian & nutritionist when necessary, in the presence of some medical symptoms. Gluten intolerance and celiac disease should not be confused. In the presence of intolerance, after eliminating gluten in the lifestyle for a while, if improvements are observed with adherence to the diet, it can be reintroduced into the diet in small amounts under the supervision of a physician. In celiac disease, it is necessary to remove gluten from the person's life for life, including nutrition, personal care and cosmetics. Gluten-free diet is currently known as an effective and only treatment method.

Keywords: Gluten Free diet, celiac, gluten free, celiac disease , diet adherence, Autism.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-9237-770X

Hemşirelik Öğrencilerine Verilen Beslenme Eğitiminin Beslenme Bilgi, Tutum, Davranış ve Uyku Kalitesine Etkilerinin Değerlendirilmesi

Öğr.Gör.Gökhan DEGE, Binnur BAYRAKTAR, Yeliz ZENGİN, Merve Melek AYDIN, Büşra ÇELİK, Büşra KALAY, Miray Rezzan DEMİR, Kader BATI, Esmâ EROL, Seyhan AKTAŞ, Cemile Seda DOĞAN

¹Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi;
²Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi;
³Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr.Gör.Gökhan DEGE

Özet

Amaç: Araştırmada, Hemşirelik bölümü öğrencilerine verilen beslenme eğitiminin beslenme bilgi, tutum, davranış ve uyku kalitesine etkileri araştırılması amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde okuyan 100 öğrenciye beslenme eğitimi verilerek gerçekleştirildi. Çalışmada öğrencilerin Sosyo-demografik verileri, antropometrik ölçüm verileri, beslenme bilgi testi, beslenme davranış anket formu, besin tüketim sıklığı formu, Yetişkinler için beslenme bilgi düzeyi (YETBİD) ölçeği, Uluslararası fiziksel aktivite ölçeği (IPAQ) kısa formu, Pittsburgh uyku kalite indeksi (PUKİ) kullanıldı. Ölçek ve anket sonuçları eğitim öncesi, eğitim sonrası ve eğitimden üç ay sonra olarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Öğrencilerin %54,8'i kadın, %45,2'si erkek, yaş ortalaması 20,17±2,40 olarak tespit edildi. İpaq kategorileri ve eğitim öncesi, sonrası, eğitimden üç ay sonra arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edildi ($p<0,05$). Eğitimden 3 ay sonra Uyku süresi (dk.) ve enerji, total protein, total yağ, doymuş yağ asitleri, tekli doymamış yağ asitleri, kalsiyum, demir arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p<0,05$). Eğitimden 3 ay sonra beslenme ve sağlık (VAS) ve IPAQ skoru arasında 0,517'lik ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p=0,000$). Eğitimden 3 ay sonra besin tercihi doğruluğu (VAS) ve beslenme bilgi testi arasında 0,309'luk ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardı ($p=0,046$). Puki toplam puanları ve zaman açısından fark vardır ($p=0,036$). Öğrencilerin eğitim sonrası besin tercihi doğruluğu (VAS) puanları ile Total protein değeri arasında istatistiksel olarak negatif yönde, zayıf derecede ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p=0,042$). Öğrencilerin eğitimden 3 ay sonrası temel beslenme puanları ile demir değeri arasında istatistiksel olarak negatif yönde, zayıf derecede ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p=0,034$). Öğrencilerin eğitimden 3 ay sonrası beslenme bilgi testi puanları ile enerji değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p=0,041$). **Sonuç:** Bu çalışma sonucunda öğrencilerin beslenme bilgi, davranış ve tutumlarındaki eksiklik, eğitim öncesi yetersiz beslenme bilgisinin uyku düzeylerini etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, beslenme eğitimi, beslenme davranışı, yeterli ve dengeli beslenme, uyku, uyku kalitesi,

EVALUATION OF THE EFFECTS OF NUTRITIONAL EDUCATION GIVEN TO NURSING STUDENTS ON NUTRITIONAL KNOWLEDGE, ATTITUDES, BEHAVIOR AND SLEEP QUALITY

Abstract

Aim: The research aimed to explore the effects of nutritional education provided to Nursing department students on nutrition knowledge, attitude, behavior and sleep quality. **Method:** The research was conducted during the 2021-2022 school year by providing nutritional education to 100 students studying in the Department of Nursing at Ağrı İbrahim Chechen University Faculty of Health Sciences. Socio-demographic data of students in the study, anthropometric measurement data, nutritional information test, nutritional behavior questionnaire form, nutritional consumption frequency form, Nutritional knowledge level for adults (ADHD) scale, International physical activity scale (IPAQ) short form, Pittsburgh sleep quality Used index (PUMI). Scale and survey results were assessed as pre-education, post-education and three months after training **Results:** 54.8% of the students were female, 45.2% were male, and the mean age was 20.17 ± 2.40 . A statistically significant difference was found between Ipaq categories and before, after and three months after the training ($p < 0.05$). There was a statistically significant relationship between sleep duration (min.) and energy, total protein, total fat, saturated fatty acids, monounsaturated fatty acids, calcium, and iron 3 months after the training ($p < 0.05$). There was a statistically significant difference of 0.517 between the nutrition and health (VAS) and IPAQ score 3 months after the training ($p = 0.000$). There was a statistically significant difference of 0.309 between food preference accuracy (VAS) and nutritional knowledge test 3 months after training ($p = 0.046$). There was a difference in Puki total scores and time ($p = 0.036$). A statistically negative, weak and statistically significant correlation was found between the students' post-training food preference accuracy (VAS) scores and the total protein value ($p = 0.042$). A statistically negative, weak and statistically significant relationship was found between the basic nutrition scores of the students 3 months after the education and the iron value ($p = 0.034$). A statistically significant relationship was found between the nutritional knowledge test scores and the energy values of the students 3 months after the education ($p = 0.041$). **Conclusion:** As a result of this study, it was seen that the lack of nutritional knowledge, behavior and attitudes of the students, and inadequate nutrition knowledge before the education affected their sleep levels.

Keywords: Nutrition, nutrition education, nutritional behavior, adequate and balanced nutrition, sleep, sleep quality.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7337-2118

Aromalı ve Meyveli İçeceklerde Şeker Azaltma Çalışması

Murat İNTEPE¹ Ümit KARAASLAN¹, Ahmet FEYZİOĞLU²

¹Kızılay İçecek A. Ş., Afyonkarahisar, Türkiye

¹Kızılay İçecek A. Ş., Afyonkarahisar, Türkiye

²Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Murat İNTEPE

Özet

Obezite ve tip 2 diyabet ve metabolik sendrom gibi obezite ile ilişkili bozuklukların görülme sıklığı son yıllarda belirgin bir şekilde artmış, salgın seviyelere ulaşmış ve sonuç olarak dünya çapında en önemli sağlık sorunu haline gelmiştir. Şeker ve şeker ilave edilmiş besinlerin fazla miktarda tüketimi; başta obezite olmak üzere, kardiyovasküler hastalıklar, diş çürükleri, bazı kanser türleri, tip 2 diyabet ve bazı metabolik sorunlara neden olabileceği için tüketimi azaltılmalıdır. Şeker ve şekerli yiyeceklerin fazla miktarda tüketimi, fazla ve gereksiz enerji alımına, vücut ağırlığının artmasına (şişmanlığa) ve besleyici değeri yüksek olan diğer yiyeceklerin tüketiminin de azalmasına neden olur. Bunun yanı sıra fazla şeker tüketimi metabolik sendrom, kalp-damar hastalıkları, diyabet, hipertansiyon ve böbrek hastalıkları riski ile ilişkili olduğundan tüketimlerinin azaltılması önem taşır. Şekeri azaltılmış gıda ürünlerinin geliştirilmesi, küresel sağlık sorunlarının önde gelen bir nedeni olan yüksek şeker alımını azaltma stratejisidir. Özellikle tek başına tüketiminin yanı sıra öğünlerle veya hazır gıdalarla birlikte tüketilen şekerli içeceklerin şekerinin azaltılması konusu diğer gıdalara kıyasla daha önemlidir. Buna karşın aromalı ve meyveli ürünlerde şeker bileşenlerinin değiştirilmesi ve/veya azaltılması, genellikle tatlılık algısının azalması sonucu tüketici kabulünün azalması yol açar. Tat algısı, içecek tercihinde önemli bir rol oynamakta ve tadı hoş olan içeceklerin alınmasını, hoş olmayanlardan ise kaçınılmasını belirlemektedir. Şeker tüketimi ile mücadelede başarılı olabilmek için tüketici kabulü yüksek yaklaşımlara ihtiyaç vardır. Bu sebeple bu çalışmada, Kızılay İçecek A. Ş. Ar-Ge ekibi tarafından aromalı ve meyveli ürünlerde, ürünün tadı ve aromasını değiştirmeden, ürünlerdeki şeker miktarını azaltarak yeni bir içecek reçetesi geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede şeker kullanımı azaltmak için tat iyileştirici bir içerik olan TasteGEM teknolojisi kullanılacaktır. TasteGEM, ilave şekerlerin azaltıldığı lezzetli yiyecek ve içeceklerin formülasyonunu kolaylaştıran, özel ve yüksek performanslı bir bileşendir. Aromalı ve meyveli içeceklerin formülasyonunda bu bileşen kullanılarak reçete denemeleri yapılmıştır. Optimal tat oluşması için tüketici testlerinin yapılması ve çıkan sonuçlara göre oluşan ürünlerin nihai reçetesinin oluşturulması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şeker azaltımı, aroma arttırıcı, içecek formülasyonu, tüketici memnuniyeti.

SUGAR REDUCTION IN FLAVORED AND FRUIT BEVERAGES

Abstract

In recent years, the incidence of obesity and obesity-related disorders such as type 2 diabetes and metabolic syndrome has increased significantly, and as a result, it has become the most important health problem worldwide even reaching epidemic levels. Excessive consumption of sugar and sugar-added foods has many harms; Its consumption should be reduced as it may cause obesity, cardiovascular diseases, dental caries, some types of cancer, type 2 diabetes and some metabolic problems. Excessive consumption of sugar and sweet foods causes excessive and unnecessary energy intake, increase in body weight (obesity) and decrease in consumption of other foods with high nutritional value. In addition, since excess sugar consumption is associated with the risk of metabolic syndrome, cardiovascular diseases, diabetes, hypertension and kidney diseases, it is important to reduce their consumption. The development of sugar-reduced food products is a strategy to reduce high sugar intake, a leading cause of global health problems. In particular, the issue of reducing sugar in sweet drinks consumed with meals or ready-made foods, as well as alone consumption, is more important than other foods. In contrast, changing and/or reducing sugar components in flavored and fruity products often leads to reduced consumer acceptance as a result of reduced perception of sweetness. Taste perception plays an important role in beverage preference and determines the intake of pleasant-tasting drinks and avoidance of unpleasant ones. In order to be successful in the fight against sugar consumption, approaches with high consumer acceptance are needed. In this study, Kızılay İçecek A. Ş. R&D team aimed to develop a new beverage recipe for flavored and fruity products by reducing the amount of sugar in the products without changing the taste and aroma of the product. In this context, TasteGEM technology, which is a taste-improving ingredient, will be used to reduce the use of sugar. TasteGEM is a special, high-performance ingredient that facilitates the formulation of delicious foods and beverages with reduced added sugars. Recipe trials were conducted using this ingredient in the formulation of flavored and fruity drinks. It is aimed to carry out consumer tests in order to create an optimal taste and to create the final recipe of the products according to the results.

Keywords: Sugar reduction, flavor enhancer, beverage formulation, consumer satisfaction.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-5572-9446

Tavuk Derisinden Kolajen İzolasyonu ve Karakterizasyonu

M.Sc. Büşra GÖRGÜN¹, M.Sc. Sevda ZOURAZEMA¹, M.Sc. Zahra ZENDEH¹, Prof. Dr. Leyla Didem KOZACI^{1,2}

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): M.Sc. Büşra GÖRGÜN

Özet

Deri, kemik, kıkırdak ve tendon gibi farklı memeli bağ dokularında toplam proteinin yaklaşık %30'unu oluşturan kolajen, biyomedikal uygulamalar, ilaç, gıda ve kozmetik endüstrilerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Kolajen ürünleri genellikle inek ve domuz derisinden elde edilmektedir. Bir kümes hayvanı kesim atığı olan tavuk ayağı, talebi karşılamak için alternatif bir kolajen kaynağıdır. Ayrıca ürünün geri dönüşüme kazandırılması ve katma değerinin artırılması açısından da büyük önem taşımaktadır. Kolajen izolasyonu sonrası elde edilen ürünün verim ve kalitesi için kullanılacak kimyasalların cinsi ve konsantrasyonunun belirlenmesi son derece önemlidir. Çalışmamızda literatür taramasının ardından etkinliği yüksek bir protokol oluşturulmuştur. Kolajen başarılı bir şekilde ekstrakte edilmiştir. Kolajen izolasyonu, ön arıtma, hidroliz ve hidro-ekstraksiyonu içeren üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Kolajen çözeltisi vakumlu etüv ile kurutulmuş, liyofilize edilmiş ve toz haline getirilmiştir. Kristalografik özelliklerin değerlendirilmesi için X-Işınları Difraktometresi (XRD), yapı karakterizasyonu için Fourier Dönüşümlü Kızılötesi Spektroskopisi (FTIR) metodu kullanılmış, molekül ağırlığının belirlenmesi için Sodyum Dodesil Sülfat Poliakrilamid Jel Elektrofrezisi (SDS-page) analizinden yararlanılarak karakterizasyonu yapılmıştır. Elde edilen örneğin XRD modeli ve FTIR spektrumları literatürle benzerlik göstermiş, SDS-PAGE profilinde $\alpha 1$ ve $\alpha 2$ zincirleri (tip I kollajende bulunan zincirler) görülmüştür. Çalışmamız alternatif bir kolajen kaynağının farklı alanlarda kullanımına yönelik olup kolajen izolasyonu için kısa süreli, basit ve etkili bir izolasyon protokolü oluşturma amacıyla bir ön çalışma niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Tavuk ayağı, deri, kolajen, izolasyon, karakterizasyon, translasyonel tıp.

ISOLATION AND CHARACTERIZATION OF COLLAGEN FROM CHICKEN SKIN

Abstract

Collagen, which constitutes approximately 30% of the total protein in different mammalian connective tissues such as skin, bone, cartilage and tendon, is widely used in biomedical applications, pharmaceutical, food and cosmetic industries. Collagen products are generally obtained from cow and pig skin. Chicken feet, which is a poultry slaughter waste, is an alternative source of collagen to meet the demand. In addition, it is crucial for recycling the product and increasing its added value. It is extremely important to determine the type and concentration of chemicals to be used for the yield and quality of the product obtained after collagen isolation. In our study, a protocol with high efficiency was created after the literature review. Collagen was successfully extracted. Collagen isolation was carried out in three steps including pretreatment, hydrolysis and hydro-extraction. The collagen solution was dried with a vacuum oven, lyophilized and powdered. X-Ray Diffractometry (XRD) method was used for the evaluation of the crystallographic properties, Fourier Transform Infrared Spectroscopy (FTIR) method was used for structure characterization, Sodium Dodecyl Sulphate Polyacrylamide Gel Electrophoresis (SDS-page) analysis was performed to determine the molecular weight. The XRD model and FTIR spectra of the obtained sample were similar to the literature, and $\alpha 1$ and $\alpha 2$ chains (chains in type I collagen) were seen in the SDS-PAGE profile. Our study is aimed at the use of an alternative collagen source in different areas and is a preliminary study in order to create a short-term, simple and effective isolation protocol for collagen isolation.

Keywords: Chicken feet, skin, collagen, isolation, characterization, translational medicine.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8577-1215

The Effect of Sarcopenia on the Prognosis of Biliary Pancreatitis Patients

Leyla Zeynep TİGREL¹, Gamze ÇİTLAK², Sercan YÜKSEL³, Tuba SELÇUK⁴

¹*Medeniyet University Göztepe City Hospital, Department of General Surgery, Istanbul*

²*Haseki Training and Research Hospital, General Surgery Clinic, Istanbul*

³*Başakşehir Çam and Sakura City Hospital, General Surgery Clinic, Istanbul*

⁴*Haseki Training and Research Hospital, Radiology Clinic, Istanbul*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Leyla Zeynep TİGREL

Abstract

Background: To compare the current scoring systems used for predicting acute biliary pancreatitis prognosis and to determine the importance of sarcopenia in prognosis. **Materials and Methods:** 70 acute biliary pancreatitis patients Ranson's, Harmless Acute Pancreatitis Score (HAPS), Bedside Index of Acute Pancreatitis Severity (BISAP) Glasgow-Imrie scores and computed tomography (CT) severity index results were recorded. Patients bioelectrical impedance were analyzed and psoas muscle cross-sectional areas were measured on CT images to determine presence of sarcopenia. **Results:** Increased BISAP ($p = 0.024$) and CT severity index ($p=0.050$) scores were associated with longer hospitalization. Ranson's, HAPS and Glasgow-Imrie scores were ineffective to predict hospitalization length and complications. High body fat percentage ($p=0,039$) and CT severity index ($p=0.000$) were associated with increased complications. The prevalence of sarcopenia according to age was higher than expected in patient group (47%). There was no relationship between sarcopenia and the prognosis of pancreatitis. **Conclusion:** BISAP and CT severity index are reliable scoring systems to determine prognosis of acute biliary pancreatitis. Understanding the effect of sarcopenia in acute pancreatitis warrants further investigation.

Keywords: Pancreatitis, Sarcopenia, Obesity, Ranson's, BISAP, CT severity index.

BİLİYER PANKREATİT HASTALARININ PROGNOZUNDA SARKOPENİNİN ETKİSİ

Özet

Amaç: Akut biliyer pankreatit hastalarında prognozun hesaplanmasında kullanılan mevcut skorlama sistemlerinin karşılaştırılması ve beslenme ile sarkopeninin prognozdaki önemini ortaya koymak. **Gereç ve Yöntem:** 70 akut biliyer pankreatit hastasının Ranson, 'Harmless Acute Pancreatitis Score' (Zararsız Akut Pankreatit Skoru) (HAPS), 'Bedside Index of Severity in Acute Pancreatitis' (Akut Pankreatitte Yatak Başı Şiddet İndeksi) (BISAP), Glasgow-Imrie skorları ve Bilgisayarlı tomografi (BT) şiddet indeksi değerleri hesaplanarak kaydedildi. Biyoelektrik impedans analizleri yapıldı. Tomografi görüntüleri üzerinden ölçülen psoas kasının kesitsel alanı kullanılarak sarkopeni ölçümleri yapıldı. **Bulgular:** Pankreatit skorlamalarından BISAP ($p=0,024$) ve BT şiddet indeksi ($p=0,050$) uzun hastane yatışı ile ilişkilendirildi. Ranson, HAPS, Glasgow-Imrie skorlamaları hastaların yatış süresi ve komplikasyon gelişimine etkisiz bulundu. Vücut yağ yüzdesi yüksek olan hastalarda komplikasyonlar daha yüksek olarak görüldü ($p=0,039$), BT şiddet indeksi yüksek olan hastalarda komplikasyon oranlarının arttı görüldü ($p=0,000$). Yaş ortalamasına göre sarkopeni prevalansı beklenenden yüksek bulundu (%47). İleri yaş ($p=0,027$), komorbid hastalıklar ($p=0,032$) ve düşük kilonun ($p=0,012$) sarkopeni için risk faktörü olduğu istatistiksel olarak kanıtlandı. Sarkopeni ve Obezite ile pankreatit prognozu arasında ilişki bulunamadı. **Tartışma:** Pankreatit prognozunu öngörmek için BISAP ve BT şiddet indeksinin kullanılması tarafımızca önerilir. Sarkopeni ve Obezite ile pankreatit prognozu arasındaki ilişkinin daha net ortaya koyulması için konuyla ilgili daha kapsamlı çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pankreatit, Sarkopeni, Obezite, Ranson, BISAP, BT şiddet indeksi.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-7996-5427

Subperiosteal Implants: An Old Concept Revisited

Araş. Gör. Dt. ,Doruk ALTIOK¹ Prof. Dr. Selim ERKUT¹, Doç. Dr. Nur ALTIPARMAK²,
Prof. Dr. Sıdıka Sinem AKDENİZ²

¹Başkent University, Faculty of Dentistry, Department of Prosthodontics

²Başkent University, Faculty of Dentistry, Department of Oral and Maxillofacial Surgery

Corresponding Author (Sorumlu Yazar): Araş. Gör. Dt. Doruk ALTIOK

Abstract

Subperiosteal implants are considered as one of the acceptable designs for restoring the edentulous jaws. Since the dawn of dental implantology; the implants have gone through numerous design changes, going from the “blade implants” and subperiosteal implants to the endosseous implants dentists use every day. As the era of digital dentistry and personalized medicine emerges, the manufacturing techniques have changed from trying to fit prefabricated implants to utilizing subtractive and additive technologies such as CAD/CAM and Selective Laser Sintering (SLS). With the help of these technologies, it is possible to create a custom made implant according to the bone structure and the special needs of the receiving patient. The aim of this oral presentation is to present the novel technologies to manufacture these custom subperiosteal implants and to present a case done at Başkent University. The patient is a systemically healthy 53 year old male presenting with maxillar and mandibular edentulism. Mandibular restorations and maxillar augmentations were done previously but due to the severe resorptions of the bone grafts, the only option was to utilize custom subperiosteal implants. After the planning phase, the surgery was done under general anesthesia and the definitive hybrid prosthesis was delivered according to its’ own manufacturing processes. The patient is satisfied with the implants and the prosthesis.

Keywords: Subperiosteal implants, digital dentistry, additive manufacturing, 3d printing, hybrid prostheses, dental implants.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0693-8046

Measurements That May Predict Rotator Cuff Disorder Outcome: Feasibility For A Cohort Study

Lect. Dr. Mehmet DELEN¹, Dr. Stuart Charles Miller², Dr. Aleksandra Birn-Jeffery³, Prof. Dylan Morrissey²

¹ Ankara Yıldırım Beyazıt University, Orthopedic Physiotherapy and Rehabilitation

² Sports and Exercise Medicine, William Harvey Research Institute, Bart's and the London School of Medicine and Dentistry, Queen Mary University of London, Mile End Hospital, Bancroft Road, London, E1 4DG, UK

³ School of Engineering and Materials Science, Institute of Bioengineering, Queen Mary University London, London, UK

Corresponding Author (Sorumlu Yazar): Prof. Dylan MORRISSEY

Abstract

Purpose: To determine the validity, reliability and feasibility of measures designed for use in a large cohort study. **Methods:** 20 with rotator cuff disorders and 20 healthy controls were recruited. There were two pathways. In the first, 20 completed an online survey twice in a randomised order, once with assistance. In the second, 20 completed the survey once and had clinical assessment, 10 having further biomechanical examinations with graded loaded challenge (GLC) process. All participants were requested to video-record their shoulder girdle for remote scapular dyskinesis examination. Feasibility was assessed by structured feedback elicitation including completion times and rates. **Results:** There were no systematic differences between assisted and non-assisted modes ($d=-0.25-0.15$) and no administration order effect except for the QDASH. Survey reliability was good-excellent (ICCs=0.75-0.99). The survey completion rate was 97%, taking 26 ± 15 minutes. Participant feedback indicated a reduced survey burden and improved pain map were needed. Trends of incrementally increased scapular upward rotation were observed during a GLC with moderate-good reliability (ICC=0.68-0.85). **Discussion:** The online survey was valid and reliable for remote assessment, as was the new scapular dyskinesis assessment method, therefore being potentially useful to clinicians and researchers in various settings. The GLC procedure is a promising objective functional test.

Keywords: Rotator cuff disorder, feasibility, scapular dyskinesis, cohort study, online survey.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7230-1844

Functional Near Infrared Spectroscopy (Fnirs) As An Alternative and Effective Neuroimaging Technique: A Literature Review

Nursena ARMAGAN

Albert Ludwigs Freiburg University, Neuroscience

Abstract

Measuring brain activity is crucial for investigating and understanding the brain and its relationships in the manner of cognitive, behavioural and health. There are different techniques that can be used to measure neuronal activity in the neuroscience area. EEG and fMRI are widely used neuroimaging tools that have the potential to provide reliable measurements but these methods also have pros and cons. This review aimed to reveal a novel, robust and effective technique as an alternative neuroimaging tool rather than these common-use methods. fNIRS is an alternative optical imaging technique based on measuring hemodynamical changes via detecting chromophore concentration (i.e. oxyhemoglobin and deoxyhemoglobin) through near-infrared light penetration. In this direction, current literature was examined using the google scholar database. As a result, fNIRS (functional near-infrared spectroscopy) appeals to a broad range of applications within different populations and can be used in a wide variety of experimental paradigms with prominent features such as cost-effectiveness, portability, and non-invasiveness. Compared to fMRI and EEG noise tolerance, data diversity and configurability are some further advantages. In contrast, fNIRS has a lower temporal resolution compared to EEG and does not give data about the structure of the brain like fMRI. In light of all these, it can be said that fNIRS is a promising alternative method that should be supported by more studies.

Keywords: functional near-infrared spectroscopy, fNIRS, optical imaging, neuroimaging, fMRI, EEG

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-4219-3069

Mononuclear Cell Distribution Analysis From Peripheral Blood As Regards Individual Discrepancies

Öğr. Gör. Dr. Pelin KILIÇ^{1,2}, Bio. Şenay İPEK³, Mol. Bio. Begüm COŞAR^{2,4}, Ecz. Merve Yalçın^{2,5}, Büşra Nigar Savran^{2,6}, Dr. Fatma Nur Korkmaz⁷, Dr. Öğr. Üyesi Klara Dalva^{1,3}, Prof. Dr. Mustafa Şahin⁷, Prof. Dr. Günhan Gürman^{1,8}

¹Department of Stem Cells and Regenerative Medicine, Stem Cell Institute, Ankara University

²HücreCELL® Biotechnology Development and Commerce, Inc.

³Hematology Central Laboratory, Faculty of Medicine, Ankara University

⁴Department of Molecular Biology and Genetics, Institute of Science, Baskent University

⁵Faculty of Pharmacy, English Program, Ankara University

⁶Department of Biology, Middle East Technical University

⁷Department of Endocrinology and Metabolic Diseases, Faculty of Medicine, Ankara University

⁸Department of Hematology, Faculty of Medicine, Ankara University

*Corresponding Author: Öğr. Gör. Dr. Pelin KILIÇ

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Corresponding Author (Sorumlu Yazar): Öğr. Gör. Dr. Pelin KILIÇ

Abstract

Diabetes is a complex metabolic disease with a high prevalence in our country and in the world and with subtypes, mainly Type 1 (T1D) and 2 (T2D). In our study, in addition to the group of 12 people with T1D (n=6) and T2D (n=6), blood samples taken from the control group (CG) (n=2) donors who were proven not to have this disease, peripheral blood-derived mononuclear cells (PBMC) were isolated by gradient centrifugation and characterization studies of cell components were carried out by flow cytometry. Flow cell measurement panel was applied to investigate CD3 (T lymphocyte), CD16-56 (natural killer cell), CD19 (B lymphocyte), CD14 (monocyte), CD33 (myeloid), CD11c and CD123 (dendritic cell) protein complexes in blood samples. The PBMC counts obtained after cell counting from the initially isolated and then transfected CG, T1D, and T2D arms were recorded as 5×10^6 - 40×10^6 , 1.01×10^6 - 42×10^6 , and 8.75×10^6 - 35×10^6 , respectively. According to our flow cell measurement analysis results, the total percentages of CG cells CD3, CD16-56, CD19, CD14, CD33, CD11c and CD123 obtained after isolation were 50.9%, 21.6%, 5.34%, 0.32%, and 9.98%, respectively. In the T1D arm, the same percentages were recorded 51.55%, 12.14%, 8.05%, 0.10% and 8.22%, respectively. On the other hand, in the T2D arm, the same percentages were calculated as 51.28%, 10.84%, 11.15%, 0.28%, and 11.84%, respectively. With the results obtained from the characterization studies, we went a step further and thereafter analyzed the following demographics – such as illness parameters, age, gender, diabetes subtypes, duration of diabetes since the first diagnosis, diseases accompanying DM, concomitant drug

treatments in the diabetes process – of individuals, within and between groups. When the results of our study are compared with the literature, isolation was performed close to the maximum efficiency during our study, as a result of this isolation, there were no statistically significant differences between individuals or groups or within groups in any of the CG, T1D and T2D groups, therefore, it was understood that density differences did not occur in the donor PBMCs obtained so far. Therefore, it was concluded that the standard process steps, whose protocols were fixed by us, would not require methodological changes according to individual differences at this stage.

Keywords: Flow cytometry, Diabetes, Peripheral blood mononuclear cell (PBMC), T Lymphocyte, Type 1 diabetes (T1D), Type 2 diabetes (T2D)

BİREYSEL FARKLILIKLARA GÖRE PERİFERİK KANDA MONONÜKLEER HÜCRE DAĞILIM ANALİZİ

Özet

Diyabet; ülkemizde ve dünyada yüksek prevalansla ve başlıca Tip 1 (T1D) ve 2 (T2D) olmak üzere alt tipleriyle seyreden, kompleks metabolik hastalıktır. Çalışmamızda, T1D (n=6) ve T2D (n=6) hastası olan 12 kişilik gruba ek olarak bu hastalığı taşımadığı kanıtlanan kontrol grubu (KG) (n=2) donörlerden alınan kan örneklerinden, gradyanlı santrifüjleme yöntemiyle periferik kan kökenli mononükleer hücre (PKMH)'ler izole edildi ve akan hücre ölçümü (flow cytometry) yoluyla hücre bileşenlerinin karakterizasyon çalışmaları yürütüldü. Akan hücre ölçüm paneli, kan örneklerinde CD3 (T lenfosit), CD16-56 (doğal öldürücü hücre), CD19 (B lenfosit), CD14 (monosit), CD33 (miyeloid), CD11c ve CD123 (dendritik hücre) protein komplekslerini araştırarak şekilde uygulandı. Başlangıçta izole edilen ve daha sonra transfeksiyonu gerçekleştirilen KG, T1D ve T2D kollarından hücre sayım sonrası elde edilen PKMH sayıları sırasıyla 5×10^6 - 40×10^6 , $1,01 \times 10^6$ - 42×10^6 ve $8,75 \times 10^6$ - 35×10^6 olarak kaydedildi. Akan hücre ölçüm analizi sonuçlarımıza göre izolasyon sonrasında elde edilen KG'lerin CD3, CD16-569, CD19, CD14, CD33, CD11c ve CD123 toplam oranları sırasıyla %50,9, %21,6, %5,34, %0,32 ve %9,98'dir. T1D kolunda, aynı yüzdeler sırasıyla %51,55, %12,14, %8,05, %0,10 ve %8,22 olarak bulundu. Öte yandan T2D kolunda ise, yine aynı yüzdeler sırasıyla %51,28, %10,84, %11,15, %0,28 ve %11,84 olarak hesaplandı. Karakterizasyon çalışmalarından elde edilen sonuçlar ile bir adım öteye gidilerek bu sefer bireylerin hasta olma veya olmama durumu, yaş, cinsiyet, diyabet alt tipi, ilk teşhis tarihinden bu yana diyabet süresi, diyabete eşlik eden hastalıklar, diyabet sürecinde konkomitan ilaç tedavileri gibi demografik özellikleri içinde de grup içi ve gruplar arası karşılaştırılarak analiz edildi. Çalışmamızın sonuçları literatürle karşılaştırıldığında, çalışmamız süresince maksimum verime yakın şekilde izolasyonun gerçekleştirildiği, bu izolasyonun sonucunda KG, T1D ve T2D gruplarının hiçbirinde bireyler veya gruplar arasında ya da grup içi istatistiksel olarak anlamlı farkların bulunmadığı, dolayısıyla şimdiye kadar elde edilen donör PKMH'lerinde yoğunluk farklarının oluşmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla, protokollerini tarafımızca sabitlenmiş standart proses basamaklarının bu aşamada, bireysel farklılıklara göre yöntemsel değişiklik gerektirmeyeceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akan hücre ölçümü, Diyabet, Periferik kan mononükleer hücre (PKMH), T Lenfosit, Tip 1 diyabet (T1D), Tip 2 diyabet (T2D)

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-3058-6201

Orem Özbakım Modeli Kullanılarak Verilen Bakımın Hasta Çıktıları Üzerine Etkisi İle İlgili Lisansüstü Tezlerin Gözden Geçirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Neşe KISKAÇ¹

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik ABD, İstanbul, Türkiye

*Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Üyesi Neşe KISKAÇ

Özet

Orem, sağlığı fiziksel, mental ve sosyal olarak iyi olma ve hastalığın olmaması durumuyla birlikte; bireyin hoşnutluk, memnuniyet, mutluluk yaşaması, hedeflerinin olması, hedeflere ulaşmak için planlar yapması ve uygulaması olarak tanımlanmaktadır. Orem'e göre hemşireliğin amacı; insanların sağlığını koruması ve geliştirmesi, hastalık veya sakatlığının iyileşmesi veya hastalığın etkileriyle başedebilmesi için özbakım gücünün gelişmesini sağlamaktır. Bu çalışmanın amacı, Orem özbakım modeli kullanılarak verilen bakımın hasta çıktıları üzerine etkisi ile ilgili lisansüstü tezlerin gözden geçirilmesidir. 01.11.2022-25.11.2022 tarihleri arasında Ulusal Tez Merkezi "Orem", "özbakım", "öz bakım" ve "özbakım modeli" anahtar kelimeleri ile taranmıştır. "Orem" anahtar kelimesi ile 7, "özbakım" anahtar kelimesi ile 52, "öz bakım" anahtar kelimesi ile 241, "özbakım modeli" anahtar kelimesi ile 6 adet lisansüstü tez tespit edilmiştir. Bunlardan tanımlayıcı çalışmalar ve tezin tamamına ulaşılamayan tezler çıkarıldığında 7'si yarı deneysel, 16'sı deneysel olmak üzere toplamda 23 lisansüstü tez araştırma kapsamına alınmıştır. Orem özbakım modeli kullanılarak yapılan uygulama sonuçlarında, hastaların özbakım güçlerinin, özyeterliliklerinin ve yaşam kalitelerinin arttığı, hastalıklarına bağlı gelişen ya da gelişebilecek olan komplikasyonların azaldığı, iş/sosyal yaşantıları ve beden imajının arttığı, laboratuvar bulgularının düzeldiği, günlük yaşam aktivitelerinin arttığı, kaygılarının azaldığı, hastaların bireyselliğini destekleyen hemşirelik eylemlerinin farkına varması ve kendi bakımında bireyselliğini algılaması ile ilgili sonuçların anlamlı derecede yükseldiği, ağrılarının azaldığı bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelerin hastalara bakım uygulamalarında Orem özbakım modelini kullanmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Orem, özbakım, özbakım gücü, özbakım modeli, sağlık.

A REVIEW OF GRADUATE THESIS ON THE EFFECT OF CARE USING THE OREM SELF-CARE MODEL ON PATIENT OUTCOMES

Abstract

Orem, with physical, mental and social well-being and absence of disease; It is defined as the individual's satisfaction, happiness, having goals, making and implementing plans to reach the goals. According to Orem, the purpose of nursing is; To protect and develop people's health, to heal their illness or disability, or to develop self-care agency to cope with the effects of the disease. The aim of this study is to review the postgraduate theses on the effect of care given using the Orem self-care model on patient outcomes. Between 01.11.2022 and 25.11.2022, the National Thesis Center was scanned with the keywords "Orem", "self-care", "self-care" and "self-care model". 7 postgraduate theses were identified with the keyword "Orem", 52 with the keyword "self-care", 241 with the keyword "self-care", and 6 with the keyword "self-care model". When descriptive studies and theses that could not be reached in the whole thesis were removed, a total of 23 postgraduate theses, 7 of them semi-experimental and 16 of them experimental, were included in the scope of the research. The results of the application using the Orem self-care model showed that the patients' self-care agency, self-efficacy and quality of life increased, the complications that developed or could develop due to their diseases decreased, their work/social life and body image increased, laboratory findings improved, their daily living activities increased, their anxiety decreased, It was found that the results related to being aware of nursing actions that support their individuality and perceiving their individuality in their self care increased significantly and their pain decreased. In line with these results, it can be suggested that nurses use the Orem self-care model in their care practices.

Keywords: Health, nursing, Orem, selfcare, selfcare agency, selfcare model.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-9996-7622

Özel Sağlık Bakım Gereksinimi Olan Çocuklara Uygulanan Mola Bakımının Aile Üzerine Etkileri

Araş. Gör. Perver KARŞIGİL¹, Doç. Dr. Sibel KÜÇÜK¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

*Sorumlu Yazar: Araş. Gör. Perver KARŞIGİL

Özet

Küresel olarak, özel sağlık bakım gereksinimi (ÖSBG) olan çocuğa sahip ailelerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Ekonomik ve psikososyal kaygılar nedeniyle ÖSBG olan çocuklar için ev tercih edilen ortam olmuştur. Ancak evde bakım, çok karmaşık bakım rutinlerini izleme sorumluluğunu ailelere yüklemekte ve ebeveynlerin ilaçlar, prosedürler, bakım uygulamaları ve teknolojiyi yönetme konusunda kendilerini geliştirmelerini gerektirmektedir. ÖSBG olan bir çocuğa sürekli ve zaman alıcı karmaşık bakım sağlamak hem zihinsel hem de fiziksel olarak aile birimi için bunalıcı ve yorucu olabilmektedir. Ebeveynler genellikle çocuğun sağlık sorunlarının karşılanması ile aile biriminin ihtiyaçlarının karşılanması arasında denge kurmaya çalışmaktadırlar. Ebeveynler genellikle kendilerini bunalmış, uykusuz, yorgun, depresif ve hatta umutsuz hissetmektedirler. Mola bakım, genellikle ÖSBG olan çocuk ve gençlerin bakıcıları için önemli bir kaynak olarak tanımlanmaktadır. Mola bakımının özellikleri bir yapboz olarak düşünüldüğünde ailenin ihtiyaçları en temel özellik olduğu için merkez yapboz parçası olarak yerleştirilebilir. Mola bakımın tüm yapboz parçalarının değişen aile ihtiyaçlarına uyması önemlidir. Parçalar değişen aile ihtiyaçlarına uygun değilse, bakım veren için yeterli bir mola olmayacak ve bu durum mola bakım hizmetlerinden yararlanamama ile sonuçlanacaktır. Ebeveynler, bakıma mola vermenin kendileri, çocukları ve ailedeki diğer kardeşler için faydalı temel bir destek olduğunu ifade etmektedirler. Bu destek primer bakım vericisi olan ebeveyne uyku, dinlenme gibi temel gereksinimlerini karşılama, alışveriş yapma, eğlenceye zaman ayırma, diğer çocuklarının aktivitelerine katılmaları için zaman sağlamaktadır. Yapılan çalışmalarda mola hizmeti alan anneler bu hizmetten yarar gördüklerini, özellikle streslerinin azaldığını ve dinlenme imkânı bulduklarını belirtmişlerdir. Bu hizmet annelerin tükenmişliğini azaltmakta ve yenilenme için bir olanak vermektedir. Mola bakımı hizmetini alan ailelerin yaşam kalitelerinde artış olduğu belirlenmiştir. Sağlıklı kardeşlerin anne ile geçirdikleri zaman artmaktadır. Ebeveynler diğer çocukları ile zaman geçirebilmekte, biraz eğlence ve boş zaman aktivitelerine vakit bulabilmektedirler. Mola bakımının ÖSBG olan çocukların aile üzerine olumlu etkilerinin olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, bakım verici, çocuk sağlığı, kardeş, mola bakım, özel bakım ihtiyacı olan çocuklar.

THE EFFECTS OF RESPITE CARE APPLIED TO CHILDREN WITH SPECIAL HEALTH CARE NEEDS ON THE FAMILY

Abstract

Globally, the number of families with children with special health care needs (SHCN) is increasing day by day. Due to economic and psychosocial concerns, children with SHCN have preferred to be raised at home. Home care, on the other hand, places the obligation of adhering to extremely complicated care routines on families and demands parents to increase their ability to manage prescriptions, procedures, care practices, and technology. Providing ongoing and time-consuming complex care for a kid with SHCN can be psychologically and physically draining for the family unit. Parents frequently attempt to achieve a balance between fulfilling the health requirements of their children and satisfying the demands of the family unit. Parents often feel overwhelmed, sleepless, tired, depressed or even hopeless. Respite care is often described as an important resource for caregivers of children and youth with SHCN. Considering the features of respite care as a puzzle, it can be placed as the center puzzle piece, as the family's needs are the most basic. It is important that all of the puzzle pieces of respite care fit the changing family needs. If the items are not suitable for the changing family needs, there will not be an adequate respite for the caregiver and this will result in the inability to benefit from the rest care services. Parents state that taking a break from care is a useful basic support for themselves, their children, and other siblings in the family. This support provides time for the primary caregiver, the parent, to meet their basic needs such as sleep and rest, to shop, to spend time for entertainment, and to participate in other children's activities. In the studies conducted, mothers who received respite care service stated that they benefited from this service, especially that their stress decreased and they had the opportunity to rest. This service reduces mothers' burnout and provides an opportunity for regeneration. It has been determined that the quality of life of the families receiving the break care service has increased. The time that healthy siblings spend with their mother increases. Parents can spend time with their other children and find time for some entertainment and leisure activities. It is seen that the respite care has positive effects on the family of children with SHCN.

Keywords: Family, caregiver, child health, sibling, respite care, children with special health care needs.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-9827-7125

Bağımlı Davranış Gösteren Onkoloji Hastalarında Kanıta Dayalı Hemşirelik Uygulamaları

Sevgi KESKİN(*), Doç. Dr. Birgül ÖZKAN(**)

*Öğrenci, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

**Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi PHAD

*Sorumlu Yazar: Sevgi KESKİN

Özet

Bağımlı davranış gösteren hastalar bir yetişkin için normalden daha fazla şekilde ilgi bekleme davranışı göstermektedir. Bağımsız veya kendine güvenerek çalışamayan bu bireyin çaresizlik ve güçsüzlük duygusu bulunmaktadır. Bu hastalar aktif veya pasif olarak başkalarının kendi ihtiyaçlarını karşılamasını beklemektedir. Onkoloji hastaları hastanelere sık sık, uzun süreli yatmakta ve bu süreçten genellikle ruhsal olarak olumsuz etkilenmektedir. Bu hastalarda güvensizlik, çaresizlik, umutsuzluk, öfke gibi duyguların ortaya çıkmasıyla birlikte hastaların, bağımlı davranışlar gösterdikleri düşünülmektedir. Kanıta dayalı uygulamalar ise hastalara etkili bakım verebilmek için alınan kararlarda güncel literatür taraması ile elde edilen kanıtların, kişisel problem çözme ve karar verme becerisinin yanı sıra hastanın değer ve tercihleriyle bütünleştirilmesidir. Bu uygulama ile hastaya farklı tedavi seçenekleri ile bunların yarar ve riskleri hakkında kanıta dayalı bilgi verilip hastanın uygun bir seçim yapması sağlanabilmektedir. Kanıta dayalı uygulamalarının amacı; bilgi yönetimi, mevcut kaynakları etkili ve verimli kullanma, kaliteli hasta bakımı verme, maliyeti azaltma, hastanede kalış süresini azaltma, hasta ve hemşire memnuniyetini arttırmaktır. Bu araştırma, bağımlı davranış gösteren onkoloji hastalarında, kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarını incelemek amacıyla yapılmış sistematik bir derlemedir. Çalışmada ‘onkoloji, kanser, hemşirelikte kanıt, bağımlı hasta’ anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre Türkiye’de bağımlı davranış gösteren onkoloji hastalarını kapsayan kanıt düzeyi yüksek araştırmaların sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiş olup bu araştırmaların sayılarının artması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Onkoloji, kanser, hemşirelikte kanıt, bağımlı davranış gösteren hasta.

EVIDENCE-BASED NURSING PRACTICES IN ONCOLOGY PATIENTS WITH DEPENDABLE BEHAVIOR

Abstract

Dependent patients show more attention seeking behavior than is normal for an adult. This individual, who cannot work independently or confidently, has a sense of helplessness and powerlessness. These patients actively or passively expect others to meet their needs. Oncology patients are hospitalized frequently and for a long time, and they are often adversely affected by this process. In these patients, it is thought that the patients show dependent behaviors with the emergence of feelings such as insecurity, helplessness, hopelessness and anger. Evidence-based practices, on the other hand, are the integration of the evidence obtained from the current literature review with the patient's values and preferences, as well as personal problem solving and decision-making skills, in the decisions taken to provide effective care to the patients. With this application, the patient can be provided with evidence-based information about different treatment options, their benefits and risks, and the patient can make an appropriate choice. The purpose of evidence-based practices; information management, effective and efficient use of existing resources, providing quality patient care, reducing cost, reducing hospital stay, increasing patient and nurse satisfaction. This research is a systematic review to examine evidence-based nursing practices in oncology patients with dependent behavior. The keywords 'oncology, cancer, evidence in nursing, dependent patient' were used in the study. According to the results of the research, it has been determined that there are limited number of studies with high level of evidence covering oncology patients with addictive behavior in Turkey, and it has been revealed that the number of these studies should be increased.

Keywords: Oncology, cancer, evidence in nursing, patient with dependent behavior.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-6903-4626

Sağlık Hizmetlerinde Kariyer Geliştirmenin Mentorluk Yoluyla Uygulanabilirliği: Ameliyathane Hemşireliği Örneği

Özlem AYTEKİN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Özet

Mentor, belli bir dalda kıdemli olup eğitime; kişisel, profesyonel ve eğitimsel meselelerde yol gösteren kişidir. Mentorluğun hem kuruma hem de çalışanlara birçok faydası bulunmaktadır. Literatürde yapılan araştırmalar mentorluğun kariyer seçimi ve ilerlemesi, kişisel gelişim, iş becerileri geliştirme, sosyalleşme, oryantasyonun kolaylaştırılması, verimlilik ve işe bağlılık gibi faydaları olduğu bildirilmiştir. Diğer yandan, cerrahi alan diğer tıp alanlarından farklıdır. Bu alanda çalışacak sağlık personeli mesleğini icra edebilmek için ders kitaplarında bulabileceğinden çok daha fazla bilgi ve beceriye ihtiyaç duyar. Bu bilgi ve beceri ise ancak mentor-menti ilişkisiyle sağlıklı bir şekilde elde edilebilir. Bu bakımdan cerrahide mentorluk, bilginin jenerasyonlar arası aktarılmasının yegâne yoludur. Cerrah yetiştirilmesinde mentorluğa dair özellikle yabancı kaynaklarda çokça çalışmaya rastlansa da aynı şekilde önemli olmasına rağmen cerrahi hemşirelerin yetiştirilmesi konusunun literatürde yeterince irdelenmediği görülmüştür. Ameliyathane hemşireliği açısından etkili bir mentorluk desteği alan hemşirelerin iş yetkinliklerini, iş becerileri geliştirme kabiliyetlerini, mesleki algılarını ve kariyer hedeflerini gerçekleştirme motivasyonlarının daha iyi olacağı kanaati yaygındır. Çalışmamız bu kapsamda özellikle ameliyathane hemşireliğinde mentorluğun önemini ortaya koymayı, ameliyathane hemşireliğinde etkili mentorluğun öz yeterlilik algısına ve iş becerileri geliştirilmesine katkısını ve buna bağlı olarak da işe bağlılık üzerindeki etkisini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın evrenini Ankara ilinde bulunan tüm hastaneler oluşturmaktadır. Örneklem; mülkiyetine ve grubuna göre her hastane sınıflandırmasını kapsayacak şekilde; Yıldırım Beyazıt Dışkapı Eğitim Araştırma Hastanesi, Ankara Gazi Üniversitesi Hastanesi, Halil Şıvgın Çubuk Devlet Hastanesi, Medicana Ankara Hastanesinden oluşmaktadır. Çalışmada görüşme yapılacak kişileri belirlemek için “amaçsal örneklem yöntemi” kullanılmıştır. Araştırmanın nitel bölümünde veri doygunluğu elde edilene kadar mülakat yapılmaya devam edilmiştir. Araştırmanın nicel bölümünde ise, çalışma kapsamındaki hastanelerin ameliyathanelerinde çalışan tüm hemşirelere ulaşılması hedeflendiğinden, (etkili mentorluk, öz yeterlilik algısı, iş becerileri geliştirme ve işe bağlılık ölçeklerinden oluşan) anketler tüm hemşirelere dağıtılarak, araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen katılımcılar ile çalışma yürütülmüştür. Toplanan veriler SPSS ile analiz edilecektir. Nitel bölümünde yapılan mülakatlara ise içerik analizi yapılacak olup bulgular kongrede paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mentorluk, ameliyathane hemşireliği, iş becerileri geliştirme, öz yeterlilik, işe bağlılık, kariyer geliştirme.

APPLICABILITY OF CAREER DEVELOPMENT IN HEALTHCARE THROUGH MENTORING: THE CASE OF OPERATING ROOM NURSING

Abstract

A mentor is a senior in a particular field who guides the mentee in personal, professional, and educational matters. Mentoring has many benefits for both the organizations and the employees. Studies have reported that mentoring has benefits such as career choice and advancement, personal development, job skills development, socialization, facilitating orientation, productivity, and work commitment. On the other hand, the field of surgery is different from other fields of medicine. Health personnel working in this field need much more knowledge and skills than they can find in textbooks to perform their profession. This knowledge and skills can only be acquired through a healthy mentor-mentee relationship. In this respect, mentoring in surgery is the only way to transfer knowledge between generations. Although there are many studies on mentoring in the training of surgeons, especially in foreign sources, it has been seen that the training of surgical nurses through mentoring has not been adequately examined in the literature (despite its similar significance). It is widely believed that surgical nurses who receive adequate mentoring support in terms of operating room nursing will have better job competencies, the ability to develop job skills, professional self-sufficiency perceptions, and motivation to realize their career goals. In this context, our study aims to reveal the importance of mentoring in operating room nursing, to determine the contribution of effective mentoring to self-efficacy perception and the development of work skills for operating room nursing, and accordingly, its effect on their job engagement. To cover each ownership and classification, Yıldırım Beyazıt Dışkapı Training and Research Hospital, Ankara Gazi University Hospital, Halil Şıvgın Çubuk State Hospital, Medicana Ankara Hospital was selected as the representative samples. In the study, the "purposive sampling method" was deployed to determine the people to be interviewed. Interviews continued until data saturation was achieved in the qualitative part of the study. In the quantitative part of the study, since it was aimed to reach all nurses working in the operating rooms of the hospitals within the scope of the study, questionnaires (consisting of effective mentoring, self-efficacy perception, job skills development, and job engagement scales) were distributed to all nurses and the study was conducted with the participants who wanted to participate in the research voluntarily. The collected data will be analyzed with SPSS. Content analysis will be conducted for the interviews in the qualitative part and the findings will be shared at the congress.

Keywords: Mentoring, operating room nursing, job skills development, self-efficacy, work engagement, career development.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8262-6418

Palyatif Bakımda Hemşirelik Becerileri

Arş. Gör. Dr. Fadime TEKİN¹, Arş. Gör. Dr. Betül ÇAKMAK²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

*Corresponding Author: Arş. Gör. Dr. Fadime TEKİN

Özet

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Palyatif Bakımı ‘Yaşamı tehdit eden hastalıklarla ilgili sorunla karşı karşıya olan hastaların ve ailelerinin fiziksel, psikososyal ve manevi/spiritüel sorunlarının erken tanınması, kusursuz bir şekilde değerlendirilmesi ile yaşam kalitesinin artırılması, ağrı ve diğer sorunların tedavi yoluyla önlenmesi ve hafifletilmesi ile iyileştiren bir yaklaşım’ olarak tanımlamaktadır. Palyatif bakımın en önemli amacı hastanın hayat kalitesini arttırmak, mevcut semptomları kontrol altına almaktır. Palyatif Bakım Servis’lerinde takipli hastalarda sıkça görülen semptomlar ağrı, nefes darlığı, malnütrisyon, ödem, dolaşım bozukluğu, halsizlik, deliryum, anksiyete, oryantasyon bozukluğu, mide-barsak problemleri ve bası yaralarıdır. Hemşireler, hastaların semptomlarının yönetiminde, yaşam sonu bakımdaki uygulama ve yaklaşımların neredeyse tümünde aktif rol alan sağlık profesyonelleridir. Ayrıca hemşirelerin hastaya fiziksel bakım ve emosyonel destek sağlama, semptom yönetimi, hasta ve aile eğitimi ve hastanın içinde bulunduğu ortamın kontrol kaybını azaltma, hasta ve ailesini sağlık bakım hizmetleri ve diğer disiplinlere yönlendirebilme gibi önemli rol ve sorumlulukları bulunmaktadır. Literatürde akut ve yoğun bakım hemşireleri arasında yeterlilik gelişimi ile ilgili dikkatin çoğu yaşamı sürdüren bireylerin bakımına odaklanırken, yaşamı uzatılan ve tedavilere yanıt vermeyen hastaların bakımına daha az ilgi gösterilmiştir. Hemşirelerin palyatif bakım için yeterli bir yetkinliğe sahip olup olmadığı konusunda bir açık olduğu göstermektedir. Eğitim programlarını, profesyonel hemşirelik uygulamalarını ve becerilerini geliştirmek için, hastaların palyatif bakım gereksinimleriyle hemşirelerin inançlarını, algılarını ve deneyimlerini inceleyerek palyatif bakımdaki boşlukların belirlenmesi gerekmektedir. Bu boşlukların giderilmesi için palyatif bakımın (semptom yönetimi, becerilerin geliştirilmesi gibi) hemşirelik eğitim müfredatına, programlarına ve uygulama alanlarına entegre edilmelidir. Ayrıca yeni mezun hemşirelerin ve aktif görevde çalışan hemşirelerin bilgi eksiklikleri belirlenerek palyatif bakım için gerekli yetkinlik ve yeterliliğe sahip hemşirelerin yetiştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Palyatif bakım, hemşirelik, beceri, uygulama.

NURSING SKILLS IN PALLIATIVE CARE

Abstract

World Health Organization (WHO) Palliative Care 'Improving the quality of life by early diagnosis and impeccable assessment of the physical, psychosocial and spiritual/spiritual problems of patients and their families facing the problem of life-threatening diseases, preventing and relieving pain and other problems through treatment. defines it as an 'improving approach'. The most important aim of palliative care is to increase the patient's quality of life and to control existing symptoms. Common symptoms in patients followed up in Palliative Care Services are pain, shortness of breath, malnutrition, edema, circulatory disorder, weakness, delirium, anxiety, disorientation, gastrointestinal problems, and pressure sores. Nurses are health professionals who take an active role in the management of patients' symptoms and in almost all of the practices and approaches in end-of-life care. In addition, nurses have important roles and responsibilities such as providing physical care and emotional support to the patient, symptom management, patient and family education, reducing the loss of control of the patient's environment, and directing the patient and his family to health care services and other disciplines. While most of the attention in the literature regarding competence development among acute and intensive care nurses has focused on the care of life-sustaining individuals, less attention has been paid to the care of patients whose lives are prolonged and do not respond to treatments. It shows that there is a gap about whether nurses have sufficient competence for palliative care. In order to improve education programs, professional nursing practices and skills, it is necessary to identify gaps in palliative care by examining patients' palliative care needs and nurses' beliefs, perceptions and experiences. To fill these gaps, palliative care (such as symptom management, skills development) should be integrated into nursing education curriculum, programs and practice areas. In addition, it is necessary to identify the knowledge deficiencies of newly graduated nurses and nurses working on active duty, and to train nurses with the necessary competence and competence for palliative care.

Keywords: Palliative care, nursing, skill, practice.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-9329-878X

Menekşe Bitkisinin Ekstraktından Siklotidlerin Mikroakışkan Çip Yoluyla Eldesi

Dr. Reza DİDARİAN^{1,2} Dr. Aliakbar EBRAHİMİ² Dr. Öğretim Üyesi Hamed GHORBANPOOR^{3,4} Zahra ZENDEH¹ Dr. Öğretim Üyesi Fatma DOĞAN GÜZEL¹ Doç. Dr. Hüseyin AVCI^{2,4*}

¹ Biyomedikal Mühendisliği Bölümü, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

² Metalürji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.

³ Biyomedikal Mühendisliği Bölümü, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.

⁴ Hücre Tedavi ve Kök Hücre Üretim, Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTEM), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.

* Corresponding author: Hüseyin AVCI

Özet

Siklotidler (CT'ler), farklı bitki gruplarından elde edilen biyoaktif ve siklik bir peptit olarak olağanüstü stabilite, yapısal plastisite ve benzersiz biyokimyasal etkileri örneğin antikanser, antimikrobiyal vb. nedeniyle öne çıkmaktadır. CT'ler, konakçı savunma ajanları olarak doğal işlevleri gibi spesifik özellikleri nedeniyle (örneğin spesifik kanser hedeflerine bağlamak ve inhibe etmek için tasarlamak mümkündür) bilim adamları için çok çekici bir araştırma alanı olmuştur.. Bu özellikler, CT'lerin üretim yöntemlerindeki son gelişmelerle birlikte, onları ilaç geliştirme perspektifinden ilgi çekici bir olasılık haline getirmektedir. Mevcut çalışmada bu amacı gerçekleştirmek doğrultusunda, CT'leri ayırma, saptama ve tedavi edici özelliklerin araştırması için menekşelerdeki siklotidlerin mikroakışkan çiplerle polar ve polar olmayan gruplara ayrılması hedeflenmiştir. Günümüzde bitkilerden CT'lerin elde edilmesi için mevcut teknikler, CT taşıyan bir bitki tanımlanmasından sonra, izolasyon ve karakterizasyon, sırasıyla hidrofobik kromatografi ve kütle spektrometresi teknikleri yapılmaktadır. Bu yöntemlerin tümü pahalı ve zaman alıcıdır. Bu yüzden bu çalışmada bir mikroakışkan çip tasarlanıp, kullanılarak daha hızlı ve düşük maliyetli bir şekilde CT'leri elde etmek ve mümkün olduğu kadar CT'leri birbirinden ayırmak amaçlanmaktadır. Bu çalışmada özellikle doğal olarak yetişen menekşeden ekstraksiyon yöntemleri ile siklotidler içeren ekstrakt elde edilmiştir. Siklotidleri ayırma işlemi için tasarlanan mikroakışkan çipler kullanılmıştır. Polar ve polar olmayan ayırma için 3 kanallı çip dizayn edilmiş, organik bazik ve asidik fazlar kullanarak ayırma işlemi yapılmış ve ayırma işleminin başarısı HPLC yöntemi ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, siklotidlerin organik fazdan diğer fazlara geçişini göstermekte ve siklotidlerin bu yöntem ile ayırma işleminin belirli oranlarda gerçekleştiğini kanıtlamaktadır. Dolayısıyla bu sonuçlar, tasarlanan sistemin siklotidlerin ayrılması için iyi bir uygulanabilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Siklotidler (CT'ler), Ekstrasyon, Mikroakışkan Çip, Polar, Nonpolar, HPLC.

Bu çalışma Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından 119N608 proje numarası ile desteklenmiştir.

**OBTAINING CYCLOTIDES FROM THE EXTRACT OF THE VIOLET PLANT
THROUGH THE MICROFLUIDIC CHIP**

Abstract

-

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-4741-1670

Akılcı Laboratuvar Kullanımı Açısından Hba1c İçin Lipemi Etkileşiminin Değerlendirilmesi

Esra YILDIRIM DEMİRÇİN¹, Sezen TUTAR¹, Sevilay SEZER¹, Filiz AKBIYIK², Gülsen YILMAZ^{1,3}

¹ TC Sağlık Bakanlığı Ankara Şehir Hastanesi Tıbbi Biyokimya Kliniği

²Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Laboratuvarı, Siemens Healthineers, Medikal Direktör,
Ankara

³Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya AD

Özet

Bu çalışma, enzimatik yöntem ile kapiller elektroforez (CE) HbA1c ölçüm sonuçlarını farklı düzeylerde lipemik numunelerde ve varyantların varlığını karşılaştırmayı ve hangi yöntemin bu interferanslardan etkilenmediğini ortaya koymayı ve daha güvenilir sonuçlar üretmeyi amaçlamaktadır. Hastanemiz LIS'i üzerinden yapılan taramada 38'i Hb varyantı olmayan, 10'u Hb varyantı olan 48 kişi seçildi. HbA1c değerleri her numunede dört kez ölçüldü ve ölçümler aşağıdaki şekilde kategorize edildi: İlk ölçümde taban çizgisi önceden belirlenmiş numuneler kullanıldı; ikinci ve üçüncü ölçümlerde sırasıyla 5 g/L ve 20 g/L konsantrasyonlarda Intralipid eklenmiş numuneler kullanıldı. Dördüncü ölçüm, sonradan yıkanmış numuneleri kullanır. Tekrarlanan tüm HbA1c ölçümleri, enzimatik ve CE yöntemleriyle yapılmıştır. CE yöntemi ile başlangıç ölçümü ve tekrarlanan HbA1c ölçümlerine göre anlamlı fark bulunmazken, başlangıç HbA1c ölçümü, 20 g/L trigliserit içeren numuneler ve enzimatik yöntemle yıkama sonrası numuneler arasında anlamlı fark gözlemlendi (p <0,05). Bu çalışma, HbA1c için enzimatik yöntemin yüksek trigliseritlerden kaynaklanan pozitif interferansa duyarlı olduğunu, CE'nin ise dirençli olduğunu ortaya koydu. Verilerimiz, yaklaşık 20 g/L trigliserid serum trigliserit eşliğinin, lipemiye dirençli bir platforma HbA1c veya refleks testi bildirirken bir uyarı notu olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: HbA1c, lipemi, Hb varyantı, enzimatik yöntem, kapiller elektroforez yöntemi, akılcı laboratuvar kullanımı

ASSESSMENT OF LIPEMIA INTERFERENCE FOR HbA1c IN TERMS OF RATIONAL LABORATORY USE

Abstract

This study aims to compare the enzymatic method and capillary electrophoresis (CE) HbA1c measurement results in different levels of lipemic samples and the presence of variants to reveal which method is not affected by these interferences and produces more reliable results. In the screening performed on the LIS of our hospital, 48 individuals were selected, 38 of them without Hb variant and 10 of them with Hb variants. HbA1c values were measured four times in each sample, and the measurements were categorized as follows: The first measurement used baseline-prespiked samples; the second and third measurements used samples that had been spiked with Intralipid at concentrations of 5 g/L and 20 g/L, respectively. The fourth measurement uses samples that have been post-spiked. All repeated HbA1c measurements were done by enzymatic and CE methods. While there was no significant difference compared to the baseline measurement and repeated HbA1c measurements by the CE method, significant differences were observed among the initial HbA1c measurement, the samples containing 20 g/L triglycerides, and the samples after washing by the enzymatic method ($p < 0.05$). This study revealed that the enzymatic method for HbA1c is susceptible to positive interference from elevated triglycerides, while CE is resistant. Our data suggest that a serum triglyceride threshold of approximately 20 g/L triglyceride a cautionary note when reporting HbA1c or reflexive testing to a lipemia-resistant platform

Keywords: HbA1c, lipemia, Hb variant, enzymatic method, capillary electrophoresis method, rational laboratory use

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-7530-4568

Kenevir Bileşenlerinden Kannabigerolun (Cannabigerol) Prostat Kanseri Hücre Hattı Du145 Ve Pc3 Üzerindeki Anti-Kanser Etkisi

Hümevra YILMAZ¹, Doç. Dr. Ender ŞİMŞEK²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kanser Biyolojisi Anabilim Dalı

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Kanser Biyolojisi Anabilim Dalı

*Corresponding Author: Hümevra YILMAZ

Özet

Prostat kanseri, yılda tahmini 1.600.000 vaka ve 366.000 ölümlü dünya çapında erkeklerde görülen en sık deri dışı kanserdir. Son gelişmelere rağmen, metastazik prostat kanserleri için tedavilerin eksikliği ve iyi huylu prostat kanserlerinin tedavisinin zorluğu, prostat kanserinin erkekler için önemli bir tıbbi sorun olmaya devam etmesine neden olmaktadır. Bu nedenle alternatif tedaviler geliştirilmesi önem arz etmektedir. Son yıllarda, kanser tedavisinde doğal bileşenlerin kullanımı öne çıkmaktadır. Bu kapsamda, farklı sektörlerde önem kazanan kenevirin kanser tedavisinde kullanılması için çok sayıda araştırma yapılmaktadır. Kenevir çiçeğinden elde edilen kannabinoidler THC (Tetrahidrokannabinol), CBD(Kannabidiol), ve CBG (Kannabigerol) molekülleri öne çıkmaktadır. THC kanser tedavisinde etkili olmasına rağmen psikoaktif olması yani merkezi beyin fonksiyonlarında değişiklikler oluşturarak bilişsel ve davranışsal değişikliklere sebep olması kullanımını kısıtlamaktadır. Bu doğrultuda CBD ve CBG gibi psikoaktif olmayan moleküllerin kullanımı tercih edilmektedir. CBD ile önemli sayıda çalışma yapılmış olmasına rağmen CBG ile alakalı çalışmalar çok yeni ve az sayıdadır. CBG'nin etkisi meme kanseri, kolon kanseri ve glioblastoma hücre hatlarında araştırılmıştır. Fakat CBG'nin prostat kanseri üzerindeki etkisi ile ilgili literatürde kapsamlı bir çalışma bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, CBG'nin prostat kanser hücre hatları Du145 ve Pc3 üzerindeki anti-kanser etkisi araştırılırken diğer yandan normal prostat hücreleri üzerinde bir etkisi olmadığı normal prostat hücre hattı Pnt1a hücreleri ile kontrol edilecektir. Çalışmada sitoksisite testi, DNA fragmentasyon testi, yara iyileşme testi, migrasyon testi ve immün boyama yapılacaktır. İmmün boyama deneylerinde apoptoz proteinleri olan kaspaz-3, kaspaz-8, kaspaz-9 ve Bax proteinlerinin sentezine bakılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kenevir, Prostat kanseri, Kannabigerol, Proliferasyon, Apoptoz, Metastaz

**ANTI-CANCER EFFECT OF CANNABIGEROL (CANNABIGEROL) FROM
CANNABIS ON PROSTATE CANCER CELL LINE DU145 AND PC3**

Abstract

Prostate cancer is the most common non-cutaneous cancer in worldwide, with an estimated 1,600,000 cases and 366,000 deaths annually. Despite recent advances, the lack of treatments for metastatic prostate cancers and the difficulty of treating benign prostate cancers are causing prostate cancer to remain a major medical problem for men. Therefore, it is important to develop alternative treatments. In recent years, the use of natural components in cancer treatment become more important. In this context, many studies are carried out for use cannabis, which has gained importance in different sectors, in cancer treatment. Cannabinoids obtained from the cannabis flower, THC (Tetrahydrocannabinol), CBD (Cannabidiol), and CBG (Cannabigerol) molecules come to the fore. Although THC is effective in cancer treatment, its psychoactive effect, that is, causing cognitive and behavioral changes by creating changes in central brain functions, limits its use. Accordingly, the use of non-psychoactive molecules such as CBD and CBG is preferred. Although a significant number of studies have been done with CBD, studies on CBG are very recent and few. The effect of CBG has been investigated in breast cancer, colon cancer and glioblastoma cell lines. However, there is no comprehensive study in the literature on the effect of CBG on prostate cancer. Accordingly, while investigating the anti-cancer effect of CBG on prostate cancer cell lines Du145 and Pc3, it will be checked with normal prostate cell line Pnt1a cells that it has no effect on normal prostate cells. In the study, cytotoxicity assay, DNA fragmentation assay, wound healing assay, migration assay and immunostaining will be performed. The synthesis of caspase-3, caspase-8, caspase-9 and Bax proteins, which are apoptosis proteins, will be examined in immunostaining experiments.

Keywords Cannabis, Prostate cancer, Cannabigerol, Proliferation, Apoptosis, Metastasis

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-9946-3755

Cluttering Terapisinde Çok Yönlü Yaklaşım: Olgu Sunumu

Dr. Mümüne Merve PARLAK^{1*}, Aynur ŞENOCAK²

¹Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi,
Ankara/Türkiye

²Psikoyaşam Terapi ve Danışmanlık Merkezi, Denizli/Türkiye

*Sorumlu Yazar: Dr.Dkt.Mümüne Merve PARLAK

Özet

İşitsel farkındalık, arttırılmış duraklama gibi konuşma hızını düzenlemeye yardımcı olan teknikler cluttering terapisinde kullanılan geleneksel bazı yaklaşımlardır. Bu çalışmada; hızlı ve bozuk konuşma ve düşük konuşma anlaşılabilirliği şikâyeti bulunan, aile ve arkadaşlarının yönlendirmesi ile dil ve konuşma terapisine başvuran 24 yaşındaki vakanın, geleneksel cluttering terapisini ile birlikte bilişsel işlevlere yönelik verilen çok yönlü terapi sürecini incelemek amaçlanmaktadır. Hikayesi alınan vakanın yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görevlerde spontane konuşma ve okuma sırasında akıcısızlık durumları değerlendirilmiştir. Oral motor değerlendirmede diadokokinetik hızına bakılmıştır. Öngörücü Hızlı-Bozuk Konuşma Envanteri-R ve Addenbrook III Kognitif Değerlendirme (ACE3) uygulanmıştır. 10 puanlık (0=çok kötü, 10=çok iyi) Görsel Analog Skalası (Visual Analog Scale- VAS) kullanılarak terapi öncesi ve sonrası akıcılık, anlaşılabilirlik ve hız olmak üzere 3 parametreyi puanlaması istenmiştir. Terapide geleneksel cluttering terapi basamakları olan işitsel farkındalık ve konuşma üretiminin düzenlenmesi, prozodi, duraklama ve anlatım becerileri çalışılmıştır. Bunlara ek olarak bilişsel işlevlerden dikkat; genelleme için yürütücü işlev ve bellek çalışmaları yapılmıştır. Vakaya haftada 1 seans olmak üzere toplam 5 seanslık terapi verilmiştir. Terapi sonrası tüm değerlendirmeler tekrar yapılmıştır. Vakanın çoğu sözcük ya da cümleleri tek bir solukta birleştirerek söylemekte olduğu, konuşmalarında çoğu zaman eklemeler yaptığı, ifadelerin sonundaki ses seviyesini düşürme ve yuvarlama eğiliminde olduğu belirlenmiştir. Vaka ACE3'e göre dikkat, bellek ve yürütücü işlevlerde eksik puan almasına rağmen terapi sonrası vakanın toplam ACE3 puanı 100/100 olmuştur. VAS'a göre konuşma akıcılığı 5'ten 10'a, hız 4'ten 9'a, anlaşılabilirlik 4'ten 9'a çıkmıştır. Bu çalışmada cluttering olan bireylerde, geleneksel cluttering terapisine ek olarak bilişsel işlevler üzerinde çalışma ile daha kısa sürede farkındalık, konuşma akıcılığın kazanımı ve kazılan akıcılığın genellemesinin kolaylaştırılmasının sağlanılabileceği görülmüştür. Cluttering olan bireylerde değerlendirmede sadece konuşma akıcısızlığı değil, bilişsel işlevler de değerlendirilebilir ve geliştirilme ihtiyacı olan bilişsel alanlar ile birlikte cluttering terapisini verilebilir. Ancak bu konuda daha fazla kişi ile gerçekleştirilen çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Cluttering, dil ve konuşma, terapi, biliş, çok yönlü

A MULTIFACETED APPROACH IN CLUTTERING THERAPY: A CASE REPORT

Abstract

Techniques that help regulate speech rate, such as auditory awareness and increased pauses, are some of the traditional approaches used in cluttering. The purpose of this study is to look at the multifaceted therapy process for cognitive functions, as well as traditional cluttering therapy, in a 24-year-old patient who was referred to speech and language therapy by family and friends for complaints of rapid and distorted speech and low speech intelligibility. The patient's disfluencies during spontaneous speaking and reading in structured and unstructured tasks were evaluated. Diadokinetic speed was examined in the oral motor assessment. The Predictive Cluttering Inventory-R was applied, and the Addenbrooke III (ACE3) was applied. A ten-point (0 = very poor; 10 = very good) Visual Analog Scale (VAS) was used to rate three parameters: fluency, intelligibility, and speed, before and after therapy. The traditional cluttering therapy steps of auditory awareness and regulation of speech production, prosody and pausing, and expression skills were practiced. In addition to these, attention from cognitive functions; For generalization, executive function and memory studies were carried out. After a total of five sessions of one hour per week, all evaluations were repeated.

Results: It was determined that the case said most of the words or sentences in a single breath, made additions most of the time, and tended to lower and round the volume at the end of the expressions. Although he scored deficient in attention, memory, and executive functions according to ACE3, his total ACE3 score was 100/100 after therapy. According to the VAS, speech fluency increased from 5 to 10, speed increased from 4 to 9, and intelligibility increased from 4 to 9. In this study, it was seen that, in addition to traditional cluttering therapy, working on cognitive functions in addition to traditional cluttering therapy can facilitate awareness, the acquisition of speech fluency, and the generalization of acquired fluency in a shorter time. In the evaluation of individuals with cluttering, not only speech disfluency but also cognitive functions can be evaluated, and cluttering therapy can be given together with the cognitive areas that need improvement. However, there is a need for more studies on this subject.

Keywords: cluttering, speech and language, therapy, cognition, multifaceted

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-6662-1553

Karşılıklı Konuşma Bağlamında Kekeleyen Ve Kekelemeyen Yetişkinlerin Dakika Başına Ürettikleri Sözcük Sayısı: Ön Çalışma

¹Ayşe İlayda MUTLU, ²İlkem KARA

¹Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Öğr. Üyesi Ayşe İlayda MUTLU

Özet

İletişimin etkinliği, tipik olmayan konuşma hızından etkilenebilir. Konuşma hızının yavaşlığı, düşünce alışverişini bozabilir ve dinleyicinin yanıt verme hızını sınırlayabilir. İletişim bozuklukları alanında doğru ölçüm yapmak, terapi planlamak ve terapi sonuçlarını değerlendirmek için konuşma hızlarına ilişkin referans verilere ihtiyaç vardır. Bu çalışma ile konuşma bağlamında akıcı konuşan yetişkinlerin dakika başına ürettikleri ortalama sözcük sayısı ve kekemeliği olan ve olmayan yetişkinlerin dakika başına ürettikleri ortalama sözcük sayıları arasında fark olup olmadığı araştırılmıştır. Bu ön çalışmaya kekeleyen 15 yetişkin (K/E = 8/7; yaş aralığı = 27-43, E = 34,07, SD = 5,19) ve kekelemeyen 15 yetişkin (K/E = 8/7; yaş aralığı = 21-41, M = 28,46, SD = 5,66) katılmıştır. Karşılıklı konuşmadaki konuşma oranları, toplam sözcük sayısının dakika cinsinden toplam konuşma süresine bölünmesiyle dakika başına üretilen sözcük sayısı cinsinden ölçülmüştür. Kekeleyen yetişkinlerin (ort. = 51,07, SS = 12,18, min. = 20, maks. = 69) ve kekelemeyen yetişkinlerin (ort. = 110,63, SS = 9,45, min. = 92,5, maks. = 122) dakika başına ürettikleri sözcük sayıları ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < ,0001$). Bu bulgular iletişim bozukluğu olan yetişkinleri değerlendirmek, yönetmek ve terapilerini yapılandırmak için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Konuşma oranı, dakika başına sözcük, karşılıklı konuşma, kekemelik, yetişkin, iletişim

**THE NUMBER OF WORDS PER MINUTE PRODUCED BY ADULTS WHO
STUTTER AND DO NOT STUTTER IN CONTEXT OF CONVERSATION:
PRELIMINARY STUDY**

Abstract

The efficacy of communication might be affected by inadequate speech rate. A slow speaking rate may impair the exchange of thoughts and limit the listener's response rate. In order to measure accurately, design therapy, and assess therapeutic outcomes in the field of communication disorders, reference data on speech rates are required. This study investigates speech rates in words per minute of adults who do and do not stutter in a conversation context, and whether there was a significant difference between mean speech rates in words per minute of adults who do and do not stutter. Fifteen adults who stutter and 15 (F/M = 8/7; age range = 27–43, $M = 34.07$, $SD = 5.19$) adults who do not stutter (F/M = 8/7; age range = 21–41, $M = 28.46$, $SD = 5.66$) participated in this preliminary study. Speech rates in conversation were measured in words per minute by dividing the total word count by the total speaking time in minutes. There was a significant difference between the mean speech rates of adults who stutter ($M = 51.07$, $SD = 12.18$, min = 20, max = 69) and adults who do not stutter ($M = 110.63$, $SD = 9.45$, min = 92.5, max = 122; $p < .0001$). These findings are important for assessing, managing, and treating adults with communication disorders.

Keywords: Speech rate, words per minute, conversation, stuttering, adults, communication

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-1546-5340

Okullarda Saldırganlığa Nöropsikolojik Bakış

Necibe Damla ÖZDEMİR¹, Ramazan ÖZKUL²

¹Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Malatya, Türkiye,

²Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Malatya, Türkiye

*Corresponding Author: Necibe Damla ÖZDEMİR

Özet

Nöropsikoloji, beynin ve sinir sisteminin diğer kısımlarının bir kişinin bilişini ve davranışlarını nasıl etkilediğiyle ilgilenen bir psikoloji dalıdır. Davranışın ve bilişin beyin işlevinden nasıl etkilendiğini anlamayı amaçlayan ve nörolojik bozukluklar ve bunların davranışsal ve bilişsel etkilerinin tanı ve tedavisi ile ilgilenen hem deneysel hem de klinik bir psikoloji alanıdır. Bu araştırma saldırganlık davranışını; psikolojinin bir alt disiplini olan nöropsikolojik yaklaşım çerçevesinde ele alan, okullarda görev yapan öğretmenlerin de okul yöneticilerinden algıladıkları saldırganlık davranışlarını örneklerle sunan derleme bir çalışmadır. Araştırmanın ilgili örneklerini; eğitim örgütlerinde görev yapan ve yöneticilerinin saldırgan davranışlar sergilediğini algılayan öğretmenlerle yapılmış araştırma örnekleri oluşturmaktadır. Araştırma sonunda eğitim yöneticilerine önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Saldırganlık, okul, öğretmen, eğitim, psikoloji, ruh sağlığı.

ULUSLARARASI
Sağlık Araştırmaları Kongresi
08 - 09 December 2022 08 - 09 Aralık 2022
International
Congress of Health Research

**EXAMINATION OF CYBERBULLYING PREVENTION AND RESPONSE
PROGRAMS**

Abstract

-

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-2910-2110

Siber Zorbalık Önleme ve Müdahale Programlarının İncelenmesi

Dr. Dilek ULUDAŞDEMİR¹, Doç. Dr. Sibel KÜÇÜK¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Corresponding Author: Dr. Dilek ULUDAŞDEMİR

Özet

Siber zorbalık, cep telefonu, tablet, bilgisayar gibi cihazlar aracılığıyla iletişim kurulan kişiye uygulanan kasıtlı, agresif davranışlar olarak bilinmekte, en sık mesajlaşma, sosyal medya hesapları ve çevrimiçi oyun ortamlarında gerçekleşmektedir. Gençlerin dijital iletişime hızlı ayak uydurması dünyada yaygınlığı giderek artan siber zorbalıkla karşılaşma durumlarını da artırmaktadır. Bu derlemenin amacı Dünyada ve Türkiye’de siber zorbalığın önlenmesi ve müdahalesinde geliştirilen programlar hakkında bilgi vermektir. Siber zorbalıkla karşılaşan gençlerde depresyon, sosyal izolasyon, uyku ve yeme problemleri, intihara kalkışma gibi durumlar görülmesi nedeniyle siber zorbalık bir halk sağlığı sorunu olarak ele alınmaktadır. Siber zorbalık sonucunda gelişen bu olumsuz durumlar gençlerin siber zorbalık farkındalıklarının yetersiz olması, karşılaştıklarında nasıl tepki vereceklerini bilememeleri ve dijital teknolojilerin kullanıldığı her yerde ve zamanda karşılaşabilecekleri riskli bir durum olması nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle siber zorbalığın önlenmesi ve müdahalesi ile ilgili dünyada ve Türkiye’de eğitim programları geliştirilmektedir. Siber zorbalığı önleme ve müdahale programlarının siber zorbalık farkındalığı oluşturma, güvenli internet kullanımı, dijital etik, empati, dijital iletişim gibi konuları kapsadığı, büyük çoğunluğunun okul etkinlikleri ile yalnızca gençleri ele aldığı görülmektedir. Gençlerin ebeveynlerinin, öğretmenlerinin ya da çevresindeki yakın arkadaşlarının siber zorbalığı önleme ve müdahale programlarına daha az dahil edildiği ve sağlık profesyonellerinin geliştirdiği programların yeterli nicelikte olmadığı anlaşılmaktadır. Ancak okul dışında gençlerin evinde olduğu zamanlarda da karşılaşılabilen bir durum olan siber zorbalığın önlenmesi ve müdahalesinde gençlerin ve yakın çevrelerinin programlara dahil edilmesi, okul tabanlı müdahaleler yanında toplum tabanlı müdahalelerin de ele alınması gerektiği önerilmektedir. Ayrıca sağlık üzerine olumsuz etkileri olan siber zorbalığın önlenmesi ve müdahalesi amacıyla sağlık profesyonelleri tarafından geliştirilen programlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Genç, siber zorbalık, siber mağduriyet, önleme, müdahale, sağlık profesyonelleri

EXAMINATION OF CYBERBULLYING PREVENTION AND RESPONSE PROGRAMS

Abstract

Cyberbullying is known as the intentional, aggressive behavior applied to the person who communicates through devices such as mobile phones, tablets, computers, and occurs most frequently in messaging, social media accounts and online gaming environments. The rapid adaptation of young people to digital communication also increases the likelihood of encountering cyberbullying, which is increasingly prevalent in the world. The aim of this review is to give information about the programs developed in the prevention and intervention of cyberbullying in the world and in Turkey. Cyberbullying is considered as a public health problem because young people encountering cyberbullying experience situations such as depression, social isolation, sleep and eating problems, and suicide attempts. These negative situations that develop as a result of cyberbullying arise due to the insufficient awareness of young people about cyberbullying, not knowing how to react when they encounter it, and being a risky situation that they can encounter wherever and whenever digital technologies are used. For this reason, training programs are being developed in the world and in Turkey regarding the prevention and intervention of cyberbullying. It is seen that cyberbullying prevention and intervention programs cover issues such as cyberbullying awareness, safe internet use, digital ethics, empathy, digital communication, and most of them only deal with school activities and young people. It is understood that the parents, teachers, close friends of the youth are less involved in cyberbullying prevention and intervention programs, and the programs developed by health professionals are not in sufficient quantity. However, it is suggested that in the prevention and intervention of cyberbullying, which is a situation that can be encountered even when young people are at home outside of school, the inclusion of young people and their close circles in the programs, and community-based interventions should be considered as well as school-based interventions. In addition, there is a need for programs developed by health professionals for the prevention and intervention of cyberbullying, which has negative effects on health.

Keywords: Youth, cyberbullying, cyber victimization, prevention, intervention, health professionals

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-3932-3400

İtfaiyeci Adaylarının Core Kas Dayanıklılığı İle Dinamik Denge Performansları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Seyfullah ÇELİK¹, Doç. Dr. Gamze ERİKOĞLU ÖRER¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

*Sorumlu Yazar: Arş. Gör. Seyfullah ÇELİK

Özet

İtfaiyeciler, genellikle tehlikeli koşullar altında dinamik aktiviteler gerektiren olaylara müdahale etmektedirler. Olaylara müdahale ettikleri esnada denge sorunları sebebiyle düşüp yaralanmaktadırlar. Core kaslarındaki yorgunluğun, dinamik dengenin azalmasına sebep olduğu ve denge kayıpları ile sonuçlandığı yapılan çalışmalarda bildirilmektedir. Bu çalışma, itfaiyeci adaylarının core kas dayanıklılığı ile dinamik denge performansları arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesi amacıyla planlanmıştır. Ortalama yaşları 19,11±1,34 yıl, ortalama boy uzunlukları 176,06±6,56 cm ve ortalama vücut ağırlıkları 69,36±12,25 kg olan, toplam 26 erkek itfaiyeci adayı öğrenci, basit rastgele örnekleme yöntemi ile araştırma için seçilmiş ve araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcılara antropometrik (boy uzunluğu, kol boyu uzunluğu, bacak boyu uzunluğu, vücut ağırlığı, beden kitle indeksi ve vücut yağ yüzdesi) ve performans (core kas dayanıklılığı ve dinamik denge) ölçümleri uygulanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin tespit edilmesi için Pearson Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. İtfaiyeci adaylarında core kas dayanıklılığı ile dinamik denge kompozit skorları arasındaki ilişkiler incelendiğinde, gövde ekstansiyon ile alt ekstremite sağ kompozit ($r=0.558$, $p<0.01$) ve sol kompozit ($r=0.597$, $p<0.01$) skorları arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişkiler; gövde fleksiyon ile alt ekstremite sağ kompozit skoru arasında pozitif yönlü zayıf ilişki ($r=0.419$, $p<0.05$); yan köprü test skorları ile alt ekstremite sağ kompozit ($r=0.492$, $p<0.05$) ve sol kompozit ($r=0.480$, $p<0.05$) skorları arasında pozitif yönlü zayıf ilişkiler; yüzükoyun köprü test skorları ile alt ekstremite sağ kompozit ($r=0.508$, $p<0.01$) ve sol kompozit ($r=0.506$, $p<0.01$) skorları arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişkiler tespit edilmiştir. Ek olarak, core kas dayanıklılığı ile üst ekstremite dinamik denge kompozit skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı olmayan pozitif yönlü ilişkiler tespit edilmiştir ($p>0.05$). Sonuç olarak, core kas dayanıklılığının düşük olması itfaiyeci adayı öğrencilerin dinamik denge yeteneklerini olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle alt ekstremite dinamik denge yeteneği, core kas dayanıklılığından üst ekstremite denge yeteneğine kıyasla istatistiksel olarak daha fazla etkilenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alt ekstremite, core, dinamik denge, itfaiyeci, üst ekstremite, yaralanma.

**EVALUATION OF RELATIONSHIP BETWEEN CORE MUSCLE ENDURANCE
WITH DYNAMIC BALANCE PERFORMANCE OF FIREFIGHTER
CANDIDATES**

Abstract

Firefighters usually interfere to events that require dynamic activities under dangerous conditions. While they are intervening in the events, they fall and get injured due to balance problems. It has been reported in studies that fatigue in the core muscles causes a decrease in dynamic balance and results in balance losses. The aim of this study is to evaluate the relationship between core muscle endurance with dynamic balance performances of firefighter candidates. A total of 26 male firefighter candidates (age: 19.11 ± 1.34 years, height: 176.06 ± 6.56 cm, weight: 69.36 ± 12.25 kg) were participated in the study voluntarily. Participants of the study were sampled through simple random sampling method. Anthropometric (height, arm length, leg length, body weight, body mass index (BMI) and body fat percentage) and performance (core muscle endurance and dynamic balance) parameters were measured from the participants. Pearson Correlation Coefficient was calculated to determine the relationships between the variables. There were a moderate positive correlation between trunk extension with lower extremity right composite ($r=0.558$, $p<0.01$) and left composite scores ($r=0.597$, $p<0.01$), weak positive correlation between trunk flexion with lower extremity right composite ($r=0.419$, $p<0.05$), weak positive correlation between lateral flexion with lower extremity right composite ($r=0.492$, $p<0.05$) and left composite scores ($r=0.480$, $p<0.05$), moderate positive correlation between prone bridge with lower extremity right composite ($r=0.508$, $p<0.01$) and left composite scores ($r=0.506$, $p<0.01$). Additionally, statistically insignificant positive correlations were found between core muscle endurance with upper extremity dynamic balance composite scores ($p>0.05$). In conclusion, low core muscle endurance affects the dynamic balance abilities of firefighter candidates negatively. Especially, lower extremity dynamic balance ability is statistically more affected by core muscle endurance than upper extremity balance ability.

Keywords: Core, dynamic balance, firefighter, injury, lower extremity, upper extremity.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-9038-9432

Toparlanma Stratejisi: Sporcularda Uyku Süresinin Arttırılması
Arş. Gör. Semih KARAMAN¹

¹*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi*

Özet

Sporcuların bir sonraki müsabakaya daha verimli bir şekilde hazırlanabilmeleri için uygulanabilecek birçok etkili toparlanma yöntemi vardır. Bu yöntemlerden biri de kaliteli bir şekilde sürdürülen uyku-uyanıklık döngüsüdür. Bu çalışmada, birçok stratejinin yanı sıra uyku uzatmanın sporcunun bir sonraki antrenmana/müsabakaya kadar toparlanma verimi üzerindeki etkilerinin incelenmesi ve raporlanması amaçlanmıştır. Sorunsuz uyku-uyanıklık döngüsü, sporcunun ihtiyaçlarına göre müsabaka için optimal toparlanmayı etkiler. Uyku bir onarım süreci olduğu için gün içerisinde fiziksel ve fizyolojik stresin neden olduğu tahribatı ortadan kaldırabilir. Uyku hijyenine dikkat edilerek hazırlanmış bir uyku anabolik hormonların salınımını artırarak onarım süreçlerini hızlandırabilir. Bu iyileşme stratejisi uyku ve performans araştırmaları için yeni bir yöntemdir. Yeni bir strateji olarak, gerektiği durumlarda uyku süresinin uzatılması toparlanmayı daha etkili hale getirerek performansı artırabilir. Bu nedenle sporcuların daha fazla uykuya ihtiyacı olup olmadığını anlamak için gerekli değerlendirmeler yapılmalı ve uyku uzmanı/koçu yardımıyla sporculara uygulanmalıdır. Sporcuların normal uyku-uyanıklık döngülerinin raporlarının antrenörün elinde olması, aralıklarla ölçülmesi ve antrenmanlardan sonra sporculara daha fazla uyku için zaman verilmesi etkili bir toparlanma yöntemi olabilir. Uyku konusunda farkındalığı artırmak, gerektiğinde uyku süresini artırmak, sporcularda uyku davranışını değiştirmek ve bireysel veya takımsal performansın artmasını sağlamak için kullanılabilir. Bu konuda bir uyku uzmanından antrenör, sporcu, takım psikologları ve takım yöneticilerinin eğitim ve destek almaları önerilir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Sirkadiyen Ritim, Toparlanma, Uyku, Uyku Kalitesi, Uyku Uzatma

RECOVERY STRATEGY: SLEEP EXTENSION IN ATHLETES

Abstract

There are many effective recovery methods that can be applied so that the athletes can go to the next competition more efficiently. One of these methods is the sleep-wake cycle, which is maintained in a qualified manner. In this study, it was aimed to examine and report the effects of extension sleep time, as well as many strategies, on the recovery time of the athlete until the next training/competition. The sleep-wake cycle without any disruption affects the optimal recovery for the competition, according to the needs of the athlete. In addition, if necessary, extension the sleep period can increase performance by making recovery more effective. Because sleep is a repair process, it can eliminate the destruction caused by physical and physiological stress during the day. A sleep prepared by paying attention to sleep hygiene can accelerate the repair processes by increasing the release of anabolic hormones (eg GH (Growth Hormone)). Since this strategy is a new method for sleep and performance research, it should be done with necessary measurements and expert support. In cases where excessive sleep time is not needed, extension the sleep period may disrupt the physical, mental and physiological balance of the athlete by disrupting the sleep-wake cycle and circadian rhythm. Having the reports of the athletes' normal sleep-wake cycles in the hands of the coach, measuring the intervals and giving the athletes time for more sleep after training loads can be an effective recovery method. It can be used to increase awareness about sleep, to increase sleep time when necessary, to change behavior in athletes and to provide efficient team performance. It is recommended that coaches, athletes, team psychologists and team managers receive training on sleep or get support from a sleep expert.

Keywords: Sport, Circadian Rhythm, Recovery, Sleep Efficiency, Sleep Extension

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-1546-5340

Eğitim Yönetici Davranışlarına Psikosomatik Çerçveden

Bir Bakış

Necibe Damla ÖZDEMİR¹, Ramazan ÖZKUL²

¹Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Malatya, Türkiye,

²Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Malatya, Türkiye

*Corresponding Author: Necibe Damla ÖZDEMİR

Özet

Günümüzde, zihin ve bedenin, birbiriyle etkileşim içindeki işleyişi, kısacası zihin-beden bağlantısı, büyük oranda kabul görmektedir. Somatizasyon, yani duygusal çatışmaların bedene yansıtılarak bedensel belirtiler oluşturulması, ruh sağlığı alanında üzerinde durulan konulardan biridir. Psikosomatik hastalıklar; psikolojik ve bedensel bulguların birbirini tamamlayıp bütünleştikleri, etiolojisinde psikososyal streslerle ruhsal çatışmaların önemli oranda rol oynadığı bazı bedensel hastalıklardır. Bu araştırma; eğitim örgütlerinde öğretmenlerin yönetici davranışları karşısında geliştirdikleri davranışları ve psikosomatik belirtileri tespit etmek ve oluşan psikosomatikler karşısında öğretmenlerin duygu ve düşünceleri ile eğitim yöneticilerinin davranışlarına önerilerde bulunmak amacıyla yapılan nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılı içerisinde Malatya ilinde görev yapan her tür ve kademedeki 10 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış ve öğretmen görüşleri içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonunda eğitim yöneticilerine önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikosomatik, okul, öğretmen, eğitim, psikoloji, ruh sağlığı.

ULUSLARARASI
Sağlık Araştırmaları Kongresi
08 - 09 December 2022 08 - 09 Aralık 2022
International
Congress of Health Research

**A VIEW EDUCATIONAL EXECUTIVE BEHAVIORS FROM THE
PSYCHOSOMATIC FRAMEWORK**

Abstract

-

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7160-7403

Covid-19 Sürecinde Shmyo Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Fiziksel Aktivite, Yeme Alışkanlıkları ve Sağlık Okuryazarlığının Değerlendirilmesi

Öğr.Gör. Mesut ULUDAĞ¹, Dyt. Tuğba ULUDAĞ², Dr. Dyt. Nur Arzu BAYRAKTAR²

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
²Hacettepe Üniversitesi İ.D. Çocuk Hastanesi

*Corresponding Author: Dr.Dyt.Nur Arzu Bayraktar.

Özet

Covid19 salgını insanların yaşam tarzını olumsuz yönde etkilemiştir. Bu çalışma, COVID-19 salgını sırasında sosyal izolasyonun üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite, beslenme alışkanlıkları ve sağlık okur yazarlığı üzerine etkisini saptamak amacıyla yapılmıştır. 133 Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (SHMYO) öğrencisi (20.1 ± 1.45 yaş) gönüllü olmuş ve çevrimiçi anketi doldürmüştür (Erkek: %29.3, Kız: %70.7). Fiziksel aktivite düzeyleri “Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi Kısa Formu” (IPAQ-SF), beslenme alışkanlıkları “Hollanda Yeme Davranışı Anketi” (DEBQ), sağlıkla ilgi bilgi düzeyleri “Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği Kısa Form” ile ölçülmüştür. Öğrencilerin %62’si normal ağırlıkta iken %20’si hafif kilolu ve %14’ü zayıftır (ortalama BKİ 22.57 ± 4.0 kg/m²). Öğrencilerin 5’i çok aktif iken (%3.8), 66’sı (%49.6) minimal aktif, 62’si ise (%46.6) inaktif bulunmuştur. Öğrencilerin Covid-19 sürecinde günde ortalama 7.4 saat oturduğu ve 7.2 saat uyuduğu saptanmıştır. Erkek öğrencilerin aktivite düzeyi ve şiddetli aktivite süresi kız öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (p<0.05). Öğrencilerin DEBQ puanları karşılaştırıldığında kız öğrencilerin dışsal yeme tutumları erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur (p<0.05). Çok zayıf ve morbid obez olan bireylerde kısıtlı yeme davranışı puanları normal BKİ’ye sahip bireylerden daha düşük saptanmıştır (p<0.05). Sağlıkla ilgili bilgi düzeyi puanları annenin eğitim düzeyi arttıkça yükselmektedir (p<0.05). Üniversite öğrencilerinde sağlık bilgi düzeyi arttıkça sigara kullanımını azalmaktadır (p<0.05). Fiziksel aktivite düzeyleri ile sağlıkla ilgili bilgi düzeyi ve beslenme davranış puanları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>0.05). Bu veriler ışığında Covid-19 salgınının yol açtığı sedanter yaşamın önlenmesi, beslenme davranışı tutumlarının olumlu yönde düzeltilmesi ve sağlıkla ilgili doğru bilgiye ulaşımın sağlanması için gerekli stratejiler geliştirilmelidir. Özellikle bu durumun iyileştirilmesi öngörülemez pandemi süreçleri için gerekli ve önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, fiziksel aktivite, IPAQ-SF, DEBQ, beslenme, sağlık okur yazarlığı.

EVALUATION OF PHYSICAL ACTIVITY, EATING HABITS AND HEALTH LITERACY OF HSVS STUDENTS IN THE PROCESS OF DISTANCE EDUCATION IN THE COVID-19 PROCESS

Abstract

-

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-4902-9069

Covid-19 Pandemisinde Çocuk Ve Hemşirelik

Şehrazat DEMİR¹, Dr. Öğr. Üyesi Evrim KIZILER²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik
Anabilim Dalı, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): Şehrazat DEMİR

Özet

Çin’de 2019 yılında ortaya çıkan ve SARS-Cov-2 olarak adlandırılan bir koronavirüs türü hızlı bir şekilde tüm dünyaya yayılmış ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 11 Mart 2020 itibariyle tüm dünyada pandemi olarak ilan edilmiştir. Küresel halk sağlığı sorunu olan Covid-19 pandemisinde pediatri hemşirelerinin bütüncül bakım yaklaşımında rol ve sorumluluklarının önemini vurgulamak amaçlanmıştır. Google Scholar, PubMed veri tabanlarında ‘Covid-19’, ‘çocuk’, ‘koronavirüs’, ‘pandemi’ ve ‘pediatri hemşiresi’ anahtar kelimeleriyle literatür taraması yapılarak elde edilen veriler değerlendirilmiştir. 2020 yılında yapılmış olan bir araştırmanın sonucuna göre Covid-19 vakalarının %1- %5’ini çocuk vakalarının oluşturduğu belirtilirken, 2022 yılında yapılmış olan başka bir çalışmada ise Covid-19 vakalarının yaklaşık %15- %22’sini çocuk vakalarının oluşturduğu belirtilmektedir. Pediatrik olgularda klinik seyir yetişkinlere göre daha az görülmekle beraber epidemiyolojik, klinik tablo ve tedavi yaklaşımları belirsizliğini korumaya devam etmektedir. Ocak 2020 tarihine kadar Çin’deki çocuk Covid-19 vakalarının kaynağının %56 ile aile içi temas olduğu bildirilmiştir. Bu süreçte pediatri hemşireleri Covid-19’un tedavisi ve bakımının yanı sıra danışmanlık rolünü kullanarak ailelerin bilgilendirilmesi enfeksiyonun diğer kişilere olan bulaşını önlemek amacı ile hasta ve hasta yakınlarına kişisel hijyen ve enfeksiyon kontrol kuralları ile ilgili eğitim vermek gibi birçok rol üstlenmiştir. DSÖ tarafından dünyanın sağlığına kavuşmasında kilit sağlık çalışanı olarak gösterilen hemşirelerin, pandemi sırasında nüfusun büyük bir çoğunluğunu oluşturan çocuk ve genç bireylerde koronavirüsün kısa ve uzun süreli etkilerini incelemek, çocuk sağlığını korumak ve geliştirmek, tanı ve tedavi sürecini iyi yönetebilmek açısından bütüncül hemşirelik bakım yaklaşımını sergilemesi oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, çocuk, pandemi, pediatri hemşiresi, koronavirüs

ULUSLARARASI
Sağlık Araştırmaları Kongresi
08 - 09 December 2022 08 - 09 Aralık 2022
International
Congress of Health Research

CHILD AND NURSING IN THE COVID-19 PANDEMIC

Abstract

-

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-2284-8876

Kronik Hastalığı Olan Çocuklarda Ebeveyn Bakım Yükünün Hastalık Yönetimine Etkisi

Hem. Ayşe Gül Akdeniz Köseoğlu¹ Doç.Dr. Tülay Kuzlu Ayyıldız²

¹Zonguldak Atatürk Devlet Hastanesi,

²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Özet

Araştırma, kronik hastalığı olan çocuklarda ebeveyn bakım yükünün hastalık yönetimine etkisi belirlemek amacıyla kesitsel tipte tanımlayıcı ilişki arayıcı olarak yapılmıştır. Araştırma kapsamına Zonguldak il merkezinde bulunan Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Hastanesi ve Zonguldak Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinde yatmakta olan kronik hastalığa sahip çocuğu olan 75 ebeveynle tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Sosyo-Demografik ve Hastalık Özelliklerini saptamaya yönelik Anket formu, Zarit Bakım Verme Yükü Ölçeği ve Çocuk Kronik Hastalık Yönetimi Ölçeği: Aile Formu kullanılmıştır. Veriler ebeveynlerle yüz yüze görüşme ve Google Form aracılığı ile toplanmıştır. Çalışmada elde edilen bulguların değerlendirilmesi için SPSS 16.0 paket programı kullanılmıştır. Çalışmaya katılanların %68'i kadın, %32'si erkek bireylerden oluşmaktadır. Ebeveynlerin Zarit Bakım Verme Yükü Ölçeği puan ortalamalarının $47,97 \pm 15,46$ 50(6-71) olduğu tespit edilmiştir. Çocuk Kronik Hastalık Yönetimi Ölçeği: Aile Formu ölçek alt boyutlarında ise; hastalık yönetimi ve çocuğun günlük yaşamı alt boyutu toplam puanı $65,57 \pm 8,96$ 67(50-89), yaşam zorlukları ve hastalık etkilerinin görülme durumu alt boyutu toplam puanı $52,86 \pm 9,73$ 54(25-76), ebeveynler arası anlaşma alt boyutu toplam puanı $27,760 \pm 4,40$ 29(15-35) olarak tespit edilmiştir. Bakım verme yükü ile hastalık yönetimi ve çocuğun günlük yaşamı alt boyutu arasında anlamlı, orta düzeyde negatif yönlü ($p=0,0001$ $r= -0,55$), yaşam zorlukları ve hastalık etkilerinin görülme alt boyutu ile anlamlı güçlü düzeyde pozitif yönlü ($p=0,0001$ $r=0,805$) bir ilişki saptanırken, ebeveynler arası anlaşma alt boyutu ile aralarında anlamlı ($p=0,588$ $r=-0,64$) ilişki bulunamamıştır. Çocukluk çağı kronik hastalık yönetiminde ebeveynlere büyük sorumluluk düşmektedir. Bu sorumluluk çocuğun yaşına, hastalığına, hastalığın şiddetine göre değişkenlik göstermektedir. Bakım verme yükü ile hastalık yönetimi arasında sıkı bir bağ olduğu unutulmamalıdır. Ailelere bu konuda biyopsikososyal destek sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk hemşireliği, çocukluk çağı kronik hastalık, kronik hastalık yönetimi, bakım yükü

**THE EFFECT OF PARENT CAREGIVER BURDEN ON DISEASE
MANAGEMENT IN CHILDREN WITH CHRONIC DISEASE**

Abstract

The study was conducted as a cross-sectional descriptive relationship searcher to determine the effect of parental care burden on disease management in children with chronic diseases. The research was carried out descriptively with 75 parents who have children with chronic diseases hospitalized in Zonguldak Bülent Ecevit University Hospital and Zonguldak Obstetrics and Pediatrics Hospital located in the city center of Zonguldak. Questionnaire form to determine Socio-Demographic and Disease Characteristics, Zarit Caregiver Burden Scale and Child Chronic Disease Management Scale: Family Form were used in the study. Data were collected through face-to-face interviews with parents and Google Form. SPSS 16.0 package program was used to evaluate the findings obtained in the study. Of the participants, 68% were female and 32% were male. It was determined that the parents' Zarit Caregiver Burden Scale mean score was 47.97 ± 15.46 50(6-71). In the sub-dimensions of the Child Chronic Disease Management Scale: Family Form; disease management and child's daily life sub-dimension total score 65.57 ± 8.96 67(50-89), life difficulties and disease effects sub-dimension total score 52.86 ± 9.73 54(25-76), parents agreement sub-dimension total score was $27,760 \pm 4.40$ 29(15-35). There is a significant, moderate negative direction ($p=0.0001$ $r=-0.55$) between caregiving burden and disease management and the child's daily life sub-dimension, a significant and strong positive direction with the sub-dimension of life difficulties and the incidence of disease effects ($p=0.0001$ $r=-0.55$). While a relationship was found 0.0001 $r=0.805$), no significant ($p=0.588$ $r=-0.64$) relationship was found between the sub-dimension of agreement between parents. Parents have a great responsibility in the management of childhood chronic diseases. This responsibility varies according to the age of the child, the disease and the severity of the disease. It should not be forgotten that there is a close link between the burden of caregiving and disease management. Families should be provided with biopsychosocial support in this regard.

Keywords: Pediatric nursing, childhood chronic disease, chronic disease management, care burden

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-8820-8046

Kronik Böbrek Yetersizliğinde Olgu Sunumu

Öğr. Gör. Şule ÇALIŞIR KUNDAKÇI¹

¹ *Beşkent Üniversitesi, MYO, Anestezi Programı*

Özet

Kronik böbrek yetersizliği, böbrek fonksiyonlarının bozulması ile karakterize olan, tüm organ ve sistemlerin işleyişini etkileyen bir hastalıktır. Dünyada görülme oranı fazladır ve bu oran giderek artış göstermektedir. Artışın nedeni olarak, kontrolsüz diyabet ve hipertansiyon belirtilmektedir. Kronik böbrek yetersizliği tedavisinde, morbidite ve mortalite azaltılması önemlidir. Bu nedenle iyi bir hemşirelik bakımı gereklidir. Kronik böbrek yetersizliği hastalarında hemşirelik bakımının amacı, semptomları azaltmak, yeterli ve dengeli beslenmeyi sağlamak, tedavi etkilerini değerlendirmek, egzersiz toleransını artırmak ve komplikasyonları önlemektir. Ayrıca hasta ve aile eğitimi hemşirelik bakımının önemli bir parçasıdır. Bu olgu sunumunda, acile bulantı-kusma, halsizlik şikayetiyle başvuran 63 yaşındaki kronik böbrek yetersizliği olan kadın hasta ele alındı. Olgu, Gordon'un fonksiyonel sağlık örüntüleri modeline göre hazırlanan tanılama formu kullanılarak değerlendirildi. Gordon'un fonksiyonel sağlık örüntüleri hemşirelik bakım modeli, bireyleri kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. Bu modelde bireylerin gereksinimleri 11 fonksiyonel örüntüde değerlendirilmektedir. Böylelikle, hemşirelerin daha kapsamlı bir değerlendirme yapmasını sağlamaktadır. 20-28 Nisan 2022 tarihlerinde yatışı yapılan hasta düzenli diyaliz tedavisi almaktadır. Kronik böbrek yetersizliği, uyku apnesi ve Parkinson tanıları ile tedavi edilmektedir. Yapılan analizlerdeki kan değeri sonuçları ve genel durum bozukluğu nedeniyle hasta nefroloji servisine yatırıldı. Belirti ve bulgulara yönelik tedaviye başlandı. Hastaya eritrosit süspansiyonu uygulandı. Gordon'un fonksiyonel sağlık örüntüsü modeline göre ayrıntılı olarak öyküsü alınan hastaya "Oral mukoz membranda bozulma, etkisiz bireysel sağlık yönetimi, deri bütünlüğünde bozulma, dengesiz beslenme: gereksinimden az, enfeksiyon riski, yutmada bozulma, sıvı volüm eksikliği riski, aktivite intoleransı, uyku biçiminde bozulma, düşme riski" hemşirelik tanıları konuldu. Bu tanılara yönelik olarak hemşirelik girişimleri yapıldı. Girişimler, beklenen sonuçlara göre değerlendirildi. Bu olgu, kronik böbrek yetersizliği hastalarında kapsamlı bakım vermenin önemine dikkat çekmek amacıyla sunuldu.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik bakımı, kronik böbrek yetersizliği, model, hemşirelik tanısı, fonksiyonel sağlık örüntüleri, olgu.

CASE REPORT IN CHRONIC RENAL FAILURE

Abstract

Chronic kidney failure is a disease that is characterized by deterioration of kidney functions and affects the functioning of all organs and systems. Its incidence is high in the world and this rate is increasing gradually. Uncontrolled diabetes and hypertension are indicated as the cause of the increase. Reducing morbidity and mortality is important in the treatment of chronic renal failure. Therefore, good nursing care is necessary. The aim of nursing care in patients with chronic renal failure is to reduce symptoms, provide adequate and balanced nutrition, evaluate treatment effects, increase exercise tolerance and prevent complications. In addition, patient and family education is an important part of nursing care. In this case report, a 63-year-old female patient with chronic renal failure who applied to the emergency department with complaints of nausea-vomiting and fatigue was discussed. The case was evaluated using the diagnostic form prepared according to Gordon's functional health patterns model. Gordon's functional health patterns nursing care model deals with individuals in a comprehensive way. In this model, the needs of individuals are evaluated in 11 functional patterns. Thus, it enables nurses to make a more comprehensive assessment. The patient, who was hospitalized on 20-28 April 2022, receives regular dialysis treatment. It is treated with chronic kidney failure, sleep apnea and Parkinson's diagnoses. The patient was hospitalized in the nephrology service because of the results of the blood count in the analyzes and the general condition disorder. Treatment for signs and symptoms was initiated. Erythrocyte suspension was applied to the patient. According to Gordon's functional health pattern model, the patient's history was taken: "Oral mucous membrane deterioration, ineffective individual health management, deterioration of skin integrity, unbalanced nutrition: less than necessary, risk of infection, impaired swallowing, risk of fluid volume deficiency, activity intolerance, sleep Deterioration in shape, risk of falling," nursing diagnoses were made. Nursing interventions were made for these diagnoses. Interventions were evaluated according to the expected results. This case was presented to draw attention to the importance of comprehensive care in patients with chronic renal failure.

Keywords: Nursing care, chronic kidney failure, model, nursing diagnosis, functional health patterns, case.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-6780-0414

Aile Gelişim Dönemlerinin Psikiyatri Hemşireliği Açısından Önemi

Uzm. Hem. Şefika YILDIRIM¹, Doç. Dr. Birgül ÖZKAN²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

*Corresponding Author: Uzm. Hem. Şefika YILDIRIM

Özet

Aile, toplumun en küçük temelidir. Aile terimi, en az bir ebeveyn-çocuk ilişkisi içeren bir sosyal grubu temsil etmektedir. Ailenin çocukları eğitmedeki ana rolü, ahlaki eğitim ve dini yaşamın temelidir. Aile, toplumdaki etik normlar hakkında temel bilgilere sahip olmak için çocuğun gelişim döneminde çok önemli bir etkiye sahiptir. Çocukların doğası büyük ölçüde ebeveynlerden ve diğer aile üyelerinden etkilenmektedir. Ailede temel eğitimci olarak anne ve baba birlikte çalışmaktadır. Aile gelişimi teorisinin ilk yıllarında, yaşam döngüsü kavramından bilinçli bir ayrılma olmuştur. Aile gelişiminin, yaşlanma sürecine çok benzeyen bir anlayış olan, değişmeyen, evrensel aşamalar yoluyla ortaya çıktığı ileri sürülmektedir. Yaşam boyu ve aile gelişimi bakış açıları arasındaki en büyük fark, yaşam boyu bakış açısının bireye odaklanması, aile gelişim yaklaşımının ise bir grup olarak aileye odaklanmasıdır. Her iki yaklaşımın da bilimsel bir teori olarak adlandırılmayacağını savunanlar da bulunmaktadır. Aile yapısı, çocuk gelişimi için önemlidir. Ebeveynlikler ve kendilerine sunulan veya onlara yatırılan ekonomik kaynaklar ve bakıcılarıyla ilişkilerinin doğası dahil olmak üzere aile yapısı çocukların bakım ortamlarını etkilemektedir. Sosyoekonomik olarak evli iki biyolojik ebeveynlerden oluşan aileler diğer ailelerden daha avantajlıdır ve bu ailelerdeki ebeveynler çocuklara yatırım yapmak için ayrıca teşviğe ihtiyaç duymamaktadır. Daha kaliteli ve daha tutarlı ilişkiler çocukların gelişimi için en iyi aile yapısıdır. Aile yapıları değiştiğinde, aile kaynakları, ebeveyn yatırımları ve çocukların bakım ortamları da değişmektedir. Aile yapısının çocuğun gelişimini etkilediği birincil mekanizmalar ekonomik kaynaklar, ebeveynin zamanı ve ilgisi ve aile çatışması ve stresidir. Bu çalışma, gelişim dönemlerine göre aile yapısındaki değişim ve deneyimleri incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, ebeveyn, aile yapısı, gelişim dönemleri, ruh sağlığı, hemşirelik.

THE IMPORTANCE OF FAMILY DEVELOPMENT PERIODS IN PSYCHIATRIC NURSING

Abstract

The family is the smallest foundation of society. The term family represents a social group that includes at least one parent-child relationship. The main house of the family in educating their children is the basis of moral education and religious life. The family has a very important hosting feature during the interview development period in order to have basic information about the ethical norms in the society. It is greatly influenced by parents and other family members. Mother and father work together as primary educators in the family. In the early years of family development theory, there was a conscious departure from the concept of the life cycle. It is argued that family development emerges through unchanging, universal stages, an understanding very similar to the aging process. The major difference between the life span and family development perspectives is that the lifetime perspective focuses on the individual, while the family development perspective focuses on the family as a group. There are also those who argue that both approaches cannot be called a scientific theory. Family structure is important for child development. Family structure influences children's care environments, including parenting and the economic resources available to or invested in them, and the nature of their relationships with their caregivers. Families with two socioeconomically married biological parents are more advantageous than other families, and parents in these families don't need additional incentives to invest in children. Better quality and more consistent relationships are the best family structure for children's development. As family structures change, so do family resources, parental investments, and children's care environments. The primary mechanisms by which family structure affects a child's development are economic resources, parental time and attention, and family conflict and stress. This study examines the changes and experiences in the family structure according to the developmental stages.

Keywords: Family, parents, family structure, developmental stages, mental health, nursing.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-3326-776X

Profesyonel Hemşirelik İçin Bilim Felsefesi Birlikteliğine Gereksinim

Arş. Gör. Dr. Tuğba Bilgehan¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Özet

Profesyonel kimliğin gelişimi her meslek için önemli bir adım ve süreçtir. Özellikle uygulama alanı bulunan hemşirelerin profesyonel kimliği, doğrudan profesyonel uygulamalarını etkilemektedir. Bilimin ve felsefenin amacı, insanı ve doğayı anlamaktır. Bilim olgular üzerinden giderek elde ettikleri sonuçları tekrar olguların doğrulanması yolu ile temellendirir. Felsefenin işi ise deney ve gözlem değildir, felsefe sadece mantıksal çözümlenmelerle doğrulamaya çalışır. Hemşirelik; felsefe, kuram, uygulama ve araştırma üzerine kurulu bilimsel bir sağlık disiplini. Hemşirelik süreçlerinin gelişimi bilim felsefesi ışığında günden güne artmakta olduğu bir gerçektir. Hemşirelerin yetkin bir yaşam felsefesi kazanmaları, felsefenin anlamını kavramaları ile mümkündür. Hemşirelikte bilim felsefesini temel alarak hemşirelik uygulamalarını planlamak ve uygulamak profesyonel hemşirelik için önemli bir adımdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, profesyonel, profesyonel hemşirelik, bilim, bilim felsefesi, felsefe.

PHILOSOPHY OF SCIENCE NEEDED FOR PROFESSIONAL NURSING

Abstract

Developing professional identity is an important step and process for every profession. In particular, the professional identity of nurses with practice areas directly affects their professional practices. Science and philosophy aim to understand man and nature. Science bases its results on going through the facts and confirming them again. The work of philosophy is not experimentation and observation; philosophy only tries to verify it with logical analysis. Nursing; is a scientific health discipline based on philosophy, theory, practice and research. It is a fact that the development of nursing processes is increasing day by day in light of the philosophy of science. It is possible for nurses to gain a competent philosophy of life if they understand the meaning of philosophy. Therefore, planning and implementing nursing practices based on the philosophy of science is an important step for professional nursing.

Keywords: Nursing, professional, professional nursing, science, philosophy of science, philosophy.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5139-5327

Hizmetkar Liderlik ve Örgüt Kültürünün Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi

Dr. Öğr. Üyesi Perihan EREN BANA

¹*Istanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu*

Özet

Bu çalışmanın amacı hizmetkar liderliğin ve örgüt kültürünün çalışan bağlılığı üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Araştırma tarama modeli kullanılarak, sağlık alanında çalışan idari çalışanlar ile sağlık mesleği mensuplarının katılımıyla ve anket formu aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Anket formu hem yüz yüze hem de elektronik ortamda hazırlanmış, yüz yüze katılımcıların tamamı İstanbul ilinde yaşamakta olan katılımcılardan alınan toplam 285 yanıt ile oluşturulmuştur. Elektronik anket formu aracılığıyla alınan yanıtlar ise toplam 217 kişidir. Elektronik anket formuna İstanbul dışında Türkiye'nin farklı bölgelerinden ve toplam 27 farklı ilden toplam 97 katılımcıyla çalışma gerçekleştirilmiştir. İki formdan alınan yanıtların toplamı 502 olmuştur. Eksik bırakılan veya hatalı doldurulan toplam 26 anket formu ise araştırma kapsamına alınmamıştır. Toplam 527 katılımcıdan alınan yanıtların 501 kişisiyle araştırma gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar ağırlıklı olarak 26-35 yaş grubunda (%34,3), kadın (65,1), bekar (%54,4), lisans mezunu (%42,8), orta gelir grubunda (%46,5) ve kamu kurumu çalışanıdır (%68,4). Analizler yapılmadan önce ölçeklerde yer alan ters ifadeler dönüştürülmüştür. Ölçekler için ayrı ayrı yapılan faktör analizinde faktör yükleri 0,5'in altında bulunan ifadeler ile kararsız ifadeler (birden fazla faktörün altında 0,1den az farkla yük alan ifadeler) analiz dışında bırakılmıştır. Faktör analizi sonucunda hizmetkar liderlik ölçeği için 4 boyut oluşmuş ve 7 ifade analiz dışında bırakılmıştır. Oluşan boyutların faktörlerin sırasıyla mentorluk (24 madde), güçlendirme (6 madde), özgünlük (4 madde), basiretli olma (4 madde) şeklindedir. Ölçeğin toplam güvenilirlik değeri % 97; varyansı ise %71,1'dir ($KMO= 0,97$; $Kikare= 19722$; $df= 742$; $p<0,001$). Örgüt Kültürü Ölçeği'nin faktör analizi sonucunda iki boyut oluşmuştur. Bu boyutlar; kurum (18 madde) ve çalışan (8 madde) şeklindedir. Analiz sürecinde sadece bir ifade iki boyutta birbirine yakın faktör yüküyle yer aldığı için analize dahil edilmemiştir. Ölçeğin toplam güvenilirlik değeri % 98 olup, varyansı ise %74,7'dir. Ölçek, bu çalışmada faktör analizi sonucunda iki boyuta indirgenmiş; 'kurum' ve 'çalışan' şeklinde adlandırılmıştır ($KMO= 0,98$; $Kikare= 15449$; $df= 325$; $p<0,001$). Örgütsel bağlılık için yapılan faktör analizi sonucunda hiçbir ifade dışarıda kalmamış ve bütün ifadeler tek faktör altında toplanmıştır. Ölçeğin toplam güvenilirlik değeri % 94 , varyansı ise %75,4'tür ($KMO= 0,90$; $Kikare= 3401$; $df= 21$; $p<0,001$). Hizmetkar liderlik ve örgüt kültürünün örgütsel bağlılık üzerindeki etkisinin %57 olduğu araştırma sonucunda elde edilen en önemli bulgu olarak değerlendirilmiştir ($F_{(7,493)}=97,14$, $R^2=0,57$).

Anahtar Kelimeler: Hizmetkar liderlik, örgüt kültürü, örgütsel bağlılık, sağlık çalışanı.

THE EFFECT OF SERVANT LEADERSHIP AND ORGANIZATIONAL CULTURE ON ORGANIZATIONAL COMMITMENT

Abstract

The aim of this study is to reveal the effect of servant leadership and organizational culture on employee engagement. The research was carried out using the survey model, with the participation of administrative staff working in the field of health and health professionals, and through a questionnaire. The questionnaire form was prepared both face-to-face and electronically, with a total of 285 responses received from the participants, all of whom were living in Istanbul. The responses received through the electronic questionnaire form are 217 people in total. The electronic questionnaire form was studied with a total of 97 participants from different regions of Turkey and 27 different cities, apart from Istanbul. The sum of the responses from the two forms was 502. A total of 26 questionnaires that were left incomplete or filled incorrectly were not included in the study. The research was conducted with 501 of the responses received from a total of 527 participants. Participants are predominantly in the 26-35 age group (34.3%), female (65.1%), single (54.4%), undergraduate graduate (42.8%), middle income group (46.5%) and public institution employee (68.4%). Before the analyzes were made, the reverse expressions in the scales were transformed. In the factor analysis performed separately for the scales, expressions with factor loadings below 0.5 and unstable expressions (expressions with a load under more than one factor with less than 0.1 difference) were excluded from the analysis. As a result of the factor analysis, 4 dimensions were formed for the servant leadership scale and 7 expressions were excluded from the analysis. The factors of the dimensions are mentoring (24 items), empowerment (6 items), originality (4 items), prudence (4 items), respectively. The total reliability value of the scale was 97%; its variance is 71.1% ($KMO=0.97$; $Chi-square=19722$; $df=742$; $p<0.001$). As a result of the factor analysis of the Organizational Culture Scale, two dimensions were formed. These dimensions are; institution (18 items) and employee (8 items). In the analysis process, only one expression was not included in the analysis because it took place in two dimensions with a factor load close to each other. The total reliability of the scale is 98% and its variance is 74.7%. The scale was reduced to two dimensions as a result of factor analysis in this study; They were named as 'institution' and 'employee' ($KMO=0.98$; $Chi-square=15449$; $df=325$; $p<0.001$). As a result of the factor analysis for organizational commitment, no statement was left out and all statements were gathered under a single factor. The total reliability of the scale was 94% and the variance was 75.4% ($KMO=0.90$; $Chi-square=3401$; $df=21$; $p<0.001$). The effect of servant leadership and organizational culture on organizational commitment was 57%, which was evaluated as the most important finding obtained as a result of the research ($F_{(7,493)}=97.14$, $R^2=0.57$).

Keywords: Servant leadership, organizational culture, organizational commitment, health worker.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-4212-6643

Diyabet Yönetimi ve Tedavisinde Kullanılan Güncel Uygulamaların Etkililiği

Ayşenur ALTUNSOY¹, Mehmet AYTEMUR¹, Doç. Dr. Bahar İNKAYA²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

*Corresponding Author: Ayşenur ALTUNSOY

Özet

Diyabet, pankreasın yeterli insülin üretmemesi veya üretilen insülin hormonunun vücutta etkin bir kullanımının oluşan hiperglisemi ile karakterize, sürekli tıbbi bakım ihtiyacı olan kompleks ve kronik bir sağlık problemidir. Diyabet, ilaç tedavisi ve kompleks bakım gerektiren bir süreç yönetimini kapsamaktadır. Bu sürecin içerisinde fiziksel egzersiz, diyet, karbonhidrat sayısı, insülin enjeksiyonu, komplikasyonları önleme gibi birçok alt boyut yer almaktadır. Gelişen teknolojiyle beraber diyabetli bireylerin özyönetim ve öz bakım davranışlarını geliştirmek için birçok tedavi, uygulama ve eğitim programı mobil veya online olarak sunulmaktadır. Bu doğrultuda teknolojik alanda meydana gelen gelişmeler sağlık bakım uygulamalarını etkilemektedir. Diyabetli birey eğitimlerinde teknolojik gelişmelerin kullanılması diyabetli bireyler ve sağlık profesyonelleri tarafından pratik ve konforlu olması sebebiyle tercih edilmeye başlanmıştır. Sağlık bakım uygulamalarının kullanımını kolaylaştırmak ve etkinliğini artırmak için mobil ve kablosuz teknolojilerin ve giyilebilir cihazların kullanımı diyabet tedavi ve yönetimi alanında giderek artmaktadır ayrıca günümüzde insanların günün büyük bölümünü geçirdiği akıllı telefonlar artık sağlık bakım hizmetlerinin bir parçası olmuş durumdadır. Akıllı telefonların ve internetin kullanımı sayesinde diyabetli bireylerin anlık metabolik değerlerinin takip ve yönetimi daha kolay hale gelmiştir. Bu cihazların kullanımı sağlık bakım hizmetlerine ulaşımında engel teşkil eden ekonomik ve coğrafik faktörleri de ortadan kaldırmış durumdadır. Bu gelişmeler sayesinde diyabet tedavisi ve yönetiminin önündeki engeller aşılarak diyabetli bireylerin eğitim ve metabolik takibi kolay ve etkin bir şekilde yapılabilir hale gelmiştir. Literatürde diyabet tedavisi ve yönetiminde teknoloji kullanımının etkilerini araştıran çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmada, son zamanlarda; diyabet yönetimi ve tedavisinde sıklıkla kullanılan güncel teknolojiler, kullanım alanları ve şekilleri ayrıca diyabetli bireylerin diyabet tedavisi ve yönetimi üzerindeki etkililiği incelenmiş ve diyabet tedavisi ve yönetiminde kullanılan güncel teknolojilerin diyabetli bireylerin günlük yaşamlarını olumlu bir şekilde etkilediği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Diyabet tedavisi, Diyabet yönetimi, Diyabet teknolojisi, Diyabet eğitimi, Hemşirelik, Sağlık bakımı.

**EFFECTIVENESS OF CURRENT PRACTICES USED IN DIABETES
MANAGEMENT AND TREATMENT**

Abstract

Diabetes is a complex and chronic health problem that is characterized by hyperglycemia caused by the pancreas not producing enough insulin or the effective use of the produced insulin hormone in the body and requiring continuous medical care. Diabetes includes drug therapy and a process management that requires complex care. This process includes many sub-dimensions such as physical exercise, diet, carbohydrate counting, insulin injection, and prevention of complications. With the developing technology, many treatment, application and training programs are offered mobile or online to improve the self-management and self-care behaviors of individuals with diabetes. In this direction, developments in the technological field affect health care practices. The use of technological developments in the education of individuals with diabetes has started to be preferred by individuals with diabetes and health professionals because it is practical and comfortable. The use of mobile and wireless technologies and wearable devices to facilitate the use of health care applications and increase their effectiveness is increasing in the field of diabetes treatment and management. Thanks to the use of smart phones and the internet, it has become easier to monitor and manage the instantaneous metabolic values of individuals with diabetes. The use of these devices has also eliminated the economic and geographical factors that hinder access to health care services. Thanks to these developments, the obstacles in front of diabetes treatment and management have been overcome and the education and metabolic follow-up of individuals with diabetes has become easy and effective. In the literature, there are studies investigating the effects of technology use in the treatment and management of diabetes. In this study, recently; Current technologies frequently used in diabetes management and treatment, their areas of use and forms, as well as the effectiveness of diabetic individuals on diabetes treatment and management, were examined and it was found that current technologies used in diabetes treatment and management positively affect the daily lives of individuals with diabetes.

Keywords: Diabetes treatment, diabetes management, diabetes technology, diabetes education, nursing, health care.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-8381-5023

Hemşirelik Eğitiminde Simülasyon Kullanımının Uygulama Becerisi Gelişimindeki Etkinliği

Mehmet AYTEMUR¹, Doç. Dr. Bahar VARDAR İNKAYA²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): Mehmet AYTEMUR

Özet

Hemşirelik eğitimi, bilişsel, psikomotor ve duyuşsal öğrenme alanlarını içerisinde barındıran, dikkatli gözlem ve analiz becerisine gereksinim duyan kapsamlı bir eğitim sürecidir. Bu eğitim sürecinin temel amacı teorik eğitim bilgisi ile klinik uygulama bilgisini birleştirmek ve öğrencilere eleştirel düşünme, kriz çözme becerisi kazandırmaktır. Uygulamalı bilimlerde teorik bilginin bilinmesinin yanında zihinsel ve fiziksel kaynakları kullanarak bilginin uygulamaya dönüştürülebilmesi önem taşımaktadır. Bu sebeple hemşirelik eğitim içeriklerinin 2/3 oranında uygulamalı eğitimlerden oluşturulması önerilmektedir. Ancak günümüzde uygulama eğitimlerinde klinik uygulama alanlarının yetersizliği ve hasta güvenliği riski gibi durumlar yaşanmaktadır. Yaşanan bu durumlar göz önünde bulundurulduğunda hemşirelik eğitimlerinde güncel eğitim uygulamalarının kullanılması önem arz etmektedir. DSÖ hemşirelik eğitiminde simülasyon yöntemlerinin kullanılmasını önermektedir. Simülasyon; gerçekte olması muhtemel veya var olan durumların gerçekliğe uygun olarak kurgulanması ve canlandırılmasıdır. Hemşirelik eğitimlerinde verilen simülasyon eğitimi, klinik uygulama ve analitik düşünme becerisini geliştirmesi ayrıca yapılan uygulamalarda hastaya zarar verme ihtimalinin olmamasıyla sınırsız uygulama imkânı sağlayan ve hatalı uygulama olanağını en aza indiren bir eğitim tekniği olması sebebiyle hemşirelik eğitimlerinde önemli bir yer kaplamaktadır. Simülasyon eğitimi hemşirelik öğrencilerinin hasta bakımı, girişimsel uygulamalar, hasta iletişimi ve kritik karar verme gibi birçok alanda deneyim kazanmasını sağlar. Bu çalışmada; yurtdışı ve Türkiye’de hemşirelik öğrencilerine verilen simülasyon eğitiminin öğrencilerin uygulama becerisi gelişimindeki etkisi incelenmiştir. İncelenen çalışmaların büyük bölümünde simülasyon eğitiminin hemşirelik uygulama becerilerinin gelişiminde ve kalıcılığında etkili olduğu görülmüştür. Hemşirelik öğrencilerinin klinik ortama bağımlı kalmadan ve hasta güvenliğini riske atmadan uygulama becerilerini geliştirmesi için hemşirelik eğitimi verilen kurumlarda simülasyon eğitim laboratuvarlarının sayısının artırılması ve hemşirelik eğitiminde görev alan akademisyenler tarafından etkin bir şekilde kullanılması ayrıca lisans, yüksek lisans ve doktora eğitim süreçleri içerisinde ders içeriği olarak simülasyon eğitimi konusunda düzenleme yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, simülasyon, uygulama becerisi, öğrenci, sağlık bilimleri, klinik eğitim.

EFFECTIVENESS OF THE USE OF SIMULATION IN NURSING EDUCATION ON PRACTICE SKILLS DEVELOPMENT

Abstract

Nursing education is a comprehensive education process that includes cognitive, psychomotor and affective learning areas and requires careful observation and analysis skills. The main purpose of this educational process is to combine theoretical education knowledge with clinical practice knowledge and to provide students with critical thinking and crisis solving skills. In applied sciences, besides knowing theoretical knowledge, it is important to transform knowledge into practice by using mental and physical resources. In applied sciences, besides knowing theoretical knowledge, it is important to transform knowledge into practice by using mental and physical resources. For this reason, it is recommended that the nursing education contents be formed from applied trainings at a rate of 2/3. However, nowadays, there are situations such as inadequacy of clinical application areas and risk of patient safety in practice training. Considering these situations, it is important to use current educational practices in nursing education. WHO recommends the use of simulation methods in nursing education. Simulation is the fictionalization and animation of possible or existing situations in accordance with reality. Simulation training given in nursing education occupies an important place in nursing education as it improves clinical practice and analytical thinking skills, as well as being an education technique that provides unlimited practice opportunities and minimizes the possibility of erroneous practice with the absence of the possibility of harming the patient in the practices. Simulation education enables nursing students to gain experience in many areas such as patient care, interventional practices, patient communication, and critical decision making. In this study, the effect of simulation training given to nursing students abroad and in Turkey on the development of students' practice skills was examined. In most of the studies examined, simulation training was found to be effective in the development and permanence of nursing practice skills.

Keywords: Nursing education, Simulation, Application skill, Student, Health sciences, Clinical education.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-2328-5726

Enüreziste Yönetim

Mehmet Can Sezişli¹, Dr. Öğr. Üyesi Evrim Kızıler²

¹ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

² Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): Mehmet Can SEZİŞLİ

Özet

Enürezis, genellikle ebeveynler tarafından önemsenmeyen ancak tedavi edilmediği takdirde uzun vadede çocuk ve ailesi için sosyal, duygusal, psikolojik riskler oluşturan yaygın bir çocukluk çağı hastalığıdır. Günümüzde hala bu hastalığın yönetilmesi ile ilgili birçok yanlış anlamalar mevcuttur. PubMed, Google Scholar, Scopus veri tabanlarından ilgili anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan literatür taraması sonucunda erişilen makalelerin derlendiği bu çalışmanın amacı enürezisin etiyolojisi, prevalansı, tanı ve tedavisi hakkında bilgi vermek, aile-çocuk üzerine etkisini incelemek, hastalığın yönetimi ve hemşirelik bakımı ile ilgili kapsamlı bir genel bakış sağlamaktır. Her yaş grubunda görülebilen enürezisin genel prevalansı %2,3 ile %25 arasında değişmekle beraber yapılan çalışmalarda enürezisli çocukların yaşam kalitesinde, benlik saygısında düşüşler olduğu; sosyal yaşamlarının kısıtlandığı ve ruh sağlığı sorunlarının diğer çocuklara oranla 2-6 kat daha sık görüldüğü bildirilmektedir. Ayrıca ebeveynlerde ciddi strese sebep olduğu, genellikle endişeli ve kızgın hissettikleri, çocuklarını suçlayabildikleri, cezalandırabildikleri ve dolayısıyla çocuklarda ruhsal travmalara sebep oldukları vurgulanmıştır. Ayrıca yapılan diğer çalışmalar, hemşireler ve diğer sağlık personelleri ile birlik içerisinde uygulanacak başarılı tedavi yöntemlerinin bu olumsuzlukları giderilebileceğini göstermektedir. Özellikle okul çağı çocuğu olan ailelerin hemşireler ve diğer sağlık personelleri aracılığıyla bilgi eksiklikleri giderilmeli ve farkındalıkları artırılmalı, onlara enürezisin tedavi edilebilir olduğu ve bu durumun çocuğun özsaygısını zedeleyebileceği anlatılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Enürezis, enüreziste yönetim, hemşirelik, çocuk, ergen, yatak ıslatma.

MANAGEMENT OF ENURESIS

Abstract

Enuresis is a common childhood disease that is often ignored by parents, but poses social, emotional and psychological risks to the child and family in the long term if left untreated. There are still many misconceptions about the management of this disease today. The aim of this study, in which the articles accessed as a result of the literature review using the relevant keywords from PubMed, Google Scholar, and Scopus databases, were compiled, to provide information about the etiology, prevalence, diagnosis and treatment of enuresis, to examine the effect on the family-child, to provide a comprehensive study of the management of the disease and nursing care. to provide an overview. Although the general prevalence of enuresis, which can be seen in all age groups, varies between %2.3 and %25, studies have shown that there is a decrease in the quality of life and self-esteem of children with enuresis; It is reported that their social life is restricted and mental health problems are seen 2-6 times more frequently than other children. In addition, it was emphasized that it causes serious stress in parents, they often feel anxious and angry, they can blame and punish their children, and thus cause mental traumas in children. In addition, other studies show that successful treatment methods to be applied in cooperation with nurses and other health personnel can eliminate these negativities. In particular, families with school-age children should be provided with information through nurses and other health personnel, and their awareness should be increased, and they should be told that enuresis is treatable and that this situation can harm the child's self-esteem.

Keywords: Enuresis, management of enuresis, nursing, child, adolescent, bedwetting.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5412-0708

Kronik Hastalığı Olan Çocukların Sağlığını Geliştirmede Okul Hemşireliği Uygulamaları

Dr. Öğr. Üyesi Songül ÇAĞLAR

¹ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Özet

Giriş: Okullarda sağlık ihtiyacı olan çocuk sayısı giderek artmaktadır. Okul hemşireleri, mümkün olan en iyi sağlık sonuçlarını sağlamak için kronik hastalık yönetimi faaliyetlerinde bulunur ve çocukların kendi kendilerine hastalık yönetimini sağlamak için gerekli bakım ve sağlık eğitimi üzerinde yoğunlaşırlar. Bu çalışmanın amacı okul hemşirelerinin kronik hastalığı olan çocukların sağlığını geliştirmek için yapabilecekleri uygulamaları sunmaktır. **Gereç-Yöntem:** Bu çalışma bir literatür taramasıdır. Pubmed, Scince Direct, Google Akademik veri tabanlarından “okul hemşiresi ve kronik hastalık”, “okul hemşireliği ve kronik hastalıklı çocuklar” anahtar kelimeler ile Türkçe ve İngilizce olarak tarama yapıldı. 2012-2022 yılları arasında yayınlanmış araştırma makaleleri ve sistematik derlemeler incelemeye alındı. **Bulgular:** Okul çağı çocuklarının sağlığını geliştirmek isteyen okul hemşireleri öncelikle sağlık ve epidemiyolojik bilgiyi kullanabilmelidir. Bunun için yapılması gereken ilk girişim, okul hemşirelerinin "kim" bir hastalık veya durumdan etkilenmesi daha olasıdır; bir hastalık veya durumun “neden” ortaya çıkma olasılığı daha yüksektir; durumu hafifletmek veya önlemek için “hangi” adımlar gereklidir ve bu durumdaki çocuğa en iyi şekilde "nasıl" bakılacağı sorularının cevaplarını bulmalarıdır. Bu cevaplar hemşireleri hastalığın veya durumun doğal seyri ve o hastalığa ilişkin risk faktörleri; hastalıkları önlemek için en iyi strateji, en iyi tedavi ve yönetimi belirlemede fayda sağlar. Okul hemşireleri kronik hastalığa sahip öğrencilerin sağlığını geliştirmek için girişim planlayacaklarında kanıt düzeyi yüksek araştırma sonucu ve rehberlerden yararlanmalıdır. Ayrıca çocukların bakımını planlanmada motivasyonel görüşmeden yararlanmalı, sağlık bakımına ulaşmaları için sağlık eğitimleri ile gerekli ve etkili danışmanlık yapmalıdır. Okul hemşiresinin öğrenciler için bakım koordinasyonunu başarılı bir şekilde sağlaması için iletişim becerileri de önemlidir. Bu sebeple okul hemşireleri, bakımı koordine etmek için etkili bir şekilde iletişim kurmalıdır. **Sonuç:** Okul hemşireleri kronik hastalığı olan çocukların sağlığını geliştirmek için aile, okul idaresi ve çocuğun sağlık hizmeti aldığı hekim/hemşire ile iletişim halinde olmalıdır. Çocukların sağlık bakımını sunmada kanıta dayalı uygulamalardan yararlanmalıdırlar.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, okul hemşiresi, kronik hastalık, okul, çocuk, çocuk sağlığı.

SCHOOL NURSING PRACTICES TO IMPROVE THE HEALTH OF CHILDREN WITH CHRONIC DISEASE

Abstract

Introduction: The number of children in need of health in schools is gradually increasing. School nurses engage in chronic disease management activities to ensure the best possible health outcomes and focus on the care and health education necessary to enable children to self-manage their disease. The aim of this study is to present the practices that school nurses can do to improve the health of children with chronic diseases. **Materials-Methods:** This study is a literature review. The keywords "school nurse and chronic disease", "school nursing and children with chronic disease" were searched in Turkish and English from Pubmed, Science Direct, and Google Scholar databases. Research articles and systematic reviews published between 2012-2022 were included in the review. **Results:** School nurses who want to improve the health of school-age children should primarily be able to use health and epidemiological information. The first attempt at this is school nurses "who" are more likely to be affected by a disease or condition; a disease or condition is more likely to "cause" it; "What" steps are needed to alleviate or prevent the condition, and "how" to best care for the child with this condition. These answers help nurses to determine the natural history of the disease or condition and the risk factors associated with that disease, the best strategy to prevent diseases, the best treatment and management. School nurses should benefit from high level of evidence research results and guidelines when planning interventions to improve the health of students with chronic diseases. In addition, they should benefit from motivational interviewing in planning the care of children, and provide necessary and effective counseling with health education in order to reach health care. Communication skills are also important for the school nurse to successfully coordinate care for students. For this reason, school nurses must communicate effectively to coordinate care. **Conclusion:** In order to improve the health of children with chronic diseases, school nurses should be in contact with the family, school administration and the doctor/nurse from whom the child receives health care. They should benefit from evidence-based practices in providing health care for children.

Keywords: Nurse, school nurse, chronic disease, school, child, child health.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-3425-1129

Spiritual Sıkıntısı Olan Bireylerin Manevi İhtiyaçlarının Doyurulması

Öğr. Gör. Esra KARABULUT¹, Doç. Dr. Birgül ÖZKAN²

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Esra KARABULUT

Özet

Manevi sıkıntı (spiritual sıkıntı), etrafındaki inançların veya değerlerin ortaya çıktığı varoluşsal bir krizdir. Kişinin hayatında planladığı ve düzenlediği şeyler tehdit altındadır. İnanç sistemi aslında bireye güven hissi verirken, bir anda karşılaşılan zorluklar ya da travmalar içsel dengeyi bozarak, inanç kavramının sorgulanmasına yol açar. Sonuç olarak kişi kendini bir manevi sıkıntının içinde bulabilmektedir. Savaşlar, terör saldırıları gibi olaylardan sonra yaşanan kayıplar, kişilerde manevi sıkıntıya neden olmaktadır. Bu araştırma, spiritual sıkıntı yaşayan hastalarda, dini ve manevi ihtiyaçlarının giderilmesinin hastalık sürecine yansımalarını incelemek amacıyla yapılmış bir sistematik derlemedir. “Google Scholar, Ulakbim Tıp Veri Tabanı, PubMed, Wiley Online Library, Cochrane Library ve Science Direct” veri tabanlarında üzerinde “spiritual (spirituel /manevi), distress (sıkıntı), approach (yaklaşım) ve illness (hastalık)” anahtar kelimelerinin (Türkçe ve İngilizce olarak) kombinasyonlar yapılarak taramalar yürütülmüştür. Değerlendirme ölçütlerini karşılayan toplam yedi makale incelemeye alınmıştır. Değerlendirmeye alınan çalışmalarda spiritual sıkıntı yaşayan hastaların manevi yönden desteklenmesinin, tedavi sürecine olumlu yönde yansıdığı, hastaların hastalık sürecindeki başa çıkma davranışlarını desteklediği görülmüştür. Bu sistematik derlemede, hastaların manevi yönden destek aldıklarında yaşadıkları zorlu süreçlere karşı baş etme stratejilerini aktif kullanabildikleri görülmüştür. Spiritual sıkıntıya karşı dini inancın ve inanma kavramının, tedavi sürecinden ayrı düşünülmemesi, hastaların manevi yönlerin desteklenmesi için multidisipliner bir yaklaşım sağlanmasının önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spiritüel, manevi, sıkıntı, hemşirelik, yaklaşım, hastalık.

SUPPORTING THE SPIRITUAL NEEDS OF INDIVIDUALS WITH SPIRITUAL DISTRESS

Abstract

Spiritual distress is an existential crisis around which beliefs or values emerge. The things one plans and organizes in one's life are under threat. While the belief system actually gives the individual a sense of security, sudden difficulties or traumas disrupt the internal balance and lead to the questioning of the concept of belief. As a result, the person may find himself in a spiritual distress. Losses experienced after events such as wars and terrorist attacks cause spiritual distress in people. This research is a systematic review made to examine the reflections of the fulfillment of their religious and spiritual needs on the disease process in patients with spiritual distress. In the databases of "Google Scholar, Ulakbim Medical Database, PubMed, Wiley Online Library, Cochrane Library and Science Direct", the keywords of "spiritual, distress, approach and illness" Scans were carried out by making combinations (in Turkish and English). A total of seven articles meeting the evaluation criteria were included in the review. In the studies evaluated, it was seen that the spiritual support of the patients with spiritual distress reflected positively on the treatment process and supported the coping behaviors of the patients during the disease process. In this systematic review, it has been seen that patients can actively use coping strategies against the difficult processes they experience when they receive moral support. It was emphasized that religious belief and belief concept against spiritual distress should not be considered separately from the treatment process, and the importance of providing a multidisciplinary approach to support the spiritual aspects of the patients.

Keywords: Spiritual, spiritual, distress, nursing, approach, illness.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-6618-4151

Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemlerine Bir Bakış: Sistematik Derleme

Uzman Hemşire Hacer DELİBAŞ¹, Dr. Öğr. Üyesi Evrim KIZILER²

¹*Söğütüevler Aile Sağlığı Merkezi, Çorum*

²*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi*

*Corresponding Author: Dr. Öğr. Üyesi Evrim KIZILER

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Hacer DELİBAŞ

Özet

Korunmaya muhtaç çocukların bakım hizmetlerinin sağlanması en önemli sosyal politika problemlerinden biri olup, bu niteliğini hala sürdürmektedir. Korunmaya muhtaç duruma gelmiş çocuğun ailesi tarafından bakım ve korunmasını sağlayıcı hizmetlere öncelik sağlanmalıdır. Bu sistematik derlemenin amacı; Türkiye’de korunmaya muhtaç çocuklara sağlanan bakım yöntemlerine bağlı yapılan araştırmaların sistematik olarak incelenmesidir. Tanımlayıcı olarak planlanan bu araştırmada; PubMed veri tabanında “Care method, nursing, child in need of protection, Turkey” anahtar kelimeleri ile Türk Medline, Ulakbim ve Ulusal Tez Tarama veri tabanları ve ülkemizde düzenli olarak yayınlanan, editörlü ve online olarak ulaşılabilen “hemşirelik, korunmaya muhtaç çocuk, bakım yöntemi” anahtar kelimeleriyle tarama yapılarak 2002-2022 yılları arasında yayınlanmış hemşirelik araştırmaları incelenmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda Türkiye’de 2002 ve 2022 yılları arasında korunmaya muhtaç çocukların bakım yöntemlerini belirlemeye yönelik yapılmış 6’sı doktora tezi, 23’ü yüksek lisans tez çalışması, 8’i olgu sunumu ve 20’si araştırma makale çalışması olmak üzere toplam 57 çalışma olduğu saptanmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda yüksek lisans düzeyinde yapılan çalışmaların doktora çalışmalarına göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Korunmaya muhtaç olan çocuklara yönelik olarak kurum ve koruyucu aile bakım yöntemleri söz konusudur. Bu iki yöntemden en uygun olanının, koruyucu aile bakımı yöntemi olduğu kabul gören bir görüştür. Yapılmış olan çalışmalar incelendiğinde korunmaya muhtaç çocuklara sunulan bakım hizmetlerinden biri olan koruyucu aile uygulaması, son dönemlerde giderek yaygınlaşan bir hizmet olarak karşımıza çıkmaktadır. Kurum bakımı ile karşılaştırıldığında çocuk refahı açısından çok daha iyi sonuçlar veren bu hizmetin gelecek dönemlerde de ulusal ve uluslararası alanlarda daha fazla tercih edileceği tahmin edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım, çocuk, hemşirelik, korunma, muhtaç, yöntem.

A OVERVIEW OF CARE METHODS PROVIDED TO PROTECTED CHILDREN: A SYSTEMATIC REVIEW

Abstract

Providing care services for children in need of protection is one of the most important social policy problems and it still maintains this quality. Priority should be given to services that provide care and protection by the family of the child in need of protection. The purpose of this systematic review; It is a systematic review of researches related to the care methods provided to children in need of protection in Turkey.

In this descriptive study; "Care method, nursing, child in need of protection, Turkey" keywords in PubMed database and Turkish Medline, Ulakbim and National Thesis Search databases and "nursing, child in need of protection, care method" published regularly in our country, edited and accessible online Nursing studies published between 2002-2022 were searched with the keywords ".

As a result of the examination, a total of 6 doctoral dissertations, 23 master thesis studies, 8 case reports and 20 research article studies were conducted to determine the care methods of children in need of protection between 2002 and 2022 in Turkey. It was determined that there were 57 studies. As a result of the examinations, it was determined that the studies conducted at the master's level were more than the doctoral studies. Institutional and foster family care methods are available for children in need of protection. It is an accepted view that the most appropriate of these two methods is the foster family care method. When the studies are examined, the foster family practice, which is one of the care services offered to children in need of protection, emerges as a service that has become increasingly widespread in recent years. It is estimated that this service, which gives much better results in terms of child welfare when compared to institutional care, will be preferred more in national and international areas in the future.

Keywords: Care, child, needy, nursing, method, protection.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-9183-219X

Sağlık Bilimleri Fakültesinde Okuyan Öğrencilerin Kültürlerarası Ve Etik Duyarlılık Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Meltem UĞURLU¹

¹SBÜ, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Ankara, Türkiye

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Öğr. Üyesi Meltem UĞURLU

Özet

Bu çalışma sağlık bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilerin kültürlerarası ve etik duyarlılık düzeyleri ve etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı tipte planlanan çalışma Mayıs-Temmuz 2022 tarihleri arasında Ankara'da bir devlet üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesinde okuyan öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Örneklem büyüklüğü G-Power 3.1.9.7 programı kullanılarak, benzer bir araştırmanın Ortalama $\pm$ SS sonuçları doğrultusunda tip 1 hata oranı (α)= 0.05, çalışmanın gücü (1- β) ise 0.95 olarak alınmış ve en az 304 kişiye ulaşılması planlanmış olup, toplam 423 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Veriler tanıtıcı bilgi formu, Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği (KDÖ) ve Etik Duyarlılık Ölçeği (EDÖ) kullanılarak toplanmıştır. Çalışmaya için gerekli etik kurul izni alınmış ve araştırmaya katılımında gönüllülük esas alınmıştır. Verilerin analizi SPSS paket programı kullanılmıştır ve istatistiksel anlamlılık $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.61 ± 1.82 , %92.4'ü kadındır. Öğrencilerin %39.5 bir yabancı dili konuşup/anlayabildiğini, %15.4'ü yabancı uyruklu bir hastaya bakım veya danışmanlık verdiğini, %9.5'i kültürlerarası sağlık hizmetleri konusunda eğitim aldığını, %61.9'u başka kültürdeki insanlarla bir arada bulunduğunu, %77.1'i farklı kültürdeki insanlara özenli olduğunu, %43'ü başka ülkelerden arkadaşları olduğunu ve %81.1'i mezuniyet sonrası yurtdışında çalışmak istediğini belirtmiştir. Öğrencilerin KDÖ ve EDÖ puan ortalaması sırasıyla $91,41 \pm 9,08$ ve $85,77 \pm 22,06$ 'dir. Öğrencilerin cinsiyetine göre EDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin yabancı dil bilme, başka kültürden insanlarla bir arada olma durumu, farklı kültürden insanlara özen gösterme biçimi, başka ülkelerden arkadaşı olma ve mezuniyet sonrası yurtdışında çalışmak isteme durumlarına göre KDÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin KDÖ ve EDÖ puan ortalamaları arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ($r: -0.218, p < 0.001$).

Sağlık bilimleri öğrencilerinin eğitim programlarının kültürel ve ahlaki duyarlılık elde etmelerine yardımcı olacak şekilde planlanması ve farkındalık eğitimlerinin düzenlenmesi; ayrıca öğrencilerin yurt dışı deneyim, dil gelişimi ve sosyokültürel etkileşimlerini artıracak fırsatların sunulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Etik duyarlılık, ahlaki duyarlılık, kültürlerarası duyarlılık, eğitim, öğrenci.

EVALUATION OF THE INTERCULTURAL AND ETHICAL SENSITIVITY LEVELS OF STUDENTS READING AT THE FACULTY OF HEALTH SCIENCES

Abstract

It is aimed to evaluate the intercultural and ethical sensitivity levels of students studying at the faculty of health sciences and the affecting factors.

The study, which was planned in descriptive type, was carried out with students studying at the health sciences faculty of a state university in Ankara between May-July 2022. The sample size was taken as type 1 error rate (α) = 0.05 and the power of the study ($1 - \beta$) was 0.95 in line with the Mean $\pm$ SD results of a similar study using the G-Power 3.1.9.7 program and it was planned to reach at least 304 people, carried out with 423 people. Data were collected using an introductory information form, the Intercultural Sensitivity Scale (ISS), and the Ethical Sensitivity Scale (ESS). The necessary ethics committee permission was obtained for the study and participation in the research was based on volunteerism. Data analysis SPSS package program was used and statistical significance was taken as $p < 0.05$.

The mean age of the students was 20.61 ± 1.82 , 92.4% of them were women. 39.5% of the students can speak/understand a foreign language, 15.4% give care or counselling to a foreign patient, 9.5% receive training on intercultural health services, 61.9% coexist with people from other cultures, 77.1% have different that they are attentive to people in their culture, 43% have friends from other countries and 81.1% want to work abroad after graduation. The mean scores of the students' ISS and ESS were 91.41 ± 9.08 and 85.77 ± 22.06 , respectively. It was determined that there was a significant difference between the students' ESS score averages according to their gender. It has been determined that there is a statistically significant difference between the mean scores of ISS according to the students' ability to speak a foreign language, to be together with people from other cultures, to care for people from different cultures, to have friends from other countries and to want to work abroad after graduation. It was determined that there was a negative significant relationship between the students' ISS and ESS mean scores ($r: -0.218, p < 0.001$).

Conclusions: Planning the education programs of health sciences students to help them acquire cultural and moral sensitivity and organizing awareness trainings in addition, it is recommended to provide opportunities to increase students' experience abroad, language development and socio-cultural interactions.

Keywords: Ethical sensitivity, moral sensitivity, intercultural sensitivity, education, student.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8161-1783

Hemşirelik Alanında Savunma Mekanizmalarının Kullanımı: Sistemik Derleme

Öğr. Gör. Necla KUNDAKCI¹, Doç. Dr. Birgül ÖZKAN²

¹Bartın Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Necla KUNDAKCI

Özet

Hemşireler çalışma ortamlarında birçok risk faktörüyle karşı karşıya kalmaktadır. Hemşirelerin streslerini kontrol altına alabilmeleri ve daha olumlu hemşire-hasta ilişkisi kurmalarında hastaların ve kendilerinin kullandıkları savunma mekanizmalarının farkında olmaları gerekmektedir. Bu araştırma, savunma mekanizmalarının hemşirelik eğitimi, uygulama, yöntemi ve hemşirelik araştırmalarında kullanımını incelemek amacıyla planlanmıştır. Sistemik olarak yapılan bu çalışma Kasım 2022 döneminde Türkçe ve İngilizce dizinler taranarak yapılmıştır. Google Akademik, YÖK Ulusal Tez Merkezi, PubMed (MEDLINE), CINAHL, Cochrane Library, EBSCOhost ve ProQuest veri tabanları üzerinde 2017-2022 yılları arasında yayınlanmış hemşirelik alanındaki araştırmaları incelenmiştir. "Savunma mekanizmaları", "Hemşire" ve "Psikanalitik Teori" ve İngilizce olarak "defence mechanisms" and "nurse" and "psychoanalytic theory" anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmış ve yayınlanmış 257 çalışmaya ulaşılmıştır. Ulaşılan araştırmaların özetlerinden dahil edilme kriterlerine uyan 7 çalışma bu araştırma için incelenmiştir. Araştırmaya alınan alanyazınların tam metinleri ayrıntılı değerlendirilerek bu araştırma tamamlanacaktır. 2017-2022 yılları arasında hemşirelik araştırmalarında 3'ü ulusal ve uluslararası lisansüstü tez çalışması olup 4'ü araştırma makale çalışması olmak üzere toplam 7 çalışma olduğu saptanmıştır. Çalışma sonuçlarında savunma mekanizmalarının kullanımı ile mesleki tükenmişlik ve stres yönetimi arasında ilişki olduğu bildirilmiştir. Ayrıca hemşirelerde iş yoğunluğunun nevrotik savunma mekanizmalarını arttırdığı sonucuna varılmıştır. Hemşirelik alanında psikanalitik teori çerçevesinde savunma mekanizmalarının kullanımına yönelik araştırma çok sınırlı olduğu görülmektedir. Hemşirelik alanında savunma mekanizmalarının kullanımına yönelik çalışmaların arttırılmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Savunma mekanizmaları, hemşire, psikanalitik teori.

USING DEFENSE MECHANISM IN NURSING: A SYSTEMATIC REVIEW

Abstract

Nurses are faced with many risk factors in their work areas. Nurses need to be aware of the defense mechanisms that patients and themselves use in order to control their stress and establish a more positive nurse-patient relationship. This research aims to examine the use of defense mechanisms in nursing education, practice, management and nursing research. This systematic research was conducted by reviewing Turkish and English literature in November 2022. Literature published between 2017-2022 in Google Scholar, Turkish Council of Higher Education (CoHE) Thesis Center, PubMed (MEDLINE), CINAHL, Cochrane Library, EBSCOhost, and ProQuest databases were reviewed by using the keywords “Savunma mekanizmaları”, “Hemşire” ve “Psikanalitik Teori” for Turkish and "defence mechanisms" and "nurse" and "psychoanalytic theory" for English languages, reaching 257 published studies. Among these, a total of 7 met the inclusion criteria. This paper evaluates the full manuscripts in detail. Between 2017 and 2022, 7 publications were identified, consisting of 3 graduate theses, 4 research articles. In the results of the study, it was reported that there is a relationship between the use of defense mechanisms and occupational burnout and stress management. In addition, it was concluded that workload in nurses increased neurotic defense mechanisms. Research on the use of defense mechanisms within the framework of psychoanalytic theory in the field of nursing seems to be very limited. In nursing education, practice, management and nursing research, further research on the use of defense mechanisms is needed.

Keywords: Defence mechanisms, nurse and psychoanalytic theory.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8451-0099

Ergen Bakış Açısıyla Metaverse ve Beyin

^{1,2}Esra Çöp, ^{1,2}Elif Akçay, ²Özge Parlar, ^{1,3}Gülşen Yılmaz, ^{1,4}Pınar Özışık, ^{1,5}Gülşüm Akdeniz

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sinirbilim ABD, Ankara, Türkiye

²SBÜ Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi, Ankara, Türkiye

³Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyokimya ABD, Ankara, Türkiye

⁴Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Beyin ve Sinir Cerrahisi ABD, Ankara, Türkiye

⁵Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik ABD, Ankara, Türkiye

*Corresponding Author: Doç. Dr. Gülşüm Akdeniz

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Gülşüm AKDENİZ

Özet

Son yıllardaki teknolojik gelişmeler ve pandemi süreci hızlandırılmış şekilde hayatımıza yapay zeka, sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik uygulamalarını sokmuştur. İnsan zekasından hareketle yapay zeka çalışmalarının ve akıllı uygulamalar ergenlerin yaşamında da etkin rol oynamaya başlamıştır. Metaverse kavramı da bunlardan biridir. Metaverse'in sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik teknolojileri ile yoğun bir şekilde ilişkilidir. Hızlı değişim ve gelişim gösteren çocuk ve ergenler internet ortamından olumlu ve olumsuz etkilenmeye en açık olan gruptur. İsteddiği zaman istediğin şeyi hayal edebilme kapasitesi olan beyindeki zihin ile metaverse benzerlik göstermektedir. Bu çalışmanın amacı ergenlerin metaverse hakkındaki bilgi düzeylerinin araştırılması ve beyinle birlikte tartışabilmektir. Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi kliniğine çeşitli nedenlerle ayaktan başvuran 12-18 yaş aralığında çalışmaya katılmayı kabul eden 13 ergen çalışmaya dahil edilmiştir. Ergenler Metaverse ölçeğini doldurmuştur. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 15 iken en yüksek puan 75'tir. Ölçekten elde edilen puanlar arttıkça metaverse kavramına ilişkin bilgi, tutum ve farkındalık düzeyi de artmaktadır. Ayrıca sosyodemografik özellikleri ve internet kullanım alışkanlıkları da kaydedilmiştir. 5 erkek, 7 kız ergen çalışmaya katıldı. Katılımcıların yaş ortalaması 15 idi. Hafta içi günde ortalama internette geçirdikleri zaman 4,7 saat iken hafta sonu 6,5 saat idi. Ergenlerin %38'inin (n=5) metaverse hakkında bilgisi yoktu. Bilgisi olanların Metaverse Ölçek puan ortalaması 55.6 idi. Çocuk ve ergen psikiyatrisine başvuran ergenlerin hem internette geçirdikleri zaman hem de metaverse hakkındaki bilgileri yüksek düzeydedir. Metaverse ile hayallerinin sınırsızlığı ve beyindeki bilgi ile karşılaştırılınca ortaktır. Ergenlerin kendi kapasitelerinin farkına varması için metaverse yaklaşımı faydalı olarak kullanılabilir. Aradaki ilişkinin daha ileri düzey incelenebilmesi için daha geniş katılımlı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Ergen, metaverse, internet.

METaverse AND THE BRAIN WITH ADOLESCENTS' PERSPECTIVE

Abstract

-

Keywords: Adolescent, metaverse, internet.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8358-5195

**Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Parietal Lob Beyin Bölgesi
Haritalaması: EEG Ön Analiz Çalışması**

Fatma Aleyna ÇEVİK¹ Gülsüm AKDENİZ^{1,2} Gülsen YILMAZ^{1,3} Nilgün ALTUNTAŞ^{1,4}

Pınar ÖZİŞİK^{1,5}

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sinirbilim ABD, Ankara, Türkiye

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik ABD, Ankara, Türkiye

³Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya ABD, Ankara, Türkiye

⁴Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Hastalıkları ABD, Yenidoğan BD, Ankara, Türkiye

⁵Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Beyin ve Sinir Cerrahisi, Ankara, Türkiye

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Gülsüm AKDENİZ

Özet

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) olan çocuklarda yüz tanıma, göz teması kurma, yüzdeki duyguları anlama gibi durumlar gözlenebilmektedir. Beyinde ki fusiform girus, amigdala, üst temporal sulkus bölgelerindeki yapısal ve fonksiyonel sorunların bu çocuklarda yüz tanıma becerilerinde bozukluklara sebebiyet verdiği bilinmektedir. Pareidolia bir illüsyondur ve gerçekte var olmayan anlamlı kavramları algılama eğilimidir. Çalışmamızın amacı OSB olan çocuklarda görsel algıyı zamansal çözünürlüğü en iyi olan tıbbi görüntüleme yöntemi Elektroensefalogram (EEG) ile incelemektir. EEG çekimleri Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sinirbilim Laboratuvarı Elektronörofizyoloji Monitorizasyon ünitesi faraday kafesinde (izole oda) gerçekleştirilmiştir. Ön çalışmaya 3 OSB tanısı olan gönüllü çocuk katılmıştır. EEG ölçümü öncesinde, katılımcıların demografik bilgileri alındı ve Edinburg el tercihi anketi uygulandı. Katılımcılarından EEG çekimi sırasında ekranda yüz ya da yüze benzeyen bir görüntü gördüğü zaman butona basmaları istenmiştir. Yaptığımız EEG ön analiz çalışmasında; biri 7, ikisi 8 yaşlarında olan 3 çocuk beyininin verileri incelenmiştir. Elde edilen beyindeki elektriksel aktivitelerin sadece 130. ve 180. milisaniyeleri arası analiz edilmiştir. Brain Product Analyzer yazılımı 2.0. versiyonu kullanılarak EEG ölçümlerinin kantitatif analizinde sağ ve sol parietal beyin bölgesi haritaları oluşturulmuştur. Ön bulgular sonucunda OSB olan çocuklarda sağ parietal beyin bölgesinde azalmış aktivasyon belirlendi. Sosyal hayatta göz teması kurmaktan kaçınan ve yüz takibi yapmaktan kaçınan bu çocukların davranışlarının altındaki neden beyinlerindeki sağ parietal bölgedeki azalmış aktivasyonla ilişkili olabileceği ön bilgisi varsayılmıştır. Katılımcı sayısının artması ve daha fazla EEG verisi ortalaması ile beyindeki diğer bölgelerdeki değişimlerde belirlenebilecektir. Ön çalışma bulguları kişi sayısı arttırımı ile OSB tanılı çocuklarda güvenilir beyin dinamik değişkenliği bilgisi verebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu, pareidolia, EEG, sinirbilim, yüz, parietal lob

PARIETAL LOBE BRAIN REGION MAPPING IN CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER: EEG PRELIMINARY ANALYSIS STUDY

Abstract

Facial recognition, making eye contact, and understanding facial emotions can be observed in children with Autism Spectrum Disorder (ASD). It is known that structural and functional problems in the fusiform gyrus, amygdala, and superior temporal sulcus regions of the brain cause impairments in facial recognition skills in these children. Pareidolia is an illusion and the tendency to perceive meaningful concepts that do not exist in reality. The aim of our study is to examine visual perception in children with ASD using Electroencephalogram (EEG), the medical imaging method with the best temporal resolution. EEG recordings were performed in Ankara Yıldırım Beyazıt University Neuroscience Laboratory Electroneurophysiology Monitoring unit in a faraday cage. 3 volunteer children with ASD participated in the preliminary study. Before the EEG measurement, the demographic information of the participants was obtained and the Edinburgh hand preference questionnaire was applied. Participants were asked to press the button when they saw a face or a face-like image on the screen during EEG recording. In our EEG preliminary analysis study; The data of 3 children's brains were examined. The electrical activities in the obtained brain were analyzed only between the 130th and 180th milliseconds. Brain Product Analyzer software 2.0. Right and left parietal brain region maps were created for the quantitative analysis of EEG measurements using the version of the EEG. As a result of preliminary findings, decreased activation in the right parietal brain region was determined in children with ASD. It has been assumed that the underlying reason for the behavior of these children, who avoid making eye contact and avoiding face tracking in social life, may be related to the decreased activation in the right parietal region of their brains. With the increase in the number of participants and the average of more EEG data, changes in other regions of the brain will be determined. Preliminary study findings will provide reliable brain dynamic variability information in children with ASD by increasing the number of individuals.

Keywords: Autism spectrum disorder, pareidolia, EEG, neuroscience, face, parietal lobe

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-9857-2370

**Preklinik Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Dikkat Eksikliği Ve Hiperaktivite Bozukluğu
Öz bildirimi: Bir Pilot Çalışma**

İrem AĞIŞ¹, Gülsüm AKDENİZ^{1,2}, Gülsen YILMAZ^{1,3}, Nilüfer YEŞİLIRMAK^{1,4}, Pınar
ÖZİŞİK^{1,5}

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sinirbilim ABD

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik ABD

³Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyokimya ABD

⁴Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Göz Hastalıkları ve Cerrahisi ABD

⁵Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Beyin ve Sinir Cerrahisi ABD

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Gülsüm AKDENİZ

Özet

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) çoğunlukla çocukluk çağında gözlemlenen bir durumdur. Bu bozukluk bireylerde akademik başarısızlık, dikkatini toplayamama, dürtüsellik, hiperaktivite ile karakterizedir. DEHB tanılı çocuklukların %4-11'inde yetişkinlikte de DEHB semptomlarının devam ettiği bilinmektedir. Dolayısı ile çocukluk çağında DEHB tanı kriterlerine sahip olmak yetişkinlik çağında DEHB semptomları göstermek için risk faktörü oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı tıp fakültesi öğrencilerinin dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu düzeyinin öz bildirimle belirlenmesidir. Bu çalışmada dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunu belirlemek üzere Wender-Utah Derecelendirme Ölçeği (WUDÖ) kullanılmıştır. WUDÖ; 25 sorudan oluşan 5 faktörü sorgulayan 5'li likert tipte bir ölçektir. Bu 5 faktör sırasıyla; iritabilite, depresyon, okul sorunları, davranış sorunları/dürtüsellik ve dikkat eksikliğidir. WUDÖ'den 0-100 arası değer alınabilmektedir ve Türkçe'ye uyarlanan versiyonunda 36 puan ve üzerinde skor almak DEHB kriterlerine uygunluğu belirtmektedir. Ölçek çocukluk çağındaki DEHB kriterlerini sorgulayan maddeler içeren yetişkin bireylere uygulanabilir bir ölçektir. Bu maddeler 'çocukken...' veya 'ben çocukken okulda...' olmak üzere erişkinlerin çocuklukta DEHB durumlarının değerlendirilmesi için geliştirilmiştir. Araştırma Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi preklinik öğrencileri ile yürütülmüştür. Çalışmaya toplamda 11 gönüllü katılımcı dahil edilmiştir. Katılımcılara ölçekler yüz yüze uygulanmış ve bireysel olarak bildirimleri istenmiştir. Katılımcıların cinsiyet dağılımı %45,45 (5 katılımcı) erkek; %54,55 (6 katılımcı) kadındır. Likert ölçekte 'Ben çocukken okulda; potansiyelime ulaşamadım.' maddesine %54 oranında olumlu cevap ('fazla' veya 'çok fazla') verilmiştir (ortalama puanı: 0.56). 'Ben çocukken okulda genel olarak başarısızdım, yavaş öğrendim.' maddesine %9 oranında olumlu cevap verilmiştir (ortalama puanı: 0.11). Bu maddeler likert ölçekteki olumlu cevabın alındığı maksimum ve minimum maddeleri oluşturmaktadır. Ortalama puanlar arasında cinsiyetler arası farklılıklar bulunmamaktadır. Çocukluk çağı öz bildirim sonuçları erişkinlikteki tıp fakültesi eğitim başarısını etkileyebilir. Bu nedenle sadece çocuklukta değil; erişkinlikte de dikkat sorunları, aşırı hareketlilik, dürtüsellik ile karakterize olan DEHB durumları araştırılmalıdır. DEHB ile ilişkili durumların temel tıp öğrencilerinin kendi mesleği ile ilgili öz bildirimlerine yönelik endişelerin COVID-19 salgını sonrası artmış olabileceği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, tıp fakültesi öğrencileri, sinirbilim, wender-utah derecelendirme ölçeği, covid-19, DEHB.

SELF-REPORT OF ATTENTION DEFICIT AND HYPERACTIVITY DISORDER IN PRE-CLINICAL MEDICAL FACULTY STUDENTS: A PILOT STUDY

Abstract

Attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) is a condition mostly observed in childhood. This disorder is characterized by academic failure, inability to concentrate, impulsivity, and hyperactivity. Therefore, having ADHD diagnostic criteria in childhood constitutes a risk factor for the manifestation of ADHD symptoms in adulthood. The aim of this study is to determine the attention deficit and hyperactivity disorder levels of medical school students according to self-report. In this study, the Wender-Utah Rating Scale (WURS) was used to determine attention deficit and hyperactivity disorder. WURS is a 5-point Likert-type scale consisting of 25 questions and questioning 5 factors. Values from 0-100 can be retrieved from WURS. In the version adapted to Turkish, a score of 36 and above indicates compliance with ADHD criteria. The scale is a scale applicable to adult individuals, including items questioning childhood ADHD criteria. These items were developed to assess the childhood ADHD status of adults, such as 'when I was a kid...' or 'when I was a kid at school...'. The research was carried out with the preclinical students of Ankara Yıldırım Beyazıt University Faculty of Medicine. A total of 11 volunteer participants were included in the study. The scales were applied face to face to the participants and they were asked to report individually. The gender distribution of the participants was 45.45% (5 participants) male; 54.55% (6 participants) are women. 'When I was a kid at school; I could not reach my potential.' item was answered positively ('much' or 'too much') by 54% (mean score: 0.56). The item "I was generally unsuccessful at school when I was a child, I learned slowly" was answered positively by 9% (mean score: 0.11). These items constitute the maximum and minimum items on the likert scale for which a positive response is received. There is no gender difference in mean scores. Childhood self-report outcomes may influence medical school educational success in adulthood. For this reason, ADHD situations characterized by attention problems, hyperactivity and impulsivity should be investigated not only in childhood but also in adulthood. It was thought that the conditions related to ADHD and the concerns about the self-reports of basic medical students about their profession may have increased after the COVID-19 outbreak.

Keywords: Attention deficit hyperactivity disorder, medical students, neuroscience, Wender-Utah Rating Scale, COVID-19, ADHD.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-8163-5213

Bilinç Elektroensefalogram ile Ölçülebilir Mi?

Leyla Kudret ŞAHİN¹, Gülsüm AKDENİZ^{1,2}, Gülsen YILMAZ^{1,3}, Tahir Kurtuluş YOLDAŞ^{1,4}
Pınar ÖZİŞİK^{1,5}

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sinirbilim ABD, Ankara Türkiye

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik ABD, Ankara Türkiye

³Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya ABD Ankara Türkiye

⁴Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji ABD Ankara Türkiye

⁵Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi, Beyin ve Sinir Cerrahisi ABD, Ankara Türkiye

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Gülsüm AKDENİZ

Özet

Bilinç nedir? Bilinç teorik olarak karmaşık bir kavram olmakla beraber varlığımızın merkezinde yer almasıyla tarih boyunca birçok disiplin tarafından çalışılmış ve çok sayıda tanımı yapılmıştır. Sinirbilim çalışmalarında kullanılan en yaygın genel tanıma göre bilinç, kendine ve çevreye dair bir farkındalık, uyanıklık halidir. Bilinç düzeyini belirlemek için farkındalık ve uyanıklık ölçütlerine göre oluşturulmuş derecelendirmeler bulunmaktadır. Bilinçli olmanın beyindeki lokalizasyonu ile ilgili yapılan çalışmalarda, bilinçlilik durumunun kortikotalamik sistem ve frontoparietal bölgedeki elektriksel aktivite ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Bu elektriksel aktivite sıklığını ölçmek için kullanılan nörogörüntüleme yöntemlerinden biri Elektroensefalografi (EEG)'dir. İstirahat durumu EEG, katılımcıya herhangi bir görev verilmeksizin dinlenme halindeyken beyinde ortaya çıkan nöronal aktiviteyi değerlendirmek için kullanılır. Bilinç bozukluklarında nörogörüntüleme yöntemi kullanımı ile araştırmalar son yılların popüler konusudur. Bu çalışmada kantitatif EEG analizi ile sağlıklı bireylerde bilinç hakkında bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya herhangi bir psikolojik ve nörolojik rahatsızlığı olmayan, kronik hastalığı bulunmayan, ilaç kullanmayan ve herhangi bir sağlık problemi bulunmayan 5 gönüllü katılımcının EEG aktivitesi analiz edilmiştir. EEG çekimleri, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sinirbilim Laboratuvarı Elektronörofizyoloji Monitarizasyon Ünitesi izole odada gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 3 ü kadın, 2 si erkektir ve yaş ortalamaları 20±0.6 dır. Ön kantitatif analiz sonuçlarında düşük frekanslı delta dalgası (0.5-4 Hz) tüm beyin bölgelerinde analiz edilmiştir. Bilinç ile delta beyin dalgası arasındaki ilişki ortaya konulmuştur. Bilinç düzeyi istirahat durumunda kantitatif EEG kullanılarak açıklanabilir. Derin uyku durumunda ortaya çıkan ve bilinçlilik durumu ile ilişkilendirilmesi tartışmalı olan durum, diğer beyin dalgalarının analizi ile daha fazla bilgi verebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sinirbilim, bilinç, bilinç düzeyi, nörogörüntüleme, elektroensefalogram, istirahat durumu EEG.

CAN CONSCIOUSNESS BE MEASURED WITH ELECTROENSEFEOGRAM?

Abstract

What is consciousness? Although consciousness is a complex concept in theory, it has been studied by many disciplines throughout history and many definitions have been made since it is at the center of our existence. According to the most common general definition used in neuroscience studies, consciousness is an awareness of oneself and the environment, a state of alertness. There are ratings based on awareness and alertness criteria to determine the level of consciousness. In studies on the localization of consciousness in the brain, it is stated that the state of consciousness is related to the electrical activity in the corticothalamic system and frontoparietal region. One of the neuroimaging methods used to measure this frequency of electrical activity is Electroencephalography (EEG). The resting state EEG is used to evaluate the neuronal activity that occurs in the brain while the participant is at rest without any task being given. Research with the use of neuroimaging method in consciousness disorders has been a popular topic in recent years. In this study, it was aimed to obtain information about consciousness in healthy individuals with quantitative EEG analysis. The EEG activity of 5 volunteer participants who did not have any psychological and neurological disorders, did not have chronic diseases, did not use drugs and did not have any health problems were analyzed in the study. EEG recordings were made in Ankara Yıldırım Beyazıt University Neuroscience Laboratory Electroneurophysiology Monitoring Unit in an isolated room. 3 of the participants are female and 2 are male and their mean age is 20 ± 0.6 . In the preliminary quantitative analysis results, low frequency delta wave (0.5-4 Hz) was analyzed in all brain regions. The relationship between consciousness and delta brain wave has been demonstrated. The level of consciousness at rest can be explained using quantitative EEG. The state, which occurs in deep sleep and is controversial to be associated with the state of consciousness, will be able to provide more information with the analysis of other brain waves.

Keywords: Neuroscience, consciousness, level of consciousness, neuroimaging, electroencephalogram, resting state EEG.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-6178-1312

Sosyal Hizmet Program Akreditasyonu Üzerine Otoetnografik Bir Bakış

Elif DEMİRBAŞ^{1*}, Aleyna YILDIRIM², Meryem EROL³

¹Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

²İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

³İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Öğr. Üyesi Elif DEMİRBAŞ

Özet

Tüketim toplumunda hizmet çeşitliliğinin artmasıyla birlikte talep eden açısından hizmetin niteliğine karar verme süreci karmaşık bir hal almaktadır. Buna paralel olarak hizmet sunan kurumların tercih edilebilir olması için hizmetlerini, belirlenen kalite standartlarına uygun olarak sağladıklarına dair güvence sunmaları bir gerekliliğe dönüşmüştür. Yükseköğretim kurumlarının da bu güvenceyi ortaya koymalarının yolu kalite güvence sistemlerini işler hale getirmeleridir. Kalite güvence sisteminin bir parçası olan akreditasyon süreci de yükseköğretimde saydamlık, hesap verebilirlik ve yaşam boyu öğrenmeyi vurgulamaktadır. Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında akreditasyon, Bologna Süreci ve YÖK’ün kalite güvencesini zorunlu hale getirmesinin etkisiyle önem kazanmaktadır. Bu sürecin bir parçası olarak sosyal hizmet bölümleri de son yıllarda akreditasyona yönelik çalışmalar yürütmektedir. Sosyal hizmet lisans programında akreditasyon sürecinin bir parçası olan yürütücü, iç ve dış paydaş görevini üstlenen üç kişi olarak sürece dair kendi deneyimlerimizin diğer kurumlara da ışık tutacağı düşüncesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bunu yaparken de benimsediğimiz otoetnografik yaklaşım, tam da öznel deneyimlerimizi bilimsel bir düzenlilik içinde aktarmaya imkân tanınması yönüyle tercih edilmiştir.

Bu çalışmanın temaları; raporlama ve arşivleme, akreditasyon sürecinin kurumsal kültüre dönüşmesi ve paydaş katılımı çerçevesinde kendi öz bakışımızla ele alınacaktır. İlk olarak akreditasyon değerlendirme sürecinde yapılan çalışmalar raporlama ve arşivleme boyutunda, kayıt tutma ve yürütülen faaliyetlere yönelik farkındalığın artmasına ilişkin olarak tartışılacaktır. Akreditasyonun kurumsal kültüre dönüşmesi boyutu, öğretim üyeleri ve öğrenciler açısından programın kurumsal hafızasının oluşması ve programa dair aidiyet gelişmesi yönleriyle ele alınacaktır. Paydaş katılımı boyutunda ise iç ve dış paydaşların aktif olarak sürecin birer parçası olması sorumluluklar, beklentiler ve iş bölümü bağlamında değerlendirilecektir.

Tüm bu deneyimlerimizin sonucunda, akreditasyon sürecine dahil olmanın, program, kurum ve bölüm içinde yürütülen tüm faaliyet ve organizasyonlara dair farkındalığı arttırdığı, faaliyetlerin sürdürülebilirliğini sağlamaya yardımcı olduğu, bölümün tanınırlığını artırırken paydaşlarla olan ilişkileri kuvvetlendirdiği kanaatine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, sosyal hizmet, otoetnografi, yükseköğretim, kalite güvencesi, paydaş.

AN AUTOETHNOGRAPHIC OVERVIEW ON SOCIAL WORK ACCREDITATION

Abstract

With the increase in the diversity of services in the consumer society, the process of deciding the quality of the service becomes complicated for the demander. Parallel to this, it has become necessary for institutions to ensure that they offer their services according to quality standards in order to be preferable. The way for higher education institutions to demonstrate this assurance is to operate their quality assurance systems. As a part of the quality assurance system, accreditation emphasizes transparency, accountability and lifelong learning. Accreditation in universities in Turkey gains importance with the effect of the Bologna Process and compulsory quality assurance system of CoHE. As a part of this process, social work departments have also been working on accreditation in recent years. The idea that our own experiences as three people who undertake the role of executive, internal and external stakeholders, which is a part of the accreditation process in the social work undergraduate program, will shed light on other institutions defines the purpose of this study. In this study, the autoethnographic approach is preferred. This is because it allows us to convey our subjective experiences in a scientific regularity.

The themes of this study will be discussed with our own perspective within the framework of reporting and archiving, the transformation of the accreditation into institutional culture, and stakeholder engagement. First, the studies carried out in the accreditation evaluation process will be discussed in terms of reporting and archiving, record keeping, and increasing awareness of activities. The aspect of the transformation of the accreditation into institutional culture will be discussed in terms of the formation of the institutional memory of the program for faculty members and students, and its contribution to the development of commitment to the program. In the dimension of stakeholder engagement, the active participation of stakeholders will be evaluated in the context of responsibilities, expectations and division of labor.

It has been concluded that being involved in the accreditation process increases awareness of all activities of the program, institution, and department, helps ensure the sustainability of the activities, and increases the recognition of the department, and strengthens relations with stakeholders.

Keywords: Accreditation, social work, autoethnography, higher education, quality assurance, stakeholder.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-2935-8463

Safra Taşlı Hastalarda Tekrarlayan Bilier Pankreatit: 41 Hastanın Retrospektif Analizi

Dr. Mehmet Sait ÖZSOY¹

¹*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Göztepe Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi Genel Cerrahi Kliniği*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Mehmet Sait ÖZSOY

Özet

Safra taşlarının neden olduğu klinik tablolar, cerrahi acillerin sık nedenlerindedir. Safra taşları asemptomatik olabileceği gibi farklı klinik tablolara da karşımıza çıkabilir. Bunlardan biri de biliyer pankreatittir. Bu çalışmada safra taşı olan hastalarda ertelenmiş cerrahi sırasında tekrarlayan biliyer pankreatit atak sıklığını araştırmayı amaçladık. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Göztepe Prof Dr Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi acil polikliniğine 01.08.2018-31.12.2019 tarihleri arasında başvuran ve klinik, laboratuvar ve radyolojik bulgularıyla biliyer pankreatit tanısı konulan ve yatarak tedavi edilen 41 hasta retrospektif olarak analiz edildi. Hastalarımızın 24'ü (%58,5) kadın, 17'si (%41,5) erkekti ve yaş ortalaması 54,80 (23-81) idi. Biliyer pankreatit 12 hastada (% 29,25) safra taşına bağlı ilk başvuru nedeniydi. 27 hastaya (%65,85) daha önce biliyer pankreatit tanısı konmuş ancak kolesistektomi uygulanmamıştı. İki hastaya (%4,9) daha önce kolesistektomi yapılmıştı, ancak pankreatit gelişmişti. Daha önce safra taşı olduğu bilinen 29 hastanın 67 acil başvurusu ve 31 kez hastaneye yatışı vardı. Kolesistektomi yapılmamış 10 hastaya erken dönem kolesistektomi uygulandı. 29 hastaya interval kolesistektomi planlandı. Sonuç olarak, safra taşları asemptomatik seyredebileceği gibi ciddi klinik tablolara yol açabilir. Biliyer pankreatit bunlardan biridir. Bu hastalarda tekrarlayan pankreatit ataklarını ve safra taşına bağlı morbidite/mortaliteyi önlemek için laboratuvar değerleri normale döndüğünde kolesistektomi planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Safra taşı, komplikasyon, biliyer pankreatit, rekürrens, kolesistektomi, morbidite.

**RECURRENT BILIARY PANCREATITIS IN PATIENTS WITH GALLSTONES:
RETROSPECTIVE ANALYSIS OF 41 PATIENTS**

Abstract

Clinical presentations due to gallstones are common causes of surgical emergencies. Gallstones may be asymptomatic or present with different clinical presentations. One of them is biliary pancreatitis. In this study, we aimed to investigate the frequency of recurrent biliary pancreatitis attacks in patients with gallstones during deferred surgery. Between 01.08.2018 and 31.12.2019, 41 patients who applied to the emergency outpatient clinic of Istanbul Medeniyet University Goztepe Prof Dr Suleyman Yalcin City Hospital and were diagnosed with biliary pancreatitis with clinical, laboratory and radiological findings and treated in our clinic were retrospectively analyzed. Twenty-four (58,5%) of our patients were female, 17(41,5%) were male, and the mean age was 54,80(23-81). Biliary pancreatitis was the first cause of admission due to gallstones in 12 patients (29,25%). 27 patients (65,85%) were previously diagnosed with biliary pancreatitis, but cholecystectomy was not performed. Two patients (4,9%) had previous cholecystectomy, but biliary pancreatitis developed. Of the 29 patients previously known to have gallstones, there were 67 emergency admissions and 31 hospitalizations. Early cholecystectomy was performed in 10 patients who did not undergo cholecystectomy. Interval cholecystectomy was planned for 29 patients. In conclusion, gallstones may progress asymptotically or lead to serious clinical presentations. Biliary pancreatitis is one of them. In these patients, cholecystectomy should be planned for symptomatic gallstones to prevent recurrent pancreatitis attacks and gallstone-related morbidity/mortality. In patients with biliary pancreatitis, cholecystectomy should be planned when laboratory values return to normal.

Keywords: Gallstone, complication, biliary pancreatitis, recurrence, cholecystectomy, morbidity.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-4314-1279

Hiperparatiroid Adenomlu Hiperkalsemik Acil Kalça Kırığı Cerrahisi Hastasında Kombine Spinal-Epidural Anestezi Yönetimi

Asist. Dr. M. Nuri POLAT¹, Dr. Öğr. Üyesi Cevdet YARDIMCI¹

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, , Tıp Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. M. Nuri POLAT

Özet

Endokrin hastalıklar, ameliyatı ve anestezi yönetimini etkileyebilirler. 79 Yaşında, 45 kg, paratiroid adenomu ve osteoporoz harici bilinen hastalığı olmayan kadın hastaya kalça kırığı operasyonu planlandı. Hastanın Preop Hgb: 8,6 g/dL, Hct: 28,8 Plt: 210 K⁺: 6,4 mEq/L Ca⁺²: 14,1 mg/dL, Cre: 1,36 olan hasta ASA IIIE olarak operasyon planlandı. Hastaya preop 2 ünite eritrosit süspansiyonu verildikten sonra, Hgb: 11,5 g/dL, HCT: 36,5, K⁺: 5,0, Ca⁺²: 13,35 mg/dL olduğu görüldü.

Ameliyat odasında O₂'siz Sat: % 89, Nabız: 92 atım/dk (EKG aritmik), TA: 150/80 mm Hg olan hastaya premedikasyonda 1 mg dormicum ve 50 µg fentanil yapıldı. Hastaya L₃₋₄ aralığından kombine spinal-epidural anestezide 15 mg marcain heavy subaraknoid olarak uygulandı. Spinal anestezi sonrası TA: 120/60 mm Hg. İntraoperatif, TA'da sürekli artma eğilimi olan hastaya 0,1 µg/kg/dk dan gliserin-trinitrat infüzyonu başlandı. İnfüzyon sonrası tansiyonları 140/70 seviyelerinde tutulmaya çalışıldı. İntraop AKG pH: 7,27, PCO₂: 34,1 mm Hg, PO₂: 126,8 mm Hg, HCO₃⁻²: 15,6 mmol/L, BE: -10,2 mmol/L, Lac: 0,67 mmol/L olan hastaya 5 amp sodyum bikarbonat yapıldı. 160 dk'lık cerrahi sonrası yoğun bakıma nakledildi.

Kalsiyum metabolizmasındaki değişiklikler, sinir iletimini, kas kasılmasını değiştirecek ilaçların etkinliğini de değiştirecektir. Hiperkalsemik hastaların anestezik yönetimi için özel bir kılavuz yoktur. Hiperparatiroidili acil hastalarda anestezi yönetimi hastadaki kardiyak aritmiler (QT ve ST segmentinde kısalma) ve tansiyon disregülasyonu nedeniyle zor olabilir. Ayrıca, acil cerrahi gereksinimi sırasında, genel anestezik ilaçlara karşı yanıtın nasıl olacağını tahmin edilmesi zordur.

Hiperparatiroid adenomunda, asıl tedavinin cerrahi olmasına rağmen, akut hiperkalsemi krizlerinde medikal yönetim önemlidir, ve hiperkalsemik krizde anestezi yönetimi özen gerektirmektedir.

Biz genel durum düşüklüğü de olan yaşlı-osteoporotik hastamızda, entübasyonun zor olabileceğini, ameliyat sonrası derlenme sorunu oluşabileceğini öngörerek nöraksiyel anestezi yöntemini tercih ettik. İntraoperatif hipertansiyon yükselmesini nitrogliserin infüzyonu, ve asidozu sodyum-bikarbonat uygulamasıyla düzeltilen hastada postoperatif dönemde ciddi bir sıkıntı ile karşılaşmadık.

Hiperkalsemik hastaların uygun anestezik yönetim ile nöraksiyel anestezi ile alt ekstremitte cerrahisi güvenle uygulanabileceği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Hiperkalsemi, kombine spinal-epidural anestezi, paratiroid adenomu, hiperparatiroidide anestezi yönetimi.

**COMBINED SPINAL-EPIDURAL ANESTHESIA MANAGEMENT IN A
HYPERCALCEMIC EMERGENCY HIP FRACTURE SURGERY PATIENT WITH
HYPERPARATHYROID ADENOMA**

Abstract

Endocrine diseases can be the cause of surgery as well as affect the surgery and anesthesia management. A hip fracture operation was planned for a 79 years old, 45kg, female patient with no known disease except parathyroid adenoma and osteoporosis. Preop values were Hgb:8.6 g/dL, HCT:28.8%, PLT:210.000 /mm³, K⁺:6.4 mEq/L, Ca⁺²:14.1 mg/dL, Cre:1.36 mg/dL and ASAIII. After two units of packed red cell suspension, blood values were Hgb:11.5 g/dL, HCT:36.5%, K⁺:5.0 mEq/L, Ca⁺²:13.35 mg/dL. In the operating room, O₂-free-Sat: 89%, HR:92 beats/min (arrhythmic), BP:150/80mmHg, After 1mg midazolam/50µg fentanyl administiring, 15mg of marcain heavy was administered between L3-L4 intervertebral space subarachnoidally for combined spinal/epidural anesthesia. During follow-ups, glycerin-trinitrate infusion was started at 0.1µg/kg/min. pH:7.27, PCO₂:34.1 mmHg, PO₂:126.8 mmHg, HCO₃⁻²:15.6 mmol/L, BE:-10.2 mmol/L, Lac:0.67 mmol/L intraoperatively. 5amp sodium bicarbonate was administered. Surgery took 160 minutes. Changes in calcium metabolism may also effect of drugs responses, and may change nerve conduction and muscle contraction. There are no specific guidelines for the anesthetic management of hypercalcemic patients. Anesthesia management in emergency patients with hyperparathyroidism may be difficult due to cardiac arrhythmias (shortening in QT and ST segments) and blood pressure dysregulation(1),(2). In addition, it is difficult to predict the general anesthetics' effect. Hypercalcemia is classified as mild hypercalcemia:10.5-11.9mg/dL, Moderate hypercalcemia:12.0-13.9mg/dL, and Severe hypercalcemia:14.0-16.0mg/dL(5). In neuraxial anesthesia, it is possible to avoid difficult intubation and avoid the possibility of superficial general anesthesia, but may cause hypotension, unpredictable increases in serum calcium levels due to acidosis(6). We preferred the neuraxial anesthesia method in our elderly-osteoporotic patient with general condition fondness, because of post-operative recovery difficulty. No serious problems were encountered postoperatively. We believe that in hypercalcemic patients, lower extremity surgeries can safely be performed under neuraxial anesthesia with appropriate anesthetic management.

Keywords: Hypercalcemia, combined spinal-epidural anesthesia, parathyroid adenoma, anesthesia management in hyperparathyroidism.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0018-516X

Dirençli Hipertansiyon Hastalarında İlaç Uyuncunu Artırmada Akıllı Telefon Uygulamalarının Rolü

Uzm. Dr. Şenol TAYYAR¹

¹Özel Meddem Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Uzm. Dr. Şenol Tayyar

Özet

Hipertansiyon tüm dünyada iskemik kalp hastalığı ve inme için en önemli ve en sık görülen risk faktörüdür. Tanı ve tedavideki tüm gelişmelere ve yeniliklere rağmen tedavi hedeflerine ulaşan hasta oranları çeşitli nedenlerle istenen seviyelere ulaşmamaktadır. Bu sebeplerden birisi de olan dirençli hipertansiyon, bir tanesi diüretik ajan olmak üzere en az üç farklı antihipertansif ilacın tolere edilebilen en yüksek dozlarının alınmasına rağmen halen hipertansif (>140/90 mm Hg) seyreden hastaları tanımlar. Dirençli hipertansiyon etiyolojisi multifaktöriyeldir ve tanı-tedavisinde yaşam tarzı, hastayla ilişkili diğer faktörler (ilaç uyuncu ve hipertansif yan etkisi olan ek ilaç kullanımı dahil) ve yalancı direnç durumları değerlendirmek gerekir. Yalancı direnç durumlarının en sık görülen nedenlerinden birisi de ilaca uyuncun ya eksik olması ya da hiç olmamasıdır. Uyuñ sorunu yapılan çalışmalarda tüm hastaların %23-66'sında izlenmektedir. Bu nedenle hasta uyuncunun artması klinik sonuçlarını da düzeltebilir.

Biz bu çalışmada akıllı telefon uygulamaları ile hasta ilaç uyuncunun artırılıp artırılamayacağını değerlendirmeyi amaçladık. Bu amaçla güncel hipertansiyon kılavuzlarına göre dirençli hipertansiyon tanısı alan ve yaş, cinsiyet, klinik özellikler vb. açılardan homojen olan 2 gruptan birisine akıllı telefon cihazlarına uygulama olarak ilaç hatırlatıcısı yüklenerek yaşam tarzı değişikliği ve medikal tedavi verildi (hasta sayısı 56). Diğer gruba ise hatırlatıcı uygulaması yüklenmeksizin diğer yaşam tarzı değişikliği önerileri ve medikal tedavi düzenlemesi yapıldı (hasta sayısı 55). Her iki tedavi grubundaki hastalara 30 gün boyunca evde tansiyon takibi yapılması için bir liste verildi. Ev ölçümlerinin standardizasyonu sağlanması için otomatik tansiyon ölçüm cihazları kullanılması ve ölçümlerin günde en az iki kez aynı saatlerde yapılması ve her ölçümde en az iki kez ölçümün tekrarlanması için eğitim verildi.

Bulgular bir aylık tedavi sonrasında dirençli hipertansiyonu vakalarında tansiyon ölçüm ortalamalarının akıllı telefon uygulaması ile ilaç hatırlatması yapılan ve yapılmayan grupta sistolik tansiyon için sırasıyla (127 ± 9.1 mmHg vs. 136 ± 8.6 mmHg, $p < 0.01$) ve diyastolik tansiyon için ise sırasıyla (82.4 ± 6.5 mmHg vs. 87 ± 7.1 mmHg, $p = 0.04$) olarak izlenmiştir.

Bu çalışma dirençli hipertansiyon hastalarında akıllı telefon uygulamaları ile yapılacak ilaç hatırlatmalarının hasta ilaç uyuncunu artırmada ve tedavi hedeflerine ulaşmada ek faydalar sağlanabileceğini düşündürmektedir. Bulguların ileride yapılacak daha geniş çaplı randomize kontrollü klinik çalışmalar ile desteklenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dirençli hipertansiyon, yalancı direnç, ilaç uyuncu, akıllı telefon uygulaması, tedavi hedefi, ilaç hatırlatıcı, hipertansiyon kılavuzları.

THE ROLE OF SMART PHONE APPLICATIONS IN INCREASING DRUG ADHERENCE IN PATIENTS WITH RESISTANT HYPERTENSION

Abstract

Hypertension is the most important and the most common risk factor for ischemic heart disease and stroke worldwide. Despite all the improvements and innovations in diagnosis and treatment, the rate of patients who reach treatment goals does not reach to the desired levels for various reasons. Resistant hypertension, which is one of these reasons, defines patients who are still hypertensive ($>140/90$ mm Hg) despite taking the highest tolerated doses of at least three different antihypertensive drugs, one of which is a diuretic agent. The etiology of resistant hypertension is multifactorial and it is necessary to evaluate lifestyle, other patient-related factors (including drug adherence and use of additional drugs with hypertensive side effects), and pseudo-resistance conditions in the diagnosis-treatment. One of the most common causes of pseudo-resistance states is either incomplete or no drug adherence. In previous studies, adherence problem is observed in 23-66% of all patients. Therefore, increased patient adherence may also improve clinical outcomes.

In this study, we aimed to evaluate whether patient drug compliance can be increased with smartphone applications. For this purpose, patients with resistant hypertension according to current hypertension guidelines were divided into two groups. Their age, gender, clinical characteristics, etc. were similar. For the first group lifestyle changes, including downloading a drug reminder on their smart phone device and appropriate drug therapy were given (number of patients 56). In the other group, lifestyle changes and medical treatment were given without the reminder application (number of patients 55). A list of home blood pressure monitoring card for 30 days were given for both treatment groups. Patient education was given to use automatic blood pressure monitoring to standardize home measurements, to make measurements at least twice a day at the same time and to repeat the measurement at least twice in each measurement.

Our findings showed that mean blood pressure measurements were significantly lower in the group with reminders via smartphone application in resistant hypertension cases after one month. Findings were (127 ± 9.1 mmHg vs. 136 ± 8.6 mmHg, $p<0.01$) for systolic blood pressure and (82.4 ± 6.5 mmHg vs. 87 ± 7.1 mmHg, $p=0.04$) for diastolic blood pressure in the groups with and without medication reminders via smartphone application respectively. This study suggests that drug reminders with smartphone applications in patients with resistant hypertension may provide additional benefits in increasing patient drug adherence and achieving treatment goals. The findings need to be supported by larger randomized controlled clinical trials in the future.

Keywords: Resistant hypertension, pseudo-resistance, drug adherence, smart phone application, treatment goal, drug reminder, treatment guideline.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-4979-4190

**Spastik Serebral Palsili Bireylerde Solunum Kas Kuvveti ve Gövde Kontrolü
Arasındaki İlişkinin İncelenmesi- Ön Çalışma**

Nur Sena GÜÇLÜ¹, Saniye AYDOĞAN ARSLAN²

¹Yeni Kurtuluş Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

²Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Nur Sena GÜÇLÜ

Özet

Çalışmanın amacı spastik serebral palsili (SP) çocuklarda solunum kas kuvveti ve gövde kontrolü arasındaki ilişkiyi incelemek ve tipik gelişim gösteren çocuklarla karşılaştırmaktır. Çalışmaya 6-18 yaş arasında olan 23 spastik tip SP'li ve 22 tipik gelişim gösteren çocuklar dahil edildi. Demografik veriler kaydedildikten sonra gövde kontrolünü değerlendirmek için "Gövde kontrolü ölçüm skalası" (GKÖS) kullanıldı. Ayrıca solunum kas kuvveti maksimum inspiratuar basınç (MİP) ve maksimum ekspiratuar basınç (MEP) ölçümleri ile değerlendirildi.

SP'li çocuklarda tipik gelişim gösteren çocuklara kıyasla GKÖS ve solunum kas kuvveti değerlerinin daha düşük olduğu görüldü ($p<0,01$). SP'li çocuklarda; GKÖS statik oturma dengesi ve dinamik oturma dengesi ile MİP ve MEP arasında orta, dinamik uzanma ile MİP ve MEP arasında çok düşük düzeyde ilişki olduğu saptandı ($r=0,54$; $r=0,40$; $r=0,69$; $r=0,49$; $r=0,19$; $r=0,11$; $p<0,01$, sırasıyla).

Çalışmamız sonucu tipik gelişim gösteren çocuklarla karşılaştırıldığında, SP'li çocuklarda GKÖS, MIP ve MEP'in anlamlı olarak daha düşük olduğu ve birbiriyle ilişkili olduğu görülmektedir. SP'li çocuklarda fizyoterapi ve rehabilitasyon uygulamaları ve değerlendirmeleri sırasında gövde kontrolü ile solunum kas kuvveti arasındaki ilişkinin göz önünde bulundurulmasının önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Serebral palsy, solunum kas kuvveti, gövde kontrolü.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN RESPIRATORY MUSCLE STRENGTH AND TRUNK CONTROL IN INDIVIDUALS WITH SPASTIC CEREBRAL PALSY- PRELIMINARY STUDY

Abstract

The aim of the study is to examine the relationship between respiratory muscle strength and trunk control in children with spastic cerebral palsy (CP) and to compare it with children with typical development.

Twenty-three children with spastic type CP and 22 typically developing children aged 6-18 years were included in the study. After the demographic data were recorded, the “Trunk control measurement scale” (TCMS) was used to evaluate trunk control. In addition, respiratory muscle strength was evaluated with maximum inspiratory pressure (MIP) and maximum expiratory pressure (MEP) measurements.

It was observed that the TCMS and respiratory muscle strength values were lower in children with CP compared to children with typical development. ($p<0.01$). in children with CP; It was determined that there was a moderate correlation between static sitting balance and dynamic sitting balance and MIP and MEP, and a very low correlation between dynamic reaching and MIP and MEP ($r=0.54$; $r=0.40$; $r=0.69$; $r=0.49$; $r=0.19$; $r=0.11$; $p<0.01$, respectively).

When the results of our study are compared with children with typical development, it is seen that TCMS, MIP and MEP are significantly lower in children with CP and are related to each other. We think that it is important to consider the relationship between trunk control and respiratory muscle strength during physiotherapy and rehabilitation practices and evaluations in children with CP.

Keywords: Cerebral palsy, respiratory muscle strength, trunk control.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5237-6291

Assessing The Biocompatibility Of Medical Device

Selin ALGÜN, Asst. Prof. Selden CEPNİ*

Işık Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Asst. Prof. Selden CEPNİ

Abstract

Medical device is “any instrument, machine, contrivance, implant, in vitro reagent that’s intended to treat, cure, prevent, mitigate, diagnose disease in man” according to U.S. Food and Drug Administration (FDA). There are some biocompatibility tests that must be passed before medical devices can be used on humans. In the FDA’s Biocompatibility Guidance on Use of ISO 10993, biocompatibility defines as “the ability of a device material to perform with an appropriate host response in a specific situation”. Medical devices can directly contact with the patient’s body hence, the body is likely to have unwanted reactions like; inflammation, coagulation, poisoning, etc. There are biocompatibility tests for prevent to these unwanted conditions. These tests and their results are determined, specialized and standardized by International Organization for Standardization, ISO 10993. According to ISO 10993 standard there are determined tests for medical devices to be implemented and also their results that should be. Medical device must give results that in appropriate range, thus that is biocompatible and can use on patient. There are so many biocompatibility tests and their results are complex numerical values. In this project my aim is create a and reduce the biocompatibility test’s complex numerical values results to more easily understandable data. I will create a MATLAB code in the MATLAB software, this code will take test results of biocompatibility tests from user and will give the final result whether it is a biocompatible or not. The project will enable the results of biocompatibility tests to be more easily distinguished and the resulting errors to be reduced. With this simple code, it will be understood whether the combinations of the materials of the device are compatible or not easily.

Anahtar Kelimeler: Biocompatibility, ISO, device, test, result, standard.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-4219-3069

‘Duyarlı’ Beyin Çalışmaları: Etik Tartışmalar

Öğr. Gör. Dr. Pelin KILIÇ^{1,2}, Av. Nazlı TURHAN³.

¹Ankara Üniversitesi, Kök Hücre Enstitüsü, Kök Hücre ve Rejeneratif Tıp Ana Bilim Dalı

²HücreCELL® Biyoteknoloji Geliştirme ve Ticaret A.Ş.

³Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi Ana Bilim Dalı

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Dr. Pelin KILIÇ

Özet

Nöronların, dış uyarılara uyarlanabilir şekilde yanıt verme yeteneği, tüm mememli öğrenmesinin temelini oluşturduğu için *in vivo* araştırmalarda odak noktası olmuş, başarılı sağlanmış konulardandır. Günümüzde hedefe yönelik davranış için bu temel davranışı *in vitro* araştırmalarla belirleyen çalışmalar yapılmaya başlamıştır. Bu çalışmaların ilki, Ekim 2022’de karşımıza çıkan “DishBrain” sistemi olup gerçek zamanlı olarak uyarlanabilir davranış sergileyen bu ilk sentetik biyolojik zeka sistemi dünya literatürüne girmiştir. Sistemin kendisi, hipokampal ve entorinal hücre modellerinin uzamsal ve uzamsal olmayan problemlerin çözümünde test edilmekte, ayrıca nöral davranışın ön çalışmalarında yapılan *in silico* modelleri genişletmek için fırsat sunmaktadır. Yapılan çalışmalar, beyin, dünyayla ve genel olarak zekayla nasıl etkileşime girdiğini açıklayan teorileri desteklemek veya bunlara meydan okumak için kullanılacak ampirik kanıtlar sağlamaktadır.

“DishBrain” çalışması, bazı kesimleri çeşitli unsurlarıyla tedirgin etmiştir. Beyin hücrelerinin, yaşam desteğinin çeşitli yönlerini kontrol eden silahlara ve sistemlere olası gelecekte dahil edilmesi, bu tür çalışmalar için toplumsal kabul gören etik çerçevenin olmaması ve dini inançlar gibi unsurlar nedeniyle sentetik biyolojik müdahaleler yer yer etik bulunmamaktadır. Ancak diğer kesimler, araştırma alanı olarak demans, Alzheimer, Parkinson gibi nörodejeneratif bozuklukların tedavisini bulmaya yönelik tıbbi araştırmaların, beyin dokusunun kullanımı da dahil olmak üzere sürdürülmesi gerektiğini düşünmektedir.

Mevcut çalışmalarda, bu nöronların hastanın beyni ve vücuduyla senkronize olacağı, hastanın bilişsel düşüncesini geliştirebileceği ve vücudunu özgürce hareket ettirebileceği düşünüldüğünde bu yaklaşımın kontrollü ve kurallar dahilinde kullanılmasıyla nörodejeneratif hastalıklar için mutlak tedaviye doğru ilerlemek mümkün olabilecektir. Buna rağmen, sentetik beyin hücrelerinin, insan topluluklarında çeşitliliğin önüne geçebileceği ve hukuk normlarını kökten değiştirebileceği tahmin edilmektedir.

Bu bildiriye; derin öğrenme yeteneği kazandırılan sentetik beyin hücrelerinin elde edildiği çalışmalara dayanarak yakın gelecekte bireyin irade alanına müdahale etme yeteneği taşıyan çalışmaların yapılmasına yeterli zeminin oluştuğu ve dolayısıyla bireyi ferdi özelliklerinden uzaklaştıran yaklaşımlarla çeşitliliği baskılanmış toplulukların ortaya çıkma ihtimaline değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beyin, derin öğrenme, etik, hukuk normları.

'SENSITIVE' BRAIN STUDIES: ETHICAL DISCUSSIONS

Abstract

The ability of neurons to adaptively respond to external stimuli is one of the successful topics that has been the focus of *in vivo* research, as it forms the basis of all mammalian learning. Today, studies have begun to determine this basic behavior for goal-directed behavior with *in vitro* studies. The first of these studies is the "DishBrain" system, which appeared in October 2022, and this first synthetic biological intelligence system that exhibits adaptive behavior in real time has entered the world literature. The system itself is being tested in solving spatial and non-spatial problems of hippocampal and entorhinal cell models, and provides an opportunity to extend *in silico* models made in preliminary studies of neural behavior. Studies provide empirical evidence that can be used to support or challenge theories about how the brain interacts with the world and intelligence in general.

The work of "DishBrain" made some segments uneasy with its various elements. Due to factors such as possible future inclusion of brain cells in weapons and systems that control various aspects of life support, the lack of a socially accepted ethical framework for such studies, and religious beliefs, synthetic biological interventions are occasionally unethical. However, other segments think that medical research to find the treatment of neurodegenerative disorders such as dementia, Alzheimer's and Parkinson's as a field of research should be continued, including the use of brain tissue.

Considering in current studies that these neurons will synchronize with the patient's brain and body, develop the patient's cognitive thinking and move the human body freely, it will be possible to advance towards the absolute treatment for neurodegenerative diseases by using this approach in a controlled manner and within current rules. Despite this, it is predicted that synthetic brain cells can prevent diversity in human populations and radically change legal norms.

In this presentation, based on the studies in which synthetic brain cells with deep learning ability were obtained, the possibility of the emergence of communities whose diversity was suppressed with approaches that distance the individual from their individual characteristics and that there is sufficient ground for conducting studies that have the ability to interfere with the will of the individual in the near future is mentioned.

Keywords: Brain, deep learning, ethics, legal norms.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-7868-1510

Vestibüler Nöritli ve Rekürren Vestibülopatili Hastalarda Vestibüler Uzamsal Çalışma Belleği Rehabilitasyon Sonuçlarının Karşılaştırılması

Arş. Gör. Rumeysa Nur AKBAŞ¹, Prof. Dr. Bahriye Özlem KONUKSEVEN²

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü

²İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arş. Gör. Rumeysa Nur AKBAŞ

Özet

Vestibüler sistem bilişsel fonksiyonlarla yakından ilişkilidir. Vestibüler sistemde görülen bozukluklar, uzamsal bellek ve navigasyon girdilerinde yetersizliğe neden olarak uzamsal çalışma belleği bozuklukları ile sonuçlanır. Uzamsal çalışma belleği, uzamsal bilgilerin geçici olarak depolanmasına ve değiştirilmesine izin veren kısa süreli bellektir. Bu çalışmanın amacı günler süren ve tek atak ile tanılanan vestibüler nörit ve saatler süren ve epizodik tekrarlayıcı ataklarla tanılanan rekürren vestibülopati hastalarında, uzamsal çalışma belleğinin değerlendirilmesi ve vestibüler uzamsal çalışma belleği rehabilitasyon sonuçlarını karşılaştırmaktır. Çalışma 20 vestibüler nörit ve 20 rekürren vestibülopati tanısı alan 40 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Bilgisayarlı Dinamik Postürografi (BDP) yazılım programında yer alan vestibüler uzamsal çalışma belleği rehabilitasyon oyunları katılımcılar için bireysel olarak planlanmıştır. Her biri 48 dakikadan oluşan rehabilitasyon seansları katılımcılara haftada bir defa olmak üzere toplam 16 hafta boyunca uygulanmıştır. Objektif veriler Duyusal Organizasyon Testi (DOT) ve Denge Sınırları Testi (DST) ile toplanmıştır. Bu testler rehabilitasyon öncesi, rehabilitasyon ortası (8. seans) ve rehabilitasyon sonrası (16. seans) tekrarlanmıştır. Elde edilen test skorlarına göre katılımcıların bireysel gelişimlerini ve rehabilitasyondan gördükleri yararı değerlendirmek amacıyla grup içi ve gruplar arası istatistiksel karşılaştırmalar yapılmıştır. Vestibüler nörit ve rekürren vestibülopati hastalarının grup içi “DST ön test, ara test ve son test; Total Surface, Front, Back, Right ve Left” skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Hastaların grup içi DOT strateji analizi ön test, ara test ve son test; “D1, D2, D3, D4, D5 ve D6” skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Hastaların grup içi “DOT sensör analizi Global, Görsel ve Vestibüler” ölçümleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Vestibüler nörit ve rekürren vestibülopati grupları arasında DST ön test ile uzamsal çalışma belleği işlevleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Diğer yandan her iki grupta da ön test, ara test ve son test rehabilitasyon sonuçları beklendiği gibi anlamlı farklılık göstermiştir. Gruplara dahil edilme kriterlerinde v-HIT ve kalorik test seviyelerinin gruplandırılarak daha büyük örneklemle karşılaştırmalar yapılması anlamlı farklılıkların ortaya konmasında kriter olabilir.

Anahtar Kelimeler: Vestibüler nörit, rekürren vestibülopati, vestibüler rehabilitasyon, bilgisayarlı dinamik postürografi, denge sınırları testi, duyuşal organizasyon testi.

**COMPARISON OF THE RESULTS OF VESTIBULAR SPATIAL WORKING
MEMORY REHABILITATION IN PATIENTS WITH VESTIBULAR NEURITIS
AND RECURRENT VESTIBULOPATHY**

Abstract

The vestibular system is closely related to cognitive functions. Problems in the vestibular system result in deficits in spatial memory and navigation inputs, resulting in spatial working memory disorders. Spatial working memory is short-term memory that allows for the temporary storage and manipulation of spatial information. The aim of this study was to compare the evaluation of spatial working memory and rehabilitation findings of vestibular spatial working memory in patients with vestibular neuritis lasting days and diagnosed with a single attack and recurrent vestibulopathy lasting hours and diagnosed with episodic repetitive attacks. The study was conducted with 40 participants, 20 of whom were diagnosed with vestibular neuritis and 20 with recurrent vestibulopathy. Vestibular spatial working memory rehabilitation games included in the Computerized Dynamic Posturography (CDP) software program were individually planned for the participants. Rehabilitation sessions, each consisting of 48 minutes, were applied to the participants once a week for a total of 16 weeks. Objective data were collected with the Sensory Organization Test (SOT) and the Limits of Stability Test (LST). These tests were repeated at pre-rehabilitation, mid-rehabilitation (8th session), and post-rehabilitation (16th session). Statistical comparisons were made within and between groups in order to evaluate the individual development of the participants and the benefit they received from rehabilitation according to the test scores obtained. At intragroup “LST pre-test, mid-test and post-test; a statistically significant difference was found between Total Surface, Front, Back, Right and Left” scores ($p<0.05$). At intragroup SOT strategy analysis of patients pretest, mid-test and post-test; a statistically significant difference was found between the scores of “D1, D2, D3, D4, D5 and D6” ($p<0.05$). A statistically significant difference was found between the “SOT sensor analysis Global, Visual and Vestibular” measurements of the patients ($p<0.05$). There was no significant difference between LST pre-test and spatial working memory functions between vestibular neuritis and recurrent vestibulopathy groups. On the other hand, pre-test, mid-test and post-test rehabilitation results in both groups showed significant differences as expected. Comparisons with larger samples by grouping v-HIT and caloric test levels in inclusion criteria of the groups may be a criterion for revealing significant differences.

Keywords: Vestibular neuritis, recurrent vestibulopathy, vestibular rehabilitation, computerized dynamic posturography, limits of stability test, sensory organization test.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5032-9475

**Serebral Otozomal Dominant Arteriyopati İle Subkortikal Enfarklar Ve
Lökoensefalopatinin Odyovestibüler Sistem Üzerindeki Etkileri: Olgu Sunumu**

Tuğçe SAVAŞ¹, Dr. Öğr. Üyesi Banu BAŞ²

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kulak Burun
Boğaz Polikliniği, Odyoloji Birimi, Bursa, Turkey.

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı, Odyoloji Bölümü, Ankara,
Türkiye

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): Tuğçe SAVAŞ

Özet

Serebral otozomal dominant arteriyopati ile subkortikal enfarktlar ve lökoensefalopati (CADASIL), 19. kromozom üzerindeki NOTCH3 genindeki mutasyonlar sonucu oluşan geçici iskemik ataklar, psödobulbar palsi, demans, auralı migren veya migrene benzeyen baş ağrıları, epileptik nöbetler, psikiyatrik bozukluklar gibi klinik tablolara yol açan sistemik bir vaskülopatidir. Bu çalışmanın amacı, CADASIL hastalığında görülen geçici iskemik atakların işitme ve denge sisteminde bozukluklar meydana getirebileceğini göstermektir. CADASIL tanılı hasta, geçici iskemik atak sonrası işitme kaybı ve baş dönmesi şikayetleri ile Kulak Burun Boğaz polikliniğine başvurdu. Otolojik muayenesi normal olan hastanın odyolojik değerlendirmesinde saf ses odyometrisi, timpanometrik ölçüm, akustik refleks ve konuşmayı anlama ve ayırt etme testleri yapıldı. Hastada bilateral hafif dercede sensörinöral tip işitme kaybı gözlemlendi. Bilateral timpanometrik değerlendirmede tip A timpanogram elde edildi. Bilateral akustik refleks elde edildi. Konuşmayı anlama ve ayırt etme skorları işitme seviyesi ile uyumlu bulundu. Hastanın vestibüler sisteminin yatak başı testleri ile değerlendirilmesinde vestibülooküler ve vestibulospinal sistemlerle ilgili bilgi sağlayan; Romberg testi, tandem Romberg ve Tandem yürüme, parmak-burun testi, unterberger, diz-topuk testi, bakış (gaze) değerlendirmesi, spontan nistagmus değerlendirmesi, pursuit tracking testi, sakkad testi ve pozisyonel nistagmus değerlendirmesi (Dix-Hallpike ve roll testleri) yapıldı. Buna ek olarak videolu baş itme testi (v-hit) ile de değerlendirildi. Vestibüler değerlendirme sonucunda periferik sistem patolojisini destekleyen herhangi bir bulguya rastlanmadı. Bu durum hastanın santral sistem patolojisinden kaynaklanan baş dönmesi olma ihtimalini güçlendirdi. Sonuç olarak CADASIL hastalığında görülen geçici iskemik atakların koklea ve vestibüler sistemi etkileyerek işitme kaybı ve baş dönmesi semptomlarına yol açabileceği gözlemlenmiştir. Bu nedenle hastalıkların multidisipliner bir yaklaşımla değerlendirilmesi oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: CADASIL, NOTCH3 gen mutasyonu, iskemik atak, sensörinöral işitme kaybı, vestibüler, baş dönmesi

EFFECTS OF CEREBRAL AUTOSOMAL DOMINANT ARTERIOPATHY WITH SUBCORTICAL INFARCTS AND LEUKOENCEPHALOPATHY ON THE AUDIOVESTIBULAR SYSTEM: A CASE REPORT

Abstract

Cerebral autosomal dominant arteriopathy with subcortical infarcts and leukoencephalopathy (CADASIL) is systemic vasculopathy that causes clinical manifestations such as transient ischemic attacks, pseudobulbar palsy, dementia, migraine with aura or headaches that resemble migraine, epileptic seizures, and psychiatric disorders resulting from mutations in the NOTCH3 gene on chromosome 19. The aim of this study is to show that hearing and balance disorders can be observed with transient ischemic attacks in CADASIL disease. The patient diagnosed with CADASIL applied to the Ear Nose and Throat polyclinic with complaints of hearing loss and dizziness after a transient ischemic attack. In the audiological evaluation of the patient whose otological examination was normal, pure tone audiometry, tympanometric measurement, acoustic reflex and speech comprehension and discrimination tests were performed. Bilateral mild sensorineural hearing loss was observed in the patient. Type A tympanogram was obtained in bilateral tympanometric evaluation. The presence of bilateral acoustic reflex was observed. Speech comprehension and discrimination scores were found to be compatible with hearing level. Providing information about the vestibuloocular and vestibulospinal systems in the evaluation of the patient's vestibular system with bedside tests; Romberg test, tandem Romberg and Tandem walking, finger-nose test, Unterberger, knee-heel test, gaze evaluation, spontaneous nystagmus evaluation, pursuit tracking test, saccade test and positional nystagmus evaluation (Dix-Hallpike and roll tests) were performed. In addition to these, it was also evaluated with video head impulse test (v-hit). No findings supporting peripheral system pathology was found. This situation strengthened the of the patient's dizziness due to central system pathology. As a result, it has been observed that transient ischemic attacks seen in CADASIL disease may cause hearing loss and dizziness symptoms by affecting the cochlea and vestibular system. For this reason, it is very important to evaluate the diseases with a multidisciplinary approach.

Keywords: CADASIL, NOTCH3 gene mutation, ischemic attack, sensorineural hearing loss, vestibular,dizziness

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5207-0014

Unilateral Meniere Hastalığı Olan Bireylerin Anksiyete Duyarlılığı ve Stres Yönetiminin Araştırılması; Preliminer Sonuçlar

Dr. Öğr. Gör. Ercan KARABABA¹

¹*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Öğr. Gör. Ercan KARABABA

Özet

Giriş: Meniere Hastalığı (MH), kulakta dolgunluk, işitme kaybı, tinnitus ve vertigo ataklarıyla karakterize bir iç kulak hastalığıdır. MH ilerleyicidir ve dalgalı bir seyir gösterir. Atak dönemlerinde şiddetli baş dönmesi olduğu için, bireylerde stres ve anksiyete gibi durumlar görülmektedir. Bu nedenle amacımız, MH'li bireylerde, anksiyete duyarlılığı ve stresle başa çıkma düzeylerini araştırmaktır.

Gereç-Yöntem: Tek taraflı MH tanısı alan 26-58 yaşları arasında 10 birey çalışmaya dahil edilmiştir. MH'li bireylere hem Anksiyete Duyarlılığı İndeksi 3 (ADİ 3) hem de Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBÇTÖ) uygulanmıştır. Her iki anket sonucuna göre MH'li bireylerde anksiyete ve stresle başa çıkma durumları incelenmiştir. Anketler hastalara yüz yüze uygulanmıştır.

Bulgular: Ön çalışmamızda, MH'li 10 bireye ait ADİ 3 ve SBÇTÖ sonuçları sunulmuştur.

Sonuç: MH'li bireyler ile anksiyete arasında pozitif bir korelasyon gözlenmiştir. Ayrıca MH'li bireylerde, SBÇTÖ alt tiplerine göre stresle baş etmek için en fazla Sosyal Destek Arama (SDA), İyimser Yaklaşım (İY) ve Kendine Güvenli Yaklaşım (KGY) gibi parametreleri kullanmaktadır. MH'li bireylerde her ne kadar anksiyete yüksek olarak görülse de stres yönetimi için, mücadele etme, direnme gücü ve hastalığa karşı daha pozitif yaklaşma eğiliminde olduğu ön çalışmamızda görülmüştür. Stresle baş etmek için MH'li bireylerin en fazla SDA yöntemini kullandığı görülmüştür. Bu durumda MH'li bireyler tanılandıktan sonra medikal tedaviye ek olarak hastaların psikolojik yönlerinin de araştırılması ve desteklenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meniere Hastalığı, Anksiyete, Stres, Sosyal Destek, Vertigo, Tinnitus

**INVESTIGATION OF ANXIETY SENSITIVITY AND STRESS MANAGEMENT
OF INDIVIDUALS WITH UNILATERAL MENIERE'S DISEASE; PRELIMINARY
RESULTS**

Abstract

Introduction: Meniere's Disease (MD) is an inner ear disease characterized by ear fullness, hearing loss, tinnitus, and vertigo attacks. MD is progressive and shows a fluctuating course. Since there is severe dizziness during attack periods, individuals experience situations such as stress and anxiety. Therefore, we aim to investigate anxiety sensitivity and coping with stress levels in individuals with MD.

Materials-Methods: Ten individuals between the ages of 26 and 58 diagnosed with unilateral MD were included in the study. Both the Anxiety Sensitivity Index 3 (ASI-3) and the Ways of Coping Questionnaire (WCQ) were administered to individuals with MD. According to the results of both questionnaires, anxiety and coping with stress were examined in individuals with MD. In addition, questionnaires were administered to the patients face-to-face.

Results: Our preliminary study presents the ASI-3 and WCQ results of 10 individuals with MD individuals.

Conclusion: A positive correlation was observed between individuals with MD and anxiety. In addition, individuals with MD mostly use parameters such as Social Support Seeking (SSS), Optimistic Approach (OA), and Self-Confident Approach (SCA) to cope with stress according to WCQ subtypes. Although anxiety is seen as high in individuals with MD, it was seen in our preliminary study that they tend to struggle, resist and approach the disease more positively for stress management. It has been observed that individuals with MD mostly use the SSS method to cope with stress. In this case, after individuals with MD are diagnosed, the psychological aspects of patients should be investigated and supported in addition to medical treatment.

Keywords: Meniere's Disease, Anxiety, Stress, Social Support, Vertigo, Tinnitus

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-0951-9602

Çocuklarda Bilateral Koklear İmplant Kullanımının Akademik Beceriler Üzerindeki Etkisi: Literatür Taraması

Arş. Gör. Öykü ÖZBAŞ¹, Arş. Gör. Ecem KARTAL ÖZCAN¹, Dr. Öğr. Üyesi Barkın KÖSE²

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arş. Gör. Öykü ÖZBAŞ

Özet

Koklear implantasyon, ileri ve çok ileri derecede sensörinöral işitme kaybının rehabilitasyonunda kullanılan etkili ve standart bir tedavi yöntemidir. Koklear implant, özellikle 12 aylıkken koklear implant kullanmaya başladıklarında, birçok çocuğun tipik dil gelişimine ulaşabilmesini sağlar. Koklear implantlı çocuklar, normal işiten çocuklara göre yaşlarına ve sınıflarına uygun akademik becerilerde genellikle daha fazla zorluk yaşarlar. Koklear implant kullanan çocukların okuryazarlık değerlendirmelerinde, normal işiten akranlarına göre daha düşük performans gösterdikleri bildirilmiştir. Bu çalışmanın amacı, bilateral koklear implantlı çocuklarda akademik becerilerin araştırılmasıdır. Bu çalışmada, bilateral koklear implant, çocuklar, okuma, yazma, matematik ve akademik anahtar kelimeleri kullanarak Pubmed ve Scopus'ta 2020-2022 yılları arasında yayınlanan makaleleri değerlendirdik. Son olarak bu özel konu beş makale ile incelenmiştir. Literatür taraması sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaştık. Bilateral koklear implant kullanan çocukların temel akademik becerileri (okuma, yazma ve matematik gibi) normal işiten yaşlıtlarına göre daha düşüktür. Koklear implantasyon yaşı temel akademik becerileri etkiler. Anne-babalara verilecek eğitimlerle çocukların akademik becerileri geliştirilebilir. Koklear implantlar işitme kaybı olan çocuklar için çok faydalı olmasına rağmen bu çocuklar, okul hayatlarında normal işiten akranlarına benzer performansı yakalayamazlar. Bu çocukların akademik becerilerini geliştirmek için kişiye özel rehabilitasyon programları geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, işitme kaybı, koklear implant, akademik beceri, okuma becerisi, matematik

THE EFFECT OF BILATERAL COCHLEAR IMPLANT USE ON ACADEMIC SKILLS IN CHILDREN: LITERATURE REVIEW

Abstract

Cochlear implantation is an effective and standard treatment method used in the rehabilitation of severe and profound sensorineural hearing loss. A cochlear implant allows many children to reach typical language development, especially when they start using a cochlear implant around 12 months of age. Children with cochlear implants often have more difficulty with academic skills appropriate for their age and class than children with normal hearing. It has been reported that children using cochlear implants have lower performance in literacy assessments than their peers with normal hearing. The aim of this study is to investigate academic skills in children with bilateral cochlear implants. In this study, we evaluated the articles published between 2020-2022 in Pubmed and Scopus using the key words bilateral cochlear implant, children, reading, writing, mathematics and academic. Finally, this special issue were reviewed with five article. As a result of the literature review, we reached the following findings. The main academic skills (such as reading, writing and maths) of children using bilateral cochlear implants are lower than those of their normal hearing peers. Cochlear implantation age affects main academic skills. Through the trainings to be given to the parents, the academic skills of the children can be improved. Although cochlear implants are very beneficial for children with hearing loss, these children cannot achieve similar performance to their normal hearing peers in their school life. In order to improve the academic skills of these children, personalized rehabilitation programs should be developed.

Keywords: Adult consumer, artificial meat, ethical issues, environmental issues, Turkey, willingness to try.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7435-1458

Kulak Burun Boğaz Polikliniğine Vertigo Yakınması ile Başvuran Kişilerin Bu Yakınmasının Bir Temporal Lob Epilepsisi Semptomu Olarak Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. Ayşe ÖZER¹, Prof. Dr. Ümit TAŞKIN¹

¹*Istanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Ayşe ÖZER

Özet

Hareket illüzyonu olarak bilinen vertigonun altında yatan birçok faktör mevcuttur. Denge sistemimizin bozulmasına neden olan santral, periferik, idiyopatik, psikojenik sebeplerle oluşan patolojilerden kaynaklanmaktadır. Temporal Lob Epilepsisi (TLE) bu hastalıklardan bir tanesidir. TLE'lerin %90'nın da aura ortaya çıkmaktadır. Ortaya çıkan auralardan bazıları şunlardır; dengesizlik, migren, postural bozukluk, çınlama, işitme bozukluğu ve baş dönmesi. Bu çalışmayı yapmamızın nedeni bir odyolog olarak TLE semptomları arasındaki baş dönmesi, dengesizlik hissi, çınlama ve işitme bozukluklarının olması ve otojen nedenli olduğu düşünülen bazı vakaların aslında TLE kaynaklı olabileceği gerçeğidir. Ayrıca yapılan araştırmalarda Meniere hastalığının belirtilerinin epilepsi ile benzer yönleri dikkat çekicidir. Literatürde vertigonun TLE ile ilişkisini belirleyen bir çalışma yapılmamıştır. Yapılan bazı çalışmalarda odyolojik test ekipmanlarından olan videoelektronistagmografi (VNG) testi, epilepsi hastalarında uygulanmıştır. Bu testin sonucunda oculomotor ve pozisyonel testlerde anormal bulgular elde edilmiş ve Epilepsi VNG anormallikleri ile ilişkili olup çoğunlukla merkezi sistem bozukluğu ile ilgili olsa da bazen de periferik vestibüler bozukluk ile ilişkili olabileceği de belirtilmiştir. Ayrıca vestibüler ataklar genellikle rotasyonel tipte gözlenmekle birlikte, ortaya çıkan epileptik nistagmuslar daha çok horizontal yönde görülürken nadiren vertikal yönde olduğu da belirtilmiştir. Bu bilgilere dayanılarak Kulak Burun Boğaz(KBB) polikliniğine vertigo yakınması ile başvuran bir grup hastaya rutin olarak kullanılan VNG ve Saf Ses Odyometri (SSO) testleri yapılarak, altta yatan asıl sebep olan TLE'yi ortaya çıkararak hastaların epileptik nöbet geçirmeden hastalığın erken evresinde teşhisini ortaya konması amaçlandı. Çalışmada istatistiksel analiz için 13.0 yazılım SPSS programı kullanıldı. İstatistik analiz sonucunda, 50 Vertigo tanısı olan hastaların %4'üne (N=2), epilepsi tanısı konmuştur. Tüm Vertigo hastalarının, Videonistagmografi sonuçlarına göre hastaların % 50 de anormal bulgular gözlemlendi. %18 oculomotor testler, %21 pozisyonel testler %9'un da postural bozukluk görülmüştür. Epilepsi hastalarının % 2'in(N=1) de Oculomotor bozukluk, %2'in(N=1) de postural bozukluk gözlemlendi. Sonuç olarak, KBB Polikliniğine vertigo yakınması ile gelen bireylerin ayrıntılı oto-nörolojik muayeneden geçip, odyo-vestibüler testlere tabi tutularak elde edilen verilere göre ayrıca hastadan EEG testi istenip ayrıntılı incelenmesi gerekmektedir. Bu sayede Epilepsi hastalarına erken tanı konulmuş olur. Bu konu ile ilgili literatürde çalışma olmadığı için bundan sonra da farklı çalışmalara ihtiyaç vardır. Çalışmamızın sonucunda vertigo ile başvuran hastalarda altta yatan TLE olabileceğini saptadık.

Anahtar Kelimeler: Epilepsi, Epileptik nistagmus, Temporal Lob Epilepsisi(TLE), Vertigo, Videonistagmografi(VNG)

EVALUATION OF PATIENTS APPLIED TO ENT CLINIC WITH VERTIGO FOR PRESENCE OF UNDERLYING TEMPORAL LOBE EPILEPSY

Abstract

Vertigo is caused by a variety of underlying factors known as movement illusion. Vertigo can be caused by central, periphery, idiopathic, or psychogenic issues. TLE is one of those issues. In 90% of TLE cases, aura such as dizziness, migraine, postural disability, tinnitus, hearing dysfunction, and vertigo are present. The purpose of this study is to investigate TLE in patients with vertigo, drowsiness, and hearing loss from tinnitus. The majority of vertigo cases are believed to be caused by ear pathologies. Meniere disease is associated with TLE in some studies, but there is no clear study on the relationship between vertigo and TLE. In several studies, the videoelectronistagmografi (VNG) test, which is used to analyze vertigo, was employed to assess epilepsy patients. Using the VNG test, they discovered certain anomalies in oculomotor and positional assessments. They hypothesized that either central or peripheral vestibular abnormalities could be the cause of such abnormalities. Additionally, they generally discovered horizontal nystagmus and infrequently vertical nystagmus, whereas we typically identify rotational type nystagmus in peripheral illnesses.

In this study we evaluated vertigo patients with VNG and pure tone audiogram (SSO) tests to detect the presence of TLE. Spss version 13.0 program was used for statistical analysis. Epilepsy was diagnosed in 4 % of 50 patients with vertigo. We detected abnormal results in 50 percent of all patients in Videonystagmographical analysis; 18 percent of them in oculomotor tests, 21 percent of them in positional tests, 9 percent of them in postural disability. We detected oculomotor abnormality in 2 percent of epilepsy patients, and detected postural abnormality in 2 percent of epilepsy patients.

As a result, TLE patients can be identified before an epileptic attack. We were able to identify the likelihood of TLE in patients with vertigo as a result of our study.

Keywords: Epilepsy, Epileptic nystagmus, Temporal Lob Epilepsisi (TLE), Vertigo, VNG(videonistagmografi)

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-2668-3869

Guv Üretimi İçin Ucuz ve Taşınabilir Elektroformlu Kit

Dr. Öğretim Üyesi Fatma DOĞAN GÜZEL^{1*} Jaspreet KAUR², Zahra ZENDEH¹, Dr. Reza DİDARİAN¹

¹Department of Biomedical Engineering, Ankara Yildirim Beyazıt University, Ankara, Turkey.
²James Watt School of Engineering College of Science and Engineering University of Glasgow, Glasgow, Scotland.

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Fatma Doğan Güzel

Özet

Günümüzde sentetik lipidden yapılmış veziküller, hücre zarı model sistemleri olarak yaygın şekilde kullanılmaktadır. Bir hücrenin zarı, hücrenin iç ve dış ortamını ayırıp gradyan bakımı ve sinyal iletimi dahil olmak üzere çeşitli önemli işlemlere katkıda bulunmaktadır. Sentetik lipidden yapılmış veziküller, hücre zarı model sistemleri olarak çoğu durumda lipozomlar veya dev tek lamelli veziküller (GUV's'ler) olabilir. Lipozomların boyutu tipik olarak 0,5 mikrondan küçüktür ve çoğu mikroskopi deneyi için kullanımlarını sınırlar. Dev tek katmanlı veziküller (GUV'ler), 5 ila 200 mikron arasında değişen ve klasik optik ayarı kullanarak biyomembranların karmaşık faz davranışlarını incelemek için ideal olan bir lipozom şeklidir. Bu çalışma, elektroformasyon yoluyla GUV'leri üretmek için portatif, hafif ve düşük maliyetli bir kitin adım adım gelişimini detaylandırmaktadır. Tasarlanan kit temel olarak dahili bir fonksiyon üretici, dijital osiloskop ve ısıtma elektrotu bağlantılı 3 indiyum kalay oksit (ITO) kaplı camdan oluşan kurulumu içermektedir. Önerilen cihazda bir deneyde yaklaşık 600 µl GUV üretilebilirken, GUV üretim kurulumunun boyutları değiştirilerek miktar artırılabilir. Bu çalışmada tamamen işlevsel, ucuz, taşınabilir ve hafif bir GUV hazırlama cihazı geliştirmiştir. Cihaz, dalga üretici, osiloskop ve yeniden kullanılabilir ITO'lar ile eşleştirilmiş bir GUV hazırlama odasından oluşmaktadır. Bu portatif cihazın öne çıkan özellikleri düşük maliyetli, zaman ayarlı, kullanımı kolay, kontrol edilebilir olmasıdır. Bu portatif cihaz yaygın olarak kullanılan muadillerinden 100 kat daha ucuzdur. Elektrotlar yeniden kullanılabilir ve kurulumu kolaydır. Bu çalışmanın özgünlüğü, verilen detayların, elektroniğe aşina olmayan farklı alanlardan birçok kullanıcı tarafından kolaylıkla uygulanabilmesinden kaynaklanmaktadır. Özetle, GUV üretiminin önerilen ayar ile kolay, ucuz ve tekrarlanabilir bir şekilde başarılı olduğuna inanıyoruz.

Anahtar Kelimeler: Lipid, Biyomembran, Dev tek lamelli veziküller (GUVs), Indiyum kalay oksit (ITO), Elektroformasyon.

CHEAP AND PORTABLE KIT FOR PRODUCTION

Abstract

-

Keywords:

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-1658-2098

Naringenin: Sıçanlarda Valproik Asit Kaynaklı Hepatotoksisiteye Karşı Potansiyel Bir Doğal İlaç

Dr. Öğr. Üyesi Arzu GEZER^{1,*}

¹ Atatürk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arzu GEZER

Özet

Karaciğerin birçok hastalığı ile sık karşılaşılmamasına rağmen klinik olarak faydalı ve yan etkisi çok az olan ilaçlar azdır. Ayrıca, mevcut tedaviler, etkinlik ve güvenlik sorunlarıyla karşı karşıyadır. Naringenin (NAR) halk hekimliğinde dünya çapında binlerce yıldır çeşitli rahatsızlıkları tedavi etmek için kullanılan çoklu farmakolojik özelliklere sahip, hemen hemen bütün dünyada önemli bir terapötik değere sahip olan bir narenciye flavonudur. Amacımız, bir hayvan modeli kullanarak Naringenin'in Valproik asit kaynaklı hepatotoksisiteye karşı hepatoprotektif aktivitesini belirlemektir. 250 ± 25 g ağırlığındaki erkek sıçanlar grupların her birinde 8'er hayvan olmak üzere 4 gruba ayrılmıştır. Grup-1; Bu gruptaki sıçanlara herhangi bir uygulama yapılmamıştır, Grup-2; Bu gruptaki sıçanlara 14 gün boyunca her gün aynı saatte Naringenin (NAR) 50 mg/kg/gün gavajla uygulanmıştır. Grup-3; Bu gruptaki sıçanlara 14 gün boyunca her gün aynı saatte VPA 500 mg/kg intraperitoneal (i.p.) olarak uygulanmıştır. Grup-4; Bu gruptaki sıçanlara 14 gün boyunca her gün aynı saatte önce NAR 50 mg/kg/gün gavajla, yarım saat sonra VPA 500 mg/kg intraperitoneal (i.p.) olarak uygulanmıştır. Daha sonra biyokimyasal ve histopatolojik analiz için kan serumu örnekleri ve karaciğer dokuları toplanılmıştır. Histolojik değerlendirme için hematoksilin-eozin (H&E) boyama yapılmıştır. Antioksidan aktivite, MDA ve SOD değerleri ile açıklanmıştır. Valproik asit uygulaması karaciğerde malondialdehit (MDA) düzeyini önemli ölçüde artırırken SOD düzeyini azaltmıştır. NAR uygulaması, biyokimyasal biyobelirteçlerin VPA kaynaklı değişimini önemli ölçüde iyileştirmiştir. Bulgularımız karaciğerin histopatolojik incelemesi ile de doğrulandı. Bulgularımıza dayanarak, NAR'ın reaktif serbest radikalleri etkisizleştirerek ve anti-inflamatuar faktörleri indükleyerek VPA kaynaklı hepatotoksisiteyi inhibe edebileceği kanısı oluşmuştur.

Anahtar Kelimeler: Karaciğer, naringenin, valproik asit, oksidatif stres.

NARINGENIN: A POTENTIAL NATURAL REMEDY AGAINST VALPROIC ACID-INDUCED HEPATOTOXICITY IN RATS

Abstract

Despite the fact that many diseases of the liver are often encountered, there are few drugs that are clinically useful and have very few side effects. In addition, current treatments face problems of efficacy and safety. Of naringenin (NAR) of various ailments in folk medicine for thousands of years around the world with multiple pharmacological properties that are used to treat almost all significant therapeutic value in the world is a citrus flavon. Our goal is to determine the hepatoprotective activity of Naringenin against Valproic acid-induced hepatotoxicity using an animal model. male rats weighing 250 ± 25 g were divided into 4 groups of 8 animals in each of the groups. Group-1; No application was made to the rats in this group, Group-2; Naringenin (NAR) was administered to the rats in this group at the same time every day for 14 days with 50 mg/kg/day gavage. Group-3; Rats in this group were given 500 mg/kg intraperitoneal VPA at the same time every day for 14 days (i.p.) was implemented as. Group-4; Rats in this group were given NAR 50 mg/kg/day first at the same time every day for 14 days, and after half an hour, VPA 500 mg/kg intraperitoneally (i.p.) was implemented as. Then, blood serum samples and liver tissues were collected for biochemical and histopathological analysis. Hematoxylin-eosin (H&E) staining was performed for histological evaluation. Antioxidant activity was explained by MDA and SOD values. The administration of valproic acid significantly increased the level of malondialdehyde (MDA) in the liver, while reducing the level of SOD. The application of NAR has significantly improved the VPA-induced exchange of biochemical biomarkers. Our findings were also confirmed by histopathological examination of the liver. Based on our findings, it has been concluded that NAR can inhibit VPA-induced hepatotoxicity by neutralizing reactive free radicals and inducing anti-inflammatory factors.

Keywords: Liver, naringenin, valproic acid, oxidative stress.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-1288-4299

Safra Taşı Hastalarda Preoperatif Ercp Sonrası İnterval Kolesistektomi:

70 Olgunun Retrospektif Analizi

Dr. Fatih Büyüker^{1*}

*¹İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Göztepe Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi
Genel Cerrahi Kliniği*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Fatih Büyüker

Özet

Safra taşları, safra kesesine ait patolojilere yol açmakla birlikte biliopankreatik patolojilere de sıklıkla yol açabilirler. Bu hastalarda kolesistektomi öncesi ERCP ile taş ekstraksiyonu operatif ve postoperatif cerrahi güvenlik için önemlidir. ERCP sonrası kolesistektomi erken veya interval sonrası yapılabilir. Bu çalışmada kliniğimizde ERCP sonrası safra taşı nedeniyle interval kolesistektomi yapılan olgularımızın sonuçlarını sunmayı amaçladık. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Göztepe Prof Dr Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi Genel Cerrahi kliniğinde Mart 2016- Ekim 2020 tarihleri arasında semptomatik safra taşı nedeniyle kolesistektomi yapılan 2786 hasta retrospektif olarak incelendi. Bunlardan 70 hastaya kolesistektomi öncesi ERCP uygulanmıştı (% 2.51). Hastalarımızın 51'i (%72.8) kadın, 19'u (%27.2) erkekti ve yaş ortalaması 54,52(20-89) idi. ERCP yapılan hastaların 50'sinde (%71.5) koledoktan taş ekstraksiyonu yapılmış, kalan 20 hastada (%28.5) yapılan ERCP'de intrakoledokal patoloji saptanmamıştı. Hastalara ortalama 8 hafta interval sonrası kolesistektomi yapılmış, 65 hastada (%92.8) laparoskopik kolesistektomi yapılırken, 5 hastada (%7.2) laparotomiye dönülüp konvansiyonel kolesistektomi uygulanmıştı. Bu hastaların 2'sinde (%40) anatomik zorluklar nedeniyle subtotal kolesistektomi yapılmıştı. Konvansiyonel kolesistektomi yapılan bir hastaya postoperatif saptanan koledok taşı nedeniyle ERCP işlemi tekrarlandı. Güncel literatürde safra kesesi ve koledok taşı olan hastalarda ERCP ile taş ekstraksiyonu yapıldıktan 24 saat sonra kolesistektomi önerilmekle birlikte erken kolesistektomi uygulanamayan hastalarda 6-8 haftalık interval sonrası kolesistektominin güvenle uygulanabilir olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Safra taşı, safra yolları, ERCP, sfinkterotomi, ekstraksiyon, kolesistektomi.

INTERVAL CHOLECYSTECTOMY AFTER PREOPERATIVE ERCP IN PATIENTS WITH GALL STONE: RETROSPECTIVE ANALYSIS OF 70 CASES

Abstract

Although gallstones cause gallbladder pathologies, they can also often lead to biliopancreatic pathologies. In these patients, stone extraction with ERCP before cholecystectomy is important for operative and postoperative surgical safety. Cholecystectomy after ERCP can be performed early or delayed period. In this study, we aimed to present the results of our patients who underwent interval cholecystectomy for gallstones after ERCP in our clinic. 2786 patients who underwent cholecystectomy for symptomatic gallstones between March 2016 and October 2020 in the General Surgery Clinic of Istanbul Medeniyet University Göztepe Prof Dr Süleyman Yalçın City Hospital were retrospectively analyzed. ERCP was applied to 70 patients before cholecystectomy (2,51%). 51 (72.8%) of our patients were female, 19 (27.2%) were male, and the mean age was 54.52 (20-89). Common bile duct stone extraction was performed in 50 (71.5%) of the patients who underwent ERCP, and no intracholedochal pathology was detected in the remaining 20 patients (28.5%). The patients underwent delayed cholecystectomy with interval of 8 weeks on average, laparoscopic cholecystectomy was performed in 65 patients (92.8%) and conventional cholecystectomy was performed in 5 patients (7.2%) by conversion to open surgery. Subtotal cholecystectomy was performed in 2 of these patients (40%) due to anatomical difficulties. ERCP was repeated in a patient who underwent conventional cholecystectomy because of a common choledochal stone that was detected postoperatively. Although cholecystectomy is recommended 24 hours after stone extraction with ERCP in patients with gallbladder and choledochal stones in the current literature, we think that cholecystectomy after 6-8 weeks interval can be safely applied in patients cannot undergo early cholecystectomy.

Keywords: Gall stone, bile ducts, cholecystectomy, ercp, sphincterectomy, stone extraction

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-3604-6177

65 Yaş Üstü Meme Kanseri Hastalarımız: 106 Vakanın Retrospektif Analizi

Dr. Hakan BAYSAL^{1*}

¹ İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sağlık Bakanlığı Göztepe Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi
Genel Cerrahi Kliniği

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Hakan Baysal

Özet

Meme kanseri kadınlarda en sık görülen kanserdir ve kansere bağlı ölümlerde ilk sırada yer alır. İnsidansı yaşla birlikte önemli ölçüde artar. Yaşlı nüfus dünya çapında artmaktadır ve yaşlı kadınlarda meme kanseri modern sağlık sistemleri için büyük zorluk oluşturmaktadır. Çalışmamızda 65 yaş üzeri tanısını koyup tedavi ettiğimiz meme kanserli hastaları retrospektif olarak incelemeyi amaçladık. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi meme cerrahisi polikliniğine Aralık 2018-Kasım 2022 tarihleri arasında başvurup yapılan tetkikleri sonucunda meme kanseri tanısı konulan ve opere ettiğimiz 65 yaş üzeri 106 hastayı retrospektif olarak inceledik. Hastaların yaş ortalaması 73,99 (65-93) idi. 52 hastada (%49.05) tümör solda, 50 hastada (%47.17) sağ tarafta iken, 4 hasta (%3.78) bilateral meme kanseri tanısı almıştı. Tanı anında 6 hastada uzak metastaz tespit ettik. 53 hasta (%48.18) T2 tümör olup en büyük grubu oluşturmaktaydı. 56(%50.9) hastaya meme koruyucu cerrahi uygularken, 54 hastaya (%49.1) mastektomi uyguladık. Aksilla yönetimimizde 35 (%31.8) aksiller diseksiyon uygularken, 75(%78.2) olguda diseksiyona gerek kalmadı. Olguların moleküler subgrup incelemesinde; 39 (%35.45) Luminal A, 41(%37,27) Lüminal B, 18 (%16.36) HER 2(+), 12(%10.90) triple negatif vaka tesbit ettik. 4 yıllık takiplerimizde 11 hastamızı (8 metastatik meme kanseri, 3 diğer) nedenler sebebiyle kaybettik. Sonuç olarak; 65 yaş üzeri meme kanserli hastalar ameliyatı iyi tolere etmişlerdir. Bu hastaların ileri yaştan çekinmeksizin gerekli cerrahi tedavileri güvenle yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Meme kanseri, cerrahi, ileri yaş

**BREAST CANCER IN WOMEN OLDER THAN 65 YEARS : RETROSPECTIVE
ANALYSIS OF 106 CASE**

Abstract

Breast cancer is the most common cancer type in women and ranks first in cancer-related deaths. Its incidence grows significantly with age. As the elderly population increases worldwide, breast cancer in older women poses a major challenge to modern healthcare systems. In our study, we aimed to retrospectively examine patients over 65 years of age with breast cancer that we diagnosed and treated. We retrospectively analyzed 106 patients over the age of 65 who applied to breast surgery outpatient clinic of Istanbul Medeniyet University Prof. Dr. Süleyman Yalçın City Hospital between December 2018 and November 2022 and who were operated on the basis of the diagnosis with breast cancer. The mean age of the patients was 73.99 (65-93). While the tumor was on the left side in 52 patients (49.05%), and on the right side in 50 patients (47.17%), 4 patients (3.78%) were diagnosed with bilateral breast cancer. We detected distant metastases in 6 patients at the time of diagnosis. 53 patients (48.18%) had T2 tumors and constituted the largest group. While we performed breast-conserving surgery in 56(50.9%) patients, we performed mastectomy in 54(49.1%) patients. While axillary dissection was performed in 35(31.8%) patients in our axilla treatment approach, dissection was not required in 75 (78.2%) cases. In the molecular subgroup analysis of the cases; we detected 39(35.45%) Luminal A, 41(37.27%) Luminal B, 18(16.36%) HER 2(+), 12(10.90%) triple-negative cases. During our 4-year follow-up, we lost 11 patients due to the following reasons: (8 metastatic breast cancer, and 3 other). As a result; breast cancer patients over 65 years of age tolerated the surgery well. Necessary surgical treatments of these patients should be performed safely without fear of advanced age.

Keywords: Breast cancer, surgery, elderly .

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-3294-2997

Kanser Tedavisinde Kullanılmak Üzere Ultrason Destekli Kontrollü Salimli İlaç Taşıyıcı Sistemlerin Geliştirilmesi

Aşkın Özdemir¹, Beyzanur Çakar¹, Büşra Akay Hacan², Emir Baki Denkbaş^{1,3}

¹Başkent University, Biomedical Engineering Department, 06790 Bağlıca, Ankara, Turkey

²Dr. Abdurrahman Yurtalan Ankara Oncology Hospital, 06200 Ankara, Turkey

³Başkent University, Institute of Pure and Applied Sciences, Biotechnology Division, 06790 Bağlıca, Ankara, Turkey

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): Aşkın Özdemir

Özet

Tıp teknolojisindeki son olumlu gelişmelere paralel olarak ultrason, farklı kanser hastalıklarının tedavisinde, göz hastalıklarında, miyom ablasyonunda, cerrahi doku kesmede ve daha birçok cerrahi uygulamada kullanılmaktadır. Ayrıca, ilaç taşıyıcı sistemlerde ilaç salınımını kontrol etmek, ayrıca uygulama yerindeki hedef hücrelere sağlanması gereken hücresel alım hızını artırmak ve hedef ilaçlar için ultrason etkisi ile ilgili araştırmalar da kullanılabilir. Bu araştırmalar kapsamında ilaç taşıyıcı sistemlerin etkinliğinin artırılması, yan etkilerinin azaltılması ve özellikle ilaç taşıyıcılarının fizyolojik bariyerlerden daha kolay geçmesi en temel amaç ve hedefler olarak kabul edilmektedir. Nanotaşıyıcılar bu bariyerler için en uygun alternatiftir. Sunulan bu çalışma kapsamında; kanser tedavi edici aktif madde taşıyıcı sistemi üzerinde ultrason etkisi ile kontrollü ilaç salınımı sağlayan sığır serum albümini (BSA) ile yapılan Cisplatin yüklü biyopolimerik nanopartiküler sistem geliştirmek mümkün olmuştur. Albümin nanoparçacıkları desolvasyon yöntemi ile hazırlanmıştır. Bu yöntemde yaklaşık 50-100 mg albümin 1 M, 1-2 ml NaCl içinde eritilir ve pH değeri 8,5'e ayarlanır. 500-600 devirde hızla karıştırılan albümin solüsyonuna aseton damla damla eklenir. Daha sonra glutaraldehit için çapraz nanoparçacık bağlanması eklenecektir. Çapraz bağlama işlemi, oda sıcaklığında 24 saat boyunca 600 rpm'de sürekli karıştırılacaktır. Son olarak, 30 dakika boyunca 12.000 rpm'de çalıştırılacak ve nanopartiküller, daha fazla aseton ile glutaraldehite gitmek için üç kez damıtılmış su ile yıkandığı ve lyofilize edilebilir. Cisplatin yüklü albümin nanopartiküllerinin geliştirilmesi durumunda, aktif madde prosedürlerin başında albümin ile çözülmüştür. Hazırlanan albümin nanoparçacıkları taramalı elektron mikroskopu, morfoloji için SEM ve boyut ve boyut dağılımları için zeta boyutlayıcı ile karakterize edilmiştir. Ultrasonun ilaç yükleme ve salım deneylerinde uygulanması; Cisplatin salınımı, ultrason etkisi ile artırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlaç salınımı, ultrason destekli, nanopartiküller, biyopolimer, cisplatin, kanser tedavisi

DEVELOPMENT OF ULTRASOUND-ASSISTED CONTROLLED-RELEASE DRUG CARRIER SYSTEMS FOR USE IN CANCER THERAPY

Abstract

Parallel to the recent positive developments in medical technology, ultrasound is used in therapies of the different cancer diseases, many other surgical applications. Research on ultrasound effect can be used in drug carrier systems to control release, as well as to increase the rate of cellular uptake that should be provided to target cells at the application site, to target drugs, is also found in relevant literature. Researches, increasing the effectiveness of drug carrier systems, reducing their side effects, especially ensuring that drug carriers pass through physiological barriers more easily are considered as basic goals and objectives. Nanocarriers are the favorable alternative for these barriers. Study; it was possible to developed Cisplatin loaded biopolymeric nanoparticular system made by bovine serum albumin that provides controlled drug release by ultrasound effect on the cancer therapeutic active ingredient carrier system. Albumin nanoparticles will be prepared by desolvation method. Method, approximately 50-100 mg albumin is dissolved in 1 M, 1-2 ml NaCl , the pH value is adjusted to 8.5. Acetone will be added drop by drop to the album solution, which is being mixed rapidly at 500-600 rpm. Then the binding of the nanoparticle cross for glutaraldehyde will be added. Cross-linking process will be continuous stirring at 600 rpm for 24 hours at room temperature. It will be powered at 12,000 rpm for 30 minutes ,the nanoparticles will be destroyed with distilled water three times to go glutaraldehyde with more acetone. Resulting nanoparticles can be washed three times with distilled water and lyophilized. In the case of development, the Cisplatin loaded albumin nanoparticles, active agent was dissolved with albumin at the beginning of the procedures. albumin nanoparticles were characterized by scanning , SEM for morphology, zeta sizer for size and size distributions. Application of ultrasound in the drug loading , release experiments; the Cisplatin release was increased by the ultrasound effect.

Keywords: Drug release, ultrasound assisted, nanoparticles, biopolymer, cisplatin, cancer therapy

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-8493-5000

**Prostat Kanseri Risk Faktörlerinin Makine Öğrenme Yöntemleri ile Belirlenmesi
Üzerine Bir Çalışma****

Selman AKTAŞ^{1*} Prof. Dr. Murat KİRİŞÇİ²

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilimdalı
²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilimdalı

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): Selman AKTAŞ

Özet

Günümüzde popülerliğini koruyan makine öğrenme yöntemleri sağlık alanında hastalığın teşhisinden tedavisine kadar olan süreçte yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmada da erkeklerde sık görülen prostat kanserinin risk faktörleri makine öğrenmesi yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir. Çalışma 248'i hasta 253'ü sağlıklı 501 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Bireylerden alınan bilgiler ile hastalığa ait risk faktörleri makine destek vektörü (SVM) ve K-en yakın komşuluğu (KNN) makine öğrenme yöntemleri ile incelenmiştir. SVM analizi sonucunda önem sırasına göre; yaş, idrara çıkma sıklığı, sigara kullanımı, ailede kanser hastalığı görülme, gün içindeki yaşam şekli, yiyeceklerde kullanılan yağ, kronik hastalık varlığı, menide veya idrarda kan görülmesi, günlük su tüketimi ve kasık bölgesindeki rahatsızlık hissi risk faktörü olarak tespit edilmiştir. KNN analizi sonucunda sigara kullanımı, yaş ve ailede kanser hastası olması risk faktörü olarak belirlenmiştir. Algoritmaların doğru sınıflama yüzdesi SVM'nin %89,92 ve KNN'nin %88,48dir. SVM algoritmasının hastalığı tahminlemede daha yüksek başarıda olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Prostat kanseri, biyoistatistik, makine öğrenmesi, sınıflama, SVM, KNN.

** Bu araştırma "Lojistik Regresyon Analizi ve Makine Öğrenmesi Algoritmaları ile Prostat Kanseri Risk Faktörlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma" adlı doktora tezinden türetilmiştir.

A STUDY ON THE DETERMINATION OF PROSTATE CANCER RISK FACTORS BY MACHINE LEARNING METHODS

Abstract

Machine learning methods, which maintain their popularity today, are widely used in the health field from diagnosis to treatment of the disease. In this study, the risk factors of prostate cancer, which is common in men, were determined using machine learning methods. The study was carried out with 501 people, 248 of whom were patients and 253 were healthy. The information obtained from the individuals and the risk factors of the disease were examined by machine support vector (SVM) and K-nearest neighbor (KNN) machine learning methods. As a result of the SVM analysis, in order of importance; Age, frequency of urination, smoking, family history of cancer, lifestyle during the day, fat used in food, presence of chronic disease, blood in semen or urine, daily water consumption and discomfort in the groin area were determined as risk factors. As a result of the KNN analysis, smoking, age and having a family history of cancer were determined as risk factors. The correct classification percentage of algorithms is 89.92% of SVM and 88.48% of KNN. It was seen that the SVM algorithm was more successful in predicting the disease.

Keywords: Prostate cancer, biostatistics, machine learning, classification, SVM, KNN.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0118-6711

Cranium İskeletine Ait Bilgisayarlı Tomografi Görüntülerinden Elde Edilen Parametreler ile Geometrik Morfometri Yöntemi Kullanılarak Cinsiyet Tahmini

Yusuf SECGİN¹, Zual ONER^{2*}, Serkan ONER³, Seyma TOY¹

¹Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı

²İzmir Bakırçay Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı

³İzmir Bakırçay Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Radyoloji Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Doç. Dr. Şeyma TOY

Özet

Cinsiyet tahmini hem temel tıp bilimleri hem de klinik bilimleri için vazgeçilemez bir konudur. Cinsiyetler arası insan anatomisinde, fizyolojisinde büyük farklılıklar oluşmakta bu farklılıklarda kimliklendirmede, operasyonel süreçlerde kritik önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, Bilgisayarlı Tomografi (BT) anjio görüntülerinden elde edilen cranium iskeletine ait parametrelerden Geometrik Morfometri yöntemi kullanılarak cinsiyet tahmini yapılmasıdır. Çalışma 100 kadın, 100 erkek bireye ait BT anjio görüntüleri retrospektif olarak taranarak yapıldı. Taranan görüntüler Horos Medical Image Viewer (Version 3.0, USA) programına aktarıldı ve nasion-inion noktalarından geçen çizgi belirlenerek 3D Curved Multiplanar Reconstruction (MPR) işlemi uygulandı. Elde edilen bu son görüntüler %100'lük gerçek büyütme getirilerek 1279x614 piksel boyutunda JPEG formatında kaydedildi. JPEG formatındaki görüntülerin 21 antropometrik noktasına homolog landmark yerleştirilerek Generalized Procrustes Analysis (GPA), Principal Component Analysis (PCA), Linear Discriminant Analysis (LDA) işlemleri uygulandı. Yapılan PCA sonucunda şekil varyasyonunun %74.465'inin ilk 3 PC ile açıklanabileceği bulundu. GPA sonucunda Procrustes kareler toplamı ile Tanjant kareler toplamı arasında az bir fark olduğu bulundu. Ayrıca GPA sonrası veriler LDA ile test edildi ve cinsiyet açısından %86.5 doğruluk oranı elde edildi. Bilgisayarlı Tomografi (BT) anjio görüntülerinden elde edilen cranium iskeletine ait parametrelerin Geometrik Morfometri yöntemi kullanılarak yüksek doğruluk oranına sahip olduğu bulundu. Bu çalışmanın hem temel tıp bilimlerine hem de klinik bilimlerine büyük katkılar sunacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Geometrik morfometri, cranium, bilgisayarlı tomografi, cinsiyet tahmini.

**GENDER ESTIMATION USING GEOMETRIC MORPHOMETRY METHOD
WITH PARAMETERS OBTAINED FROM COMPUTED TOMOGRAPHY
IMAGES OF CRANIUM SKELETON**

Abstract

Gender estimation is an indispensable issue for both basic medical sciences and clinical sciences. There are great differences in human anatomy and physiology between the sexes, and these differences are critical in identification and operational processes. The aim of this study is to estimate gender using the Geometric Morphometry method from the parameters of the cranium skeleton obtained from Computed Tomography (CT) angio images. The study was performed by retrospectively scanning CT angio images of 100 female and 100 male individuals. Scanned images were transferred to Horos Medical Image Viewer (Version 3.0, USA) program and the line passing through the nasion-inion points was determined and 3D Curved Multiplanar Reconstruction (MPR) process was applied. These final images were brought to 100% real magnification and saved in JPEG format with a size of 1279x614 pixels. Generalized Procrustes Analysis (GPA), Principal Component Analysis (PCA), and Linear Discriminant Analysis (LDA) processes were applied by placing homologous landmarks on 21 anthropometric points of JPEG images. As a result of PCA, it was found that 74.465% of the shape variation could be explained by the first 3 PCs. As a result of the GPA, it was found that there was little difference between the Procrustes sum of squares and the Tangent sum of squares. In addition, post-GPA data were tested with LDA and an accuracy rate of 86.5% was obtained for gender. Parameters of the cranium skeleton obtained from Computed Tomography (CT) angio images were found to have high accuracy using the Geometric Morphometry method. We believe that this study will make great contributions to both basic medical sciences and clinical sciences.

Keywords: Geometric morphometry, cranium, computed tomography, gender estimation

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7962-6959

Taşıyıcı Holstein İneklerde Progesteron Düzeyinin Gebelik Oranları Üzerine Etkisi

Dr. Davut KOCA^{1*}, Dok. Öğr. Ahmet AKTAR², Doç. Dr. Selim ALÇAY², Prof. Dr. Hakan SAĞIRKAYA²

*1 Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Türkiye
2 Bursa Uludağ Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı, Türkiye*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Davut KOCA

Özet

Bu çalışmada embriyo transfer sırasında taşıyıcı Holstein ırkı ineklerin kan progesteron seviyesinin gebelik oranları üzerine etkisinin belirlenmesi amaçlandı. Bu amaçla, 7 adet üstün genetik özelliklere sahip donör inek ve 62 adet taşıyıcı inek hayvan materyali olarak kullanıldı. Donörlerde süperovulasyon östrusun 9. gününde başlayan 12 saat ara ve 4 gün süreyle uygulanan FSH hormonu ile sağlandı. Uterus yıkaması bir hafta sonra gerçekleştirildi. Taşıyıcı hayvanlar 11 gün ara ile iki kez uygulanan prostaglandin enjeksiyonu ile senkronize edildi. Transfer günü taşıyıcı ineklerden kan alındı ve kan progesteron seviyelerine göre üç gruba [(Grup 1 (<5 ng/ml), Grup 2 (5-10 ng/ml), Grup 3 (>10ng/ml)] ayrıldı. Çalışmada sadece birinci kalite blastosist (Grade I) evresindeki embriyolar kullanıldı. Gebelik muayeneleri embriyo transferi sonrası 30. günde ultrasonla yapıldı. Gebelik oranları Grup 1(n=21)'de %38.09, Grup 2(n=19)'de %47.37 ve Grup 3(n=22)'de %72.72 olarak tespit edildi. Sonuçların istatistiksel olarak değerlendirilmesinde SPSS programı (SPSS 23, Chicago, IL, USA) kullanıldı. Grup 3'de elde edilen gebelik oranının diğer gruplara kıyasla daha yüksek ve istatistiksel açıdan da anlamlı bir fark oluşturduğu tespit edildi (P<0.05). Embriyo transferi zamanında taşıyıcı hayvanların kan progesteron seviyesinin ölçülmesi gebelik başarısına büyük katkı sağladığı görüldü. Özellikle >10ng/ml kan progesteron seviyesine sahip olan hayvanlara yapılacak transferlerin gebelik oranını artıracacağı kanısına varıldı.

Anahtar Kelimeler: Embriyo transferi, taşıyıcı, holstein, inek, progesteron, gebelik oranı.

THE EFFECT OF PROGESTERONE LEVEL ON PREGNANCY RATES IN HOLSTEIN RECIPIENTS COWS

Abstract

In this study, it was aimed to determine the effect of blood progesterone level on pregnancy rates of recipient Holstein cows during embryo transfer. For this purpose, 7 donor cows with superior genetic characteristics and 62 recipient cows have been used. Superovulation in donors was achieved with FSH, which was administered for 4 days, with an interval of 12 hours, starting on the 9th day of estrus. Uterus flushing have been made one week later. Recipients have been synchronized with two prostaglandin injections administered 11 days apart. Blood has been collected from the recipients on the day of transfer and divided into three groups [(Group 1 (<5 ng/ml), Group 2 (5-10 ng/ml), Group 3 (>10ng/ml)] according to their blood progesterone levels. Blastocyst (Grade I) stage embryos were used in the study. Pregnancy examinations were performed with ultrasound on the 30th day after embryo transfer. Pregnancy rates were 38.09% in Group 1(n=21), 47.37% in Group 2(n=19) and 72.72% in Group 3(n=22). SPSS program (SPSS 23, Chicago, IL, USA) was used for statistical analysis. It was determined that the pregnancy rate obtained in Group 3 was higher than the other groups and had a statistically significant difference ($P<0.05$). It was observed that measuring the blood progesterone level of recipients at the time of embryo transfer contributed greatly to pregnancy success. It was concluded that transfers to recipients with a blood progesterone level of >10 ng/ml would increase the pregnancy rate.

Keywords: Embryo transfer, recipient, holstein, cow, progesteron, pregnancy rate.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-5572-9446

Ankara Bölgesinde Geleneksel Yollarla Hazırlanan Yoğurt Örneklerinden Elde Edilen Probiyotik Suş Kaynaklı Postbiyotiklerin Antioksidan Aktivitelerinin Belirlenmesi**

M.Sc. Büşra GÖRGÜN¹, Arş. Gör Dr. Betül AYDIN², Prof. Dr. Leyla Didem KOZACI^{1,3}

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

²Gazi Üniversitesi, Fen Fakültesi,

³Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): M.Sc. Büşra GÖRGÜN

Özet

Biyotik ailesinin en son üyesi olan postbiyotikler, canlı probiyotik bakterilerden salgılanan veya bakteri lizisinden sonra elde edilen metabolik ürünlerdir. Gıda ve ilaç endüstrisi için canlı mikroorganizmalardan daha güvenilir ve kararlıdır. Antioksidanlar, kanser, kardiyovasküler hastalıklar, nöral bozukluklar, Alzheimer hastalığı, ülseratif kolit vb. dahil olmak üzere çok sayıda hastalığa neden olabilen serbest radikallerin ve diğer oksidanların zararlı etkilerine karşı koymaktadırlar. Bu çalışmanın amacı, geleneksel yöntemlerle hazırlanmış yoğurt örneklerinden izole edilmiş laktik asit bakteri suşlarından elde edilen postbiyotiklerin antioksidan kapasitelerinin araştırılmasıdır. Çalışmamızda Ankara'da bulunan 33 adet ev yapımı yoğurt örneğinden 32 farklı izolat elde edilmiştir. 32 probiyotik bakteriden 23'ü, Matriks Destekli Lazer Desorpsiyon/İyonizasyon-Uçuş Kütle Spektrometrisi Süresi (MALDI-TOF MS) ile tanımlanmıştır. Daha sonra izolatlardan postbiyotikler hazırlanmış ve liyofilize edilmiştir. Farklı konsantrasyonlardaki 23 farklı postbiyotikğin antioksidan aktivitesi 2,2-difenil-1-pikrilhidrazil (DPPH) serbest radikal süpürücü aktivitesi ve demir iyonlarını şelatlama aktivitesine bakılarak belirlenmiştir. IC50'ler, % inhibisyon değerleri ile hesaplanmıştır. Diğerlerinden daha yüksek antioksidan kapasiteye sahip beş postbiyotik örnek belirlenmiştir. Bunlar, Lactobacillus helveticus kaynaklı BL23B kodlu (IC50: 4,62±0,02 mg/mL) ve BL44B kodlu (IC50: 4,57±0,05 mg/mL), Lactobacillus delbrueckii kaynaklı BL36 kodlu (IC50: 4,12 ±0,11 mg/mL) ve BL41 kodlu (IC50: 4,24±0,15 mg/mL), Leuconostoc mesenteroides kaynaklı BL14 kodlu (IC50: 5.08±0.07 mg/mL) örnekler şeklinde sıralanmıştır. En yüksek antioksidan aktiviteye sahip 5 postbiyotikğin moleküler tanımlaması 16S ribozomal RNA (rRNA) dizi analizi ile yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda antioksidan kapasitesi yüksek postbiyotiklerin birçok hastalık için tedavi stratejilerinde yeni tedavi hedeflerinin belirlenmesine yardımcı olacağı ve alternatif tedavi yaklaşımlarının geliştirilmesine ışık tutacağı düşünülmektedir. Çalışmamız translasyonel tıp araştırmalara yönelik bir ön çalışma niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Probiyotik, yoğurt, bakteri izolasyonu, postbiyotik, antioksidan aktivite, translasyonel tıp.

**Bu araştırma, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından 2203 proje numaralı proje ile desteklenmiştir.

**DETERMINATION OF ANTIOXIDANT ACTIVITIES OF PROBIOTIC STRAIN
BASED POSTBIOTICS OBTAINED FROM YOGURT SAMPLES PREPARED BY
TRADITIONAL METHODS IN ANKARA REGION****

Abstract

Postbiotics, the latest member of the biotic family, are metabolic products secreted from live probiotic bacteria or obtained after bacterial lysis. They are more reliable and stable than live microorganisms for the food and pharmaceutical industry. Antioxidants encounter the harmful effects of free radicals and other oxidants, which can cause many diseases, including cancer, cardiovascular diseases, neural disorders, Alzheimer's disease, ulcerative colitis, etc. The aim of this study is to investigate the antioxidant capacities of postbiotics obtained from lactic acid bacteria strains isolated from yogurt samples prepared by traditional methods. In our study, 32 different isolates were obtained from 33 homemade yogurt samples in Ankara. 23 of 32 probiotic bacteria were identified by Matrix Assisted Laser Desorption/Ionization-Time of Flight Mass Spectrometry (MALDI-TOF MS). After that, postbiotics were prepared from isolates and then lyophilized. The antioxidant activities of 23 different postbiotics at different concentrations were determined by looking at the 2,2-Diphenyl-1-picrylhydrazyl (DPPH) radical scavenging activity and the chelating activity of iron ions. IC50s were calculated with % inhibition values. Five postbiotic samples with higher antioxidant capacity than others were identified. These samples can be listed as coded BL23B (IC50: 4,62±0,02 mg/mL) and BL44B (IC50: 4,57±0,05 mg/mL) from *Lactobacillus helveticus*, coded BL36 (IC50: 4,12±0,11 mg/mL) and BL41 (IC50: 4,24±0,15 mg/mL) from *Lactobacillus delbrueckii*, coded BL14 (IC50: 5.08±0.07 mg/mL) from *Leuconostoc mesenteroides*. The molecular identification of 5 postbiotics, which have the highest antioxidant activities, were done with 16S ribosomal RNA (rRNA) sequence analysis. As a result of this study, it is thought that the postbiotics with high antioxidant capacities will help to identify new therapeutic targets in treatment strategies for many diseases and shed light on the development of alternative treatment approaches. Our study is a preliminary study for translational research.

Keywords: Probiotic, yogurt, bacterial isolation, postbiotic, antioxidant activity, translational medicine.

**This research was supported by Ankara Yıldırım Beyazıt University Scientific Research Projects Unit with project number 2203.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-5901-2899

Alan Odaklı Epistemolojik İnanç Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Arş. Gör. Nursel BEKTAŞ¹

¹ *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arş. Gör. Nursel BEKTAŞ

Özet

Epistemolojik inanç, bireylerin nasıl bildiği, bilme hakkında sahip oldukları inançları ve bu türden epistemolojik ilkeleri nasıl geliştirdikleri, bu inançların düşünme ve mantık yürütmenin bir parçası haline nasıl geldiği ve nasıl etkilediği gibi sorulara verilen yanıtlarla ilişkilidir. Bazı kaynaklarda epistemolojik inançlar her biri bir süreç olan ve en az beş inançtan oluşan bağımsız inançlar sistemi olarak görülmektedir. Bilginin ve öğrenmenin yapısına ilişkin inançlar (basitten karmaşığa doğru değişen), bilginin değişimine ilişkin inançlar (kesinden kesin olmayana), bilginin kaynağına ilişkin inançlar (her şeyi bilen otoriteden mantık ve kanıta doğru), öğrenmenin hızına ilişkin inançlar (öğrenmenin birden gerçekleşmesinden bir süreçte gerçekleşmesi) ve öğrenme yetisine ilişkin (doğuştan getirilen sabit yetenekten geliştirilebilire doğru) inançlar bunlar arasındadır. Bireyler epistemolojik inancın bir boyutunda gelişmiş bir inanca sahip iken, bir başka boyutunda henüz olgunlaşmamış bir inanca sahip olabilirler. Öğretme ve öğrenme ile ilgili inançlar, öğretmenlerin tercih ettikleri öğretme ve öğrenme biçimleri ile ilgili sahip oldukları inançları ifade etmektedir. Öğretmenlerle yapılan çalışmalarda olgunlaşmış bir epistemolojik inanca sahip öğretmenlerin öğrenen merkezli uygulamalara daha çok yöneldikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda eğitim alanına ilişkin epistemolojik inançları ölçmenin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada Hofer (2000) tarafından geliştirilen Discipline-focused Epistemological Beliefs Questionnaire (DFEBQ)'in, Alan Odaklı Epistemolojik İnanç Ölçeği adıyla Türkçe'ye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 27 maddeden oluşan ölçek Türkçe'ye çevrilmiş, ardından geri-çevir tekniği ile Türkçe'ye çevrilen form tekrar İngilizce'ye çevrilerek ölçeğin orijinalindeki ifadeler ile karşılaştırılarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Araç, ifadelerin anlaşılabilirliği açısından bir Türk Dili uzmanı tarafından, ayrıca Türk kültürüne ve eğitim sürecine uygunluğu bakımından dokuz uzman tarafından değerlendirilmiştir. Ölçme aracına son hali verildikten sonra internet tabanlı veri toplama aracı olarak hazırlanmıştır. Pedagojik formasyon eğitimine devam eden 203 öğrencinin katılımıyla eğitim alanına ilişkin epistemolojik inançları ölçmek üzere analizlerine devam edilen bu çalışmanın ön bulguları paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Epistemolojik inanç, alan odaklı epistemolojik inanç, uyarlama, geçerlik, güvenilirlik, eğitim.

**DISCIPLINE-FOCUSED EPISTEMOLOGICAL BELIEFS QUESTIONNAIRE:
ADAPTATION, VALIDITY AND RELIABILITY STUDY**

Abstract

Epistemological belief is related to the answers given to questions such as how individuals know, how they develop beliefs about knowing and such epistemological principles, how these beliefs become a part of thinking and reasoning and how they affect them. In some sources, epistemological beliefs are seen as an independent belief system consisting of at least five beliefs, each of them is a process. Beliefs about the nature of knowledge and learning (ranging from simple to complex), beliefs about the change of knowledge (from certain to imprecise), beliefs about the source of knowledge (from omniscient authority to logic and evidence), beliefs about the speed of learning (learning takes place from abrupt to gradual) and beliefs about the ability to learn (from innate ability to developable). Beliefs about teaching and learning refer to the beliefs that teachers hold about their preferred teaching and learning styles. In the studies conducted with teachers, it was concluded that teachers with a mature epistemological belief tended to learner-centered practices more. In this respect, the importance of measuring epistemological beliefs in the field of education emerges. In this study, it was aimed to adapt the Discipline-focused Epistemological Beliefs Questionnaire (DFEBQ) developed by Hofer (2000) into Turkish. For this purpose, the scale consisting of 27 items was translated into Turkish, then the back-translate technique was used. The tool was evaluated by a Turkish language expert in terms of the clarity of the expressions and by nine experts in terms of its suitability to Turkish culture and education process. After the measurement tool was finalized, it was prepared as an internet-based data collection tool. Preliminary findings of this study, which is being analyzed to measure epistemological beliefs in the field of education, will be shared with the participation of 203 students who continue their pedagogical formation education.

Keywords: Epistemological belief, discipline-focused epistemological belief, adaptation, validity, reliability, education.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7307-1235

Covid-19 Sürecinde Adölesanların Çocukluk Dönemi Mutluluk-Huzur Anılarının Empati-Sempati Kurma Yeteneği ile İlişkinin İncelenmesi

Arş. Gör. Şerife ÇAMURCU^{1,*}, Doç. Dr. Fatma Elif KILINÇ¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arş. Gör. Şerife ÇAMURCU

Özet

Bu araştırmanın amacı lise öğrencilerinin çocukluk döneminde yaşamış oldukları mutluluk ve huzur anılarının Covid-19 sürecinde yaşadıkları duygu durumlarının şu an sahip oldukları empati-sempati yetenekleri ile ilişkisinin bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen araştırmada genel tarama modellerinden ilişkisel tarama yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ilinde bulunan farklı liselerde öğrenimine devam eden 186 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Adölesanlarda Empati ve Sempati Kurma Ölçeği”, “Çocukluk Dönemi Mutluluk Huzur Anıları Ölçeği” ile araştırmacı tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. SPSS paket programı ile analiz edilen verilerde değişkenler arasındaki farklılığın belirlenmesi adına Mann-Whitney U Testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Lise öğrencilerinin çocukluk dönemi mutluluk-huzur anıları ile empati-sempati kurma yetenekleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan analizler neticesinde kız öğrencilerin sempati düzeyleri ile empati-sempati kurma düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lise öğrencilerinin bilişsel empati, sempati ve empati-sempati puanlarında yalnızca kardeş sayısı değişkenine göre farklılık olduğu saptanmıştır. Lise öğrencilerinin çocukluk dönemi mutluluk-huzur anıları düzeyleri ve bazı demografik özellikleri arasındaki ilişki ile ilgili yapılan analizler sonucunda ise kardeş sayısı ile anne-baba tutumları arasında ilişki olduğu görülmüştür. Çocukluk dönemi mutluluk-huzur anıları ile lise öğrencilerinin empati-sempati kurma düzeyleri arasındaki ilişkiyi saptamak adına yapılan analiz neticesinde ise çocukluk dönemi mutluluk-huzur anılarının lise öğrencilerinin empati-sempati kurma düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Adölesan, Ergen, Empati-Sempati, Çocukluk, Mutluluk-Huzur

**INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP OF EARLY MEMORIES WARMTH-
SAFENESS MEMORIES OF ADOLESCENTS WITH EMPATHY-SYMPATHY
ABILITY DURING COVID-19 PROCESS**

Abstract

The aim of this research is to examine the relationship between high school students' early memories of warmth and safeness during their childhood, their emotional states during the COVID-19 process, and their empathy-sympathy abilities, according to some variables. In the research carried out in line with this purpose, relational screening method was preferred from general screening models. The study group of the research consists of 186 high school students who continue their education in different high schools in Ankara province. In the research, “Early Memories of Warmth and Safeness Scale”, “Adolescent Measure of Empathy and Sympathy” and “Personal Information Form” created by the researcher were used as data collection tools. Mann-Whitney U Tests and Kruskal Wallis tests were used to determine the difference between variables in the data analyzed with the SPSS package program. Regression analysis was conducted to determine the relationship between high school students' early memories warmth-safeness and their ability to empathize and sympathize. As a result of the analyzes, it was concluded that the sympathy levels of female students and the empathy-sympathy levels were higher than male students. It has been determined that there is a difference in cognitive empathy, sympathy and empathy-sympathy scores of high school students only according to the number of siblings variable. As a result of the analyzes made about the relationship between the levels of warmth-safeness memories of high school students in childhood and some demographic characteristics, it was found that there is a relationship between the number of siblings and the attitudes of parents. As a result of the analysis made to determine the relationship between early memories warmth-safeness and high school students' empathy-sympathy levels, it is seen that early memories warmth-safeness memories significantly predict high school students' empathy-sympathy levels.

Key Words: Covid-19, Adolescent, Teenager, Empathy-Sympathy, Childhood, Warmth-Safeness

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-1310-455X

**Bir Üniversite Hastanesinin Erken Müdahale Ünitesine Yönlendirilen Çocukların
Denver II Gelişimsel Tarama Testi Sonuçlarının İncelenmesi**

Arş. Gör. Rüveyda KURNAZ¹

¹ *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arş. Gör. Rüveyda KURNAZ

Özet

Bu araştırma 0-6 yaş aralığında olan ve bir haftalık zaman dilimi içerisinde bir üniversite hastanesinin erken müdahale ünitesine yönlendirilen 24 çocuk ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma nicel araştırma metotlarından betimsel araştırma modelinde yürütülmüş olup çocukların gelişimleri Denver II Gelişimsel Tarama Testi aracılığıyla değerlendirilmiştir. Erken müdahale ünitesine yönlendirilen ve gelişimsel değerlendirmesi yapılan çocukların cinsiyetleri incelendiğinde; 24 çocuktan 17'sinin (%70,83) erkek ve 7'sinin (%29,17) kız olduğu tespit edilmiştir. Çocukların yaş aralıkları incelendiğinde; 16'sinin (%66,66) 0-36 ay aralığında ve 8'inin (%33,33) 37-72 ay aralığında olduğu belirlenmiştir. Erken müdahale ünitesine yönlendirilen çocuklardan; 10'nun (%41,66) genel pediatri, 5'nin genetik (%20,83), 5'inin metabolizma (%20,83), 2'sinin (%8,34) gastroenteroloji, 1'inin (%4,17) nöroloji ve 1'inin (%4,17) endokrinoloji bölümünden yönlendirildiği saptanmıştır. Çocukların Denver II Gelişimsel Tarama Testi sonuçlarına bakıldığında; 12'sinin (%50)'sinin "anormal", 11'inin (%45,83) ve 1'inin (%4,17) "şüpheli" gelişim gösterdiği belirlenmiştir.

Denver II Gelişimsel Tarama Testi, erken müdahale, gelişimsel değerlendirme, normal gelişim, şüpheli gelişim, anormal gelişim.

**INVESTIGATION OF DENVER II DEVELOPMENTAL SCREENING TEST
RESULTS OF CHILDREN REFERRED TO THE EARLY INTERVENTION UNIT
OF A UNIVERSITY HOSPITAL**

Abstract

This study was carried out with 24 children aged 0-6 who were referred to the early intervention unit of a university hospital within a one-week period. The research was carried out in the descriptive research model, which is one of the quantitative research methods, and the development of the children was evaluated through the Denver II Developmental Screening Test. When the genders of the children who were referred to the early intervention unit and whose developmental evaluation were examined; It was determined that 17 (70.83%) of 24 children were boys and 7 (29.17%) were girls. When the age ranges of the children are examined; It was determined that 16 (66.66%) were between 0-36 months and 8 (33.33%) were between 37-72 months. Of the children referred to the early intervention unit; 10 (41.66%) general pediatrics, 5 (20.83%) genetics, 5 (20.83%) metabolism, 2 (8.34%) gastroenterology, 1 (4.17%) It was determined that 4.17) were referred from the neurology department and 1 (4.17%) from the endocrinology department. Considering the Denver II Developmental Screening Test results of the children; It was determined that 12 of them (50%) were "abnormal", 11 (45.83%) and 1 (4.17%) were "suspicious".

Keywords: Denver II Developmental Screening Test, early intervention, developmental assessment, normal development, suspicious development, abnormal development.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID:

Annelerin Ebeveynlik Görevlerinde Öz Yeterlik ve Tükenmişlikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Seda MAZLUM¹, Dr. Keziban Büşra KAYNAK EKİCİ²

¹Sancaktepe Şehit Prof.Dr. İlhan Varank Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Gelişimcisi

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): Seda MAZLUM

Özet

Toplumun refahı için sağlıklı gelişen çocuklar yetiştirmek ebeveynlerin en büyük sorumluluklarından sayılmaktadır. Bir çocuğun sağlıklı gelişimi ebeveynlerinin temel yaşam bileşenlerini sunmalarına bağlıdır. Günümüzde ebeveynlik, yetişkinlerin çoğu kez herhangi bir destek ya da hazırlık olmaksızın yaşamlarında karşılaştıkları en zorlu görevlerden biridir. Bu sebeple, anneler ebeveynlik görevini sürdürürken zaman zaman tükenmişlik hissedebilmektedirler. Tüm bu nedenlerle gerçekleştirilen araştırmada 24-48 aylık çocuğu olan annelerin ebeveynlik görevlerinde öz yeterlikleri ile tükenmişlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modelinde tasarlanan araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Buna göre çalışma grubuna İstanbul Sancaktepe Şht. Prof. Dr. İlhan Varank Eğitim Araştırma Hastanesinin çocuk psikiyatri ve çocuk sağlığı ve hastalıkları polikliniğine başvuran 24-48 aylık çocuğu olan 264 anne dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu”, “Anne-Baba Tükenmişlik Ölçeği” ve “Ebeveynlik Görevlerinde Öz Yeterlik Ölçeği”nin Kısa Formu” kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 24.0 kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda annelerin ebeveynlik görevlerinde öz yeterliklerinin alt boyutlarından biri olan ilgi bakım ile eşe ve tükenmişlik ölçeğinin eşe ve çocuklara duyarlılık alt boyutu arasında negatif yönlü anlamlı düşük düzeyde ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Buna göre annelerin eşe ve çocuklara duyarlılık puanları azaldıkça, ilgi ve bakım puanları artmaktadır. Tükenmişlik ölçeğinin eşe ve çocuklara duyarlılık alt ölçeğindeki tüm maddeler ters madde olduğundan, bu alt boyut değerlendirilirken puanların azalması duyarlılığın artması şeklinde yorumlanmaktadır. Bu bağlamda annelerin eşlerine ve çocuklarına karşı duyarlılıkları arttıkça çocuklarına yönelik ilgi-bakımları artmaktadır. Öte yandan gerek ebeveynlik görevlerindeki öz yeterlik gerekse tükenmişliğin diğer alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ebeveynlik, anne öz yeterliği, anne tükenmişliği.

*Bu araştırma birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTHERS' SELF-EFFICIENCY AND BURNOUT IN PARENTING DUTIES

Abstract

Raising healthy children for the welfare of society is considered one of the greatest responsibilities of parents. A child's healthy development depends on their parents' delivery of essential life components. Parenting today is one of the most challenging tasks adults face in their lives, often without any support or preparation. Nowadays, mothers may feel burnout from time to time while continuing their parenting duties. Therefore, the present study was aimed to examine the relationship between self-efficacy and burnout in parenting tasks of mothers with 24 to 48-month-old children. The study group of the research, which was designed in the relational screening model was formed by using the purposive sampling method. In the present study 264 mothers with 24 to 48-month-old children who surveyed to the child psychiatry and child health and diseases polyclinic of İlhan Varank Training and Research Hospital were included. The data of the research were collected using the "Personal Information Form", "Parents Burnout Scale" and "Self-Efficacy for Parenting Tasks Index Toddler Scale (SEPTI-TS)". Analysis of the data was done using SPSS 24.0. As a result of the study, it was determined that there was a negative and significant low level relationship between care, which is one of the sub-dimensions of mothers' self-efficacy in parenting tasks, and sensitivity to spouse and children of the spouse and burnout scale. Consequently, as the mothers' sensitivity scores for spouses and children decrease, their attention and care scores increase. Since all items in the sensitivity to spouse and children subscale of the burnout scale are reverse items, a decrease in scores when evaluating this subscale is interpreted as an increase in sensitivity. In this context, as the sensitivity of mothers towards their spouses and children increases, their care-care towards their children increases. On the other hand, no statistically significant relationship was found between self-efficacy in parenting tasks and other sub-dimensions of burnout.

Keywords: Parenting, maternal self-efficacy, maternal burnout

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID:

11-13 Yaş Aralığında Çocuğu Olan Ebeveynlerin Çocuklarının Sosyal Medya Kullanımı Konusunda Aile Eğitimi İhtiyaçlarının Belirlenmesi

Feyza Nur ÇAPAN, Sena BAĞDAŞ, Sabriye Sıla SAYINER, Doç. Dr. Fatma Elif KILINÇ

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Sabriye Sıla Sayiner

Özet

Teknolojik cihaz ve internet kullanımının yaygınlaşması ve bununla beraber sosyal medya kullanımının artmasına bağlı olarak çocukların sosyal medya kullanımı konusunda çeşitli sorunlar ortaya çıkmaktadır. Aşırı sosyal medya kullanımının çocukların gelişimine ve ebeveyn-çocuk ilişkisine olumsuz etkisi olması nedeniyle bu konuda ebeveyn eğitimi ihtiyacı olduğu düşünülmüştür. Bu araştırmanın amacı, 11-13 yaş aralığında çocuğu olan ebeveynlerin çocuklarının sosyal medya kullanımlarına ilişkin aile eğitimi ihtiyaçlarının belirlenmesidir. Ergenlik dönemiyle çocuğun bireyselleşme ihtiyacının artması, kimlik arayışı, belli gruplara ait olma ihtiyacı vb. gelişimsel dönem özellikleri ile sosyal medya kullanımının artmış olacağı göz önünde bulundurulmuş ve ön ergenlik dönemine denk gelen 11-13 yaş aralığında çocukların ebeveynleri çalışma kapsamına alınmıştır. Araştırma betimsel tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri 11-13 yaş aralığında çocuğu olan ve sosyal medya kullanımı konusunda ihtiyaç analizi araştırmasına katılan en az lise mezunu 160 ebeveynden oluşmaktadır. Araştırma verileri “*Kişisel Bilgi Formu*” ve “*İhtiyaç Analizi Formu*” kullanılarak toplanmıştır. Veriler betimsel istatistikler hesaplanarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, ergenlik, aile eğitimi.

**DETERMINING THE NEEDS OF FAMILY EDUCATION ON SOCIAL MEDIA
USE OF THE CHILDREN OF PARENTS WITH 11-13 AGE CHILDREN**

Abstract

Due to the widespread use of technological devices and the internet, and the increase in the use of social media, various problems arise in the use of social media by children. Since the excessive use of social media harms the development of children and the parent-child relationship, it is thought that there is a need for parent education in this regard. The aim of this study is to determine the family education needs of the parents who have children between the ages of 11-13, regarding their social media use. It has been taken into account that the use of social media will increase with the developmental period features such as the need for individualization of the child, the search for identity, and the need to belong to certain groups during the adolescence period. And the parents of children between the ages of 11-13, which corresponds to the pre-adolescence period, were included in the study. The research was carried out using the descriptive survey method. The data of the study consists of 160 parents who have children between the ages of 11-13 and who participated in the needs analysis research on social media use, at least high school graduates. Research data were collected using “*Personal Information Form*” and “*Needs Analysis Form*”. The data were evaluated by calculating descriptive statistics.

Keywords: Social media, adolescence, family education

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-2991-4837

Göç ve İklim Değişikliğinin Kadın Sağlığına Etkisi

Emine İLKİN*, Rukiye DİKMEN*, Sevil ŞAHİN**,
Ayten ARIÖZ DÜZGÜN**

*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi

** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Emine İLKİN

Özet

Göç, geçmişten günümüze tüm insanlık tarihi boyunca görülmekte olan bir olgudur. Toplumda insanlar can ve mal güvenliği, evlilik, çalışma durumu, eğitim durumu vb. birçok nedenden kaynaklı göç etme durumu ile karşı karşıya kalmaktadır. Göçe katılan kesimin/topluluğun yarısını kadın cinsiyeti oluşturmaktadır ve kadınlar göçten etkilenen riskli gruplar arasında yer almaktadır. İsteğe bağlı veya zorunlu olarak gerçekleşen göç eylemi kadının sağlığını önemli ölçüde etkilemektedir. Çünkü kadınlar göç ettikleri toplumun kültürüne uyum süreci yaşaması, dil engeli olması nedeniyle sağlık hizmetine erişim, çalışma ve eğitim hayatına dair birçok zorluklarla karşılaşmaktadır. Göçmen kadınlar, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve düşük sosyoekonomik durum nedeniyle özellikle üreme sağlığı rahatsızlıkları ve psikolojik sorunlar yaşayabilmektedir. Bu kadınlar; şiddet, cinsel şiddet, Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar (CYBH), gebelik ve doğuma ilişkin komplikasyonlar yaşama ve aile planlaması hizmetlerinden yeterince yararlanamama vb. birçok yönden risk altındadır.

İklim değişikliği göçmen kadınları daha da kırılgan hale getirebilmektedir. İklim değişikliği, aşırı hava olaylarının ve iklimle ilgili doğal afetlerin (örneğin sel, orman yangınları) daha sık ve yoğun olarak meydana gelmesi ve ayrıca artan sıcaklıklar ve deniz seviyeleri gibi daha kademeli iklim ve çevresel değişikliklerdir. İklim değişikliği insan sağlığını hem doğrudan hem de dolaylı olarak etkiler. Aşırı sıcak dalgaları, yükselen deniz seviyesi, yağışta meydana gelen sel ve kuraklık değişiklikleri ve şiddetli kasırgalar doğrudan yaralanmalara, hastalıklara ve hatta ölüme neden olabilmektedir. İklim değişikliğinin etkileri, çevredeki değişiklikler yoluyla sağlığı da dolaylı olarak etkileyebilmektedir. İklim değişikliği tartışmasız 21. yüzyılın en büyük küresel sağlık tehdididir ve sağlık sonuçları doğal olarak cinsiyete dayalıdır. İklimle bağlı doğal kaynakların tükenmesi, çoğunlukla doğal sistemlere dayanan geçim rollerine atfedilen birçok düşük gelirli ortamda kadınlara eşit olmayan sağlık zararlarına neden olmaktadır. Göç ve iklim değişikliğinin neden olduğu kadın sağlığı problemleri halk sağlığı kapsamında değerlendirilerek, sorunları gidermeye yönelik politikalar ve projeler hayata geçirilmelidir.

Kadınlar dünya nüfusunun yarısını oluşturmaktadır. Kadınların göç ve iklim değişikliğinin etkilerine karşı hassas bir grup içerisinde olduğu düşünülmektedir. Bu derleme, göç ve iklim değişikliğinin kadın sağlığına etkilerini incelemek amacı ile yazılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, iklim değişikliği, kadın sağlığı, sürdürülebilir kalkınma.

THE EFFECT OF MIGRATION AND CLIMATE CHANGE ON WOMEN'S HEALTH

Abstract

Migration is a phenomenon that has been seen throughout the history of humanity from past to present. In the society, people's life and property security, marriage, working status, educational status, etc. faced with immigration for many reasons. Half of the population/community participating in migration is female, and women are among the risky groups affected by migration. Voluntary or compulsory migration has a significant impact on women's health. Because women face many difficulties in accessing health care, working and education life due to the process of adapting to the culture of the society they migrated to, and the language barrier. Migrant women may experience reproductive health and psychological problems, especially due to gender inequality and low socioeconomic status. These women; violence, sexual violence, Sexually Transmitted Diseases (STD), complications related to pregnancy and childbirth, and inability to benefit from family planning services adequately. Is at risk in many ways.

Climate change can make migrant women even more vulnerable. Climate change is the more frequent and intense occurrence of extreme weather events and climate-related natural disasters (e.g. floods, forest fires), as well as more gradual climatic and environmental changes such as rising temperatures and sea levels. Climate change affects human health both directly and indirectly. Extreme heat waves, rising sea levels, flooding and drought changes in precipitation, and severe hurricanes can directly cause injury, illness, and even death. The effects of climate change can also indirectly affect health through changes in the environment. Climate change is arguably the biggest global health threat of the 21st century, and health outcomes are inherently gender-based. Climate-related depletion of natural resources causes unequal health harms to women in many low-income settings, often attributed to livelihood roles based on natural systems. Women's health problems caused by migration and climate change should be evaluated within the scope of public health, and policies and projects should be implemented to solve the problems.

Women, who make up half of the world's population, are thought to be a vulnerable group to the effects of migration and climate change. This review was written to draw attention to the effects of migration and climate change on women's health.

Keywords: Migration, climate change, women's health, sustainable development.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5403-851X

Mülteci Kadınlarda Üreme Sağlığı Hizmetleri

Arif ULUSOY¹

¹*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Arif ULUSOY

Özet

‘Mülteci Kadınlarda Üreme Sağlığı Hizmetleri’ isimli bu bildiri çalışması ile Sivas ili özelinde, Suriye ve Afganistan’daki çatışmalardan kaçarak Türkiye’ye sığınan mülteci kadınların üreme sağlığı hizmetlerini öğrenmesi, bakış açısı ve kullanımının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Türkiye, çatışmalar nedeniyle yerinden edilen bilinen dünyanın en büyük Suriyeli topluluğuna ev sahipliği yapıyor. Mülteci kadınlar çeşitli travmatik olaylara maruz kalmaya eğilimlidirler ve hizmetlere erişimde daha fazla engelle karşılaşabilirler. Bu tez çalışması, Türkiye’deki Suriyeli mülteci kadınlar arasında cinsel sağlık ve üreme sağlığının (CSÜS) durumunu ve onlara sağlanan sağlık hizmetlerinin kullanımını sunmaktadır. Araştırmanın örneklemini Sivas ilindeki mülteci kadınlar oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre, mülteci kadınların üreme sağlığı hizmetlerini yeterince bilmediği ve kullanmadığı tespit edilmiştir. Bunun sonucu olarak istenmeyen gebelikler, düşükler, riskli gebelikler, doğum komplikasyonları gibi durumlar saptanmıştır. Türkiye’deki Suriyeli mültecilere sağlık hizmetleri ücretsiz olarak sunulsa da erken evlilik, düşük modern doğum kontrol yöntemi kullanımı, cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, bildirilen başlıca CSÜS sorunları arasındadır. Suriyeli mülteci kadınların CSÜS statüsünü iyileştirmeye yönelik uzun vadeli stratejiler tüm paydaşların katılımıyla geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Üreme sağlığı hizmetleri, Cinsel sağlık, Doğum kontrol yöntemleri, Mülteciler, Kadın, Göç.

REPRODUCTIVE HEALTH SERVICES FOR REFUGEE WOMEN

Abstract

With this paper named Reproductive Health Services for Refugee Women, it is aimed to evaluate the learning, perspective and use of reproductive health services by refugee women who took refuge in Turkey by fleeing the conflicts in Sivas, Syria and Afghanistan. Turkey is home to the known world's largest Syrian community displaced by conflict. Refugee women are prone to exposure to a variety of traumatic events and may face more barriers to accessing services. This thesis presents the status of sexual and reproductive health (SRH) among Syrian refugee women in Turkey and the use of health services provided to them. The sample of the study consists of refugee women in Sivas. According to the research findings, it has been determined that refugee women do not know and cannot use reproductive health services adequately. As a result of this, situations such as unwanted pregnancies, miscarriages, risky pregnancies and birth complications have been detected.

Although healthcare services are provided free of charge to Syrian refugees in Turkey, early marriage, low use of modern contraception, sexual and gender-based violence are among the main reported SRH problems. Long-term strategies to improve the SRH status of Syrian refugee women should be developed with the participation of all stakeholders.

Keywords: Reproductive health services, Sexual health, Birth control methods, Refugees, Women, Migration.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-6370-0245

Kadın Sağlığı Alanında Teknoloji Kullanımı ve Bakım

Büşra KARAGÖL¹, Gizem BİLMEZ¹, Ayten ARIÖZ DÜZGÜN², Sevil ŞAHİN²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dyt. Bersu Nur HACIFETTAHOĞLU

Özet

Kadın hayatının tüm evrelerinde; infertilite, ürojinokoloji, jinekoloji ve jinekolojik onkoloji, cinsel sağlık, perinatoloji ve menopoz gibi durumlar sağlığı etkilemektedir. Dünya’da birçok kadın bu durumlardan kaynaklanan sorunlar karşısında arayış içerisine girmektedirler. Bu noktada hemşirelerin vereceği kaliteli ve etkili bakım hastalıkların beraberinde getirmiş olduğu zorlayıcı semptomların etkisini azaltarak, ölümlere kadar yol açabilen bir tablo ile karşılaşabilme risklerinin azalmasını sağlamaktadır.

İnsan gücünün kullanıldığı sağlık hizmetleri, teknolojik gelişmelerden etkilenmekte ve teknolojiyi yoğun olarak kullanmaktadır. Günümüzde gelişen teknolojinin beraberinde getirdiği yeni tedavi yöntemleri kadın sağlığı ve hastalıkları alanında sorunların giderilmesinde ve bakımın uygulanmasında kullanılmaya başlanmıştır. Hemşirelerin gelişen teknolojiyi kullanmada bireyin bakımının nasıl etkilediğini bilmesi de önem taşımaktadır. Hemşirelerin teknolojiyi kullanması bakımı kolaylaştırıp daha etkili kılarken, teknoloji ile birlikte uygulanan bakım sayesinde komplikasyonların azaldığı ve hastaların yaşam kalitelerinin arttığı saptanmıştır. Ayrıca gelişen teknoloji ile sağlık hizmetlerine ulaşım kolaylaşmış, maliyetler düşmüş ve bakımın kalitesi artmıştır. Kadın sağlığında bireyin bakımı için yüksek değere sahip olan teknolojinin kullanılmasında hemşireler yeterli bilgi ve donanıma sahip olmalı aynı zamanda nitelikli bakımın verilmesinde sorumluluk taşımalıdır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, kadın, kadın sağlığı, bakım.

**THE USE OF TECHNOLOGY AND CARE IN THE FIELD OF WOMEN'S
HEALTH****Abstract**

At all stages of a woman's life, conditions such as infertility, urogynecology, gynecology and gynecological oncology, sexual health, perinatology and menopause affect health. Many women in the world are in search of problems arising from these situations. At this point, the quality and effective care provided by the nurses reduces the effects of the compelling symptoms brought about by the diseases and reduces the risks of encountering a picture that can lead to death.

Health services, where human power is used, are affected by technological developments and use technology intensively. Today, new treatment methods brought by the developing technology have started to be used in the field of women's health and diseases and in the implementation of care. It is also important for nurses to know how the care of the individual affects the use of developing technology. While the use of technology by nurses makes care easier and more effective, it has been determined that complications are reduced and patients' quality of life increases thanks to the care applied with technology. In addition, with the developing technology, access to health services has become easier, costs have decreased and the quality of care has increased.

In the use of technology, which has a high value for the care of the individual in women's health, nurses should have sufficient knowledge and equipment, and at the same time, they should be responsible for providing quality care.

Keywords: Technology, women, women's health, care.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5237-6291

Yeni Doğan Bakım Ünitesinde Pediatrik Sosyal Hizmet Uygulamalarının Kapsamı ve Önemi

Dr. Öğr. Üyesi Esra KILIÇ CEYHAN¹, Arş. Gör. Dr. Çiçek Nilsu VARLIKLAR DEMİRKAZIK²,
Arş. Gör. Dr. Şükran KOLAY ÇEPNİ³

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

³Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Öğr. Üyesi Esra KILIÇ CEYHAN

Özet

Sosyal hizmet uzmanlarının geniş çalışma alanları içerisinde, tıbbi sosyal hizmet önemli bir yer tutmaktadır. Bu alanda yapılan tüm çalışmalar, bireyin ve toplumun iyilik halini arttırması nedeniyle önemli görülmektedir. Sosyal hizmet uzmanları, özellikle hastanelerin acil, pediatri, onkoloji ve psikiyatri gibi servislerinde yaptıkları çalışmalarla, hastalar ve yakınları için önemli bir dayanak oluşturmaktadır. Buna karşın, tıbbi sosyal hizmetin halen gelişmeye ihtiyaç duyduğu spesifik alanlar da mevcuttur. Yeni doğan bakım ünitelerinde yapılacak pediatrik sosyal hizmet çalışmaları, gelişmesi gerektiği düşünülen bu alanların başında gelmektedir. Ülkemizde her yıl, önemli sayıda aile ve bebek, prematüre doğum veya doğum sonrası bebeklerde gelişen çeşitli sağlık problemleri nedeniyle yeni doğan yoğun bakım sürecini deneyimlemektedir. Yeni doğan ünitelerinde tedavisi yapılarak taburcu edilebilen bebeklerin yanı sıra, kalıcı sağlık sorunlarıyla taburcu edilen veya yaşamını yitiren bebekler de bulunmaktadır. Ailelerin, sonu kayba ve yasa da varabilen bu zorlu süreçteki deneyimleri ve acıları ise çoğunlukla görünmez olmaktadır. Yapılan akademik çalışmalar, bu sancılı süreçleri yaşayan ailelerin hissettikleri yalnızlık ve keder duygularına dikkat çekmekte ve onları; psikolojik olarak desteklemenin, duygularını ifade etmelerinin yolunu açmanın, bilgilendirme ve rehberlik sunmanın bütüncül faydasına dikkat çekmektedir. Bu derleme çalışmada, yeni doğan bakım ünitelerindeki sosyal hizmet uygulamalarının kapsamına ve önemine odaklanılmaktadır. Böylelikle, yeni doğan sürecinde spesifik zorluklarla karşılaşan ailelerin, sosyal hizmet bağlamında nasıl ve ne şekilde desteklenmesi gerektiği hakkında, literatüre ve bu alandaki çalışmaların gelişimine katkı sunulması hedeflenmektedir. Yeni doğan ünitesi özelinde yapılacak pediatrik sosyal hizmet uygulamalarının artmasının, özellikle yoğun stresli veya yaşlı ebeveynlere olumlu etki edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi sosyal hizmet, pediatrik sosyal hizmet, yeni doğan, prematüre doğum, kayıp, yas.

**THE SCOPE AND IMPORTANCE OF PEDIATRIC SOCIAL WORK PRACTICES
IN THE NEONATAL INTENSIVE CARE UNIT (NICU)**

Abstract

Medical social work has an important place in the wide working areas of social workers. All studies in this field are considered important because they increase the well-being of the individual and society. Social workers constitute an important basis for patients and their relatives, especially with their work in hospitals' emergency, pediatrics, oncology and psychiatry services. However, there are specific areas where medical social work still needs improvement. Pediatric social work studies to be carried out in newborn units are among these areas that are thought to be developed. Every year in our country, a significant number of families and babies experience the neonatal intensive care process due to premature birth or various health problems that develop in postnatal babies. In addition to babies who can be discharged after being treated in neonatal units, there are also babies who are discharged with permanent health problems or die. The experiences and pains of families in this difficult process, which can lead to loss and mourning, are mostly invisible. Academic studies draw attention to the feelings of loneliness and grief felt by families who have experienced these painful processes. It draws attention to the holistic benefits of providing psychological support, opening the way for them to express their feelings, and providing information and guidance. This review focuses on the scope and importance of social work practices in newborn units. Thus, it is aimed to contribute to the literature and the development of studies in this field on how and in what way families who encounter specific difficulties in the newborn period should be supported in the context of social work. It is thought that the increase in pediatric social work practices to be carried out in the neonatal unit will have a positive effect on especially stressed or grieving parents.

Keywords: Medical social work, pediatric social work, newborn, premature birth, loss, grief.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-2910-2110

Kadınların Kamusal Alanda Emzirmesinin Önündeki Engeller: Literatür İncelemesi

Dr. Dilek ULUDAŞDEMİR¹, Dr. Öğretim Üyesi Sibel PEKSOY KAYA¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Dilek ULUDAŞDEMİR

Özet

Bebeğin beslenmesinin yanı sıra anne-bebek arasındaki bağı güçlendirilmesinde emzirmenin önemli katkıları bulunmaktadır. Emzirme, en az iki yıl sürdürülmesi gereken bir beslenme yöntemidir. Anne yaşı, eğitim düzeyi, kültür, emzirme eğitimi alma, annenin çalışması gibi durumlar emzirmeyi etkileyen faktörler olarak sıralanmaktadır. Bu derlemenin amacı kamusal alanda emzirmenin önündeki engeller ile ilgili bilgi vermektir. Doğum sonrası dönemde bebeğin fiziksel ve zihinsel gelişiminin desteklenmesi için, emzirmenin en az altı ay kesintisiz sürdürülmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, emzirme çeşitli nedenlerle kesintiye uğramaktadır. Bu nedenlerden en sık göz ardı edilen faktörler arasında kamusal alanda emzirme olduğu söylenebilir. Kadınların kamusal alanda emzirirken dikkat çekmek istememesi, başkalarının rahatsız olduğunun fark edilmesi, süt salgısının diğer vücut sıvılarına (ter, idrar vb.) benzetilmesi, utanma, mahremiyet ve gözden kaybolmayı isteme gibi nedenler kamusal alanda emzirme ile ilgili çekinceler arasında yer almaktadır. Kamusal alanda emzirme toplum tarafından kabul edilse de, “Ne zaman?” ve “Nasıl?” yapılması gerektiğine dair sınırlamalar ve sosyal normlar bulunmaktadır. Ancak yapılan çalışmalarda erkekler, henüz çocuk sahibi olmayan kadınlar ve hatta çocuğunun yaşı büyük olan kadınlar tarafından emzirmenin kamusal alanda gizlenerek yapılması gereken bir durum olarak algılandığı vurgulanmaktadır. Bu algı nedeniyle emziren kadınlar kamusal alanda çocuklarını beslemek için emzirme dışında farklı beslenme yöntemlerine başvurumaktadırlar. Kadınlar kamusal alanda bebek beslenmesini modifiye etmekte (sağılmış süt verme, mama verme, biberonla besleme gibi), kısa süreli emzirmekte ve emzirmeyi sonlandırabilmektedir. Primer görevi sağlığın korunması ve geliştirilmesi olan hemşirelerin, emzirmenin önündeki bu engelin farkında olması oldukça önemlidir. Kadınların kamusal alanda emzirme ile ilgili düşüncelerinin, karşılaştıkları sorunların belirlenmesi ve bu sorunlara yönelik önleme ve müdahale çalışmalarında hemşirelerin yer alması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, bebek, beslenme, hemşire, kadın, kamusal alan.

**BARRIERS TO WOMEN'S BREASTFEEDING IN THE PUBLIC AREA: A
LITERATURE REVIEW**

Abstract

In addition to feeding the baby, breastfeeding has important contributions in strengthening the bond between mother and baby. Breastfeeding is a feeding method that should be continued for at least two years. Conditions such as maternal age, education level, culture, breastfeeding education, and mother's work are listed as factors affecting breastfeeding. The purpose of this review is to provide information about the barriers to breastfeeding in the public sphere. To support the physical and mental development of the baby in the postpartum period, breastfeeding should be continued uninterrupted for at least six months. However, breastfeeding is interrupted for various reasons. For these reasons, it can be said that breastfeeding in public is among the most frequently ignored factors. The reasons such as not wanting to attract attention while breastfeeding in public, noticing that others are uncomfortable, comparing milk secretion to other body fluids (sweat, urine, etc.), embarrassment, privacy and wanting to disappear are among the reservations about breastfeeding in public. Although breastfeeding in public is accepted by the society, "When?" and how?" There are limitations and social norms on what should be done. However, it is emphasized in the studies that breastfeeding is perceived as a situation that should be done by hiding in the public space by men, women who have not yet had children and even women with older children. Because of this perception, breastfeeding women resort to different feeding methods other than breastfeeding to feed their children in public. Women can modify infant feeding (such as expressing milk, formula feeding, bottle feeding), breastfeed for a short time and terminate breastfeeding in public. It is very important for nurses, whose primary duty is to protect and improve health, to be aware of this barrier to breastfeeding. It is recommended to determine women's thoughts about breastfeeding in the public sphere, the problems they face, and to involve nurses in prevention and intervention studies for these problems.

Keywords: Breastfeeding, baby, nutrition, nurse, woman, public space.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-6119-8431

3 Boyutlu Yazıcılardan 3 Boyutlu Biyo-Yazıcılara

Şeyma Nur YILMAZ¹, Hasan Hüseyin KUL¹, Orhan Erdem HABERAL¹

¹Ankara Başkent Üniversitesi, Biyomedikal Mühendisliği Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Şeyma Nur YILMAZ

Özet

Sanal ortamda tasarlanan bir ürünü gerçeğe dönüştürmeyi ya da hali hazırda var olan nesnelerin bire bir kopyalarını oluşturmayı sağlayan cihazlar 3 boyutlu(3B) yazıcılardır. Hemen her kesimin ilgisini çeken bu teknoloji günümüzde hızla yaygınlaşmaktadır. Son zamanlarda klasik 3B yazıcıların yanı sıra 3B biyo-yazıcılara olan ilgi de oldukça artmaktadır. Araştırmacıların; organ naklinde donör eksikliği, uyumlu organ sırası bekleme, bulunan organların vücuda biyo-uyumluluk göstermemesi gibi çeşitli sorunları 3B yapay doku ve organ basımı ile ortadan kaldırma hayali 3B biyo-yazıcıların gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bunlarla birlikte son yıllarda insanların kendi 3B yazıcılarını tasarlama istekleri de artmıştır. 3B biyo-yazıcılar henüz yaygın olarak tasarlanmak istenmese de kendi yazıcımızı üretmek hepimiz için heyecan verici hale gelmiştir. Fakat bu farklı hidrojelde tabla sıcaklığı, akış hızı, nozül boyutu vb. gibi basım parametrelerini değiştirmek gerektiğinden zorlu bir süreçtir. Yüksek maliyetler ve kaynak bulma zorluğu gibi bazı problemleri aşamaz hale getirmektedir. Özellikle en zor denilebilecek kısmı yazılım bölümüdür. Bunun için açık kaynak olarak bulunabilen Marlin yazılımı donanım kontrolü için geniş kapsamlı destek sağlamaktadır. Uyumlu olarak çalıştığı, step motorlar, motor sürücüler, sensörler ve ek donanımlar tasarımların gerçekleştirilmesine destek sağlamaktadır. Klasik 3B yazıcılarda kullanılan Marlin yazılımı xyz eksenini, farklı nozul uçlarına göre akış hızlarının ayarlanması, kullanılan hidrojele uygun basıncın sağlanması gibi basım parametrelerini göz önünde bulundurup düzeltmeler gerçekleştirilerek biyo-yazıcılar için de uygun hale getirilebilir. Bunu yapabilmek için gerekli donanım, yazılım, mekanik, 3B biyo-baskı parametreleri vb. konularında uzman olmayı gerektirir. Bu özelliklerinin yanı sıra istenilen ayarlamaların yapılabilmesine ve bir yüksek hassasiyette baskı kalitesine de imkân sağlamaktadır. Bu sebeple biyo-mühendislikte biyo-yazıcılara yönelik artan bir talep olmuştur. Tasarlanan biyo-yazıcı ile farklı geometri ve katman sayılarında ve farklı vizkoziteye veya farklı reolojik özelliklere sahip biyo-malzeme mürekkepleri ile basım yaptığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: 3B yazıcı, 3B biyo-yazıcı, marlin, biyo-malzeme mürekkep, biyo-baskı, hidrojel.

FROM 3D PRINTER TO 3D BIOPRINTER

Abstract

Devices that enable to make a product designed in a virtual environment come true or to create copies of ready-made objects are 3D printers. This technology, which attracts everyone's attention, is rapidly spreading today. Recently, interest in 3D bioprinters has been increasing. Researchers; dream of eliminating problems like lack of donors in organ transplantation, waiting for compatible organs, and lack of biocompatibility of found organs to body with 3D artificial tissue, organ printing contributes to development of 3D bioprinters. Also these, people's desire to design their own 3D printers has increased in recent years. Although 3D bio-printers are not widely intended, it has become exciting for all of us to produce our own printer. However, this is a difficult process as it is necessary to change printing parameters such as table temperature, flow rate, nozzle size in different hydrogels. It makes problems such as high costs and difficulty in finding resources insurmountable. Especially the most difficult part is software part. For this, Marlin software, which is available as open source, provides comprehensive support for hardware control. Stepper motors, motor drivers, sensors and additional equipment, with which it works in harmony, provide support for realization of designs. Marlin software used in 3D printers can be made suitable for bio-printers by making corrections by taking into account the printing parameters like xyz axis, adjustment of flow rates according to nozzle, and appropriate pressure for hydrogel. Being able to do this hardware, software, mechanics, 3D bioprinting parameters, etc. requires expertise. In addition to these features, it also enables desired adjustments, high precision print quality. For this reason, there has been an increasing demand for bioprinters in bioengineering. It has been observed that with the designed bio-printer, it prints with bio-material inks with different geometries and layer numbers, and with viscosity or rheological properties.

Keywords: 3D printer, 3D bio-printer, Marlin, Bio-material ink, Bio-printing, Hydrogel.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5983-1875

Proksimal Femur ve Acetabulum Yapısının Morfometrik Olarak Araştırılması ve Klinik Açıdan Değerlendirilmesi

Dr. Buket OĞUZ¹, Dr. Ekin KARTAL¹, Prof. Kadir DESDİCİOĞLU¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr Buket Oğuz

Özet

Çalışmamızda femur kemiğinin proksimal bölgesini ve acetabulum yapısını morfometrik olarak araştırmayı ve klinik açıdan değerlendirmeyi amaçladık.

Çalışmamızda 21 tane kuru femur ve 15 tane de kuru coxae kemikleri kullanıldı. Femur kemiğinden femur baş çevresi, femur başının sagittal ve transvers çapı, femur boyun uzunluğu, femur boynunun sagittal ve transvers çapı, femur uzunluğu, femurun kollodiyafizer açısı, linea ve crista intertrochantarica uzunluğu gibi morfometrik ölçümler alındı. Daha sonra coxae kemiğinin acetabulum bölümünden, acetabulum'un derinliği, acetabulum'un vertikal ve transvers çapı, incisura acetabuli genişliği, facies lunata genişliği ve uzunluğu gibi morfometrik ölçümler yapıldı. Ayrıca margo acetabuli şekil yönünden değerlendirildi.

Femur kemiğinden ve acetabulum bölgesinden alınan morfometrik ölçümlerin ortalamaları ve standart sapmaları alındı. Parametreler arasındaki korelasyon ilişkisine bakıldı. Morfometrik ölçümler arasında farklılıklar olsa da bu farklılıklar istatistikî yönden anlamlı bulunmadı ($p>0,05$).

Çalışma sonucunda elde ettiğimiz verilerin kalça eklemi ameliyatları için, kalça bölgesinde kullanılacak protezler için ve adli tıpta cinsiyet tayini için yararlı olacağı kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Acetabulum, femur, kalça eklemi, kalça protezi, cinsiyet tayini, adli tıp.

MORPHOMETRIC INVESTIGATION AND CLINICAL EVALUATION OF THE PROXIMAL FEMUR AND ACETABULUM STRUCTURE

Abstract

Objective: In our study, we aimed to morphometrically investigate and clinically evaluate the proximal region of the femur bone and the structure of the acetabulum.

Method: In our study, 21 dry femur and 15 dry coxae bones were used. Morphometric measurements such as femoral head circumference, sagittal and transverse diameters of the femoral head, femoral neck length, sagittal and transverse diameters of the femoral neck, femur length, collodiaphyseal angle of the femur, linea, and crista intertrochanterica length were taken from the femur bone. Then, morphometric measurements such as the depth of the acetabulum, vertical and transverse diameters of the acetabulum, incisura acetabuli width, facies lunata width and length, and margo acetabuli shape were made from the acetabulum part of the coxae bone.

Results: Mean and standard deviation of morphometric measurements of the femur bone and the acetabulum region were taken. The correlation relationship between the parameters was examined. Although there were differences between morphometric measurements, these differences were not found to be statistically significant ($p>0.05$).

Conclusion: We believe that the data we obtained as a result of the study will be useful for hip joint surgeries, prostheses to be used in the hip region, and gender determination in forensic medicine.

Keywords: Acetabulum, femur, hip joint, hip replacement. gender determination, forensic medicine.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0118-6711

Kolelitiazisli ve Sağlıklı Bireylerde Hepatobilier Kanal Sisteminin Morfometrik İncelenmesi: Radyolojik Çalışma

Toy Seyma^{1*}, Senol Deniz², Ciftci Rukiye³, Sevgi Serkan⁴, Secgin Yusuf¹, Yıldırım İsmail Okan⁴

¹Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi

²Düzce Üniversitesi, Tıp Fakültesi

³Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi

⁴İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Doç. Dr. Seyma TOY

Özet

Kolelitiazis hem morbiditesi hem de tedavi maliyeti yüksek bir hastalıktır. Hastalığın oluşumunda birçok faktör rol almakta olup en önemlilerinden birisi safra taşlarıdır. Bu çalışma safra kesesinde taşa bağlı oluşan kolelitiazisin kolanjiyopankreatografi (MRCP) görüntüleme yöntemi kullanılarak safra yollarındaki radyo-anatomik ve demografik özelliklerin sağlıklı bireylerle karşılaştırılması amacıyla yapıldı. Çalışma kolelitiazis tanısı almış 113 hasta ve safra kesesinde patoloji olmayan 87 sağlıklı birey üzerinde gerçekleştirildi. Bireylerin MRCP görüntüleri retrospektif olarak taranarak ductus hepaticus dexter ve sinister arasındaki açı (RLHD-A), ductus cysticus ile ductus hepaticus dexter arasındaki açı (RHDCD-A), ductus cysticus ile safra bezi arasındaki açı (CDG-A), ductus hepaticus dexter çapı (RHD-D), ductus hepaticus sinister çapı (LHD-D), ductus hepaticus communis çapı (CHD-D), ductus cysticus çapı (CD-D), ductus choledochus (CBD-D) morfometrik ölçümleri gerçekleştirildi. Left hepatic duct diamater (LHD-D) parametresi ile common hepatic duct diamater (CHD-D) parametresi arasında cinsiyet açısından kolelitiazisli ve sağlıklı erkek bireyler arasında anlamlı fark bulundu ($p<0.05$). Spearman rho testine göre kolelitiazisli hastalarda 6, sağlıklı bireylerde 4 parametre arasında anlamlı ilişkiler bulundu ($p<0.05$). Yaş parametresinde hem kolelitiazisli bireylerde hem de sağlıklı bireylerde anlamlı ilişkiler bulundu ($p<0.05$). Çalışma sonucunda hem kolelitiazisli bireyler ait hem de sağlıklı bireylere ait safra kesesinin radyo-anatomik ve demografik özellikleri ortaya konulmuş oldu. Bu bağlamda literatüre büyük katkılar sunacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Kolelitiazis, safra taşları, manyetik rezonans kolanjiopankreatografi

**MORPHOMETRIC EXAMINATION OF THE HEPATOBILIARY DUCT SYSTEM
IN HEALTHY INDIVIDUALS AND PATIENTS WITH CHOLELITHIASIS: A
RADIO-ANATOMIC MAGNETIC RESONANCE
CHOLANGIOPANCREATOGRAPHY STUDY**

Abstract

Cholelithiasis is a disease with high morbidity and treatment cost. Many factors play a role in the formation of the disease, and one of the most important is gallstones. This study was conducted to compare the radio-anatomical and demographic features of the biliary tract with healthy individuals by using the cholangiopancreatography (MRCP) imaging method of cholelithiasis due to stones in the gallbladder. The study was carried out on 113 patients diagnosed with cholelithiasis and 87 healthy individuals without gallbladder pathology. MRCP images of individuals were scanned retrospectively, Right hepatic duct – Left hepatic duct angle (RLHD-A), Right hepatic duct – Cystic duct angle (RHDCD-A), Cystic duct – Gallbladder angle (CDG-A), Right hepatic duct diameter (RHD-D), Left hepatic duct diameter (LHD-D), Common hepatic duct diameter (CHD-D), Cystic duct diameter (CD-D), Common bile duct diameter (CBD-D) morphometric measurements were performed. There was a significant difference between the left hepatic duct diameter (LHD-D) parameter and the common hepatic duct diameter (CHD-D) parameter in terms of gender between cholelithiasis and healthy male individuals ($p < 0.05$). According to Spearman rho test, significant correlations were found between 6 parameters in patients with cholelithiasis and 4 parameters in healthy individuals ($p < 0.05$). Significant correlations were found in the age parameter both in individuals with cholelithiasis and in healthy individuals ($p < 0.05$). As a result of the study, radio-anatomical and demographic characteristics of the gallbladder belonging to both individuals with cholelithiasis and healthy individuals were revealed. In this context, we believe that it will make great contributions to the literature.

Keywords: Cholelithiasis, gallstones, magnetic resonance cholangiopancreatography.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-2427-2206

Türkiye’de Tirajda Yer Alan 3 Gazetenin 2020 ve 2021 Yıllarındaki Covid-19 Haberleri

Melike TOPCU¹ Doç. Dr. Metin DİNÇER²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi ABD Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi ABD

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Melike TOPCU

Özet

Çin’in Vuhan kentinde ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkisi altına alan ve daha sonra pandemi olarak ilan edilen COVID-19 virüsü nedeniyle ortaya çıkan salgın, Türkiye’ye ilk kez 11 Mart 2020 tarihinde görülmüştür. COVID-19 pandemisi beraberinde, bazı kısıtlamaları da içeren yeni yaşam şartlarını getirmiştir ve bu yeni duruma medyanın ilgisi büyük olmuştur. Pandemi sürecinde ortaya çıkan yeni koşullar ve pandemi ile ilgili otoriteler tarafından paylaşılan bilgiler, kitle iletişim araçlarında yoğun bir şekilde kendine yer bulmuştur. Ayrıca iletişim araçları, COVID-19 pandemisi ile ilgili olarak yaptıkları haberlerle halkın bilinçlenmesine, alınan tedbirlere hassasiyetle uyulmasına ve yeni koşulları uyum için neler yapılması gerektiği konularında önemli bir bilgi kaynağı olmuşlardır. Bu çalışmanın amacı; yazılı basında çıkan COVID-19 pandemisi ile ilgili gazete haberlerinin içerik analizinin yapılmasıdır. Çalışmada, Türkiye’de yayımlanan Milliyet, Hürriyet, Sözcü gazetelerinin 2020-2021 yıllarında mart ayından itibaren 10 aylık bir sürede yayınladıkları COVID-19 pandemisine ilişkin haberleri örnekleme alınmıştır. Interpress üzerinden konuya ilişkin haberlere erişim sağlanarak veriler toplanmıştır. Haber taramalarında kullanılacak anahtar kelimeler belirlenerek haberlere ulaşılmış ve oluşturulan veri toplama formu aracılığıyla çalışmada kullanılan veriler toplanmıştır. Çalışmaya alınan üç gazetede yer alan toplam haber sayısı 313 olarak belirlenmiştir. Bu haberlerin %59,11’i (n=185) 2020 yılında, %40,89’unu (n=128) 2021 yılında yayınlanmıştır. Haberlerin %48,56’sı (n=152) Milliyet Gazetesinde, %27,16’sı (n=85) Hürriyet Gazetesinde, %24,26’sı (n=76) Sözcü Gazetesinde yer almıştır. Değerlendirilen haberlerin %38,02’sinde (n=119) haber kaynağı yer almaz iken, %61,98’inde (n=194) bir haber kaynağından faydalanılmıştır. %22,4’ünde (n=70) Sağlık Bakanı haber kaynağı olarak ilk sırada yer alırken, %20,1 (n=63) ile doktorlar haber kaynağı olarak ikinci sırada yer almaktadır. COVID-19 ile ilgili haberlerin %15,65’i (n=49) gazetelerin ilk sayfasında yer alırken, %84,35’si (n=264) haber ilk sayfada yer almamıştır. Ayrıca birinci sayfa COVID-19 haberlerinde %86,58’inde (n=271) herhangi bir görsel kullanılmaz iken %13,42’sinde (n=42) bir görselin kullanıldığı tespit edilmiştir. Haberlerin içeriği değerlendirildiğinde %46,01 (n=144) aşı %10,86 ile (n=34) genel tedbirler hakkında bilgilere yer verildiği görülmüştür. COVID-19 Pandemisinin patlak verdiği 2020 yılında 2021 yılına göre fazla olması, pandeminin başlangıcına göre medyanın konuya olan ilgisinin azalmasına bağlanabilir. İnsanlara doğrudan bilgi aktarmada önemli bir rolü olması nedeniyle, yapılan haberlerin güvenilir kaynaklara dayandırılması önemli bir sorumluluğu yerine getirecektir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 pandemisi, içerik analizi, gazete haberi, milliyet, hürriyet, sözcü.

COVID-19 NEWS IN 2020 AND 2021 FROM 3 NEWSPAPERS IN CIRCULATION IN TÜRKİYE

Abstract

The appearance of the emergence of the COVID-19 virus, which emerged in China's Wuhan epidemic and affected the whole world and was later declared a pandemic, was recorded for the first time in Turkey on March 11, 2020. The COVID-19 pandemic has brought with it living conditions, including some care, and the media attention to this new situation has been great. The new conditions that emerged during the pandemic process and the information found by the structures related to the pandemic have been heavily involved in the use of mass media. In addition, communication tools have become an important source of information, which is necessary to raise awareness of people with their news about the COVID-19 pandemic, to meticulously comply with adoption and to adapt to new conditions. The aim of this study; It is the content analysis of newspaper news about the COVID-19 pandemic in the print media. In the study, news about the COVID-19 pandemic, which was published in Turkey for a period of 10 months as of March 2020, by the newspapers Milliyet, Hürriyet and Sözcü, were taken. It is based on providing access to related news via Interpress. The news was reached by determining the keywords to be used in news scans and the data used in the study were collected through the data collection form created. The total number of news in the three newspapers included in the study was determined as 313. 59.11% (n=185) of these news were published in 2020, and 40.89% (n=128) in 2021. 48.56% (n=152) of the news were published in Milliyet Newspaper, 27.16% (n=85) in Hürriyet Newspaper, and 24.26% (n=76) in Sözcü Newspaper. While 38.02% (n=119) of the evaluated news did not include a news source, a news source was used in 61.98% (n=194) of them. While 22.4% (n=70) the Minister of Health is in the first place as the news source, with 20.1% (n=63) doctors are in the second place as the news source. While 15.65% (n=49) of the news about COVID-19 were on the first page of the newspapers, 84.35% (n=264) of the news was not on the first page. In addition, it was determined that 86.58% (n=271) of the first page COVID-19 news did not use any visuals, while 13.42% (n=42) of them used an image. When the content of the news was evaluated, it was seen that 46.01% (n=144) gave information about the vaccine and 10.86% (n=34) general measures. The fact that in 2020, when the COVID-19 Pandemic broke out, was higher than in 2021, it can be attributed to the decrease in media attention to the issue compared to the beginning of the pandemic. Since it has an important role in conveying information directly to people, basing the news on reliable sources will fulfill an important responsibility.

Keywords: COVID-19 pandemic, Content Analysis, Newspaper News, Milliyet, Hürriyet, Sözcü.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-3425-1129

Hastalıklara Karşı Kullanılan Başa Çıkma Stratejileri ve Savunma Mekanizmaları

Öğr. Gör. Esra KARABULUT¹, Doç. Dr. Birgül ÖZKAN²

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Esra KARABULUT

Özet

Hastalık; Türk Dil Kurumu tarafından, “organizmanın yapı ve işleyişinde ortaya çıkan bozukluk, organizmanın fizyoloji görevlerinin bozulması durumu” tanımlanmaktadır (TDK). Hastalıklar, dengede olan metabolik sistemlerine etki ederek, bireyleri stres ve karmaşa içinde bırakabilirler. Bireylerin hastalıklara verdikleri tepkiler, kişiliklerine, geçmiş tecrübelerine ve baş etme mekanizmalarına göre değişiklik göstermektedir. Hastalığı kabullenmeme, uyumsuzluk, saldırganlık ya da kendine zarar verme davranışları karşılaşılan tepkilerdendir. Bu araştırma, farklı hastalık tanılarında, hastaların hastalıklara verdiği tepkileri, baş etme mekanizmalarını ve savunma mekanizmalarını belirlemek amacıyla yapılmış bir sistematik derlemedir. “Psychosocial response, illness, coping, defense mechanism” anahtar kelimelerinin (ingilizce olarak) kombinasyonlar yapılarak taramalar yürütülmüştür. Google Scholar, PubMed ve Science Direct veri tabanlarında taranarak yürütülmüştür. Değerlendirme ölçütlerini karşılayan toplam yedi makale incelemeye alınmıştır. Değerlendirmeye alınan çalışmalara göre farklı hastalık tanıları almış bireylerin başa çıkma stratejilerinin ve kullandıkları savunma mekanizmalarının benzer olduğu ortaya konulmuştur. Bu sistematik derlemede hastalık tanıları birbirinden farklı olan bireylerin hastalıklara verdikleri tepkilerin baş etme ve savunma mekanizmalarının hayati önem taşıdığı görülmüştür. Hastalıklar karşısındaki psikososyal desteğin, hasta ve ailelerine yansıtılması, birey ve toplum adına olumlu katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hastalık, Tepki, Başa Çıkma, Savunma, Mekanizma, Strateji.

COPD STRATEGIES AND DEFENSE MECHANISMS USED AGAINST DISEASES

Abstract

Disease; The Turkish Language Institution defines "the disorder that occurs in the structure and functioning of the organism, the deterioration of the organism's physiological functions" (TDK). Diseases can leave individuals in stress and confusion by affecting their metabolic systems that are in balance. The reactions of individuals to diseases vary according to their personalities, past experiences and coping mechanisms. Not accepting the disease, disharmony, aggression or self-harming behaviors are among the reactions encountered. This research is a systematic review to determine the responses, coping mechanisms and defense mechanisms of patients in different disease diagnoses. Scans were conducted by combining the keywords "Psychosocial response, illness, coping, defense mechanism" (in English). It was scanned in Google Scholar, PubMed and Science Direct databases. A total of seven articles meeting the evaluation criteria were included in the review. According to the studies evaluated, it was revealed that the coping strategies and defense mechanisms of individuals with different diagnoses were similar. In this systematic review, it was seen that the responses of individuals with different diagnoses to diseases and the coping and defense mechanisms are vital. Reflecting psychosocial support against diseases to patients and their families will make positive contributions to the individual and society.

Keywords: Illness, Response, Coping, Defense, Mechanism, Strategy.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-8262-6418

Hemşirelikte Eğitiminde Microöğretim Yönteminin Kullanımı

Arş. Gör. Dr. Fadime TEKİN¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Özet

Mikro öğretim, öğretmenlerin, özenle hazırlanmış bir planı eşliğinde, genellikle videoya kaydedilmiş öğretim sonuçlarını gözlemleyebildiği ve devamında gözden geçirilmiş öğretim becerilerini uygulamaya dökmek için kullandıkları mükemmel bir öğretmen eğitim tekniğidir. Ayrıca mikro öğretim; normal öğrenme ve öğretim süreçlerinin karmaşıklığını basitleştirmeyi amaçlayan bir laboratuvar öğretim yöntemi olmakla birlikte hizmet öncesi, içi ve sonrasında kullanılabilen ve de önceden belirlenmiş kritik öğretim becerilerinin denetimli bir ortamda öğrencilere kazandırılmasını amaç edinmiş bir öğretim yaklaşımıdır. Bu teknik, genellikle öğretmenlerin eğitiminde kullanılmakla birlikte tıp, hemşirelik, ziraat, eczacılık ve mühendislik gibi alanlarda da kullanılmaktadır. Bu teknik tıpta daha çok pozitif davranış değişikliğini, kendi kendine öğrenme, öğretme, iletişim, problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılmasını ve geliştirmesini sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Hemşirelik alanında yapılan çalışmalarda ise bu teknik evde doğum sonu bakım becerilerinin ve kalitenin artırılması amacıyla, grup hasta eğitimlerinde öğrencilerin öğrenme-öğretme ve iletişim becerileri geliştirmek ve öğrencilerin öğretme becerilerini geliştirmek amacıyla kullanılmıştır. Çalışmalara bakıldığında Türkiye’de ve yurt dışında bu tekniğin yeterli düzeyde kullanılmadığı görülmektedir. Oysaki hemşirelik alanında bu teknik öğrencilerin, hemşirelerin, öğretim elemanlarının ve hastaların öğrenme ve öğretme becerilerini geliştirmek amacıyla kullanılabilir. Ayrıca gelişen teknolojilere de entegre edilerek daha güncel ve değerli bir teknik haline getirilebilir. Türkiye’de hemşirelik eğitiminde bu tekniğin kullanılmasının öğretim tekniklerinin zenginleştirilmesine katkı sağlayacağı ve öğrencilerin sorumluluk almasını, kendi kendilerine öğrenme, öğretme becerilerini ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirici araştırmalara öncülük edebileceği ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mikro öğretim, hemşirelik, eğitim, video, öğretme

USE OF MICRO-TEACHING METHOD IN NURSING EDUCATION

Abstract

Microteaching is an excellent teacher training technique where teachers can observe teaching results, often on videotaped, accompanied by a carefully crafted plan, and then use it to put revised teaching skills into practice. In addition, micro teaching; Although it is a laboratory teaching method that aims to simplify the complexity of normal learning and teaching processes, it is a teaching approach that can be used before, during and after the service and aims to provide students with predetermined critical teaching skills in a supervised environment. Although this technique is generally used in the training of teachers, it is also used in fields such as medicine, nursing, agriculture, pharmacy and engineering. This technique is mostly used in medicine to provide positive behavior change, self-learning, teaching, communication, problem solving and critical thinking skills. In the studies conducted in the field of nursing, this technique was used to improve the learning-teaching and communication skills of the students in group patient trainings and to improve the teaching skills of the students in order to increase the quality and skills of postpartum care at home. Considering the studies, it is seen that this technique is not used sufficiently in Turkey and abroad. However, in the field of nursing, this technique can be used to improve the learning and teaching skills of students, nurses, instructors and patients. In addition, it can be integrated into developing technologies and become a more up-to-date and valuable technique. It is thought that the use of this technique in nursing education in Turkey will contribute to the enrichment of teaching techniques, and it will lead to research that will improve students' taking responsibility, self-learning, teaching skills and critical thinking skills, and contribute to the literature.

Keywords: Microteaching, nursing, education, video, teaching.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-1356-787X

Farklı Durum ve Topluluklarda Psikososyal Beceriler Ve Müdahaleler

Öğr. Gör. Fatma BOĞAN¹, Doç. Dr. Birgül ÖZKAN²

¹Düzce Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Fatma BOĞAN

Özet

Psikososyal beceriler, Ruh Sağlığı ile ilgili müdahalenin temelini oluşturmaktadır. Psikososyal müdahaleler herhangi bir farmakolojik tedavi içermeden davranışsal müdahaleyle sorunları azaltmayı amaçlayan psikolojik temelli müdahaleler" olarak tanımlanır. Sağlık hizmeti sağlayıcıları, hasta bireylerin psikososyal sorunlarına ilişkin krizler ile karşı karşıya kalabilmektedirler. Sağlık bakım koşullarındaki değişimler, teknolojik gelişmeler, tedavi ile ilgili endişeler, bireylerin artan beklentileri ve sağlık politikaları gibi faktörler sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi yönündeki beklenti ve talepleri etkilemektedir. Bu durum her geçen gün bireylerin psikososyal sorunlarının iyilik halleri üzerindeki etkilerini arttırmaktadır. Bu çalışma, farklı durum ve topluluklarda psikososyal becerilerin ve müdahalelerin etkinliğini belirlemek amacıyla son beş yıl içerisinde yapılan araştırmalar incelenerek yapılmış bir sistematik derlemedir. "Psychosocial skills, nursing, psychosocial nursing assessment" anahtar kelimeleri İngilizce ve Türkçe (Google scholar'da İngilizceye ek olarak Türkçe olarak 'psikososyal beceriler, hemşirelik, psikososyal hemşirelik müdahaleleri') olarak taratılmıştır. Araştırma verileri, Pubmed, Cochrane ve Google scholar veri tabanları üzerinde yapılan tarama ile elde edilmiştir. Çalışmaya ilgili veri tabanlarından değerlendirme ölçütlerini karşılayan toplamda 6 makale dahil edilmiştir. Değerlendirmeye alınan çalışmalara göre psikososyal müdahaleler ve beceri eğitimleri farklı hasta grupları ve özel popülasyonlarda ruh sağlığı ve günlük yaşam kalitesi üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu söylenebilir. Sağlık bakım hizmeti veren kişilerin hasta bireylerin ve bakıcılarının ruh sağlığının desteklenmesine ve ilaç dışı bu beceri ve müdahalelerin kazanılmasında önem vermesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikososyal beceriler, hemşirelik, psikososyal hemşirelik müdahaleleri.

PSYCHOSOCIAL SKILLS AND INTERVENTIONS IN DIFFERENT CONDITIONS AND COMMUNITIES

Abstract

Psychosocial skills form the basis of the Mental Health intervention. Psychosocial interventions are defined as "psychological-based interventions that aim to reduce problems with behavioral intervention without any pharmacological treatment. Health care providers may face crises related to the psychosocial problems of sick individuals. Changes in health care conditions, technological developments, concerns about treatment, increased expectations of individuals." Factors such as health and health policies affect the expectations and demands for the improvement of health services. This situation increases the effects of psychosocial problems on the well-being of individuals day by day. This study is a systematic review of research conducted in the last five years to determine the effectiveness of psychosocial skills and interventions in different conditions and communities. The keywords "Psychosocial skills, nursing, psychosocial nursing assessment" were searched in English and Turkish (in addition to English in Google scholar, "psychosocial skills, nursing, psychosocial nursing interventions" in Turkish). Research data were obtained by scanning on Pubmed, Cochrane and Google scholar databases. A total of 6 articles meeting the evaluation criteria from the relevant databases were included in the study. According to the studies evaluated, it can be said that psychosocial interventions and skills training have positive effects on mental health and quality of daily life in different patient groups and special populations. Health care providers should attach importance to supporting the mental health of sick individuals and their caregivers and to the acquisition of these non-drug skills and interventions.

Keywords: Psychosocial skills, nursing, psychosocial nursing interventions.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-1500-6582

112 Acil Çağrı Merkezi Çalışanlarının Stresle Başa Çıkma Yöntemlerinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Hacer TAŞKIRAN TEPE¹, Psk. Ebru AYTÜRE², Shu Özkan GÜL², Hemş. Işıl SOYSAL², Dr. Gökhan ÖZBOZ², Op. Dr. Ersin İŞİLDİ²

¹Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü,
²Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü, Sağlık Hizmetleri Başkanlığı

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Öğr. Üyesi Hacer TAŞKIRAN TEPE

Özet

Çalışmanın Konusu: Acil durumlarda yardıma gereksinimi olan kişilerin telefon aracılığıyla yardım isteğini iletebilmesi ve acil yardım hizmetlerinin organizasyonunun sağlanması amacıyla oluşturulmuş olan 112 Acil Çağrı Merkezlerinde işin niteliğinin yanı sıra çalışma sisteminin de çeşitli zorlukları bulunmaktadır. Bu zorluklar sebebiyle de 112 Acil Çağrı Merkezi çalışanlarının yaşamlarında stres kaçınılmaz olmakta, stresle başa çıkma yöntemlerinin niteliği ise koruyucu-önleyici ruh sağlığı açısından belirleyici olmaktadır. **Çalışmanın Amacı:** 112 Acil Çağrı Merkezi çalışanlarının stresle başa çıkma yöntemlerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda çalışanların stresle başa çıkabilmek için kullandıkları olumlu ve olumsuz yöntemler belirlenmeye çalışılmıştır. **Çalışmanın Yöntemi:** Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Eskişehir İli 112 Acil Çağrı Merkezi Çalışanları (146 kişi) oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde örneklem yöntemi olarak tam sayım hedeflenmiş olup araştırmaya katılan kişi sayısı 125'tir. Araştırmada anket tekniğinden faydalanılmıştır. Katılımcılara "Sosyo-Demografik Bilgi Formu" ve "Stresle Başa Çıkma Yöntemleri Envanteri" uygulanmıştır. **Çalışmanın Bulguları:** Araştırmaya katılan 112 Acil Çağrı Merkezi Çalışanlarının tanıtıcı özellikleri incelendiğinde; çoğunluğunun (%60,8) kadın, 25-44 yaş aralığında (%66,4), evli (%60,8), önlisans ve lisans mezunu (%91,2) olduğu ve önemli bir bölümünün mesleğinin ATT-Paramedik (%39,2) olduğu; kronik bir sağlık sorunu bulunmadığı (%82,4), alkol ve madde kullanımının olmadığı (%65,6), aile içinde bakmakla yükümlü oldukları kimse bulunmadığı (%88,0); yarıya yakının meslekte çalışma süresinin 10-19 yıl aralığında (%41,6), AÇM'de çalışma süresinin ise 12-60 ay aralığında (%48,8) olduğu; büyük bir çoğunluğunun vardiya usulü (%76,8) çalıştığı görülmüştür. Katılımcıların Stresle Başa Çıkma Yöntemleri Envanterinden aldıkları olumlu ve olumsuz madde puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Bu fark olumlu maddeler lehinedir. **Çalışmanın Sonucu:** 112 Acil Çağrı Merkezi Çalışanlarının stresle başa çıkmada olumlu yöntemleri kullanma düzeylerinin olumsuz yöntemleri kullanma düzeylerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, stresle başa çıkma becerilerinin artırılmasına yönelik danışmanlık ve eğitim faaliyetlerini içeren koruyucu-önleyici ruh sağlığı hizmetlerinden daha fazla yararlanmalarına gereksinim olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil, çağrı merkezi, stres, başa çıkma, beceri, koruyucu ruh sağlığı.

**ASSESSMENT OF METHODS OF COPING WITH STRESS FOR 112
EMERGENCY CALL CENTER WORKERS**

Abstract

Subject: 112 Emergency call centers which were established for emergency help for public via phone and for organize various emergency services, face multiple difficulties not only related to its nature but as well as related to its operational structure. Because of these issues, 112 Emergency call center workers are exposed to inevitable stress in their daily life. So the quality of coping methods with stress in emergency situations is important in terms of protective-preventive mental health. Purpose: To investigate methods of coping with stress for 112 emergency call center workers. We tried to determine the positive and negative methods that workers use to cope with stress. Methods: This research was conducted with quantitative method. The population of the research consists of 146 employees who are working at Eskisehir 112 Emergency call center. Initially it was planned to enroll all 146 employees to the study but 125 employees were participated. Questionnaires was applied as a data collection tool. "Socio-demographic questionnaire" and "Tactics for coping with stress inventory" were used. Results:

Descriptive data of participated 125 Emergency call center workers as follows; 60.8% female, 66.4% between age of 25-44, 60.8% married, 91.2% holds bachelor's or associate degree, 39.2% holds bachelor's degree for Emergency Medical Services, 82.4% without chronic health issues, 65.6% do not drink alcohol or do not use any recreational drugs, 88% without dependent family members, 41.6% has total work experience between 10-19 years, %48.8 has working experience at emergency call center between 12-60 months, %76.8 working in shifts. A statistically significant difference was found between the positive and negative scores of the participants from the "Methods of coping with stress scale". This difference is in favor of participants who use positive methods. Conclusion: Our study shows that the level of using positive methods is higher than the level of using negative methods in terms of coping with stress of 112 Emergency call center workers. However, it is thought that it will be more beneficial using additional protective-preventive mental health services, which include counseling and training activities to increase their ability to cope with stress.

Keywords: Emergency, call center, stress, coping, ability, preventive mental health

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-6004-8618

Türk Yükseköğretiminde Sağlık Programlarının Niceliksel Gelişimi

Dr. Eda DOĞANKAYA¹, Av. Nazlı TURHAN², Dr. Öğretim Üyesi Aslı GÜNAY³

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi Ana Bilim Dalı

²Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı

³Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ekonomi Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Eda DOĞANKAYA

Özet

KOVID-19 pandemisi, ülkelerin sağlık krizleriyle başa çıkabilmeleri için gerekli olan güçlü ve nitelikli sağlık hizmetlerine duyulan ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Böylelikle, politika yapıcılar için de mesleğinde gerekli yetkinliğe sahip sağlık çalışanlarının sayısının artırılması öncelikli hedeflerden biri haline gelmiştir. Bu kapsamda, yükseköğretimde sağlık alanındaki programların eğitim kalitesi, bu programlara yerleşen öğrencilerin sayısı, sağlık alanındaki programlardan mezun olan öğrenci sayısı ve bunların istihdamı gibi hususlar ülkeler için öne çıkmaya başlamıştır.

Türk yükseköğretiminde 2003 yılından itibaren hem üniversite sayısı hem de öğrenci sayısında yaşanan genişlemeye bağlı olarak sağlık alanındaki programlara yerleşen öğrenci sayılarında da artış yaşanmıştır. Yükseköğretimde Uluslararası Eğitim Standardı Sınıflandırması (ISCED 2013-F)' e göre 2015 yılında sağlık ve refah alanındaki programlara yerleşen öğrencilerin OECD ortalaması %13 iken bu oran 2020 yılında %14'e yükselmiştir. Türkiye'de ise sağlık ve refah alanındaki yükseköğretim programlarına yerleşen öğrencilerin oranı 2015 ve 2020 yılları arasında %9'luk bir artış göstererek %10'dan %19'a ulaşmıştır. Diğer yandan, 2021 yılı OECD ortalamasına göre, 25-64 yaş nüfusta yükseköğretim düzeyinde sağlık ve refah alanındaki programlara yönelik diploma sahibi olan bir başka ifadeyle sağlık ve refah alanında yükseköğretim yeterliliklerine sahip olanların oranı %13 iken bu oran Türkiye için %6'dır. Böylelikle, Türk yükseköğretiminde son yıllarda yaşanan genişlemeye rağmen Türkiye'de sağlık ve refah alanındaki yükseköğretim programlarından mezun olanların sayısının istenen düzeyde olmadığı açıkça görülmektedir. Benzer şekilde, 2021 yılında 25-64 yaş grubunda Türkiye'de yükseköğretimde sağlık ve refah alanındaki programlardan mezun olanların istihdam oranı %78 iken bu oran OECD ortalamasının (%88) altındadır (OECD, 2022).

Sağlık ve refah alanında yer alan programlar tıp, diş hekimliği, hemşirelik ve ebelik, odyoloji, tıbbi görüntüleme teknikleri, radyoloji, yaşlı bakımı ve eczacılık gibi oldukça fazla çeşitlik göstermektedir. Bu programlar önlisans ve lisans programları olup olmamalarına göre farklılık gösterirken; aynı zamanda tıp, diş hekimliği ve eczacılık gibi programlarda eğitim sürelerine göre sağlık ve refah alanındaki diğer lisans programlarından ayrılmaktadır. Dolayısıyla, bu çalışmada bu farklılıklarda göz önüne alınarak son beş yılda Türk yükseköğretiminde sağlık programlarının gelişiminin gösterilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede, yükseköğretimde sağlık ve refah alanındaki öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına, fakültelere, program türüne ve eğitim türüne göre dağılımları incelenmiş; öğretim elemanlarının da yükseköğretim kurumlarına ve akademik görevlerine göre dağılımlarına dair bilgiler verilmiştir. Böylelikle Türkiye'de yükseköğretime sağlık ve refah alanındaki programların gelişimi ortaya konulması hedeflenirken, aynı zamanda bu alanda hem mezunların istihdamına hem de programların kalitesine yönelik bazı çıkarımlar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık ve Refah, Türkiye, Yükseköğretim

QUANTITATIVE DEVELOPMENT OF HEALTH PROGRAMS IN TURKISH HIGHER EDUCATION

Abstract

The COVID-19 pandemic has revealed the need for strong and qualified healthcare services that are necessary for countries to cope with health crises. Thus, increasing the number of health professionals with sufficient competence has become one of the top priorities for policymakers. In this context, in higher education, issues such as the quality of education, the number of students placed in health programs, the number of graduates from health programs, and their employment situation have started to come to the forefront for countries.

Due to the expansion in both the number of universities and the number of students in Turkish higher education since 2003, there has been an increase in the number of students placed in the field of health programs. According to the International Standard Classification of Education (ISCED 2013-F), between 2015 and 2020, the share of new entrants to health and welfare programs in higher education increased from 13% to 14% on average across OECD countries, while the share of new entrants enrolling in health and welfare programs in higher education in Turkey increased by 9% from 10% to 19%. On the other hand, on average across OECD countries, 13% of the 25-64 year-olds have a higher education qualification in the field of health and welfare, as this ratio was only 6% in Turkey in 2021. Thus, despite the expansion of Turkish higher education in recent years, it is clearly seen that the number of graduates from health and welfare higher education programs in Turkey is not at the desired level. Similarly, the employment rate of higher education graduates of health and welfare programs in Turkey in 2021 was 78%, which was below the OECD average of 88% (OECD, 2022). Medicine, dentistry, nursing and midwifery, audiology, medical treatment technology, radiology, care of the elderly, and pharmacy are just a few of the health and welfare programs available. These programs differ according to whether they are associate or bachelor degrees. Besides, programs such as medicine, dentistry, and pharmacy differ from other bachelor degree programs in the field of health and welfare according to their education time. Therefore, this study, considering these differences, is aimed at showing the development of health programs in Turkish higher education in the last five years. In this context, in Turkish higher education, the distribution of students and academic staff in the health and welfare programs according to higher education institutions, faculties, program types, and education types was examined. Thus, while the other purpose is to reveal the development of higher education programs in the field of health and welfare in Turkey, some inferences were presented in this field for both employment of graduates and program quality.

Keywords: Health and Welfare, Higher Education, Turkey

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-3504-6271

Sağlık Hizmetlerinde Kalite Uygulamalarının Yeniliklerin Yayılması Teorisi Kapsamında Değerlendirilmesi

Adil DEMİRBAŞ¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sağlık Yönetimi AD, Sağlık Kurumları Yönetimi(DR) Öğrencisi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Adil DEMİRBAŞ

Özet

Yeniliklerin yayılması kuramı yeni düşüncelerin, teknolojilerin, yaşama şekillerinin nasıl yayıldığını açıklamaya ilgilene bir kuramdır. Kuram belli bir zaman serisi üzerinden yenilikler ile kurulan ilişki kapsamında yenilikleri benimseme durumlarını incelemektedir. Kurama göre yeniliğin yayılması bir süreç olarak karşımıza çıkmakta olup bir yeniliğin yayılımındaki başarısını, onun tamamen kabul edilmesine bağlı olduğunu grubu temsil eden dağılımda küçük kısmın bile yeniliği reddettiği zaman yeniliğin yayılmasının başarısız olduğu sayılmaktadır. Yeniliğin yayılmasında genellikle yeni fikirler, teknolojiler ve uygulamalar eskiler tamamen kaldırılıp yerine yenisi gelmez, bunun yerine bir eklemlenme yaşanır. Yeniliklerin yayılımı kuramından çoğunlukla sağlık ve tarım planlanması gibi kamu politikalarında faydalanılır.

Günümüzde, rekabet sonucunda ve hizmet yarışı sonucunda işletmelerinde de, kalitenin önemi daha da artmıştır. Sağlık alanında giderek artmaya devam eden özel girişimler sonucunda aktif bir rekabet ortamı meydana gelmiştir. Hasta memnuniyeti, sağlık hizmetlerinde kalitenin en önemli göstergesi olup bununla birlikte tüm hizmet süreçlerinde hastaların beklenti ve ihtiyaçlarının tam olarak karşılanmasıdır. Sağlık kurumları, bir yandan iç ve dış müşteri memnuniyetini sağlamak diğer yandan da birer işletme olarak rekabet avantajı elde edebilmek amacıyla ürettikleri hizmetin kalitesini artırmak zorundadırlar.

Bu çalışmanın amacı yeniliklerin yayılması teorisi kapsamında sağlık hizmetlerinde kalite uygulamalarının paydaş katılımı ve dış çevre analizi kaynaklı etkinliğinin araştırılmasıdır. Bu derleme çalışması, birincil verilerden elde edilen ikincil verilerden oluşturulmuştur. Çalışmada Google Scholar üzerinden konuya ilişkin son 5 (beş) yıla ait araştırma makaleleri incelenmiştir. Özellikle son yıllarda yapılan çalışmalar bireylerin ve toplumun sağlık düzeyini yükseltmeyi amaçlayan kalite uygulamalarının önemi artırdığını göstermektedir. Bu nedenle kalite, sağlık kurumlarında memnuniyetin bir aracı durumuna gelmiştir. Kaliteden beklentilerinde farklılıkların da gözlemlenmesiyle birlikte hem kamu hem de özel sektör sağlık kurumlarının kaliteye önem verdiği görülmüştür. Kamusal sağlık kurumlarında kalite çalışmalarının amacı toplum sağlığının geliştirilmesi iken; özel sektörde amaç farklılaşarak verimlilik ve karlılığın artırılması olabilmektedir. Ancak amaçlarını gerçekleştirmek için aynı aracı kullanmak durumundalar.

Anahtar Kelimeler: Yeniliklerin yayılması kuramı, kalite, sağlık hizmetleri, paydaş, kalite uygulamaları, rekabet.

**THE EVALUATION OF QUALITY PRACTICES IN HEALTHCARE SERVICES
WITHIN THE SCOPE OF DIFFUSION OF INNOVATIONS THEORY**

Abstract

The diffusion of innovations theory is a theory that is concerned with explaining how new ideas, technologies, and ways of life spread. The theory examines the adoption of innovations within the scope of the relationship established with innovations over a certain time series. According to the theory, diffusion of innovation appears as a process, and the diffusion of innovation is considered to be unsuccessful when even a small portion of the distribution, representing the group, that the success of an innovation in diffusion depends on its complete acceptance. In the diffusion of innovation, new ideas, technologies and applications are generally removed and replaced by new ones, instead, an articulation is experienced. The diffusion of innovations theory is often used in public policies such as health and agricultural planning.

Today, as a result of competition and service race, the importance of quality has increased even more in businesses. As a result of private initiatives that continue to increase in the field of health, an active competitive environment has emerged. Patient satisfaction is the most important indicator of quality in health services, and it is the full satisfaction of the expectations and needs of patients in all service processes. Health institutions have to increase the quality of the service they produce in order to ensure internal and external customer satisfaction on the one hand, and to gain competitive advantage as a business on the other.

The aim of this study is to investigate the effectiveness of quality practices in health services based on stakeholder participation and external environment analysis within the scope of diffusion of innovations theory. This review study was created from secondary data obtained from primary data. In the study, research articles of the last 5 (five) years on the subject were examined through Google Scholar. In particular, studies conducted in recent years show that quality practices aiming to increase the health level of individuals and society increase the importance. For this reason, quality has become an instrument of satisfaction in health institutions. With the observation of the differences in their expectations from quality, it has been seen that both public and private sector health institutions attach importance to quality. While the aim of quality studies in public health institutions is to improve public health; In the private sector, the aim may be to increase productivity and profitability by differentiating. However, they have to use the same tool to achieve this goal.

Keywords: The theory of diffusion of innovations, quality, health services, stakeholder, quality practices, competition.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-9988-3127

Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Sosyal Problem Çözme Becerileri Ve Anne Baba Tutumları

Öğr. Gör. Saniye Selin DÖĞER^{*}, Doç. Dr. Fatma Elif KILINÇ²

¹*Istinye Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı**
²*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Öğr. Gör. Saniye Selin DÖĞER

Özet

Anne babaların çocuk yetiştirme tutumları özellikle toplumsallaşma sürecinin yoğun yaşandığı ve kişilik gelişiminin temellerinin atıldığı okul öncesi dönemde önemli bir role sahiptir. Sosyal problem çözme becerisi kişinin karşı karşıya geldiği çeşitli problem durumlarında etkili ve yeterli şekilde cevap verebilme yeteneğidir. Araştırmada 4 - 6 yaş (48 - 72 ay) çocukların sosyal problem çözme becerileri ile anne baba tutumları arasındaki ilişkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Veri toplama aracı olarak “Demografik Bilgi Formu”, Şendil (2014) tarafından geliştirilen “Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ)” ve Kayılı (2015) tarafından geliştirilen “Wally Sosyal Problem Çözme Dedektiflik Oyun Testi” kullanılmıştır. 4-6 yaş çocuk ve ebeveyn olmak üzere 83 kişi araştırmaya dahil edilmiştir. Verilerin analizinde değişkenler arası ilişkiler, korelasyon katsayıları ve istatistiksel anlamlılık Spearman Korelasyon Testi ile hesaplanmıştır. Ebeveynlerin 46’sı demokratik tutuma, 34’ü aşırı koruyucu tutuma, 3’ü otoriter tutuma sahiptir. ETÖ’nün dördüncü alt boyutu olan izin verici tutuma sahip ebeveyn bulunmamaktadır. Araştırma sonucunda; ebeveynlerin tutum toplam puanları ile çocukların sosyal problem çözme toplam puanları arasında, sosyal problem çözme becerisi ile demokratik ve aşırı koruyucu tutum arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Araştırma bulguları doğrultusunda ebeveynlerin sahip oldukları tutum ile çocuklarının sosyal problem çözme becerisi arasında ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn tutumları, okul öncesi dönem, sosyal problem çözme.

SOCIAL PROBLEM-SOLVING SKILLS AND PARENT ATTITUDES IN PRE-SCHOOL CHILDREN

Abstract

Parents' child-rearing attitudes have an important role, especially in the pre-school period, when the socialization process is intense and the foundations of personality development are laid. Social problem-solving skill is the ability to respond effectively and adequately to various problem situations that a person faces. The study aimed to determine the relationship between social problem-solving skills and parental attitudes of children aged 4 - 6 (48 - 72 months). "Demographic Information Form," "Parental Attitude Scale (PAS)" developed by Şendil (2014), and "Wally Social Problem Solving Detective Game Test" developed by Kayılı (2015) were used as data collection tools. Eighty-three people, including children aged 4-6 and parents, were included in the study. In the data analysis, the relations between the variables, correlation coefficients, and statistical significance were calculated with the Spearman Correlation Test. Forty-six parents have a democratic attitude, 34 have an overprotective attitude, and 3 have an authoritarian attitude. No parents have a permissive attitude, which is the fourth sub-dimension of PAS. As a result of the research, there is a significant relationship between the total scores of parents' attitudes and the total scores of children's social problem-solving and between social problem-solving skills and democratic and overprotective attitudes. In line with the research findings, it has been determined that there is a relationship between parents' attitudes and their children's social problem-solving skills.

Keywords: Parental attitudes, preschool period, social problem solving.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-6230-3195

Bebeklik döneminde Reggio Emilia uygulamaları: İtalya'daki örnekler üzerine düşünceler

Dr. Öğr. Üyesi Hatice Merve İMİR¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Dr. Öğr. Üyesi Hatice Merve İMİR

Özet

Bu çalışmanın amacı İtalyan okul öncesi eğitim sistemi içinde yer alan ve yerel yönetim altında faaliyet gösteren Reggio Emilia Bebek merkezlerinin tanıtılmasıdır. Reggio Emilia yaklaşımının küçük yaş gruplarında nasıl uygulandığı ve bu yaklaşımın temel ilkelerinin sınıf ortamına nasıl yansıdığına cevap aranmaktadır. Reggio Emilia bebek merkezleri Reggio Emilia'da yaşayan sıfır ile üç yaş arasında çocuklara yönelik eğitimsel hizmetler sunan kurumlardır. Bebeklere yönelik Reggio Emilia uygulamalarında “sosyal etkileşimin değeri” öne çıkarılmakla beraber, tüm uygulamaların temelinde yatan felsefe aynıdır: “Çocukların öğrenmeye, eğitime ve kaliteli bakıma bir vatandaş olarak hakları vardır!” Bu bağlamda bebek merkezleri kamuya açıktır ve kamuya açık diğer tüm alanlarda olduğu gibi bebekler de dahil tüm vatandaşlar burada hak ve görevlerini anlayabilecekleri, demokrasiyi deneyimleyebilecekleri bir ortamda bulunurlar. Bu nedenle, bebek merkezleri çocukların ilişki kurmaya, bağımsızlık kazanmaya, yaratıcılık göstermeye ve öğrenmeye dair hakları ve potansiyelleri bulunduğu inancıyla çalışmalar yürütür. Reggio Emilia Yaklaşımının genel ilkeleri bebek merkezlerindeki çalışmalara da yön vermektedir. Örneğin, temel ilkelerden olan “olumlu çocuk imajı”nın bir yansıması olarak bebeklerin öğrenmeye, değişime, ilişki kurmaya dair olağanüstü kapasitelerine dikkat çekilir. Bebeklerin kendi deneyimlerine anlam atfedebildikleri belirtilir. Bebeklerin yüz dili (sözlü ve sözlü olmayan diller de dahil) kullanabildikleri, kullandıkları bu diller sayesinde okuldaki (ve toplumdaki) hayata katılabilecekleri, kendi başlarına veya bir grupla birlikte öğrenebilecekleri ve araştırmalar yapabileceklerine dair güçlü bir kanaat vardır. Bu kanaat, bebek merkezlerindeki Reggio Emilia uygulamalarına yön vermektedir. Gözlem, karşılıklı etkileşim, araştırma ve keşfetme yolculukları olarak gerçekleşen projeler ve dokümantasyon bebek gruplarla da gerçekleştirilmektedir. Reggio Emilia bebek merkezlerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu süreçte, öğretmenlerin ekip çalışmasıyla ve yansıtıcı (reflektif) tekniklerle çocukların deneyimlerini anlamlandırma çabaları, çocukları her tür deneyime “dahil etmek” üzere sürekli kafa yordukları ve bir gazeteci gibi çocukları sürekli takip ederek kayıtlar tuttukları ve bunları çeşitli platformlarda yayınladıkları/sergiledikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Reggio Emilia yaklaşımı, bebeklik, Reggio Emilia ilkeleri, Reggio Emilia uygulamaları.

**REGGIO EMILIA PRACTICES FOR INFANTS:
THOUGHTS ON ITALIAN EXPERIENCES**

Abstract

The purpose of this research is to introduce Reggio Emilia infant and toddler centers within the body of Reggio Emilia Municipality in Italy. It seeks to answer how Reggio Emilia Approach is carried out with the youngest children and how core principles are reflected in classroom practices. Reggio Emilia infant and toddler centers offer educational services for 0-3 years-aged infants resident in Municipality of Reggio Emilia. Reggio Emilia infant and toddler practices usually depend on the “value of social dialog” and the philosophy under each practice is the same: “Children, as citizens, have the right to learning, education and care. Reggio Emilia infant and toddler centers are public places and all citizens including infants experience democracy, rights and responsibility. That’s why, infant and toddler centers believe in children’s enormous capacity for “relation, autonomy, creativity and learning”. Main principles of Reggio Emilia Approach shape the practices at infant-toddler centers as well. For example, as a reflection of the core principle “positive child image”, infants are defined with their potential of learning, changing, relating and making meaning from experiences. There is strong conviction that infants can use hundred languages (verbal and non-verbal), participate in life, make research and learn as an individual and group. Observation, interaction, projects as research and discovery processes and documentation are performed with infants as they take place in preschools. As the practices at Reggio Emilia infant and toddler centers are examined, it is synthesized that teachers work in collaboration and reflectively on making meaning from infants’ experiences, they think hard on “participating” infants, they follow children and keep track like a journalist and they constantly publish/demonstrate them in several platforms.

Keywords: Reggio Emilia approach, infancy, Reggio Emilia principles, Reggio Emilia practices.

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-2734-6752

Özel Spor İşletmelerinde Çalışan Kadın Antrenörlerin Kraliçe Arı Sendromuna Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi

Elif ŞAHİN¹, Doç. Dr. Gözde ALGÜN DOĞU²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Elif ŞAHİN

Özet

Bu araştırmanın amacı; Özel spor işletmelerinde çalışan kadın antrenörlerin kraliçe arı sendromuna yönelik algılarının değerlendirilmesidir. Araştırmaya toplam 120 gönüllü kadın antrenör katılmıştır. Araştırmada Tuna ve Çelen (2021) tarafından geliştirilen Kraliçe Arı Sendromu Ölçeği ve araştırmacı tarafından belirlenen demografik bilgi formu kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen yanıtların iç tutarlılığı Cronbach's Alpha katsayısı ile incelenmiş ve elde edilen .62 ile .85 arasında değişen katsayılar doğrultusunda yanıtların araştırmada kullanılabilir nitelikte olduğu değerlendirilmiştir. Yapılacak testlerin belirlenmesi adına ise verilerin normal dağılım özelliği incelenmiştir. Eğiklik ve basıklık değerleri ile grafikler dikkate alınarak verilerin normal dağılım gösterdikleri değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılmıştır. Yapılan tüm analizler "p<.05" anlamlılık düzeyine tabi olarak SPSS 25 paket programı aracılığıyla yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, Ankara ilinde özel spor işletmelerinde çalışan kadın antrenörlerin, medeni durum ve yöneticilik tecrübesi değişkeniyle kraliçe arı sendromu alt boyutları ve kraliçe arı sendromu toplam puanında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Hangi işletme yöneticisini daha başarılı bulursunuz? Değişkenine göre destek alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilirken, yapı ve yeterlilik alt boyutlarda ve kraliçe arı sendromu toplam puanında anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Kadın yöneticilerin kadın çalışanları engellediğini düşünüyor musunuz? değişkenine göre yapı alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiş olup destek, yeterlilik alt boyutlarında ve kraliçe arı sendromu toplam puanında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Genel çalışma süresi ve yaş değişkenlerinde ise destek boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiş, yapı, yeterlilik alt boyutlarında ve kraliçe arı sendromu toplam puanda anlamlı farklılık bulunamamıştır. Sonuç olarak özel spor işletmelerinde çalışan kadın antrenörler çeşitli değişkenlere göre incelendiğinde kraliçe arı sendromuna maruz kaldıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kraliçe arı sendromu, özel spor işletmeleri, kadın antrenör

EVALUATION OF THE PERCEPTIONS OF FEMALE TRAINERS WORKING IN PRIVATE SPORTS ENTERPRISES REGARDING QUEEN BEE SYNDROME**Abstract**

The purpose of this research; The aim of this study is to evaluate the perceptions of female trainers working in private sports businesses about queen bee syndrome. A total of 120 volunteer female trainers participated in the research. The Queen Bee Syndrome Scale developed by Tuna and Çelen (2021) and the demographic information form determined by the researcher were used in the research. The internal consistency of the answers obtained within the scope of the research was examined with the Cronbach's Alpha coefficient and it was evaluated that the answers were usable in the research in line with the coefficients obtained between .62 and .85. In order to determine the tests to be performed, the normal distribution of the data was examined. Considering the skewness and kurtosis values and the graphics, it was evaluated that the data showed a normal distribution. In this direction, independent groups t-test and one-way analysis of variance (Anova) were performed. All analyzes were performed using the SPSS 25 package program, subject to the " $p < .05$ " significance level. According to the results, significant differences were found in the marital status and managerial experience variable, queen bee syndrome sub-dimensions and queen bee syndrome total score of female trainers working in private sports enterprises in Ankara. Which business manager do you find more successful? According to the variable, while a significant difference was detected in the support sub-dimension, no significant difference was found in the structure and competence sub-dimensions and the total score of the queen bee syndrome. Do you think that female managers prevent female employees? According to the variable, a significant difference was found in the structure sub-dimension, but no significant difference was found in the support, competence sub-dimensions and the total score of the queen bee syndrome. A significant difference was found in the support dimension in the variables of general working time and age, and no significant difference was found in the sub-dimensions of structure, competence and queen bee syndrome total score. As a result, when the female trainers working in private sports enterprises were examined according to various variables, it was determined that they were exposed to the queen bee syndrome.

Keywords: Queen bee syndrome, private sports businesses, woman trainer

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5398-7035

Median Arcuat Ligament Syndrome: Case Report

Uzm. Dr. İsmail DİLEK¹

¹*İğdır Dr.Nevruz Erez Devlet Hastanesi*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Uzm. Dr. İsmail DİLEK

Özet

Median arcuate ligament syndrome (MALS) (Dunbar Syndrome); It describes the clinical symptoms that develop as a result of the median arcuate ligament (MAL) compressing the celiac artery more prominently, especially during expiration, in the part where it separates from the aorta. In this study, the case diagnosed with MALS was discussed in the light of the literature. A 30-year-old male patient was admitted to our hospital with complaints of abdominal pain localized to the epigastric region and weight loss, which lasted for about 6 months and appeared especially after eating. Endoscopic examination of the patient for upper gastrointestinal pathologies was normal. Ectastic appearance in the celiac artery in the abdominal ultrasonography (USG) examination, and high-speed and turbulent flow consistent with 50% stenosis in the proximal segment in the color Doppler USG examination. In the abdominal computed tomography (CT) angiography examination performed on the patient, the diameter of the celiac truncus was measured as 2 mm at its widest point in the proximal and 9.1 mm at its widest point in the distal, consistent with poststenotic dilatation. No plaque formation was observed in the arterial lumen. CT angiography sagittal reformat evaluation revealed that the MAL was hypertrophic and compressing the celiac trunk at the aortic hiatus level. No collateral structure was observed between the celiac artery and other arterial structures. Based on clinical and imaging findings, the patient was diagnosed with MALS. MALS is one of the rare isolated celiac artery compression syndromes resulting from extrinsic compression of the celiac artery by the MAL. It is more common in women. The MAL is located anterior to the aorta at the T12-L1 level and joins the diaphragm crus. In MALS, symptoms occur as a result of decreased blood flow due to compression of the celiac artery at the aortic outlet of MAL. Especially during expiration, the displacement of the diaphragm towards the cranial leads to an increase in celiac pressure due to the stretching of the MAL and causes the symptoms to become more pronounced). The classic clinical triad of MALS is post-prandial abdominal pain, weight loss, and nausea. Collaterals developing in the celiac artery and its branches can be seen in asymptomatic cases. In our patient, no collateral structure was observed between the celiac artery and other arterial structures. USG, color Doppler USG, CT angiography and magnetic resonance angiography can provide important information in the diagnosis of MALS. On Doppler examination, high velocity turbulent flow with a decrease in inspiration can be seen. CTA can show the degree of stenosis and possible collateral vascular structures. As a rare clinical condition, MALS should be kept in mind in the differential diagnosis of patients with chronic abdominal pain and weight loss localized to the epigastric region, especially after meals.

Anahtar Kelimeler: Median Arcuate Ligament Syndrome, Celiac Artery, Diaphragm, Ultrasonography, Doppler, CT Angiography

Tracheal Bronchus: A Rare Bronchial Anomaly Variation

Uzm. Dr. İsmail DİLEK¹

¹*İğdır Dr.Nevruz Erez Devlet Hastanesi*

Sorumlu Yazar (*Corresponding Author*): Uzm. Dr. İsmail DİLEK

Özet

Abnormal bronchial variations originating from the trachea or main bronchi are rare. In this study, the clinical and radiological findings of an incidentally detected and rare bronchial anomaly were discussed. A 37-year-old female patient was admitted to our hospital with the complaints of cough and back pain. No pathological finding was detected in the chest X-ray of the patient. In the non-contrast chest computed tomography (CT) examination, no active infiltration was observed in the lung parenchyma. It was observed that the right lung upper lobe apical segment bronchus originated from the right lateral wall of the trachea 2.5 cm superior to the carina. The appearance was evaluated as compatible with tracheal bronchus (TB). TB is a rare congenital anomaly. It was first described by Sandifort in 1785 as the right upper lobe bronchus originating from the trachea (1). In the current literature, TB refers to various bronchial anomalies of the upper lobe region originating from the trachea or main bronchus. The incidence in studies has been defined as 0.1-2% on the right and 0.3-1% on the left. TB; If it belongs only to the apical segment, it is split type, does not originate from the right upper lobe bronchus, and if it is an extra bronchus, it is the accessory type, and if the right upper lobe bronchus and branches originate only from here, it is of three types: "pig bronchus" (2). In our case, the bronchus originating from the trachea belonged to the right apical segment and was split type. It is usually asymptomatic and occurs incidentally. It is a variation that should be considered especially during intubation and operation in asymptomatic cases. Sometimes it can be seen together with cough, hemoptysis, recurrent infection, atelectasis, bronchiectasis. In the diagnosis of TB, chest X-ray can be observed as usual, as in our study. One of the most useful imaging modalities for the diagnosis of TB and for the evaluation of regional anatomy is multiplanar reformat CT imaging. In conclusion, although TB is a rare and usually asymptomatic variation, it is a variation that should be kept in mind in chronic cough and lower respiratory tract infections.

Anahtar Kelimeler: Trachea, Bronchus, Variation, Case report, X-ray, BT